

K.K.T.C
YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ
FEN VE SOSYALBİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YENİ TÜRK.EDEBİYATLA.NA.BİLİM
DALI

İSTİKLAL GAZETESİNDE
YAYINLANAN HİKAYELER
(1949-1954)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
E.bry KAYGISIZ.

Tez Danışmanı:
Doç Dt. Bülent YORULMAZ

Lefkoşa-2002

Ebru KAYGISIZ : İstiklâl Gazetesinde Yayınlanan Hikayeler

Fen ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof.Dr.Fahrettin M.SADIKOÖLU

Tez, Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği İle Kabul Edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Doç.Dr.Bülent YORULMAZ, Tez Danışmanı, Yakın Doğu Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı ve Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü Başkanı

Prof.Dr.Birol ELİFİL, Yakın Doğu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

Doç.Dr.Gülden SAV, Yakın Doğu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5-6
GİRİŞ	7-9
HİKÂYE İNCELEMELERİ	10

I.HAYAT HİKAYELERİ BİLİNEN

YAZARLARA AİT HİKAYELER	11
Be-erJlaklı Hakeri	11-12
1.Yalan	13-19
2.Birlen yüze	29-33
3.Siyah Boyunbağı	24-26
4.Şair Şiir yazıyor	17-28
5.Hikaye	29-33
6.İlhami Bey	31-34
7.A.li'l-r	35-37
8.sınıft~ İçniış	38-39
9.İntikap:ı"	40-41
Hilinet Afif Mapolar	42-43
1.Poltuğun Pembesi	44-47
Özke.rYaşın	48-50
1.Evimiz	51-54
Kenan Hulusi	55
1.ôküzÖldü Dava Bitti.....	56-58

il.HAYAT HİKAYELERİ BİLİNMEYEN

YAZARLARA AİT HİKAYELER	59
1.Çınarlı Kulübenin Kadını - Fazıl Önder	59-63
2.Para Etmeyen Sır - Fazıl Önder	64-67
3.Hayattan Örnekler - Fazıl Önder	68-70
4.İki Dansözün Hikayesi - Özkan Derviş	71-75
5.Karımı Ben Öldürdüm-Özkan Derviş	76-80
6.Yeni Elbise - Abdülkadir Ceyhun	81-83
7.Falcının Gördüğü Ölüm - Vahdet Gültekin	84-87
8.Camilerin Namusu - Dünder Duygur	88-91
9.Nalbant-Muin Arar	92-94
10.Dağ Adamı Gitti= Lafuia Ayıtkan	95-98

HİKAYE METİNLERİ	99
Yalan	100-117
Birden Yüze	118-199
Şıyah Boyunbağ	120-121
Şair Şiir Yazıyor	122-123
Hikaye	124
İlhami Bey	125
Ali'ler,	126
Sınıfta Dönüş	127
İnti	128-129
J>oltuğun Pembesi,	130-131
Evimiz	132-133
Öküz Öldü Dava BiUi.....	134-135
Çınarh ;Kulübenin Kadım	136-140
Para Ethleyen. Sır	141-144
Hayattan Örnekler.....	145-146
İki Dan. sözün Hil.(ayesi.....	147-151
Karımı Ben.Öldürdüm.....	152-159
Yeni Elbise	157-159
Facin111 Görüşü"Ölüm	160-161
Camilerin Namusu	162-163
Nalbant.	164-165
Dağ Adamı. Gitti	166-167
Tek Bir Çanlı Yok (Amerikan Hikayesi)	168
SONUÇ.....	169-170
KAYNAKÇA	171

ÖNSÖZ

"İstiklal Gazetesinde Yayınlanan Hikâyeler" adını taşıyan, bu çalışmada 1949-1954 yılları arasında M. Necati Özkan tarafından çıkarılmış olan istiklal Gazetesi'ndeki hikâyeler ele alınarak inceleme yapılmıştır.

Bu çalışmada inceleme yapılan hikaye metinleri, Necati Özkan Vakfı tarafından ciltlenmiş olan istiklal Gazetesi koleksiyonuna ait olup 9 cilt üzerinde tarama yapılarak hazırlanmıştır.

Bu, Kıbrıs Türk basınında özellikle siyasi alanda bir döneme damgasını vurmuş olan istiklal Gazetesinin Kıbrıs Türk edebiyatına verdiği değeri ortaya koyunak için yapılan bir çalışmadır.

Kıbrıs Türk Edebiyatı üzerine günümüze kadar pek çok çalışma yapılmıştır. Zaman zaman yayınlanmış ve gazete sayfaları içinde kalmış, bulunan edebi ürünlerin bir araya toplanmasının; ileride yazılacak geniş bir Kıbrıs Türk Edebiyatı tarihi ve kaynaklık edeceğine inanıyoruz.

Yaptığımız bu çalışmada, belli bir ölçüde gerçekten Kıbrıs Türk toplumunun, siyasi ve sosyal hayatında önemli rol oynayan bir gazetenin edebiyat tarihine de katkılarını göstermeyi amaçlamaktadır. Bu katkıyı sağlayabilmek için yapılan çalışmalar sonucunda, uzun zaman önce çeşitli nedenlerle yayından kaldırılan gazete ve dergilerin tozlu sayfaları arasında kalmış olan, adını duyduğumuz veya duymadığımız bir çok Kıbrıslı Türk yazarın eserleri ile karşılaşacağımıza eminim.

Çalışmamız, iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümü "Hayat Hikayeleri Bilinen yazarlara Ait Hikâyeler", ikinci bölümü "Hayat Hikayeleri Bilinmeyen Yazarlara Ait Hikâyeler" oluşturmaktadır.

J. Hayat Hikayeleri Bilinen Yazarlara Ait Hikâyeler:

Bu bölümde incelemeye tabii tutulan hikâyelerin yazarları hakkında bilgi sahibiyiz. Gerek hayatları gerekse eserleri hakkında bilgi sahibi olduğumuz bu yazarların başında, istiklal Gazetesinde bir süre eksik olmak üzere toplam dokuz hikayesi yayınlanmış olan Bener Hakkı Hakeri gelmektedir.

Bener Hakkı Hakeri dışında Hikmet Afif Mapolar, Özker Yaşın ve bu Kıbrıslı yazarlar dışında Cumhuriyet dönemi mensup Kenan Hulusi'nin de bir hikayesi bulunmaktadır.

Bu dönemde incelenen hikâyelerin, önce yazarları hakkında bilgi verilmiş daha sonra "Hikaye Hakkında Birkaç Söz", "Hikayenin Bir Bütün Olarak Özeti" ve "Hikayenin Şahıs Kadrosu" başlıkları altında, hikâyeler tek tek incelenmiştir.

"Hayat Hikayeleri Bilinen Yazarlara Ait Hikâyeler" toplam on iki tanedir. Bu hikâyelerde "aşk" (Bener Hakkı Hakeri'nin Yalan; Hikmet Afif Mapolar'ın Poltuğun Pembesi; Özker Yaşın'ın Evimiz gibi), "Atatürk Sevgisi" (Bener Hakkı Hakeri'nin Siyah Boyunbağı gibi), "işsizlik ve eğitim" (Bener Hakkı Hakeri'nin Sınıfta Dönüş), "dostluk" (Bener Hakkı Hakeri'nin Ali'ler) gibi temalar bulunmaktadır.

2. Hayat Hikâyeleri Bilinmeyen Yazarlara Ait Hikâyeler:

Bu bölümde bulunan hikâyelerin yazarları hakkında yapılan araştırmalara rağmen herhangi bir bilgi bulunamamıştır.

Toplam on hikâyenin yer aldığı bu bölümde Fazıl Önder, Özkan Derviş, Abdülkadir Ceyhun, Muin Arar ve Lamia Ayıtkan adlı yazarların hikâyeleri bulunmaktadır.

"Hayat Hikâyeleri Bilinmeyen Yazarlara Ait Hikâyeler" diğer bölümde olduğu gibi teker teker üç başlık altında incelenmiştir.

Bu bölümdeki hikâyelerde "aşk" (Fazıl Önder'in Çınarlı Kulube'nin Kadını ve Para Etmeyen Sır; Lamia Ayıtkan'ın Dağ Adamı Gitti adlı hikâyeleri gibi), "namus ve şeref" (Özkan Derviş'in Karımı Ben Öldürdüm adlı hikâyesi gibi), "ölüm", "zengin-fakir" çatışması, "cinayet", "para" temalarına yer verilmiştir.

Benimle birlikte İstiklâl Gazetesinde edebi türleri inceleyen birkaç arkadaşına bu olanağı sağlamış olan, çalışmalarımın her aşamasındaengin bilgisi ve yol göstericiliği ile büyük yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a öncelikle teşekkür etmek, yerine getirmekten onur duyacağım bir görevdir. Ayrıca bu çalışmanın yapılması için hiçbir karşılık beklemeden, güler yüz ve hoşgörüsüle elindeki tek İstiklâl Gazetesi.kolleksiyonunu araştırmalarımız için bizlere sunan Ahmet Necati Özkan'a, hikâyeler ve hikâyelerin yazarları hakkında bilgi bulabilmem için kaynaklar gösteren değerli hocam Gülgün Serdar'a teşekkür borçluyum.

Ebru KAYGISIZ
Lefkoşa, Haziran 2002

GİRİŞ

Edebiyatın temel amaçlarından biri, dolaylı ya da dolaysız olarak insanların zihinsel gelişimini sağlamaktır; Zihinsel gelişim olmadıkça medeniyet olmaz. Edebiyat; türlü yollarla sergilediği duygular, düşünceler, insan ilişkileri, İhsan ve toplum ilişkileri, insan ve çevre ilişkileri aracılığı ile insanın kendisini ve içinde yaşadığı toplumla, çevresini daha iyi tanımasını sağlar. İnsanların görmedikleri, fark edemedikleri; göz, ardı ettikleri gerçekleri gözler, ağızlarına serer:

Nitekim, edebiyatın bir türü olan hikaye de zihinsel gelişim için bir yoldur. Bu, hikaye türünün gelişimine bir göz atarsak, öncesinde edebiyattan başlamak gerekir.

Mustafa Nihat Özön "Türkçe'de Roman" adlı eserinde eski edebiyatla ilgili şunları söylemektedir; "Eski edebiyatta bir hikaye, çeşidi vardı. Bu hikaye, Tanzimat'tan sonra devam ettiği gibi, Batı eserlerini taklit ederek oluşmaya başlayan yeni biçim hikayelerde de onların bazı karakterleri devam etmiştir."

Mustafa Nihat Özön'ün bahsettiği bu hikaye çeşidi, Tanzimat dönümüne gelinceye kadar, hikaye türünün özelliklerini taşıyan eserler olmuştur. Bu eserler arasında dini bazı menkıbeler (Yusuf ile Züleyha gibi), ilahî aşkı sembollerle anlatan bazı hikayeler (Leyla ile Mecnun gibi) veya halk hikayeleri (Battal Gazi gibi) yer almaktadır.

Bu hikaye çeşitleri birbirleriyle ilişki olup, hemen hepsinde birbirinden geçme etkiler görülmektedir.

Eski edebiyatta bu çeşit hikayelerden iki türlü okuyucusu vardı. Bunlardan biri "aydın kesim" diğeri ise "halk" idi.

Aydın kesimin okuduğu hikayeler, çok ağır dille yazılmış; gözleme ve gerçekçi liğeyi verilmeyen; lillerin bulunmadığı hikayelerdir.

Halk ise kahramanlık hikayeleri okumaktaydı. Halkın okuduğu bu kahramanlık hikayeleri yanında vazgeçilmez romantik aşk hikayeleri de (Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin gibi) vardı,

Halkın okuduğu bu hikayeler, aydın kesimin okuduğu hikayelere göre sosyal hayatı daha çok yansıttı. Bu hikayelerin dili de diğerlerine yani aydın kesimin okuduğu hikayelere göre daha sadedir.

Eski edebiyattaki bu iki farklı okuyucu kitlesinin tek ortak noktası masal unsurları (cinler, periler, cadılar gibi) ve romantik aşk gibi temel öğelere sahip olmalarıdır.

Tanzimat dönemine gelindiğinde yazarlar (kırda) pöyle değişik ölçü ve zevkleri olan okuyucular buldular.

Batıdan ilk çevirilerin yapıldığı Tanzimat döneminde böyle değişik okuma zevkleri olan okuyucuları Batılı hikayeye alıştırmak zor oldu.²

Mustafa Nihat Özön; Türkçe'de Roman, 1985, s.3.9.

~~~~~Zi: f. y. ön: i. j. ~~~~i. j. ~~~~f. t. j. r. y. n. ~~~~J. ~~~~u. ~~~~j. p. j. i. t. ~~~~

yaptığı "Tercüme-i Telâmak"; çevirisidir. Jrcından Victor Hugo'nun Sefiller adlı romanı; "Mağduri 11 Hikayesi" adıyla Daniel Defoe'nin Robenson Crusoe adlı romanı; "I-likaf-i R<>qensb 11+"; adıyla, Alexandre Duma Pere'ini "Mpnte Cristo" romanı Türkçeye çevilene; batılı ailemda hikaye ve roman çalışmaları için örnekler oluşturulmuştur.

Kenan Akyüz "Modern Türk Edebiyatı'nın Ana Çizgileri" adlı eserinde Tanzimat yazarlarının okuyucuları, Batılı roman ve hikayeye alıştıkları» iki ayrı yoldan olduğunu belirterek, bu iki yol hakkında şunları söyler: Birinci yol; aydın olmayan geniş halk topluluğunun Avrupalı hikaye ve romanı yadırgamadan alıştırması için Ahmed Midhat tarafından açılan ve Batılı hikaye ve romanla Türk halk hikayelerini/uzlaştırmaya çalışan yoldur. Bu, halk hikâyelerinin bir çeşit modernleştirilmesidir.; İkinci yol ise; batı kültürü ile değişik ölçülerde teması, geçmiş olan sınırlı aydınlar topluluğu için Namık Kemal tarafından açılan ve yerli hikaye ve roman örneklerini dikkate almadan, doğrudan doğruya batılı hikaye ve roman tekniğini uygulamaya çalışan yoldur."³

Tanzimat döneminin birçok hikayecisi Namık Kemal'in açmış olduğu ikinci yolu seçmiştir. Bunun nedeni, hikâyeciliğin sanat ve estetik değerinin daha üstün bulunmasıdır.

Tanzimat döneminin birçok hikayecisi tarafından benimsenen bu ikinci yolu okuyucular da benimsemişti. Çünkü okuyucuların asırlardan beri romantizme olanı büyük yakınlığı; Tanzimat hikayecilerinin hikayelerinde de yer alıyor ve romantik aşk vakalarının çokluğuyla karşılaşılıyordu.

Tanzimat döneminin ünlü sinas Ahmed Midhat'ın "Esaret", "Tevhid", "Gönül" adlı hikayelerinde bu romantik aşk vakalarına rastlanmaktadır.

Servet-i Fünun dönemine gelindiğinde ise; Eski Edebiyat ve Tanzimat döneminde olduğu gibi, aşırı derecede romantizme bağlı olan hikaye okuyucusu yeni yeni tanınmaya başlayan realizmi tam olarak benimseyemedi. Çünkü yüzyıllardan beri süre gelen bir gelenek vardı ve elbette ki, bundan birden bire kurtulmak imkansızdı. Yine de Servet-i Fünun hikayecileri, okuyucuların tercihinine rağmen; kendilerini tamamıyla romantizme kaptırmayarak arada sırada da olsa realizme yönelip yaşadıkları çevrenin hayatını az da olsa vermeye başlamışlardı.

Servet-i Fünun döneminde hikayecilerin en büyük kusuru; Tanzimat döneminde Namık Kemal ile başlayan sanatkarane üslup modasını daha da ilerleterek kullanmaları ve bunun yanında Arapça ve Farsça kelimeleri kullanarak anlam karışıklığı yaratmalarıydı.

Kısacası Servet-i Fünun hikayecilerinin çabaları da bir sonuç vermemiştir ve hikayede bir gelişme olduğunu söylemek bu noktada yersiz olur.

Çok kısa süren Fecr-i Atî dönemi için "edebi hareketler bakımından oldukça canlı bir devir"; olduğu söylenebilecek tek noktadır. Bunun yanında hikaye türünde, dil ve üslup bakımından yapmacılığa fazla düşüldüğü; hakim olan temanın da yine romantik aşk olduğu düşünüldüğünde Fecr-i Atî döneminde de hikaye türünde, dikkat çeken bir gelişmenin olduğunu söyleyemeyiz.

Milli edebiyat döneminde ise, hikaye türünde beklenen gelişme yavaş yavaş başlar ve daha çok hayata, sosyal meselelere yönelen, yapma dil ve üslubu bir yana bırakmış, konuşma dilini ve üslubunu hakim kılmaya çalışan yeni bir hikaye tarzının oluşmaya başladığı görülür.

³ Kenan AKYÜZ, Modern Türk Edebiyatı'nın Ana Çizgileri, 1982, s.68

⁴ a.g.e., s. 161

Milli Edebiyat döneminde sosyal sorunları geniş ölçüde ele alan, Türk taşayışını tasvir ve tahlil edenler, milliyetçiliği eserlerinde yaşatmaya çalışanlar çoğunluktadır. Bu hikayeciler içinde ilk akla gelenler "Memleket Hikayeleri" adlı eseriyle Refik Halid Karay, Ömer Seyfettin (Gizli Mabet), Yakup Kadri Karaosmanoğlu (Milli Savaş Hikayeleri, Bir Serencam), Halide Edip Adıvar (Sinekli Bakkal)'dır.

Diğer edebiyat dönemlerinden farklı olarak Milli edebiyat hikayeciliğinin, sosyal hayat ve meselelerini ele aldığı kesindir. Ancak şunu da söylemek gerekir ki, diğer dönemlerde olduğu gibi Milli edebiyat döneminde de vazgeçilmez aşk maceraları unutulmamıştır. Hatta hemen hemen bütün hikayecilerin aşk temasını ele aldıkları hikayeleri görülür.

Sonuç olarak diğer dönemlerden farklı olarak Milli edebiyat dönemi hikayelerinde fert hayatından sosyal hayata ve sosyal konulara doğru büyük bir kaymanın başladığını söylemek yerinde olur.

Türk edebiyatında hikayeciliğin gelişimiyle ilgili bilgi verdikten, sonra şunu söylemeliyim ki, Eski edebiyattan Milli edebiyat dönemine kadar yer alan hikayelerde ağırlıkta olan "aşk" teması bu çalışmada bulunan hikayelerde de çoğunluktadır.

"İstiklal Gazetesinde Yayınlanan Hikayeler" adını taşıyan bu çalışmada, İstiklal Gazetesinde yayınlanmış toplam yirmi üç hikaye bulunmaktadır. Fakat yayınlanan bu hikayelerden biri "Amerikan Hikayesi" olduğu için incelemeye tabi tutulmamıştır.

Bu hikaye, İstiklal Gazetesinde yayınlanan bir hikaye olduğu için, incelemesi yapılmasa da yine de bu çalışmanın metinler kısmında bulunmaktadır.

III KÂYE İNCELEMELERİ

I.HAYAT HİKA.YELERİ BİLİNER YAZARLARA AİT HİKA.YELER

BENER HAKKI HAKERİ

(1936-)

21 Ocak 1936 tarihinde Limasol'da doğdu. Lefkoşa Erkek Lisesi'nin Kolej bölümünü bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe bölümünden mezun oldu. Mezun olduktan sonra yaptığı öğretmenlik mesleğinden kendi isteğiyle 1989 yılında emekliye ayrıldı.

1950 'den bu yana ülkemizde yayınlanan yerel gazete ve dergilerde köşe yazarlığı, bildirmenlik yaptı; sanat sayfaları yönetti; gazete ve dergilerde şiir, öykü yazı ve röportaj lan yayınlandı.

23 Nisan 1963'te yayınlanmaya başlayan Devrim gazetesinin ilk dört ayında yazı işleri müdürlüğü; 15 Mart 1965'te Kaynak dergisinin sahibi ve yazı işleri müdürlüğünü, Halkın Sesi, Kıbrıs Postası ve Bozkurt gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı.

1972 - 1980 yılları arasında Kıbrıs Türk Sanatçılar Derneği başkanlığını yürüten Bener Hakkı Hakeri, Kıbrıs Türk Gazeteciler Cemiyeti (1989 - 1990) ve Kıbrıs Türk Yazarlar Birliği'nin (1998 - 2000) yönetim kurulunda görev aldı.

Bener Hakkı Hakeri, şimdilerde Kıbrıs gazetesinde köşe yazarlığı, sanat sayfası yönetmenliği yapmaktadır.

Destanları

Letkoşa'nın Fethi (1956 , 1962) Mağusa'nın Fethi; Limasol (1964) Limasol'da İkinci Plevne Savunması (1965).

Şiir Kitapları

Şiirlerle ~asrettin Hoca (1956), Aşkların Aşkı (1962), İp (1962 , 1963) Hep Aşk Dedim (1965), Birincisi (şiir, yazı, öykü, çeviri 1968), Üç Kere Limasol.

Oyunları

Göç Ve Savaş (sonradan "Aynalar" adıyla)

Tarih Kitapları

Kıbrıs'taki Tarihi Eserler (1983), İlginç Olaylar ve Tarihi Eserlerle 1970'e dek Kıbrıs Tarihi (1985, 1991), Başlangıçtan 1978'e dek Kıbrıs Tarihi (1993).

Araştırmaları

Kıbrıs Türk Ansiklopedisi (iki cilt 1992), Kıbrıs'ta Halk Ağzından Derlenmiş Sözcükler Sözlüğü (1982).

İnsan Niçin Okur (Üniversiteli) (1973, 1973 ve 1976 felsefi diyalog)'

/

<>

-1-
YALAN

I
HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

İstiklâl Gazetesinde 15 Aralık 1953 tarihinden 9 Ocak 1954 tarihine kadar on sekiz tefrika olarak yayınlanan bu hikaye, gazetede yayınlanan hikayeler arasında en uzun hikaye olma özelliğini taşımaktadır.

Bener Hakkı Hakeri'nin, ismini "Berî-Hak" olarak kısaltıp yayınladığı bu hikaye, yirmi bölümden oluşmaktadır. Ancak hikayenin onuncu bölümü yoktur. Bu bölüm İstiklâl Gazetesinde "Yok" diye belirtilmiştir.

"Y, dan" adlı hikayede olay, birbirini seven Zeynep ve Çakır'ın, Zeynep'in başkasından hamile kaldığı gerçeğinin ortaya çıkmasıyla ayrılmaları ve başlarından geçen birçok olaydan sonra tekrar bir araya gelerek evlenip mutlu olmaları üzerine kuruludur.

Vak'a beş gün içinde, hikaye kahramanlarından Çakır'ın evinde, Venice Bal' adında bir barda ve Zeynep'in evinde gelişmektedir.

Hikayede yalan başta olmak üzere aşk, karşılıksız Sevgi, ihanet ve kıskançlık gibi temler işlenmektedir.

Dil ve üslubu son derece sade olan hikayede, akılcı bir anlatım vardır.

Bener Hakkı Hakeri, bu hikayede serim, -iüğü, -çözüm hölümlerinden ayrı olarak "Sonuç" deyip hikayeye bitirir. Bu bölüm ekleridir. Bu bölümde hikaye kahramanlarının, başlarından geçen olaylardan sonra nasıl bir sonuca ulaştıkları hakkında bilgi verilmiştir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Çakır, baba evinde yaşayan bir gençtir. Bir gece evinde otururken çok samimi arkadaşlarından Veli ve Zeynep onu ziyarete gelirler. Evde kendi kendilerine eğlenmeye karar veren bu gençler Zeynep'in ani rahatsızlanmasıyla bir gerçeği öğrenirler. Zeynep eski sevgilisinden hamile kalmıştır.

Zeynep kendine geldiğinde olup bitenleri öğrenmek istese de ne Veli ne de Çakır gerçeği bir türlü söyleyemezler ve yalan üstüne yalan uydurmaya başlarlar. Aslında Zeynep gerçeği bilmektedir ve Çakır ile Veli'nin yüzüne yalan

söy-f-gil, leri nL vurarak ağlamaya başlar; Bu arada Veli Zeynep'i sevmekteydi, Bu gen-ç, kızı n düştüğü uçurumdan onu kurtarmayı kendine göre bir vicdan borcu old. uğunainanan Veli, o an tereddüt bile etmeden çok sevdiği Zeynep'e evlenme teklif eder. Zeynep'e karşı bir şeyler hissetmesine rağmen duygularından tam 9 olarak emin olamayan Çakır ise, Zeynep'in bu teklifi kabul edeceğinden emindir. Ancak Zeynep'in Veli'yi bir kardeş. gibi sevdiğini söyleyerek, bulunduğu durum dWl onu ancak sevdiği insanın yani Çakır'ın çıkarabileceğini söylemesi hem Çakır'ı hem de Veli'yi şok eder.

Duyduklarına bir türlü inanamayan Çakır, Zeynep'e karşı büyük bir nefret duyar; Bu arada olup bitenleri bir sinema izler gibi seyretmekte olan Veli yıkılmıştır. Çakır'ın nefreti karşısında kendini masum göstermek için yalana başvuran Zeynep, kendisini hamile bırakan kişinin bir trafik kazasında öldüğünü söyler. Ancak Zeynep, bu kişinin adının Haluk-Halit olduğunuda söyler. Haluk'u tanıyan ve onun ölmediğini bilen Çakır Zeynep'e; "Haydi Zeynep doğru geç. Git kinin kollarında yaşadınsa onunla saadet yollarına atıl."ı deyince, sevgisine karşılık bulamayacağını anlayan Zeynep Veli'yi bile beklemeden Çakır'm evini terk eder.

Zeynep'in arkasına bile bakmadan evden ayrılmasıyla, onu delice.. sevdiğini anlayan Çakır, Zeynep'e karşı hiç düşünmeden sarf ettiği kırıncı sözlerden dolayı çok pişman olmuştur.. Bu arada Zeynep, Veli'nin kendisini takip ettiğinden habersiz, perişan bir halde, ününü hizmetçisi Dilber'in hatıratından okuyarak öğrendiği Venice Bar'a gitmeye karar verir. Bu bar, Zeynep gibi kızlara uygun olmayan, hafif meşrep kadınların bolca bulunduğu, sevgililerin herkesin içinde utanmadan seviştikleri), bir yerdir.

Çok sevdiği erkeğin kendisini reddetmesiyle ne düşüneceğini bilemeyen Zeynep çok uygunsuz bir yer. olmasına ve kendisini çok ürpertmesine rağmen, bu bara gelir. Tam bu sırada Zeynep'i takip eden Veli, onu kolundan yakalayıp engellemeye çalışsa da kararını çoktan vermiş olan Zeynep kendini satmak istercesine elbisesinin göğüs dekoltesini genişleterek, bardan içeri girer} Barda herkes eğleniyor, dans ediyor ve son derece rahat bir şekilde öpüşüyorlardı. Masalardan birinde sevgiliyle oturan Nazım, bardan içeri yarı çıplak bir halde giren Zeynep'i görür görmez hemen yanına gider. Kendini bilmez bir halde olan Zeynep'i çok beğenen Nazım onu da alıp masasına döner. Bir süre sonra beğendiği kızın kim olduğunu anlayan Nazım şaşkına döner. Zeynep ise ancak kendine gelmeye başladığında onu tanıdı. Bu adam eski komşularının oğlu ve çocukluk arkadaşısıydı. Nazım'ın yanındaki kadın ise çocukluğunda Nazır'ı'dan çok dayak yiyen komşu kızı Nermin'di. Utancından yerin dibine girecek olan Zeynep, Nazır'ı'm kendisine bakışlarını fark edince hemen elbisesini düzelterek bir an önce bardan çıkmak ister.

Zeynep bunları yaşarken Çakır da, evde olan bitenlerden sonra bir türlü uyuyamamıştır. Zeynep'i düşünmekten kendini alamayan Çakır yatağından kalkarak Zeynep'e sevgisini dile getiren bir mektup yazar.

¹Berner Hakkı HAK.ERİ. "Yalan". İstiklal. 18 Aralık 1953, s.2

Bu arada barın bir köşesinden Zeynep'i izleyen Veli, onun düşüncesizce davranışlarına daha fazla dayanamaz ve onu alıp evine götürür. Zeynep evine girer girmez yaptıklarından pişman olur.

Zaten geleceği daha önceden görebilseydi, kendisini hamile bırakan, sokak kabcı:daygu Sururi'ye aşık olmaz ve çok utanç duyduğu Venice Bar'a da gitmezdi, Yaptıklarından dolayı ölmeyi bile düşünen Zeynep, Tanrı'dan kendisini affetmesini isteyerek, pişmanlık duyduğu geceyi unutmak istercesine yatağına yatıp uyur.

Ertesi gün olduğunda, Çakır af dilemek ve evlenme teklif etmek için Zeynep'in evinin yolunu tutar. Zeynep'in evine vardığında kapıyı, daha önce ününü çok duyduğu hizmetçi Dilber açar. Dilber! görür görmez, o eve niçin gittiğini unutan Çakır, Dilber'e karşı inanılmaz bir arzu duyar. Dilber de Çakır'dan etkilenmiştir ve kendini hemen ona vermeye hazırdır. Sonunda olan olur ve Dilber ile Çakır, Zeynep'in evde olmasına aldıış etmeden birlikte olurlar.

Bunlar olurken, Zeynep: Çakır'ın geldiğinden habersiz odasında roman okumaktadır. Bir aralık hevesine kurban olan Çakır, Dilber ile birlikte olduktan sonra o eve geliş nedenini hatırlar ve Zeynep'i görmek için odasına gider. Zeynep Çakır'ı görür görmez sevincinden ne diyeceğini şaşırır. Çakır, Zeynep'ten özür diler ve karısı olmasını ister. Bütün bu gelişmeleri anahtar deliğinden izleyen Dilber, ise> çıldırarak, gibi olur. Biraz önce bin bir ümitler besleyerek yattığı erkek başkasına evlenme teklifi etmektedir. Gözünden iki damla yaş boşalan Dilber belki kendisinin de bir gün mesut olabileceğini düşünerek kaderine boyun eğer,

Bütün bu olaylardan sonra Zeynep ile Çakır nikahlanır. Akile adında bir kız çocukları olur ve mutlu bir hayat sürerler. Nazım ve Nermin Zeynep'le karşılaştıkları o geceden sonra eski yaşantılarına bir çizgi çekip evlenirler. Dilber ise, yaşadığı hayatın uygunsuzluğunu fark ederek bu hayanna; bir nokta koyup, o da evlenir ve Akil adında bir oğlu olur. Uzun yıllar hu~ur içinde yaşayan bu çiftler Akile ile Akil'in evlenmesiyle daha da mutlu olurlar.

III

HİKA YENİN ŞAHİS KAD~OSU

"Yalan" adlı hikayenin İstiklâl Gazetesirade yayımlanan en uzun hikaye olduğunu daha önce belirtmişim. Buna bağlı olarak hikayenin uzunluğu şahıs kadrosunu da artırmıştır.

Hikayede önceleri Veli, Çakır ve Zeynep arasında gelişen olaylar, daha sonra Zeynep'in aşkını itiraf etmesi ve hamile olduğu gerçeğinin ortaya çıkmasıyla olay daha da genişlemiş ve ortaya başka şahıslar da çıkmıştır.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

ÇAKIR

Hikayenin asli kahramanlarından biri olan Çakır, baba evinde kardeşi Jale, annesi ve babasıyla yaşamaktadır.

Gezip eğlenmekten pek hoşlanmayan Çakır, vaktini resim yaparak geçirmektedir. Veli ve Zeynep onun en yakın arkadaşlarıdır. Bu iki arkadaşı onu her zaman dışarı çıkarıp eğlendirmeye çalışsalar da bunda başarılı olamamışlardır.

Yalan. söylemekten çok nefret eden Çakır, ilk yalanını rahatsızlığı ile ilgili olarak Zeynep'e söylemişti.

Çakır, arkadaşı Veli Zeynep'e evlenme teklif ettiğinde; "Çakır hayır dedi içinden. Zeynep'i ben daha çok saadetyolunda gezdirebilirim. • Ya Zeynep kabul ederse Veli'nin teklifini. Hem, hem de galiba kabul edecekti." ² diye kendi kendine düşünmüş ve Zeynep'e karşı bir şeyler hissettiğini fark etmişti. Ancak Zeynep'in başkasından...hamile kaldığı gerçeği Çakır'ın duygularından şüphe duymasına neden olur.

Çakır'ın, Zeynep'e karşı olan duygularından emin olması, Zeynep'in hamileliğinin ortaya çıktığı gece, Zeynep'e karşı sarf ettiği hakaretlerden sonra Zeynep'in evi terk etmesiyle ortaya çıkar.

Çakır o güne kadar mutluluğu bir türlü bulamamıştı. Mutluluğun Zeynep'te olduğunu anlayan Çakır, Zeynep'in kendisini affedip mutluluğa ulaşmak ister. "Onu aşmak, incinmeden aşmak ve SAADET denilen kaleye varmak her kişinin harcı değildi. Saadete kavuşan her kişi mutlaka hayatın acı darbelerini yedikten sonra istediğini elde etmiştir. Saadetten matla daha neler, ne aşılmaz, girilmez kaleler var hayatta. Mesela-MUVAFFAKİ):'ET.'" ³

Çakır bu olaydan sonra özür dilemek ve onu çok sfoydj.ğini belirtmek için Zeynep'e bir mektup yazar.

"Zeynep'i~;

Sana kim bilir ne kadar dokunaklı sözler söyledim. Affet beni., Seninle evlenmeye karar verdim. Üç gün sonra belki de evleniriz, Belki de değil, evleneceğiz."» Bu mektuptan bir 5un sonra Çakır Zeynep'in evine gider ve ona evlenme teklif eder.

Çakır sonunda mutluluğu bulur ve Zeynep'le evliliğinden Akile adında bir de kızı olur.

²Bener Hakkı KAK.ERİ, "Yalan", İstiklal, 18 Aralık 1953, s.2

³ a.g.e., 27 Aralık 1953, s:2

⁴ a.g.e., 27 Aralık 1953, s.2

ZEYNEP

Hikayenin aslî kahramanlarından biri olan Zeynep, sarışın, yeşil gözlü, güzel, varlıklı bir kızdır. Anne ve babası olmayan Zeynep hizmetçisi Dilber ve p~pağını "Gülşen"le yaşamaktadır. Gezmeyi ve eğlenmeyi çok seven Zeynep tüm yaşadıklarını hatıra defterine yazmaktaydı.

Zeynep birlikte olduğu eski sevgilisi Sururi'den hamile kaldığında ne yapacağını bilemez ve bunu bir sır gibi saklamaya karar verir. Ancak bu sır, Çakır'ın evine gittiği bir gece ortaya çıkar. Ortaya çıkan bu sırda aşkını da Çakır'a itiraf eden Zeynep, Çakır'ın kendisini bulunduğu durumdan kurtarmasını istediğinde aldığı ret cevabıyla hayatı kararır.

Sevdiği erkeğin kendisini reddetmesini kabullenemeyen Zeynep "Venice Bar" denilen hafif meşrep kadınların sık sık gittikleri bara giderek başka erkeklerle olmak ister. Ancak karşısına çıkan eski komşularının oğlu Nazım'ın kötü emellerine kurban olmadan arkadaşı, Veli Zeynep'i düşeceği uçurumdan kurtarır.

Zeynep yaptıklarının ne kadar kötü olduğunu anlayınca ölmeyi bile ister. "... Yorganla kendi kendini bir kefen gibi örttü. Şimdi yaşamayı değil, ölmeyi istiyordu. Ölüm neden istenildiği an gelmiyordu? Ne de vurdum duymazdı."s

Başına - gelen bütün olaylardan sonra Allah'tan af dileyen Zeynep yaşadıklarını bir kenara bırakarak kendisine kucak açan Çakır ile evlenip ömür boyu mutlu yaşar.

VELİ

Hikayenin asli kahramanlarından biri olan Veli, zengin bir ailenin oğludur. Şair ruhlu bu genç adam, devamlı olarak şiir yazar ve yazdığı şiirlerin ilhamını da Zeynep'ten alır.

Veli iyi bir arkadaş olmanın yanında, ince düşünceli bir gençti. Sevdiği kızın başkasından hamile olduğunu öğrendiğinde, onun namusunu kurtarmanın bir vicdan borcu olduğuna inanıp Zeynep'e evlenme teklifi eder. Fakat Zeynep onu bir arkadaş gibi sevdiğini söyleyip teklifini xeddettiğinde sevgisinden asla vaz geçmez ve karşılıksız olsa bile Zeynep'i sevmeye devam eder.

Oysa Veli Zeynep için ölümü bile göze/alabilirdi. "... Halbuki O'na deniz kuşları kadar güzel şiirler yazabilir, güzel bir orman ortasında deniz köpükleri kadar beyaz bir ev yapabilir ve hatta O'nun için ölümü bile sırasında göze alabilirdim. Fakat ne yapabilirim? Kader bu."«

Veli Zeynep için ölmez ama Zeynep'i düşeceği uçurumdan son anda kurtarır ve hatta Zeynep'i delicesine sevmesine rağmen Çakır ve Zeynep'in birleşmeleri için elinden gelen çabayı gösterir.

⁵
a.g.e., 30 Aralık 1953, s.2

⁶
a.g.e., 30 Aralık 1953, s.2

DİLBER

Otuz altı yaşlarında, eğlenmeye, paraya çok düşkün hafif meşrep güzel bir kadındır. Zeynep'in evinde hizmetçilik yapan Dilber tam bir erkek .düşkünüdür.

Her gece saat on birde evden çıkıp Kerim ismindeki sevgilisiyle buluşmak için "Venice Bar"a gider ve sabaha karşı eve döner.

Hikayede nedeni belirtilmeyen bir sebeple Dilber, yaşadığı kötü hayatın tek suçlusu annesini görür. Bu nedenle devamlı olarak annesine lanet okur. Yaşadığı her şeyi hatıratına yazan Dilber, hatıratını canı gibi korumaktadır.

Bir erkek düşkünü olan Dilber, Çakır'ı da güzelliğiyle etkileyip ağına düşürür. Ancak Çakır, Zeynep'i sevmekteydi ve bir defalık birliktelikten sonra Dilber'in yüzüne bir daha bakmadı. Oysa Dilber, yaşadığı kötü hayattan kurtulur limidiyle kendini Çakır'a vermişti.

Dilber, Zeynep ve Çakır'ın evlenmesiyle eski kötü hayatına bir çizgi çekip uzun süre birlikte olduğu Kerim ile evlenir ve Akil adında bir oğlu olur.

NAZIM

Zeynep'in eski komşularının oğlu olan Nazım esmer, kıvrıcık saçlı, yakışıklı birisidir. Çocukluğunda zayıf, cılız, utangaç, çember çevirmeyi, etrafındakileri kızdırıp sinir etmeyi çok seven yaramaz bir çocuktur.

Kadınlara çok düşkün olan Nazım, Zeynep'in yarı çıplak bir halde bardan içeri girdiğini gördüğünde, eski komşularının kızı olmasına ve yanındaki sevgilisine aldırmadan Zeynep'i kötü emellerine alet etmek istemişti.

Kötü bir geçmişi olan Nazım, Zeynep ile barda karşılaştığı gecedan sonra kendisini mesut edecek kadınla evlenir ve yaşadığı iğrenç hayata bir çizgi çeker.

Nermin ile mutlu bir hayat süren Nazım'ın hiç çocuğu olmaz.

NERMİN

Nermin de Nazım gibi, Zeynep'in eski komşulanndandı. Hafif meşrep bir kadın olan Nermin, eğlence hayatına çok düşkün olup "Venice Bar" ın vazgeçilmez müşterisidir. Çocukluğundan tanıdığı Nazım'la sık sık "Venice Bar" a gidip eğlenen Nermin, Zeynep ile karşılaştığı gecedan sonra bir aile hayatı kurmak için Nazım ile evlenir ve önceden yaşadığı hayata bir nokta kor.

JALE

Hikayede hakkında fazla bir bilgi bulunmayan Jale Çakır'ın kardeşidir. Güzel bir kadın olan Jale, sevgilisinden ayrıldıktan sonra kimseyle birlikte olmaz.

AYNUR

Çirkin bir kız olan Aynur, Jale'nin kız arkadaşısıdır. Hikayede bu kız hakkında başka bir bilgi yoktur.

HÜSEYİN

Hikayeden bu şahıs hakkında edinilen tek bilgi, Çakır'ın hizmetçisi olduğudur.

KERİM

Hikayede sadece isim olarak geçen bu kişi Dilber'in Arap sevgilisidir.

SUR URI

Zeynep'in eski sevgilisi olan Sururi, bir sokak külhambeyisidir. Zeynep'i hamile bıraktıktan sonra ortadan kaybolur.

BİRDEN YÜZE

I

HİKAYE. HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Birden Yüze" adlı hikaye İstiklâl Gazetesinde 27 Ekim 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır. Bener Hakkı Hakeri'nin adını "Ben-Hak" diye kısaltarak yayınladığı bu hikayede eğlenceli bir konu vardır.

Hikaye isminden de anlaşılacağı üzere sayılarla ilgili olup, hikaye kahramanlarından birinin eğlenmek için ortaya attığı bir fikirden doğmuştur.

Hikayede birbirleriyle çok iyi anlaşılan beş kız arkadaşın (Suzi, Gülistan, Deli Fato, Fatma, Nermin) bir odada birkaç saat içinde gelişen eğlenceleri anlatılmıştır. Hikayenin sonuna kadar beş arkadaşın sayılarla ilgili eğlenceleri devam eder.

Hikayenin başında önce bu beş arkadaşın şahsiyetleri verilmiştir. Hikayenin geri kalan kısmında ise, hikaye kahramanlarından Deli Fato ve Fatma arasında geçen birden yüze kadar sayıları sayma yarışması yer almaktadır.

Hikayenin bir de altıncı kahramanı vardır. Bu kişinin adı Güzin'dir. Güzin, hikayenin sonunda ortaya çıkar ve Deli Fato ile Fatma arasındaki eziyet içeren sayı sayma rekabetine son verir. Hikaye de böylece sona erer.

Bener Hakkı Hakeri hikaye kahramanlarının adını, hikayenin /1.a.şında karakterlerini verirken beliriniş "daha sonra da hikayesinde, kahramanlarından. birinci (Suzi), ikinci (Gülistan), üçüncü (Peli Pate), dördüncü (Nernü), beşinci (Fatma), altıncı (Güzin) diye b3:hsetmiştir,

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Beş kız arkadaş Suzi, Gülistan, Deli Fato, Nermin ve Fatma Deli Fato'nun evinde *bit* araya gelmişler havadan. sudan konuşuyorlardı. Birbirleriyle çok iyi anlaşılan bu beş arkadaş kendilerini eğlendirecek bir uğraş ararlar ama bulamazlar. Aslında o gün hepsi kendi havasındaydı ve hepsinin ilgilenecekleri bit şeyler vardı. Nermin kendi kendine şiir okurken, unuttuğu bir mısra yüzünden Fatma ve Suzi ona gülüyordu. Deli Fatma ise o saatlerde her zaman ders çalışan komşularının kızı Emine'yi seyredirken Gülistan da devamlı saate bakarak saat altıda gelecek olan sevgilisi Nuri'yi bekliyordu.

Her zaman ortaya olur olmadık fikirler atan Deli Fato o gün yine sırf eğlence olsun diye arkadaşlarını bol bol güldürecek bir şeyler bulur ve hemen Fatma'yı dürterek birden yüze kadar saymasını ister. Fatma da eğlence olsun diye bu teklifi geri çevirmez ve hemen kabul ederek saymaya başlar. Fatma yirini sekize geldiğinde Deli Fato ona kızarak durmasını yüksek sesle sayması gerektiğini söyleyerek tekrar başlamasını ister. Fatma tekrar saymaya başladığında diğer dört arkadaşı katıla katıla ona gülmeye başlarlar. Fatma 'altmış' geldiğinde Deli Fato onu yine durdurur ve Fatma'nın "altmış" diyerek kendini zorlamamasını "atmış" derse daha rahat sayabileceğini söyleyerek Fatma ile alay eder. Bu arada arkadaşları da Fatma'nın haline gülmeye devam etmektedirler. Deli Fato yine hınzırlığını yapar ve Fatma yetmiş üçe ... geldiğinde onu yine durdurur. Deli Fato bu defa da Fatma'dan, saydığı sayılan yazacak olsaydı nasıl yazacağını sorar. Fatma'nın bu soruya saf saf her sayıdan sonra virgül koyup yüzden sonra da nokta koyacağını söylemesiyle herkes yerlerde tepinmeye, Fatma ile alay etmeye başlarlar.

Fatma bu sayı sayma işinden vazgeçmek istese de Deli Fato'nun vazgeçeceği yoktur.

Deli Fato epeyi güldükten sonra Fatma'ya her sayıdan sonra virgül koyması gerektiğini söyler ve Fatma'nın tekrar saymasını ister. Fatma tekrar saymaya başlar ve doksan üçe geldiğinde Deli Fato onu yine durdurur. Deli Fato bu defa da, daha yavaş sayarak her sayıdan sonra duruş nispetine göre nokta koymasını ister.

Fatma bu eziyetin bir an önce bitmesi için hemen saymaya başlar. Arkadaşlarının kahkahalarına ve alaycı tavırlarına 'zorla dayanan Fatma son sayıyı söyledikten sonra rahatlar.

Deli Fato bulduğu bu fikirle herkesin eğleneceğini zannetmişti. Oysa bu fikirle sadece kendisi, Suzi, Nermin ve Gülistan eğlenmiş Fatma ise kendisiyle alay edildiği için çok kırılmıştı.

Sayı sayma eğlencesi bittikten hemen sonra, aslında altı kişi olan bu gençlere Güzin de katılır. Çok eğlenceli bir kız olan Güzin, daha da keyifli anlar geçirmek; herkesin, eğleneceği, kimsenin gücenmeyeceği bit şeyler yapmak için arkadaşlarını dışarıda eğlenmeye dayet eder ve bütün bir günlerini geçirdikleri evden çıkarak, hikaye de böylece sona erer.

III

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

Bener Hakkı Hakeri'nin "Birden Yüze" adlı hikayesinde birbirleriyle çok iyi anlaşılan altı şahıstan söz edilmektedir. Fakat hikayenin geneline bakıldığında sadece beş şahıs üzerinde durulmuş ve hikaye genel olarak onlar etrafında oluşmuştur .. Hikayenin altıncı karakteri, hikayenin sonunda ortaya çıkmakta ve hakkında çok kısa bilgi verildikten sonra hikaye sona ermektedir.

Bener Hakkı Hakeri, hikayenin serim bölümünde kahramanlarının isimlerini verip onları tanıttıktan sonra düğüm ve çözüm bölümlerinde bu altı karakterin

isimleri yerine birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı kelimelerini kullanmıştır.

Hikayede olay, Deli Fato ve Fatma arasında geliştiği için onlar hakkında daha fazla bilgi verilmiştir. Bu nedenle onların şahsiyetleri hakkında daha çok bilgi sahibi oluyoruz. Geriye kalan şahıslar sadece birkaç kelime ile tanıtılmış ve hikayede sadece Deli Fato ve Fatma arasında geçen sayı sayma oyununa dıştan güldükleri belirtilmiştir. Bundan dolayı da Deli Fato ve Fatma dışındaki şahısların şahsiyetlerinden fazlaca söz edemeyiz.

DELI FATO (ÜÇÜNCÜSÜ)

Hikayede hakkında en çok söz edilen iki kişiden biri de Deli Fato'dur. Bu nedenle hikayenin aslı kahramanlarından biridir.

Deli Fato yeşil gözleriyle dikkat çeken delişmen, ansızın ortaya olur olmadık fikirler atan bir kızdır. Arkadaşlarını eğlendirmeyi, onları güldürmeyi çok seven Deli Fato, arkadaşları arasında dansı sevmeyen tek kişidir.

Alaycı bir mizaha sahip bu delişmen kız, arkadaşlarıyla bir araya geldiği bir gün yine ortaya bir fikir atmış ve arkadaşı Fatma'nın birden yüze kadar sayıları saymasını istemişti. Bu sayı sayma fikri arkadaşlarını eğlendirse de Fatma'nın kalbinin kırılmasına neden olmuştur. Çünkü Fatma sayıları sayarken Deli Fato onu ikide bir durdurup, ona olur olmadık sorular sormuş, bazı sözleriyle onunla alay etmiştir. Sonuçta da Fatma'nın kalbinin kırılmasına sebep olmuştur.

Deli Fato, yaptığı şakalar ve kullandığı kelimelerle arkadaşlarını kırsa da, bu altı arkadaş arasında en eğlenceli ve en çok sevilen şahıstır.

FATMA (BEŞİNCİSİ)

Hikayenin aslı kahramanlarından biri de Fatma'dır. Fatma arkadaşları arasında Fatoş olarak çağırılır. Dünyadan bezmiş bir hali olan Fatma'nın hiçbir şeye aldırış etmemesi arkadaşlarının tepkisine neden olmuştur.

Fatma arkadaşlarıyla bir araya geldiği bir gün Deli Fato'nun ortaya attığı sayı sayma fikrini kabul ettiğine bin pişman olmuş, ama oyun tamamlanana kadar da pes etmemiştir. Oyun esnasında ve oyun sonrasında arkadaşlarının kendisine gülmeleri ve Deli Fato'nun alayer tavırları, çok hassas, kırılgan, başkalarından uzaklaşmaya eğilimli bir ruh hali içinde oluşu nedeniyle Fatma'yı çok kırmıştı.

SUZI (BİRİNCİSİ)

Suzi hikayede "birincisi" diye adlandırılmıştır. Suzi sarı saçlı, mavi gözlü güzel bir kızdır. Kendi halinde, kimseyle bir sorunu olmayan Suzi, arkadaşlarını neşelendirmeyi iyi bilen; dansetmeyi, eğlencelere katılmayı çok seven biridir. Hikayede Suzi hakkında başka bir bilgi verilmemiştir.

GÜLISTAN (İKİNCİSİ)

Hikayede "ikincisi" diye adlandırılan Gülistan ela gözlü, kumral saçlı, çapkın bir kızdır ve arkadaşları arasında yalnız onun sevgilisi vardır.

Gülistan arkadaşlarına karşı vefakar, her zaman düşünceli davranan iyi biridir.

NERMIN (DÖRDÜNCÜSÜ)

Nermin arkadaşları arasında çok sevilen bir kızdır. Tarif edilemeyecek kadar iyi ruhlu bir kız olarak tanınan Nermin, anasız babasız büyümüştür. Annesinin ve babasının ölümüyle çok sevdiği teyzesinin yanında yaşamaya başlayan Nermin, anne sevgisini teyzesine göstermiştir.

Nermin, şair ruhlu bir kızdır. Arkadaşlarıyla bir araya geldiklerinde, onlara mutlaka şiir okur. Yine şiir okuduğu bir gün;

"Gül güller açılın gülüşlerinden."

diye başlayan şiirin üçüncüsü kıtasını dördüncü mısrasını unutup arkadaşlarının alay konusu olmuştur.

GÜZİN (ALTINCISI)

Güzin esmer tenli, gözleri çok güzel olan bir kızdır, Gününü gün etmesini bilen Güzin, arkadaşları arasında neşeli, hoş sohbet biri olarak bilinmektedir.

Hikayenin sonunda ortaya çıkan Güzin arkadaşlarının sayı sayma eğlencelerine bir son vererek onları alıp gezmeye götürür.

EMİNE

Emine, Deli, Fato, Huri'nin kızıdır. Hikayede, bir şalus hakkında sadece günün belli saatlerinde oturup mütlaaka ders çalıştığı belirtilmiştir.

SİYAH BOYUNBAGI

I

HİKÂYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Siyah Boyunbağı" adlı hikâye, İstiklal Gazetesinde 10 Kasım 1953 tarihinde tek. tefrika olarak yayınlanmış kısa bir hikayedir ..

Bener Hakkı Hakeri bu hikayede, yayın tarihinden de anlaşılacağı üzere 10 Kasım Atatürk'ün Ölüm Yıldönümünü ele alınıp ve sanıyorum ki hikâyenin kahramanına kendi duygu ve düşüncelerini yansıtmıştır.

Günümüzde çoğu insanın pek çok konuda gösterdiği duyarsızlığı, "bananeciliği" Bener Hakkı Hakeri o günlerde, Atatürk'e karşı duygularda da fark etmiş olacak ki bu hikayeyi kaleme almıştır.

Hikâyede vak'a, Atatürk sevgisi üzerine kınılı olup, 10 Kasım günü hikâye kahramanının yaşadığı mahallede geçmektedir:

II

HİKÂYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Ahmet Bey Atatürk sevgisiyle yaşayan ve ~ Ulu Önder'in, ölüm yıldöfûlünde bile yaşatılması gerektiğine yürekten inanan bir insandır.

Atatürk'ün ölüm yıldönümü olan 10 Kasım günü, her sene olduğu gibi ma, teme bürünen Ahmet Bey, sabah işe gitmek için yatağından kalkar kalkmaz Atatürk'e saygı olarak koyu renk bir elbise ve siyah boyunbağı takar. Saat sekizde işte olması gerektiği için apar topar evden çıkan, Ahmet Bey, bu matem gününde berk.esin kendisi gibi giyindiğini, aym duygular içinde olduğunu düşünerek yanılmıştı. Çünkü giydiği elbise- her geçtiği yerde insanların O'na ala.Yb alaylı bakıp gülmelerine, "Garson be bu." demelerine neden olur. Aslında Ahmet Bey'in kıyafetinde acayip olan bir şey yoktur. O sadece 10 Kasım gününe uy-gun olarak, duygularını ifade eden uygun' bir kıyafet giymek istemişti. Ş.91caktaki insanların da kendisi gibi hissedeceğini düşünerek aslında aldanmıştır,

Geçtiği sokaklardaki insanların bu alaycı javrı onu çok üzer. İnsanların bu ~vırı karşısında çoktan beri uzaklara kaçmayı arzulayan Ahmet Bey, yine o gün t,efret ettiği insanlardan uzaklaşmayı, kendi başna.r-mutlu olmayı, kimseiiin ~vıdisiyle alay etmeyeceği bir yerde yaşamayı arzu etse de bu düşünceler arasında sevgilisi aklına gelir ve bu düşüncesinden vaz geçer. Çünkü sevgilisini, böyle duyarsız İnsanlar arasında bırakamazdı.

¹Bener Hakkı HA.KERİ, "Siyah Boyunbağı", İstiklal, 10 Kasım 1953, s.2

Y'olda giderken bir an gökyüzüne bakan Ahmet Bey havanın simsiyah
~ kaplanmış olduğunu görünce gökyüzünün bile bu kara güne uygun bir
giyindiğini ve kısa bir süre sonra da ağlayacağını fark eder. Herkesin
gerekenden batta gökyüzünün bile ağlayacak. duruma geldiği 10 Kasım
Ahmet Bey'in gözünde bir damla yaş yoktu. Çünkü O, Atası için gönülden
Fakat içi çok sıkılan Ahmet Bey daha fazla dayanamaz. ve
gökyüzünden akmaya başlayan yağmur damlalarıyla göz yaşlarına engel olamaz.
Bu göz yaşları içinde saatine baktığında işe geç kaldığını fark ederek evine
Önder Jivine vardığında geçtiği sokaklar ve sokaktaki insanların davranışları onu
hem üzünüş hem de yormuştu. Bu düşüncelerden arınmak için yatağına yatıp
Ahmet Bey, kalkar kalkmaz yatağının başucundaki Atatürk resmine
bakarak her ne olursa olsun Ulu Önder'in asla ölmeyeceğini, ebediyen
yaşayacağını düşünerek o gün başından geçenleri unutmaya çalışır.

m

HİKÂYESİNİN ŞAHİS KADROSU

Özetten de anlaşılacağı üzere, hikâyenin tek bir kahramanı vardır. O da
Ahmet Bey'dir. Fakat hikâyede Ahmet Bey'in başından geçenler anlatılırken onun
ruhu halini etkileyen sokaktaki insanlardan da bahsedilmektedir. Bu nedenle
"S.~ İnsanlar" başlığıyla şahıs kadrosunda bir topluluk olarak onlardan da
bahsedilecektir.

Hikâyenin şahıs kadrosu şöyle;

AHMET BEY

Annesiyle birlikte yaşayan duygulu, ince düşünceli bir kişiliği olan Ahmet
Bey, 10 Kasım günü "bu duygusallığını, inceliğini göstererek yatağından kalkar
kalkmaz günün önemine uygun olarak; "Siyah boyunbağı takmalıyım."² diye
düşünmüştü.

Atatürk'ü çok seven Ahmet Bey 10 Kasım gününün bir matem günü
olduğunu düşünürken, tilin İnsanların da öyle hissettiğini ~derek yanılmıştır.

Her zaman insanların duyarsızlığından şikayetçi O Ahmet Bey, 10
Kasım günü giydiği elbise nedeniyle insanların kendisine gülüp "Garson be bu,"?
demeleri, çok uzun zamanda beri- düşünmekte olduğu. uzaklara kaçma fikrini
tekrar aklına getirir. O, devamlı olarak insanlardan kaçmak istem.ıştır.

² Benzer Hakkı: HAKERT, "Siyah Boyunbağı", İslamî İdil, 10 Kasım 1953, s.2

Ahmet Bey'i bu düşüncesinden her 211n,an vazgeçiren sevgilisi olmuştur. **Bunu** da; "Saçma. İnsanlardan neden bu kadar nefret ediyorum? Hem haklı **olsam** bile sevgilimin ne kabahati var bunda? Zavallı kızcağazı yalnız bırakırsam **olur** hali sonra? Saçma. Olmaz, olmayacak şeylerden birisH"3 sözlerinden **anlıyo**,ruz.

10 Kasım günü ağlamak istese de bir türlü~ ağlayamayan Ahmet Bey, **aslında** o gün gönülden ağlamaktaydı, Yine de duygularını dışarı vurmak isteyen **AhmetBey**, Faruk Nafiz'e ait ilci mısra aklıma gelip okuyunca kendini tutamaz ve **ağlar**.

Ahmet Bey'i ağlatan bu iki dize şudur;
"Kimi. yüzü gülerken yüreği kan ağlıyor.
Kimi kalbi gülerken yüzü yalan ağlıyor."4

SOKAKTAKİ İNSANL.4R

Ahmet Bey'e göre bu insanlar çok duyarsız'..olup, 10 Kasım gününün ne **ifade** ettiğinin bile bilincinde değildirler. Ahmet Bey onlardan her zaman nefret **etmiş** ve onlar yüzünden uzaklara kaçmak istemiştir.

ANNESİ

Ahmet Bey'in annesi hikâyenin sonunda ortaya çıkmaktadır. Bu kadının ne **ismi** ne de şahsiyeti hakkında hikâyede bir bilgi verilmemiştir. Annenin varlığı **sadece** Ahmet Bey'in insanlardan uzak yaşama isteğine eşgel olarak **verilmektedir**. Bunu da Ahmet Bey'in "Sağ ol benim sevgili anneciğim dedi. Sen **olduktan** sonra, insanlardan nasıl ayrı yaşayabilirim?"s sözlerinden anlıyoruz.

³ Bener Hakkı HıKERİ, "Si}ınb; Boyur,bağı.., İstiklâl, 1,0 Kasım 1953, s.3

⁴ **a.g.e.s.3**

⁵ **a.g.e.s.3**

ŞAIR ŞİİR YAZIYOR

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Şair Şiir Yazıyor" adlı hikaye İstiklâl Gazetesinde 20 Ekim 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır .•

Bener Hakkı Hakeri bu kısa hikayesini, adını "Ben-Hak" diye kısaltarak kaleme almıştır.

Hikayede şiir yazmaya çalışan bir şairden bahsedilmektedir.

Bener Hakkı Hakeri bu hikayesinde okuyucuya, bir şairin şiir yazamadığı durumlarda çok kederlendiğini ve şiir yazmak için ilham perisine ihtiyaç duyduğunu, hatta çoğu zaman hükmü kalemine bıraktığını anlatmaktadır.

II

~İKA.YENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikayede adı belirtilmeyen şair, evinde oturmuş şiir yazmaya çalışır. Her zaman şiir yazmaya kendini hazır hissetse de nedense o gün bir türlü şiir yazamaz. Bunun nedenini düşünürken aklına diğer şairler gelir.

Hikayenin kahramanı, çoğu şairin şiir yazmak için genelde ilham perilerini beklediklerini oysa onun hiçbir zaman ilhama ihtiyaç duymamış olduğunu düşünür.

Şair bu düşünceler içinde penceresinden gökyüzünü, yıldızları ve ayı seyretmeye başlar. Şair gökyüzünde ayı görünce aklına sevilis gelir. Sevgilisinin güzelliğini, gülüşünü düşünmek bile onun şiir yazmasına yeterli olmaz.

Şiir yazamamanın verdiği sıkıntıyla çok bunalan şair önündeki kitapları karıştırmaya başlar ve her nedense eline aldığı "Çalikuşu" romanıyla bir anda şiir yazma isteğiyle karşı karşıya kalır. Hemen eline kalem alan şair, iki dize karalar ama gerisini getiremez. Bu durum şairin daha çok canının sıkılmasına neden olur ve artık hükmü kalemine bırakır.

Şair o an neler yazdığını bilmeden şiirin sonunu getirmek için ardarda dizeleri sıralamaya başlar ve bir süre sonra ortaya çıkan şiirle biraz olsun yüzü güler.

Şair sonunda bir şiir yazmanın huzuru ve mutluluğu içinde hikaye sona erer.

III

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

"Şair Şiir Yazıyor" adlı bu kısa hikayede iki şahıs vardır. Bunlardan biri hikayenin aslî kahramanı olan "Şair", diğeri ise onun sevgilisidir.

Hikayede bu iki şahıs hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

ŞAİR

Hikayenin aslî kahramanıdır. Bu kişinin ne adı ne de fiziki özelliği hikayede belirtilmemiştir.

Hikayede şair olduğu belirtilen bu şahıs bir iç sıkıntısı içindedir. Bu iç sıkıntısının nedeni şiir yazamamasıdır.

Şiir yazmak için her şeyi deneyen şair, çok sevdiği sevgilisini ve onun güzel gülüşünü düşünse de yine şiir yazamaz. Bu durum şairin sıkıntısının daha da artmasına neden olur. Çünkü bir şair için şiir yazamamak çok kötü bir durumdur.

Şair, şiir yazmadık sonra kapıldığı karamsarlıktan kendini kurtarmak için çeşitli çabalar gösterir. Şairi bu karamsar ruh halinden ve iç sıkıntısından kurtaracak tek şey şiir yazmasıdır.

Hikayede hakkında fazla bir bilgi bulunmayan şair bütün çabalarının sonucunda kaleme aldığı bir şiirle karamsarlıktan ve iç sıkıntısından kurtularak huzura kavuşur.

VİKTORYALI

Hikayenin aslî kahramanının sevgilisidir.

Hikayede ne adı ne de fiziki özellikleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan bu şahıs hakkında, hikayeden edinilen tek bilgi aslî kahramanın sevgilisi ve de çok güzel bir kız olduğudur.

HİKÂYE

HİKÂYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Bener Hakkı Hakeri'nin bu hikayesi İstiklâl Gazetesinde 10 Aralık 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Bener Hakkı Hakeri'nin "B. Ali Hakkı Türkoğlu" takma: adıyla yayınladığı bu hikayesinde konu olarak, hikaye yazmaya çalışan ama iç sıkıntısından dolayı bir türlü hikaye yazamayan bir kişinin bir gün içinde yaşadıkları anlatılmıştır.

Hikayede dikkat çekici nokta, geçmişe duyulan özlemdir. Hikayenin aslı, hatta tek kahramanı diyebileceğimiz Ayer özellikle çocukluk yıllarına büyük bir özlem duymaktadır. Çocukluk yıllarında komşularının kızı Zeliha ile geçirdiği günler Ayer'in en mesut anılarıdır. "Sağındaki kiraz ağaçlarına baktı. Baktı da geçmişini, neşeyle dolu geçmişini hatırladı. Komşu kızı Zeliha ile az mı gülüp oynamışlardı kiraz ağacının altında. Ya hele kirazlarının aksini berrak gölde seyretmeleri! Hakikaten geçmiş günler bir altın gibi değerliydi."

Ayer'in bu çocukluk yıllarına ait anıları, onun en mutsuz anlarında mutlu olmasını sağlamaktadır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikaye yazmakla uğraşan Ayer, her gün olduğu gibi gün de hikaye yazmak için devamlı olarak gittiği göl kenarındaki kiraz ağaçlarının altına gidip oturur ve hikaye yazmaya çalışır. Fakat kendisinin de nedenini bilmediği bir sebeple bir türlü hikayeye başlayamaz. Bunun nedenini düşünürken aklına, her zaman kendisini mutlu eden geçmişi gelir. Komşularının kızı Zeliha ile kiraz ağaçlarının altında hoplaya zıplaya neşeyle oynadıkları oyunları, kirazların gölgesini gölde seyrettikleri günleri düşünür. Geçmişi, Ayer'i çok mutlu ediyordu. Aslında Ayer'in 'geçmişinde kötü' anıları da vardı. Fakat çok azdı ve neşeli, mutlu anılarının çokluğu kötü anılarını ona unutturuyordu.

¹Bener Hakkı HAKERİ, "Hikâye", İstiklal, 10 Aralık 1953, s.2

Geçmişini hatırlayarak kısa bir süre de olsa mutlu olan Ayer, havanın kararmaya başladığını fark ederek hikaye yazamamanın verdiği sıkıntıyla eve dönmeye karar verir. Ancak Ayer'i ev ortamı da mutlu etmiyordu. Ne yapabileceğini düşünürken, Kordonboyu'nda o saatlerde denizin sakin ve çok güzel olduğu aklına gelir. Zaten Ayer'i iki şey mutlu ederdi. Birincisi çocukluğuna ait anıları ikincisi de Kordonboyu'na gidip denizi ve gökyüzünü seyretmek.

Hemen eve gidip bisikletini alan Ayer, Kordonboyu'na gitmek için yola çıkar.

Ayer yolda giderken o kadar bir dalgındı ki, komşuları Emine Hanım'dan dönmekte olan annesi ile ablasının yanından geçer ama onları fark etmez bile. Zaten annesi ve ablası Ayer'in bu dalgınlığına alışkındılar. Bundan dolayı da onun bu durumuna aldırış etmezlerdi.

Ayer, Kordonboyu'na vardığında hava daha da kararmıştı. Gökyüzündeki parlak yıldızları seyretmeye başlayan Ayer, kol kola gezen sevgilileri görünce bir anda keyfi kaçır. Kordonboyu Ayer'i bir yandan mutlu ederken diğer yandan mutsuz ederdi. Mutsuz etmesinin sebebi de kol kola gezen sevgililerdir. Çünkü onun kol kola girip gezebileceği bir sevgilisi yoktu.

Hikaye yazamamanın verdiği can sıkıntısını üzerinden atıp gökyüzünü ve denizi seyretmek için gittiği Kordonboyu da o andan itibaren Ayer'i mutlu etmez ve belki hikaye yazabilir düşüncesiyle eve dönmeye karar verir.

III

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

Özetten de anlaşılacağı gibi hikayenin aslı hatta tek kahramanı Ayer'dir diyebiliriz. Çünkü hikayede Ayer'in, yirmi dört saat içinde yaşadıkları, hikaye yazmaya çalışması, çocukluk yıllarına ait anılarına dalınası ve Kordonboyu'na gitmesi anlatılmıştır. Yani hikaye Ayer ekseninde oluşmuştur. Tabii bunlar anlatılırken okuyucu üç şahısla daha karşılaşır.

Ayer'in çocukluk arkadaşı Zeliha bunlardan biridir. Ancak bu kız hakkında verilen tek bilgi Ayer ile kiraz ağaçları altında oyunlar oynamış olmalarıdır. Zeliha dışındaki diğer üç şahıs ise Ayer'in annesi, ablası ve komşuları Emine Hanım'dır. Fakat bu üç şahıs hakkında hikayede herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle hikayenin şahıs kadrosu incelenirken Ayer'den ve biraz da Zeliha'dan söz edilecektir.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

AYER

Hikayenin aslî kahramanıdır.

Hikayede yaşı, fiziki görünüşü hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Ayer, hikaye yazmakla uğraşmaktadır.

Bu şahıs içine kapanık, yalnız kalmaktan, doğayla iç içe olmaktan hoşlanan bir insandır.

Ayer çocukluk yıllarına büyük bir özlem duymaktadır. Bunun nedeni yaşadığı hayattan zevk almamasıdır.

O, çocukluk yıllarındaki arkadaşı Zeliha ile geçirdiği güzel günleri düşünerek her zaman mutlu olur.

Ayeri, mutsuz anlarında mutlu eden iki şey vardır. Bunlardan biri çocukluğunda komşularının kızı Zeliha ile geçirdiği günler, diğeri ise Kordonboyu'nda yıldızları ve gökyüzünü seyretmek.

Hikayede mutsuzluğunun, yaşadığı hayattan zevk almamasının nedenleri belirtilmeyen Ayer, ailesiyle de vakit geçirmekten hoşlanmaz. Genelde vaktini, çocukken arkadaşı Zeliha ile gittiği kiraz ağaçlarının altında hikaye yazmaya çalışarak geçirir.

Ayer'in bir özelliği de çok içki içmesidir. Mutlaka her gece dışarı çıkan Ayer, sarhoş oluncaya kadar içki içmektedir. Eğer içki içmeden eve dönerse de sabaha kadar hikaye yazmaya çalışır.

Hikayede hakkında daha fazla bir bilgi sahibi olmadığımız Ayer'in küfretmemeye yemin ettiği de hikayede belirtilen bir başka noktadır.

ZELİHA

Hikayenin aslî kahramanı Ayer' in çocukluk arkadaşıdır.

Hikayede Zeliha hakkında belirtilen tek şey Ayer ile birlikte, nerede olduğu belirtilmeyen kiraz ağaçlarının altında sıkça :Oyuna daldıklarıdır,

1

EMİNE HANIM

Hikayede ne yaşı ne de fiziki görünüşü hakkında hiçbir bilgi bulmadığımız bu kadın Ayer'in komşusudur.

İLHAMİ BEY

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Bener Hakkı Hakeri'nin "İlhami Bey" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesi'nde 3 Kasım 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Bener Hakkı Hakeri bu hikayesini, adını "Ben-Hak" olarak kısaltıp yazmıştır.

Bener Hakkı Hakeri'nin İstiklâl Gazetesi'nde yayınlanan biri eksik olmak üzere toplam dokuz hikayesi olduğunu daha önce belirtmiştim. Bu hikayeler içinde karakter motifini taşıyan iki hikayesi bulunmaktadır. Bunlardan biri "İlhami Bey" adlı hikayedir. Hikayede İlhami Bey'in karakteri, 29 Ekim'den dört gün önce yaşanan bir olayla ortaya konmuştur. Ashnda İlhami Bey'in ayrıntılı olarak verilmiş karakter özellikleri yoktur. Hikaye boyunca sadece bir karakter özelliği üzerinde durulmuş ve onun bu özelliği sayesinde okuyucu birkaç özelliğini daha hikayeden çıkarabilmektedir.

Bener Hakkı Hakeri "Şair Şiir Yazıyor", "İntikam" adlı hikayelerinde olduğu gibi bu hikayesinde de hikaye kahramanına kitap okutmuştur. Can sıkılan İlhami Bey, hemen gözüne ilişen bir kitabı alıp okumaya başlar. "Önünde Türkîş Reader isimli bir ders kitabı vardı. Can sıkıntısı bu ya. Kitabı aldı, karıştırmaya başladı.. Bir aralık gözü Yunus Emre'nin koşmasına ilişti ve okumaya başladı..."

Bener Hakkı'nın hikayenin kahramanına kitap okutması ve kahramanının bu sayede can sıkıntısından kurtulması per halde Bfner Hakkı'nın günlük yaşantısından gelen bir özelliktir. Çünkü, bir çok insanın can sıkıntısından kurtulmak için baş vurdukları yollar vardır. Bunlardan biri de 'kitap okumaktır.

I II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

İlhami Bey, 29 Ekim günü çıkacağı sahnede şiir okuyacaktır. 29 Ekim'e daha dört gün olmasına rağmen önceden bir şiir seçmek istese de kendi yazdığı şiirler içinde günün anlamını belirten bir şiir olmadığını fark edince çok sinirlenir. Ne yapacağını düşünmeye başlayan İlhami Bey oyalanmak için gözüne ilişen bir kitabı alıp okumaya başlar.

¹Bener Hakkı HAKERL "İlhami Bey", İstiklâl, 3 Kasım 1953, s.2

İlhami Bey'in fazla arkadaşı yoktu. O'nun devamlı olarak görüşüp ilgilendiği tek arkadaşı; hatta çevresindeki insanların bile "İşte arkadaşın."² diye takıldıkları köpeği Tarzan'dır. İlhami Bey kitabını okurken köpeği Tarzan'ı havlamasıyla arkadaşı Ferruh'un mutlaka okumasını söylediği gazetede ki ilan aklına gelir. Her gün kendisine gazete getiren gazeteciyi beklemek için cam kenarına oturan İlhami Bey, gazetecinin gecikmesiyle, sinirlendiği anlarda her zaman yaptığı gibi kendi kendine söylenmeye, küfretmeye başlar. Kendi kendine söylenip küfretmeye devam eden İlhami Bey, gazetecinin yaklaştığını görür görmez susar. Çünkü "Küçük" diye hitap ettiği gazeteci, İlhami Bey'in sayılı arkadaşlarından biriydi. Aslında O, arkadaş falan dinlemez küfretmek istediği an karşısında kim olursa olsun küfredirdi. Fakat kendisine her gün gazete getiren "Küçük"le. o. an küfretmemesi gerektiğini düşünmüş. olacak ki hemen sıstı. ve gazeteleri almak için kapının önüne çıktı.

"Küçük"ten aldığı beş gazeteye..anında göz gezdiren İlhami Bey, aradığını bulamayınca yine küfretmeye, etrafındaki insanları kırmaya başlar. Sinirlendiği zaman etrafındaki insanlara saygısızca davranan bu asabi adam, sinirinin faturasını "Küçük" e çıkarır ve evine girip kapanır; Aslında onun bütün siniri, gazetede bulamadığı ilan için değil, 29 Ekim günü okuyabileceği bir şiir bulamamasındandı.

İlhami Bey, evine girip kapandıktan sonra 29 Ekim günü ne okuyacağına karar verince biraz olsun sakinleşir ve etrafındaki insanlara çatmaktan vazgeçer. 29 Ekim günü geldiğinde ise bu huysuz, asabi adam birçok insanı etrafına toplayarak karar verdiği gibi Yüce Önder'in Nutuk'unu okur. Böylece hem kendisi dört gün boyunca çektiği sınırdan hem de çevresindeki insanlar işittikleri küfürlerden bu sayede kurtulmuş olurlar.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Özetten de anlaşılacağı üzere hikayenin aslı kahramanı İlhami Bey'dir. İlhami Bey'in 29 Ekim'e dört gün kala başlıyan hikayesi, hem onun hakkında hem de iki şahıs hakkında daha bilgi sahibi olmamıza yol açar.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

İLHAMİBEY

Hikayenin asli kahramanı olan İlhami Bey, çevresindeki insanlara pek iyi davranmayan, huysuz, çabuk sinirlenen, sinirlendiği zaman gözü pek bir şey görmeyen, işi küfretmeye kadar götüren bir adamdır.

² Bener Hakkı HAKERİ. "İlhami Bey" istiklal. 3 Kasım 1953. s.2

Şiir yazmayı çok seven İlhami Bey'in yazdığı şiirlerin çoğu aşk üzerinedir. Bu nedenle de her sene 29 Ekim günü sahneye çıkıp şiir okuyacağı an yaklaştıkça heyecanlanır yazdığı şiirler arasından, konuyla ilgili şiir bulamazdı.

İlhami Bey, sövmeyi bir marifet sayan insanlardandır. Sinirlendiği zaman etrafında kim olursa olsun aldırmaz, ağzına gelen bütün pis lafları sıralamaktadır. Hatta arkadaşı olan gazetecinin gazeteleri geç getirmesiyle; "Küçük. Allah cezanı, Allah belanı versin Küçük. Bugün beni çok ilgilendiren bir yazı var gazetelerde. Bir ilan. Onu tez okumamı söylemişti Ferruh. Mendebur herif. Sen de mendebursun, Ferruh da. Hay Tanrı yerin dibine soksun ikinizi de" diye sarf ettiği sözler, İlhami Bey'in arkadaş falan dinlemeden, sinirlendiği zaman ağzına gelen her şeyi söylemekten çekinmeyen; küfürbaz, insanların kalbini kıran biri olduğunu göstermektedir.

İlhami Bey'in çok arkadaşı yoktu. Çevresinde bulunan tek tük arkadaşları bile, onun devamlı olarak sövmesinden, etrafındakileri hiç düşünmeden kırmasından dolayı ondan uzak durmaya çalışırlar ve çoğu zaman "İşte arkadaşın",⁴ diyerek İlhami Bey'e köpeği Tarzan'ı gösterip, bu davranışlarıyla onun ancak bir köpekle arkadaş olabileceğini ima ederlerdi.

KÜÇÜK

Boyu kısa olan, günlük ve haftalık gazete satan bir gazetecidir. Bu gazeteci İlhami Bey'in tek tük arkadaşlarından birisidir. O'na, "Küçük" adını boyunun kısalığından dolayı İlhami Bey takmıştır. İlhami Bey, "Küçük'e hiç iyi davranmaz hatta gazeteleri getirmeyi biraz geciktirecek olsa İlhami'nin küfürlerine maruz kalırdı.

FERRUH

Gazete sahibi olan Ferruh, İlhami Bey'in arkadaşıdır. Tarzan'ın eski sahibi olan bu adam "... Bir köpeğe bile saygı göstermesini bilen..."³ bir insandır. Ferruh gazeteci olması yanında acenta sahibiydi de. O da, İlhami Bey'in küfürlerinden nasibini almıştı.

³Bener Hakkı HAKERİ. "İlhami Bey", İstiklâl, 3 Kasım 1953, s.2

⁴a.g.e., s.2

⁵a.g.e., s.2

ALİ'LER

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Ali'ler" adlı hikaye, İstiklâl Gazetesinde 17 Kasım 1953 tarihindertek tefrika olarak yayınlanmıştır. Bener Hakkı Hakeri bu hikayesini "B. Ali Hakkı Türkoğlu" takma adıyla kaleme almıştır.

Hikayede konu olarak arkadaşlık; edebi ve hakiki dostluk bağı ele alınmış; gerçek arkadaşlığın ölümüne kadar sürdüğü vurgulanmıştır.

Bener Hakkı Hakeri'nin bu hikayesi "İlhami Bey" adlı hikayesinden sonra karakter motifini taşıyan ikinci eseridir. Hikayenin üç kahramanı vardır. Üçünün de ismi Ali'dir. Hikayede, Ali ismini taşıyan bu üç kahramanın birbirlerinden çok farklı olan şahsiyetleri, onların arkadaşlıkları, birbirlerine olan bağlılıkları anlatılmıştır. Birbirlerinden hiç ayrılmayan, yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen "Üç Ali'ler"in korktukları tek şey ölümdür. Çünkü aralarındaki arkadaşlığı ve bağlılığı ancak bu dünyanın en acı gerçeği olan ölüm bozacaktır.

Hikayenin sonunda "Üç Ali'ler"in korktukları başlarına gelir. Arkadaşlığın ve samimi bağlılığın anlatıldığı hikayeye ölüm duygusu da karışır. Hayatta kalanlar açısından, ölümün acı veren gerçeği göz önüne serilir. Bu gerçek, ölen kişinin ardından kalanların çekecekleri ıstıraptır. Bu durum hikayenin sonunda yürekler parçalayıcı bir sahneyle ortaya konmakta ancak Ali Kadri'nin ölüm nedeni belirtilmemektedir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikayenin üç kahramanı Veli Ali, Ali Kadri ve Deli Ali her zaman beraber gezen, birbirlerinden hiç ayrılmayan üç arkadaşlardır.

Yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen bu arkadaşlar birbirlerinden hiçbir şey gizlemez, beraber ağlarlar, beraber gülerler. Varlıklı ailelerin çocukları olduklarından, her akşam bir yere eğlenmeye giden bu üç arkadaş, haftanın üç günü Deli Ali'nin babasının sinemasına gidip film izlerler. Bu üç arkadaşın birbirlerine olan bağlılıklarını çevrelerindeki insanlar da büyük bir hayranlıkla izlerler. Aradan günler, haftalar, aylar geçtikçe bu üç arkadaş birbirlerine daha da bağlanır ve bu derece bir bağlılıktan da korkarlar. Çünkü içlerinden birinin başına herhangi kötü bir şey gelecek olursa, bu durumun diğer ikisi için çok üzücü sonuçlar ortaya çıkaracağını düşünürler.

Bu üç arkadaş beraber gezip eğlenmeye, günlerini gün etmeye uzun süre devam ederler. Ancak, günün birinde beklenen olur.

Bir Cuma günü Veli Ali ve Deli Ali'yi yalnız gören bir adam bu duruma hayret eder. Çevredeki insanlar için üç arkadaşı bir arada görmemek garipsenecek bir durumdur. Çünkü dünya batsa bile onlar birbirlerinden asla ayrılmazlardı. Çok üzüntülü görünen bu iki arkadaş Ali Kadri'yi sormak isteyen bir adam onların bu hallerinden çekinir ve merakını gidermek için kederli iki arkadaş takip etmeye karar verir.

Bu adam Veli Ali ve Deli Ali'nin mezarlığa girdiklerini görünce bir ağacın arkasına saklanıp onları izlemeye başlar. İki arkadaş bir mezarın başında dUup; "Ali, Ali Kadri kardeşimiz bizim. Bizi neden yalnız bıraktın? Neden? Neden ...!" diye feryad etmeye başlamalarıyla onları izleyen adam, Ali Kadri'nin öldüğünü anlar. Çok üzülen adam iki arkadaş-üzüntüleriyle baş başa bırakıp uzaklaşır.

II

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

Hikayede Ali ismini taşıyan üç farklı şahıs vardır. Hikayenin özetinden de anlaşılacağı gibi çok iyi anlaşılan ve birbirlerinden hiç ayrılmayan bu üç arkadaşın korktukları tek şey, ölümün kendilerini ayırmasıdır. Hikayenin sonunda da korktukları olur ve ölüm kendilerini ayırır. İşte onları ilk defa "Üç Ali" olarak değil de "İki Ali" olarak gören ve nedenini merak ederek araştıran bir şahıs da hikayede görülmektedir. Fakat bu adamın kim olduğu, adının ne olduğu hikayede verilmemiştir. Sadece Ali'leri ilk defa ayrı gören ve merak edip nedenini araştıran biri olarak söz edilmiştir.. Bu nedenle şahıs kadrosunda sadece üç kişiden söz edebiliriz.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

VELİ ALİ

Veli Ali adı gibi ermiş bir inlandı. Babası tüccar olan Velî Ali, zengin olmasına rağmen, bu zenginliğine dayanarak, gurur ve kibir sahibi olmayan, son derece mütevazı, insanları hor görmeyen, iyi niyetli bir gençtir.

Bir kardeş gibi gördüğü Ali Kadri ve Deli Ali onun her şeyidir. Beraber ağlayıp, beraber güldükleri bu arkadaşlarıyla gezmeyi, sinemaya gitmeyi çok seven Veli Ali, Ali Kadri'nin ölümüyle yıkılır ve içine kapanık bir genç olur._

ALİ KADRİ

Ali Kadri, on sekiz on dokuz yaşlarında, cılız bir gençtir. Şair ruhlu olan Ali Kadri, insanlardan ayrı yaşamayı sever. Sadece Veli Ali ve Deli Ali'nin olduğu bir dünyada yaşamayı ister.

Ali Kadri'nin de babası, Veli Ali'nin babası gibi tüccardır." Ali Kadri, zengin olmasına rağmen; baba parası yiyen bir genç değildir. Hikâyede ne iş yaptığı belirtilmeyen Ali Kadri çalışıp kendi parasını kendisi kazanıyordu. O da arkadaşları Veli Ali ve Deli Ali'yi çok sever, onlardan bir an olsun bile ayrılmayı düşünmez. Ancak üç arkadaşın da her zaman korktukları ölüm çerçevesi onları onu seçer ve Ali Kadri'nin, hikâyede nedeni belirtilmeyen ölümüyle "Üç Ali'ler" "İki Ali" olarak kalır.

DELİ ALİ

Bu üç arkadaş içinde en genç olanı Deli Ali'dir. Deli Ali on beş, on altı yaşlarında, bıyıkları yeni terlemeye başlayan delişmen bir gençtir .... Sırası geldiğinde adı gibi deli olan bu genç, hiçbir şeyden korkmaz, gerektiğinde olası bir haksızlık karşısında kendinden büyüklere bile karşı koyar. Tuttuğunu koparan pir genç olan Deli Ali yeri gelir bir alim kadar bilgili, ağır başlı olur; yeri gelir, bir serseri gibi davranabilirdi. Ama onun bu serseri gibi davranışları sevip saydığı insanları korumak içindir. İyi niyetli bir genç olan Deli Ali zayıfları ve kimsesizleri korumayı kendine görev edinmişti,

Babası sinemacı olan Deli Ali, çok sevdiği arkadaşları Veli Ali ve Ali Kadri'yi haftanın üç günü babasının sinemasına götürüp ücretsiz film izletirdi. İki arkadaşını da canı gibi seven ve koruyan Deli Ali, Ali Kadri'ni~ a. rsızın aralarından ayrılışıyla yıkılır ve kendini tamamıyla geride kalan arkadaşı Veli Ali'ye adar.

SINIFTA DÖNÜŞ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Sınıfta Dönüş" adlı hikaye İstiklâl Gazetesinde 13 Ekim 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Bener Hakkı Hakeri'nin adını "Ben-Hak" diye, kısaltarak yayınladığı bu hikaye, İstiklâl Gazetesinde yayınlanan bütün hikayeleri içinde en kısa hikayesidir.

Aşağı yukarı yarım sayfa tutan bu hikâyede, insanların hayallerini kurdukları şeyleri gerçekleştiremeyince ümitsizliğe kapıldıkları ama hayatta en önemli şeyin yaşamak olduğu belirtilmiştir.

Hikayedeki adı belirtilmez: "xen tek bir şahıs vardır!". Bu kişinin tek hayali öğretmen veya polis olmaktır. Hikayenin kahramanı sınıfta kalınca bu hayallerinin gerçekleştiremeyeceğini düşünerek ümitsizliğe kapılır. Fakat daha sonra hayatta en önemli şeyin yaşamak olduğunu ve insanın sağlıklı olduktan sonra başaramayacağı hiçbir şeyin olamayacağını kavrar.

Hikayenin başlarında sınıfını geçemeyen ve tek hayalinin öğretmenlik olduğu belirtilen kişi aslında yazarın ta kendisidir.

Bener Hakkı Hakeri yaşamın~ ait bir olayı. 'hikâye kahramanı aracılığıyla dile getirmiştir. Bunu, hikayenin sonunda bulunan "Doğrusunu ister misiniz? İlk anlattıklarım bana dair şeylerdi."! cümlesinden anlıyoruz.

Bener Hakkı Hakeri bu hikayesini bir gün ambulansa birin}n bindiril9iğini görür görmez kaleme aldığını kendi ağzından hikayenin sonunda belirtilmektedir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikayenin kahramanı ~vinde ~anepeye oturmuş sınıfı geçemediği için üzülmemektedir. Çünkü ya bir polis ya da bir öğretmen olmayı hayal eden hikaye kahramanı sınıfı geçememesinden dolayı ...bu. hayallerinin gerçekleşemeyeceğini düşünür. Bu düşünceler hikaye kahramanını o kadar çok üzer ki kendi kendine lanet eder.

¹Bener Hakkı HAKERİ. "Sınıfta Dönüş", istiklal, 13 Ekim 1953, s.3

Hikaye kahramanı, özellikle iki devlet sınavını geçmesine rağmen neden sınıfını geçemediğini düşünmektedir. Fakat bir süre sonra bu durumun hayatının sonu olmadığını kavrar ve hayallerini elinde sonunda gerçekleştirebileceğine karar verir. Çünkü hikaye kahramanına göre hayatta en önemli olan yaşamaktır. İnsan sağlıklı olduğu sürece her şeyi başarabilirdi.

Bu düşüncelerle kendini avutan hikaye kahramanı oturduğu kanepeden kalkar gökyüzüne, bulutlara, ağaçlara, kuşlara bakar ve yaşamın, tabiatın ne kadar güzel olduğunu düşünür.

Hikaye kahramanı saatlerce kafasını- kurcalayan düşüncelerden tamamen kurtulmak için evinden dışarı çıkarak yürüyüş yapar. Fakat hikaye kahramanının rahatlamak için yaptığı bu yürüyüş onun son yürüyüşü olur. Çünkü hikayenin kahramanı yolda yürürken bir arabanın çarpması sonucunda ölür.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Bener Hakkı Hakeri'nin bu kısa hikayesinde tek bir şahıs vardır.

Hikayede adı, yaşı, fiziki özellikleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan bu şahıs polis veya öğretmen olma hayalleriyle yanıp tutuşmaktadır. Bu meslekleri, özellikle de öğretmenliği çok seven, hikaye kahramanı bunları daha çok bir ekmek kapısı olarak görmektedir.

Hikaye kahramanı hayalini kurduğu öğretmenlik mesleğini yapmak için jki devlet sınavına girip başarmıştır. Fakat sınıfı geçemediği için bu mesleğe başlayamaz.

Hikaye kahramanının: öğretmenlik mesleğinden sonra hayatta önem verdiği bir diğer şey tabiatnz- Tam bir tabiat aşığı olan h*aye kahtama111 buna bağlı olarak .kalabalıktan. da. hoşlanmaz.

Sınıfnr. geçemediğini: öğrendiğinde de çlüşuricelerinden arınmak için- ilk sığınmak istediği yer tabiat. olur. .. Bu durum. hik;~yede "Öyleyse, şimdi gideceği yer tabiat ananın en güzel yarattığı, i~san eli değmemiş bir yeri olmalıydı. Orada hiç ama hiç insan olmamal<..."² cümlesiyle belirtilmektedir.

Hikayede tabiatı sevdiği kadar. mevsinilerL de sevdiği belirtilen hikaye kahramanı, arzuladığı. mesleği yapamayacağını düşünürken aslında en önemli şeyin yaşamak olduğunu fark eder.

Hikaye kahramanı bunu fark etmesinden bir süre sonra sokakta yürüyüş yaptığı bir sırada, bir arabanın kendisine çarpması sonucunda hayata veda eder.

Bu şahıs hakkında hikayede daha fazla 'bir bilgi bulunmamaktadır.

² Bener HakkıHAKERL "Sınıfta Dönüş". İstiklâl, 13 Ekim 1953. s.3

İNTİKAM

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

İstiklâl Gazetesinde 24 Kasım 1953 tarihinde yayınlanan "İntikam" adlı hikâye Bener Hakkı Hakeri'nin gazetede yayınlanan dokuz hikayesi içinde sonu getirilmeyen tek hikayesidir.

Gazetenin "Sanat ve Edebiyat" sayfasında yayınlanan bu hikayenin devamı bir sonraki "Sanat ve Edebiyat" sayfasında yayınlanacağı belirtilse de ne yazık ki, yayınlanmamıştır.

Bener Hakkı Hakeri, "B. Ali Hakkı Türkoğlu" takma adıyla kaleme aldığı bu eksik hikayesinde önce kendisinden bahsetmekte sonra hikayenin asıl konusuna giriş yapmaktadır.

Zamanın ne kadar çabuk geçip gittiğinden bahseden yazar, geçen zaman içinde hayatını değiştiren bir tesadüfle tanıdığı Ayten adlı bir kızı unutamadığını da söyler.

Hikayede daha on yedi yaşında bir genç olduğunu belirten Bener Hakkı Hakeri, kederli ve perişandır.

Bener Hakkı Hakeri'nin kederli ve perişan olduğunu; "Dün, hayır evvelki gün deli gibi, Le:fköşa'nın sokaklarını dolaşmışım. Hiç ayağımı atnı.adiğim sokakları. Neden? Kederliydim çünkü. Dolaştım, belki Ayten'i görürüm diye. Şiddetli bir soğuk, dehşetli bir fırtına vardı o gün. Sakallarım uzamış, saçlarım büyümüş, tırnaklarım büyümüştü." sözlerinden anlayabiliriz.

Yazar, uzun zamandan beri sevdiği kızı gfüen.emesinden dolayı içinde bulunduğu kederli "ve mutsuz ruh halinin Bzi~i g?rünüşüne de yansıdığını belirttikten sonra okuyucuya; "Nelerden bahsediyori.İm sizlere? Halbuki sizler bir hikaye, meraklı bir hikaye okurum diye yazdıklarımı okumaya kalkınız. Neyse /ümitlerinizi boşa düşürmemek için arzunuzu yerine getireceğim ..."2 diyerek hikayesine başlar.

Hikayede Nurten ve Nuri adında iki şahıstan bahsedilmektedir. Fakat bu iki şahıstan sadece, Nurten hakkında çok kısa bir bilgi verilmiş ve daha sonra hikayenin devamının, gazetenin gelecek haftaki "Sanat ve Edebiyat" sayfasında yayınlanacağını belirterek nokta konulmuştur.

Daha önce de belirttiğim gibi hikayenin sonunda belirtilen "Sanat ve Edebiyat" sayfasında, hikayenin devamı yayınlanmıştır. Bu nedenle hikayenin elimizde bulunan eksik metninden konusunu tespit etmek pek mümkün değildir.

!BenerHakkı HAKERİ, "İnikam", İstiklâl, 24 Kasım 1953, s.2
2a.g.e., s.2

Bu eksik hikayeden okuyucunun edindiği bilgiler, Nurten'in temiz, saf bir kalbi olan güzel bir kız olduğu ve okşanmaya, öpülmeye layık çok güzel narin ellere sahip olduğudur. Bu şahıs dışında Nuri isminde bir başka kişiden de bahsedilmektedir. Fakat bu şahıs hakkında tek bilgi, adı ve Nurten'in bir peri kadar güzelliğe sahip olduğunu düşünmesidir.

"İntikam" adlı bu eksik hikayeden okuyucunun edineceği bilgiler sadece bunlardır.

Bener Hakkı Hakeri'nin bu hikayesi eksik olduğu, buna bağlı olarak konusu ve şahıslar hakkında ayrıntılı bir bilgi bulunmadığı için, hikayenin incelenmesi tarzı olarak yapılamaz. Bu nedenle bu çalışmada yer alan diğer hikâyelerdeki' özet bölümü ve şahıs kadrosu bölümü bu hikayede yapılmayacaktır.

Bu hikaye hakkında edinilen bilgiler genel olarak "Hikâye Hakkında Birkaç Söz" adlı bu bölümde verilmiştir.

HİKMET AFİF MAPOLAR

(1919 - 1989)

19 Eylül 1919'da Gime'de doğdu. Gime'de zamanın ortaokulu sayılan Necmi Terakki Rüştüyesi; kısa süreli Mr. Dial'ın özel okulu; bir yıl Lefkoşa'daki lisede ve Sheakespeare okulunda okudu.

Hikmet Afif Mapolar iyi bir lise öğrenimi görmemesine rağmen çok okumuş çok yazmıştır.

Hikmet Afif Mapolar'ın ilk yazı ve öyküleri 1930'lu yılların üç dilli Embros dergisinde yayımlandı. Masum Millet, Söz, Vakit gazetelerinde yazarlık yaptı. 1942'de Halkın Sesi'nde daha sonra 1945'te Hürsöz ve 1949'da İstiklâl'de yazdı.

1 Mayıs 1952'de yayımladığı sanat, düşünce dergisi Çardak'la Kıbrıs Türk kültür ve sanatına önemli bir katkı sağladı.

1963'de Devrim gazetesini yayınlamaya başladı. Daha sonra Olay dergisi ve Kıbrıs Postası'nda yazılar yazdı.

Bener Hakkı Hakeri "Kıbrıs Türk Ansiklopedisi" adlı iki ciltlik araştırmasında Hikmet Afif Mapolar'ın Kıbrıs Postası'nda çeşitli kişiler ve olaylar üstüne yazdığı yazıların birer "belgesel nitelikte" olduğunu belirtir.

Hikmet Afif Mapolar'ın insanlara edebiyat sevgisini aşılamaya, sanata yatkın gençlere destek olmaya verdiği önemi Harid Fedai'nin yayına hazırladığı Hikmet Afif Mapolar'ın "Kıbrıs Efsaneleri" adlı eserinden öğreniyoruz. Harid Fedai Mapolar'la ilgili olarak şu sözleri kaleme alır: "Mapolar'ın bir özelliği de çevresindekilere yazın sevgisini aşılamayı yaşam biçimi haline getirmiş olmasıydı. Dükkanına gelenleri içtenlikle Karşılar, ilgilenenlere yeni kitapların tanıtımını yapar, onları edinmelerine yardımcı olurdu. En çok üzerinde durdukları da genç kuşaklarda sanata yatkın kişilerdi. Bu yüreklendirmelere somut katkıları olur diye Ocak 1952'de Çardak, 1960'da Çevre (Özker Yaşın'la birlikte) dergilerini; 1949'da (Ahmet Esat'la) İnkılap, 1953'de Memleket (2.kez) ve 1963'te Devrim gazetesini çıkarmış; 1954 yılında 3-4 arkadaşlarıyla birlikte Kıbrıs Türk Edebiyatçılar Derneği'ni kurmuş, kitap basımlarına önyak olmuş, destek vermiştir."²

Kıbrıs Türk Edebiyatı'na çok katkıları olan Hikmet Afif Mapolar öykü, roman, oyun dışında şiirle de uğraşmış; ancak bu yönünü fazla ön plana çıkarmamıştır.

Harid Fedai yine aynı eserinde Hikmet Afif Mapolar'ın şairliğini ön plana çıkarmamasıyla ilgili şunları söyler; "Mapolar'ın bir de şairlik yanı var; ama kendisi nedense bunu hiç ön plana çıkarmadı, ya da çıkarmak istemedi.

¹J.Bener Hakkı HAKERL "Kıbrıs Türk Ansiklopedisi", 1992, cilt], s.163

²Harid FEDAI, "Hikmet Afif Mapolar Kıbrıs Efsaneleri", 1997, s.163

Nasıl olmasa şiirle uğraşanlar var; ben de öyküye, romana ağırlık verip bir denge yaratacağım gibi bir tutkuya mı kapılmıştır acaba? Yoksa başarılı şiirlerin yanında kendi yazdıklarının sönük kaldığından mıdır? Söylediklerine yaptıklarına bakılırsa O, zorun peşinden koşmuş ve romana ağırlık vermeyi yeğ tutmuştur. Gerçekten de Kıbrıs ortamında zor olan romandı ve Mapolar işte bu zor'u başarma mutluluğunu tatmıştır."³

Kıbrıs Türk Edebiyatı'na katkıları asla küçümsenemeyecek olan Hikmet Afif Mapolar, yazı yaşamında asıl adı yanında Muzaffer Gökmen ve Necip Orhan Akıncı imzalarını da kullanmıştır.

1986'da Kültür Bakanlığı'nca "Devlet Ödülü"yle ödüllendirilen Hikmet Afif Mapolar, yayınlanmamış birçok eseri arkasında bırakarak 5 Mart 1989 yılında hayata veda etmiştir.

Öyküleri

Toprak Aşk (1943), Kahve Fincanındaki Aşk (1943).

Romanları

Son Damla (1937), Diken Çiçeği (1939), Son Çıldırış (1939), Kendime Dönüyorum (1943), Kök Nal (1952), Üçümüz (1954), Beyaz Gül (1962).

Oyunları

Duman (1935), Mucize (1943), Meşale (1942), Altın Şehir (1943).

³ Harid FEDAI, "Hikmet Afif Mapolar Kıbrıs Efsaneleri", 1997, s.163

POLTUGUN PEMBESİ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Poltuğun Pembesi" adlı hikaye, Hikmet Afif Mapolar'ın İstiklâl Gazetesinde yayınlanan tek hikayesidir. Bu hikaye İstiklâl Gazetesinde 24 Ocak 1950 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikayede konu olarak, yaşlı bir kadının çok sevdiği kocasının ölümünden sonraki yaşam mücadelesi anlatılmaktadır.

Hikayenin aslî kahramanı olan Poltuğun Pembesi, geçmişiyle yaşayan bir kadındır. Kocasının ölümünden sonra onu yaşama bağlayan iki şey vardır. Bunlar kış gecelerinde masallar anlattığı kasabanın çocukları ve "Kara Kız" denilen yerdeki incir ağacıdır. Bunun yanında, tüm sevgisini çocuklara ve incir ağacına vermesine rağmen, çok sevdiği ölen kocasının anıları da hep onunladır.

Hikayede tam bir aşk kadını olarak belirtilen Poltuğun Pembesi, kasabanın çocuklarına anlattığı masallara bile çok sevdiği kocasını hikaye eder.

"Poltuğun Pembesi" adlı hikayede bu yaşlı kadının büyük bir de mücadelesinden söz edilmektedir. Bu mücadele Poltuğun Pembesi'nin çok sevdiği "Kara Kız"daki incir ağacı içindir.

Poltuğun Pembesi, incir ağacının meyvelerini yemek için üzerinden hiç eksik olmayan kargalara karşı büyük bir mücadele vermekte ve bu mücadele onu günden güne yıpratmaktadır.

Poltuğun Pembesi bir gün kargalarla son kez mücadele eder ve yaşlı bedeni incir ağacının dibinde kalır.

Hikayenin dikkat çekici bir diğer noktası, Poltuğun Pembesi'nin ayrıntılı olarak verilen fiziki ve ruhi portresidir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Poltuğun Pembesi, bir kasabanın göbeğinde; hurma dallarıyla örtülü küçük bir kulübede, ölen kocasının anılarıyla yaşayan yaşlı bir kadındır.

Poltuğun Pembesi daha 18 yaşındayken Poltuk Salih tarafından bıçak zoruyla ailesinden kaçırılmış ve evlenmişlerdi. Kocasını çok seven Poltuğun Pembesi yıllar geçtikçe güzelleşirken, kendisinden on yedi yaş büyük olan Poltuk Salih ihtiyarlıyordu. Sonunda aralarındaki bu yaş farkı Poltuğun Pembesi'ni çok sevdiği kocasından ayırır.

Poltuğun Pembesi çok sevdiği kocasının ölümüyle adeta yıkılır ve Poltuk Salih'in anılarıyla yaşamaya karar verir. Ancak yaşam mücadele gerektiriyordu. Bu nedenle Poltuğun Pembesi de geçimini sağlamak için uzun kış gecelerinde kasabalı çocuklara bir kaç kuruş karşılığında masallar anlatmaya; yaz aylarında ise "Kara Kız"daki incir ağacının meyvelerini toplayıp satmaya başlar.

Bu yaşlı kadın kocasını o kadar çok seviyordu ki, kasabanın çocuklarına anlattığı masallara bile, ölen kocasıyla yaşadıklarını hikaye ederdi.

Kocasının anılarıyla yaşamını mutlu bir şekilde sürdüren Poltuğun Pembesi, her sabah erkenden evinden çıkıp incir ağacına giderek akşamın ilk karanlığında da evine dönerdi. Kara Kız'daki incir ağacını çok seven Poltuğun Pembesi, bütün bir mevsim boyunca incir ağacının meyvelerine dadanan kargalarla mücadele ede ede ihtiyarlamaya başlar.

Bir gün yaz aylarının ortalarına doğru Poltuğun Pembesi, bu mücadele sonucunda hastalanır. Bunu öğrenen mahalle çocukları, çok sevdikleri Poltuğun Pembesi'nin iyileşmesi için ona tas tas çorbalar, haşlanmış patatesler taşıdılar. Çocukların ilgisiyle bir hafta sonra ayağa kalkan Poltuğun Pembesi, çocukların neşesinin tekrar yerine gelmesine neden olur.

Poltuğun Pembesi 'ni çok seven çocuklar;' onun iyileşip ayağa kalktığı günü bayram ilan edip, bu bayram münasebetiyle kasabanın bahçelerini gezerek kargaları taşırlar. Çünkü 'Poltuğun' Pembesi 'nin hastalanmasına neden olan kargalardı.

Poltuğun Pembesi tamamiyle iyileşince yine kasabanın çocuklarına masallar anlatmaya, incir ağacıyla ilgilenmeye başlar. Fakat iyileşmesinden kısa bir süre sonra incir toplamak için "Kara Kız"a gittiği bir gün ağacın bütün dallarını sarmış olan kargalar yüzünden fenalık geçirir ve incir ağacının köküne yığılır. Acılar içinde kıvranmaya başlayan Poltuğun Pembesi, kargaların ağacın meyvelerine daha fazla hücum ettiğini görünce onları korkutmak için kuvvetini toplamaya çalışır. Fakat sadece "yu" çekerek son nefesini verir.

Poltuğun pembesi, bu olaydan bir gün sonra kasabalılar tarafından gözleri kargalar tarafından oyulmuş bir halde incir ağacının altında bulunur.

II

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

"Poltuğun Pembesi" adlı hikaye şahıs kadrosu kalabalık olmayan bir hikayedir.

Hikayede iki şahıstan söz edilmektedir. Bunlardan biri aslı kahraman Poltuğun Pembesi diğeri ise onun kocası Poltuk Salih'tir.

Hikayede bu iki şahıs dışında kasabanın çocuklarından söz edilse de çocukların isimleri verilmemiş, onların beş ile on yaş arasında oldukları, Poltuğun Pembesi'ni çok sevdikleri ve uzun kış gecelerinde Poltuğun Pembesi'nden masallar dinlemek için onun kulübesine gittiklerinden söz edilmiştir.

POLTUGUN PEMBESİ

Poltuğun Pembesi hikayenin, aslı kahramanıdır. Bu kişi mavi gözlü, tombul yanaklı, altmış yaşında olmasına rağmen kırkında görünecek kadar güzelliği. onları bir kadındır.

Poltuğun Pembesi bir kasabanın göbeğinde hurma dallarıyla örtülü, küçük bir odadan ibaret bir kulübede yaşamaktadır. Ona göre bu kulübede "prens" gibi yaşıyordu.

Kocasının adı Poltuk Salih'ti. Poltuğun Pembesi daha on sekiz yaşındayken, Poltuk Salih onu bıçak zoruyla ailesinden kaçırıp evlenmişlerdi.

Poltuğun Pembesi daha on sekiz yaşındayken Poltuk Salih otuz beşini geçmişti. Aralarındaki bu yaş farkı, yıllar geçtikçe Poltuğun Pembesi'ni güzelleştirirken, Poltuk Salih'i ihtiyarlatıyordu. İşte aralarındaki bu tezat, yıllar sonra Poltuğun Pembesi'ni kocasız bırakır ..

Kocasını çok seven Poltuğun Pembesi onun ölümüyle tüm sevgisini kasabanın çocuklarına ve Kara Kız'daki incir ağacına verir. Fakat kocasının anıları da her zaman onunladır. Kasabanın çocuklarına anlattığı masallara bile kocasıyla yaşadıklarını konu eden Poltuğun Pembesi, altmışında bile aşka inanan bir kadındır.

Poltuğun Pembesi'nin kendine özgü bir hayat görüşü vardır. "Hayatı, akıp giden bir suya benzetiyordu. Yaşlı insan vücudu ise onun nazarında suyu kuruyan bir mecradan başka bir şey değildi."!

Poltuğun Pembesi kocasının ölümünden sonra geçimini -sağlamak için uzun kış gecelerinde kasabanın çocuklarına bir kaç kuruş karşılığında masallar okumaya, yaz aylarında ise Kara Kız derilen yerdeki incir ağacının meyvelerini toplayıp satmaya başlar.

Poltuğun Pembesi, hikayede nedeni belirtilmemiş olan bir sebeple Kara Kız'daki incir ağacına çok değer vermektedir. 'İncir ağacına -dadanan kargalarla büyük bir mücadele içinde olan bu yaşlı kadın, kargalar nedeniyle gün geçtikçe ihtiyarlıyordu. Çünkü, kargalar incir ağacının meyvelerini> yemekten, Poltuğun Pembesi de kargaları kovalamaktan vazgeçmiyordu.

Bu mücadele, Poltuğun Pembesi'nin incir ağacına gittiği bir gün yine gerçekleşir ve Poltuğun Pembesi bu mücadele sırasında kargaları kovalamaktan güçsüz düşerek ölür.

POLTUK SALİH

Poltuğun Pembesi'nin kocasıdır.

Poltuk Salih otuz beş yaşındayken Poltuğun Pembesi'ni bıçak zoruyla ailesinden kaçırmış ve onunla evlenmişti. Fakat Poltuk Salih, Poltuğun Pembesi ile evlendiğinde kız on sekiz yaşındaydı ve aralarında on yedi yaş fark vardı.

¹Hikmet AfifMAPOLAR, "Poltuğun Pembesi", İstiklâl, 24 Ocak 1950, s.3

Aralarındaki bu yaş farkı yıllar geçtikçe daha fazla ortaya çıkmaya başlar ve sonunda iyice ihtiyarlayan Poltük Salih ölür.

Hikayede, Poltük Salih hakkında daha fazla bir bilgi yoktur. Sadece öldüğünde karısına miras olarak, gözünden hiç çıkarmadığı siyah çerçeveli gözlüğünü bıraktığı belirtilmiştir. Bunun dışında, Poltuğun Pembesi ile evlenmek için neden onu kaçırmak zorunda kaldığı, Poltuğun Pembesi ile aralarındaki ilişki veya Poltük Salih'in ölüm nedeni hakkında hikayede herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

ÖZKER YAŞIN

(1932 -)

Özker Yaşın 4 Ekim 1932'de Lefkoşa'da doğdu. Her ikisi de Lefkoşalı olan babası Mehmet Sadık ve annesi Zekiye Şükran terziydiler.

Bir terzi ailesinden gelen Özker Yaşın, anne ve babasının evliliklerini bitirmesiyle annesi ile birlikte 1939 yılında İstanbul'a giderek oraya yerleşir.

Özker Yaşın ve annesinin İstanbul'daki yaşamı önceleri maddi olanaksızlıklar nedeniyle sıkıntılı geçer. Fakat daha sonra usta bir terzi olan Zekiye Hanım'ın dikiş dikmeye başlamasıyla durumları zamanla düzelir.

İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da "tamamlayan Özker Yaşın'ın okuma merakı, annesinin ona aldığı Yavrutürk dergisi ile başlar. O'nun okuma merakını, yazma ve şiir okuma yeteneğini ilk keşfeden ise ortaokul birinci sınıftaki Türkçe öğretmenisi Şaziye Okurer olur.

Ortaokul. Ve lise yıllarında birçok dergide şiirleri yayınlanan Özker Yaşın başarılı bir öğrencilik hayatı geçirir.

İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra babasının ısrarlı çağrısına uyarak 1950 yılında Kıbrıs'a döner ve yeni bir yaşama başlar.

Bu yeni yaşam içinde Kıbrıslı Türkler tarafından çıkarılan bütün yerel gazete ve dergilerde yazıları yayınlanan Özker Yaşın, on sekiz yaşında aim teriyle kendi parasını kazanmaya başlar.

Hüseyin Tuncer, Özker Yaşın'ın "Hayatı-Sanatı Eserlerinden Seçmeler" adlı kitabında Özker Yaşın'ın bu gazetelerdeki çalışmalarından şöyle söz eder: "...Yerel gazetelerde çalışır. Musahhihlikten (düzeltmenlik) yazı işleri müdürlüğüne kadar işler yapar. Kıbrıs'ı köy köy dolaşarak o günlere kadar Kıbrıs gazetelerinde benzeri görülmei-niş röportajlar hazırlar. Başyazarlık, Köşe -yazarlığı .. yapıyor. Gazetelerin edebiyat' ve "sıra" sayfalarında yönetir; Peş peşe kitaplar çıkarır ve kitaplarını çok güzel pazarlama yöntemleriyle satar."/!

Özker Yaşın, Kıbrıs'ta bu yerel gazetelerdeki çalışmalarını yarımında. 1952 yılında İngilizlerin Kıbrıs'ta açtığı radyo istasyonunda edebiyat programları hazırlamış, 1958 yılında da Kıbrıs Televizyonunun faaliyetine geçmesiyle televizyon programları hazırlayıp sunuculuk yapmıştır.

Özker Yaşın'ın bu faaliyetleri içinde kitapçılığın da önemli rolü vardır. Kitapçılığını 1956 yılından 1986 yılına kadar sürdüren Özker Yaşın, üçü Lefkoşa'da biri Girne'de olmak üzere dört tane kitapçı açmıştır.

Hüseyin TUNCER. "Özker Yaşın'ın Hayatı-Sanatı Eserlerinden Seçmeler" Çevre Yayınları 1996, s.3

Ali Nesim "Kıbrıs Araştırmaları Dergisi"ndeki bir inceleme yazısında Özker Yaşın'ın kitapevi ile ilgili olarak şunları yazmaktadır: "ÖZKER YAŞIN KİTAPEVİ, sanatçıların toplandığı, Türkiye'deki sanat olaylarının izlendiği, sanat akımlarının tanındığı ve dahası toplumsal olayların, çarpıklıkların, beklentilerin tartışılarak üretimin planlandığı bir yer idi."²

1956 yılında ilk kitapevini açan Özker Yaşın ilk evliliğini de yapar. Kendisinden yaşça büyük olan ilkokul öğretmeni Ayşe Süleyman ile kısa süreli evliliğinden Mehmet adında bir oğlu olur. Ayşe Hanım'dan ayrılan Özker Yaşın 1957 yılında ikinci evliliğini Jale Hanım ile yapar.

Özker Yaşın'ın bu evliliğinden de Neşe (1959), Salih (1960), Savaş (1963) ve Barış (1972) adlarında çocukları olur..

1960 yılında T.M.T (Türk Mukavemet Teşkilatı) üyeliğine kabul edilen Özker Yaşın vatani görevini 1963 - 1966 yılları arasında Lefkoşa'nın "Yeşil Hat" bölgesinde II. Bölük'te gönüllü mücahit olarak yapar.

Özker Yaşın, vatani görevini tamamladıktan sonra yıllar boyu hayal ettiği bir düşünüyü gerçekleştirir ve 1968 yılında kendi gazetesi olan SAVAŞ gazetesini çıkarmaya başlar.

Bener Hakkı Hakeri "Kıbrıs Türk Ansiklopedisi"nin ikinci cildinde bu gazeteyle ilgili olarak şu bilgileri vermiştir: "İlk sayısı 28 Ekim 1968'de yayımlandı. Pazartesi her hafta çıkarak haftalık olarak çıkan gazetenin sahibi ve yöneticisi Özker Yaşın'dı. 8 Aralık 1969'da (58. sayıda) çeşitli nedenlerden yayımı durdurulan Savaş, 22 Mayıs 1970'te küçük boyda yayımını sürdürdü. 12 Haziran 1970'te yeni baskı makinelerinde büyük boyda altmış beşinci sayıdan itibaren devam etti. 7 Nisan 1972 tarihli yüz elli dokuzuncu sayısı ile yeniden yayımını durduran (nedenleri araştırılacak basın olaylarından birisi) Savaş, altı ay sonra 6 Ekim 1972'de sekiz sayfa olarak yeniden yayımlandı. Bundan sonra on beş sayı yayımlanabilen gazete 17 Şubat 1973'teki 178. sayısında işçilerin süresiz greve gitmeleriyle bir daha yayımlanmadı."³

Özker Yaşın gazete çıkarmaya başladıktan sonra siyasete de ağırlık vermiş ve bazı arkadaşlarıyla birlikte 27 Aralık 1970 tarihinde Cumhuriyetçi Türk Partisi'ni kurarak bu partinin Genel Başkan Yardımcılığı'nı da yapmıştır.

Bu partinin bir dönem Genel Başkan Yardımcılığı'nı, bir dönemi de Onur Başkanlığı'nı yapan Özker Yaşın bazı parti üyelerine görüş ayrılığına düşünce istifa eder ve millet vekilliğini bağımsız olarak sürdürür.

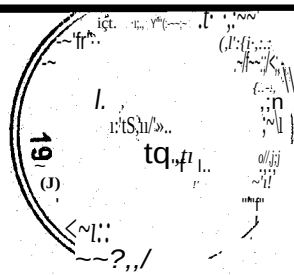
1975 - 1976 yıllarında Kurucu Meclis Üyeliği de yapan Özker Yaşın, geçirdiği rahatsızlık nedeniyle doktorların tavsiyesine uyarak siyaseti bırakıp edebiyata ağırlık verir.

1979 yılında Kıbrıs'ta çıkarılmaya başlanan haftalık Olay dergisinde yazılar yazar. 1980 yılında ikinci eşi Jale Hanım'ın amansız bir hastalıktan ölümüyle adete yıkılır.

Özker Yaşın karısının ölümünün acısı içinde yine de yazı hayatına devam eder. Olay dergisinin yayım hayatından çekilmesiyle, 1981 yılında çıkmaya başlayan Kıbrıs Postası gazetesinde, 1987 yılına kadar günlük köşe yazıları yazar.

²Ali NESİM, "Kıbrıs Araştırmaları Dergisi"

³Bener Hakkı HAKERİ, "Kıbrıs Türk Ansiklopedisi", 1992, cilt2, s.314

Özker Yaşın ikinci eşinin ölümünden iki yıl sonra 1983 yılında matematik öğretmeni Nimet Zaimoğlu ile evlenir ve iki yıl boyunca sürdürdüğü perişan hayattan kurtulur.

Özker Yaşın Kıbrıs'taki faal çalışmalarının ardından 1987 de İstanbul'a dönerek yaşamını ve Kıbrıs Türk edebiyatına katkılarını orada sürdürür.

Şiirleri

Ol Alem (1952), Bayraktar Destanı (1953), Kıbrıs'tan Atatürk'e (1953), Limanda Bir Gemi (1956), Namık Kemal Kıbrıs'ta (1957), Kıbrıs Mektubu (1958), Mehmetçik Kıbrıs'ta (1960), Babil Daha Uzakta (1963), 'Atatürk'e Saygı Duruşu (1963), Kanlı Kıbrıs. (1964), Oğlum Savaş'a Mektuplar (1965), Hödükname (1970), Kıbrıs'ta Bayrak (1973), Kıbrıs Benim Vatanım (1986), Önce Kuşlar Uyanır (1986), Yüreğimin Yarı Sende (1998), Akdenizde Bir Ada (2000).

Romanları

Bütün Kapılar Kapandı (1955), Mücahitler/Kıbrıs'ta Vuruşanlar (1969), Girne'den Yol Bağladık (1976), Kıbrıslı Kazım (1978), Nevzat Ve Ben (1997).

Oyunları

Bayraktar Türküsü (1959), Zafer Ve Bağış (1988).

EVİMİZ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Evimiz" adlı hikaye, Özker Yaşın'ın İstiklâl Gazetesinde yayınlanan tek hikayedir.

Necati Özkan Vakfı tarafından ciltlenmiş olan koleksiyonun dokuzuncu cildinde yer alan bu hikaye İstiklâl Gazetesinde 11 Mart 1951 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikayede konu "aşk"tır. Bu aşk, iki sevgili arasında daha tam olarak yaşanmadan bitmiştir. Şöyle ki, hikayede ismi verilmeyen aslî kahraman ile onun sevgilisi Ayten birbirlerine delicesine aşık iki sevgilidir.

Bu iki sevgili yağmurlu bir Eylül gecesinde Ayten'in İstanbul'daki köşkünde buluştuklarında ileriki hayatlarına dair güzel hayaller kurarlar. Fakat kurdukları bu hayaller hiç bir zaman gerçekleşmez. Çünkü buluştukları o gecedan sonra Ayten, babasının ısrarlarıyla çok zengin bir adamla evlenir ve Avrupa'ya kaçar.

Bu iki gencin yaşayacakları daha çok güzel" duygular varken bunları yaşayamadan aşkları sona erer.

İşte bu nedenle, hikayede tamamen yaşanmamış bir aşk anlatılmıştır diyebiliriz,

"Evimiz" adlı hikayede iki şahıs yer almaktadır. Bunlardan biri hikayede adından hiç söz edilmeyen aslî kahraman, diğeri ise onun sevgilisi Ayten'dir.

Hikayede iki sevgilinin kurduğı hayaller dikkat çekicidir. Okuyucular bu hikâyede; birbirine aşık iki gencin çok güzel duygular içeren hayalleriyle karşılaşmaktadır.

Hikayede dikkat çekici bir diğer nokta ise yeril111ese de "zengin fakir" çatışmasıdır. Bu çatışmayı; "Ben...o. zamana kadar İrmi iki yaşında Jakir. bir akademi talebesi, sen Tarabya'da oturan bir Zengin kızı idi." cümlesinden çıkarabilmekteyiz.

Bunun dışında Ayten'in, fakir bir genç olan hikayenin aslî kahramanına delicesine aşıkken, birde~ bire çok zengin bir adamla evlenip Avrupa'ya kaçmasından da anlayabiliriz.

"Evimiz" adlı hikayedeki iki genç sevgilinin güzel duygular içeren hayalleri, hikayedeki zengin fakir çatışması hikayenin özetinde ayrıntılı olarak verilmiştir.

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikayenin aslı kahramanı ünlü bir ressam olmadan on yıl önce, henüz fakir bir akademi öğrencisiyken bir Boğaziçi vapurunun güvertesinde zengin bir aile kızı olan Ayten ile tanışır. Bu tanışmadan sonra birbirlerine aşık olan iki genç sık sık buluşmaya, ve gün geçtikçe birbirlerine daha da bağlanmaya başlarlar.

Aradan uzun bir süre geçtikten sonra iki sevgili yağmurlu bir Eylül gecesinde Ayten'in Tarabya'daki köşkünde buluşurlar. ve beraber geçirecekleri yaşamlarına dair hayaller kurmaya başlarlar.

Bu hayallere göre hikayenin aslı kahramanı sevgilisi Ayten için yeşil bir dağ yamacında pembe panjurlu, kırmızı damlı bir ev yapacaktı. Bu güzel evde bir kız bir de oğlan çocukları olacak, kızın adını Neşe oğlanın adını Ümit koyacaklardı. Yıllar geçtikçe artık ihtiyarlamaya başladıklarında kızları evlenip evden ayrılacak oğulları da eğitim görmek için uzaklara gidecekti. Onların neşe kaynağı olan çocuklarının evden ayrılmasıyla da uzun kış gecelerinde sıcak odalarına çekilip geçmiş günlerini hatırlayarak mutlu olacaklardı. Fakat hikayenin aslı kahramanı ve sevgilisi Ayten'in yağmurlu bir Eylül gecesinde kurduğu bu hayaller onların son hayalleri olur. Çünkü buluştukları o gecedan sonra Ayten baba zoruyla zengin bir adamla ev-nip Avrupa'ya 9~24f.

Sevgilisine ait: tüm anıları kalbine gömerek resim yapmaya başlayan hikayenin aslı kahramanı aradan on yıl geçtikten sonra Paris'te bir resim galerisi açar.

Hikayenin aslı kahramanının açtığı bu resim galerisi on yıl boyunca görmediği sevgilisi Ayten'i görmesine neden olur.

Ayten hiç değişmemişti. Aynı güzelliği taşıyordu. Fakat hikayenin aslı kahramanı on yıl önceki fakir akademi öğrencisi değildi artık. O, şöhret olmuş bir ressamdı.

Ayten resim galerisin, on yıl önceki sevgilisine ait olduğunu bilmeden kocasının kolunda gezerken, ressamın "Evimiz" adlı tablosunu fark ederek sanki on yıl önce sevgilisiyle kurduğu hayalleri hatırlamışçasına uzun uzun bu tabloya bakabilir. Çünkü bu peyzaj on yıl önce sevgilisiyle hayallerini kurduğu evin resmiydi.

Bu olaydan bir gün sonra Ayten'ini kocası, hikayenin aslı kahramanını ziyarete giderek ona bir Türk sanatçısının Paris galerilerinde resimlerini görmekten duyduğu memnuniyeti dile getirip "Evimiz" isimli peyzajı karısına doğum günü hediyesi olarak almak istediğini söyler. Fakat hikayenin aslı kahramanı için bu peyzaj satılık değildir. Ayten'in kocasının tüm ısrarlarına rağmen peyzajın kendisi için çok değerli olduğunu söyleyerek kesin olarak satmayacağını adama belirtir.

Ayten'in kocasının ziyaretinden sonra olan bitenleri düşünmeye başlayan hikayenin aslı kahramanı, Ayten'e bir mektup yazmaya karar verir. Bu mektubunda on yıl önce yağmurlu bir Eylül gecesinde buluştuklarında kurdukları o güzel hayallerden ve on yıl sonra sevgilisini açtığı resim galerisinde tekrar görmesinden bahseder.

Bütün duygu ve düşüncelerini bu mektuba aktaran hikayenin aslı kahramanı, mektubunu; "Bu mektubumla birlikte, hediye olarak size sahip olmayı arzu ettiğiniz "Evimiz" isimli peyzajı gönderiyorum. Hatırlıyor musun Ayten? Pembe panjurlu, kırmızı damlı, beyaz ev işte bu o evdir! Gönlüm gibi ebediyen kimsesiz kalmaya mahkum ettiğin, bizim evimiz."² sözcükleriyle tamamlar ve mektupla birlikte asla satamayacağını veya birine veremeyeceğini düşündüğü "Evimiz" isimli peyzajı, büyük aşkı Ayten'e gönderir. Böylece hikaye sona erer.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Hikayenin özetinden de anlaşılacağı üzere "Evimiz" adlı hikayede üç şahıs bulunmaktadır.

Hikayede bu üç şahıs hakkında fazla bir bilgi yoktur. Fakat okuyucu, hikayenin konusuna bağlı olarak gelişen olayda, hikayenin aslı kahramanı ve onun büyük aşkı Ayten hakkında biraz olsun bilgi sahibi olmaktadır. Bunun yanında hikayenin bir diğer kahramanı hakkında hikayeden edinilen tek bilgi, Ayten ile evlenen zengin bir adam olduğudur.

Hikayede adından hiç bahsedilmeyen aslı kahraman otuz iki yaşında ünlü bir ressamdır. Bu ressam daha yirmi iki yaşında fakir bir akademi öğrencisiyken, tek hedefinin okulunu başarıyla bitirmek olduğu bir dönemde- Bağaziçi vapurunun güvertesinde tanıştığı bir kıza aşık olur. Aşık olduğu, bu kızın adı Ayten' dir.

Aslı kahraman Ayten ile geçirdiği uzun bir beraberlikten sonra birbirlerine ait olduklarını anlar ve geleceklerine dair hayaller kurmaya başlar.

Kurduğu hayallerin en önemlisi büyük bir aşk beslediği Ayten' ine, yeşil bir dağ yamacında pembe panjurlu, kırmızı damlı beyaz bir ev yapmaktır. Bu evde Ayten ile mutlu bir yaşam süreceğini, çocukları olup onlara iyi bir istikbâl sağlamaya çalışacağını da hayal eden aslı kahraman, bu hayallerinden Ayten'e de bahseder.

Aslı kahramanın kurduğu bu hayaller onun -Ayte'e karşı olan duygularının büyüklüğünü gösterirken, hayalperest bir insan olduğunu da ortaya koymaktadır.

Yağmurlu bir Eylül gecesinde Ayten'ine anlattığı bu hayalleri aslı kahramanın Ayten ile ilgili olarak kurduğu son hayalleri olur. Çünkü Ayten ile buluşup hayallerini anlattığı o geceden sonra Ayten ile aslı kahraman ayrılmak zorunda kalırlar.

Ayten, aslı kahramanın aşık olduğu tek kişiydi. Bu nedenle ayrılık onu çok. üzer. Bu ayrılıktan soma Ayten'i kalbinden söküp atmak istese de atamaz. Büyük aşkıdan ayrılığın verdiği mutsuzlukla resim yapmaya başlayan aslı kahraman on yıl sonra Paris'te resim galerisi açacak kadar zenginliğe ve şöhrete kavuşur. Artık büyük aşkı Ayten'i mutlu bir geçmişin parçası olarak düşünür. Fakat aradan geçen on yıldan sonra Paris'te açtığı resim galerisinde Ayten'i yeniden görmesiyle aşk acısı tekrarlanır.

²Ozker YAŞIN, "Evimiz" İstiklâl Gazetesi, 11 Mart 1951, s.3

Ayten 'i gördüğü o günden sonra onu aklından bir türlü çıkaramaz ve. Ayten 'e, on yıl önce son buluşmalarında *anlattığı* hayallerini, birbirlerine olan aşklarını ve onu, on yıl sonra açtığı resim galerisinde görmesini içeren bir mektup yazarak Ayten için yapmayı hayal ettiği ama yapamadığı evin resmini mektupla birlikte Ayten'e gönderir.

AYTEN

Hikayede hakkında fazla bir bilgi yer almayan Ayten'i, hikayenin aslî kahramanının anlattıklarından tanımaktayız.

Hikayenin aslî kahramanının ilk ve tek aşkı olan Ayten Tarabya'daki bir köşkte yaşayan zengin bir ailenin kızıdır ..

Bir gün, bir Boğaziçi vapurunun güvertesinde tanıştığı aslî kahramana aşık olur. Aşık olduğu hikayenin aslî kahramanıyla güzel günler geçiren Ayten, onunla evlenmeyi bile düşünür. Fakat kızın fakir bir gence aşık olduğunu öğrenen baba lü beraberliğe karşı çıkarak, .Ayten'i zengin bir adamla evlendirip Avrupa'ya yollar.

Hikayede, Ayten'in aslî kahramanla olan beraberliğini nasıl bitirdiği; aşık olduğu genci terk ettiğinde neler hissettiği veya evlendiği adamın kim olduğu belirtilmiştir.

>

KENAN HULUSİ KORAY

(1908 - 1943)

1908 yılında İstanbul'da doğan Kenan Hulusi, _Cumhuriyet Devri hikâyecilerindendir.

İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdikten sonra yüksek öğrenimini Edebiyat Fakültesi'nde yapan Kenan Hulusi, yazı hayatına üniversite yıllarında başlar.

Kenan Hulusi, 1928 yılında Yedi Meşaleciler topluluğunun altı şairi yanında tek nasir olarak yer aldı ve Meşale dergisinde hikayeleri yayımlandı. Meşale dergisi 8. sayısında kapanınca (15 Ekim 1928) Muhit, Mektep dergilerinde hikayeleri çıktı. 1934 yılında Vakit gazetesinde sonraları da Yedigün, Yeni Mecmua dergilerinde hikayeleri yayımlandı.

Kenan Hulusi nasir olarak başlayıp hikayeci olarak devam ettiği oh beş yıllık sanat hayatı boyunca önce şekil meseleleri üzerinde durdu daha sonra mensur şiiri denedi; renkli ve hareketli bir üsluba eriştikten sonra içe, olaya geçmiş, olgunluk eserleri vermeye başlamıştı ki, genç yaşta yakalandığı tifüsten hayata veda etti.

Hikayeleri

Bir Yudum Su (1929), Bahar Hikayeleri (1939), Son Öpüş (Büyük hikaye, 1939) Bir Otelde Yedi Kişi (1940) Bir Yudum Su (1944)

ÖKÜZ ÖLDÜ DAVA BİTTİ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Kenan Hulusi'nin "Öküz Öldü Dava Bitti" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesinde 1 Aralık 1953 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikayede olay Çatalköprü Köyü'nde Haziran ayında geçmektedir.

Kenan Hulusi'nin Öküz Öldü Dava Bitti adlı bu hikayesinde önce olayın geçtiği, Çatalköprü Köyü'nün, kısa bir tasvirini vermiştir. "Mevsim Haziran'dı. Kuru Batak dan yemiş bir toprak gibi ayaklar altında çatırdıyor, çingenelerin kış için devirdiği ağaç kütüklerinde zamansız bir sonbahar geçiren yapraklar, birer birer ufalanıyordu."

Hikayedeki bu mekan tasvirinden sonra hikayenin konusuna geçilmektedir.

Kenan Hulusi yazdığı bu hikayesinde konuya uygun başlığı çok iyi seçmiştir. Şöyle ki; Çatalköprü Köyü'nde bir gün bir öküz kaybolur. Bu öküzü aramak için köylülerden oluşan yedi<arayıcı Çatalköprü ormanını ve Kuru Batak denilen yeri aramaya koyulurlar; Fakat günlerce aranan öküz bir türlü bulunamaz. Arayıcıların yorgun düştükleri bir gün köylülerden birinin öküzün kaybolmasıyla ilgili düşüncesini söylemesiyle olay çözülür.

Bu köylüye göre öküz çalınmış ve hemen kesilmiştir. Bu nedenle de günlerce aranan öküz bulunamamıştır.

Kenan Hulusi, basit bir olay kurgusu olan bu hikayede öküzün kaybolmasıyla ilgili köylülerin konuşmalarına ayrıntılı olarak yer vermiştir. Hikayede isimleri verilmeyen bu köylülerin, öküzün kaybolmasıyla ilgili konuşmaları, komik unsurlar içeren görüşleri hikayenin özetinde yer almaktadır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Çatalköprü Köyü'nde bir gün bir öküz kaybolur. Köylülerden oluşan yedi arayıcı kaybolan öküzü bulmak için sabahın ilk saatlerinde yola< çıkarak Çatalköprü Ormanı'nı bir baştan öteki başa, kadar sekiz defa ararlar. Fakat kaybolan öküzü bulamazlar.

¹Kenan HULUSİ, "Öküz Öldü Dava Bitti", İstiklâl Gazetesi, 1 Aralık 1953, s.3

Bu sırada Çataköprü kahvehanesinde toplanan köylüler de merak içinde yedi arayıcının köye geri dönmelerini beklemektedirler. Sabahın yedisinden akşamın dokuzuna kadar kaybolan öküzü arayan yedi arayıcı. Çataköprü kahvehanesine geldiklerinde ormanı ve Kuru Batak denilen bölgeyi karış karış aramalarına rağmen öküzü bulamadıklarını söyleyince kahvehanede toplanan köylüler, koca öküzün nereye gitmiş olabileceğini düşünmeye başlarlar.

Olasılıkları düşünen köylülerden birinin aklına, bir öküzün kaybolmak istediğinde başka köye kaçabileceği fikri gelir. Aslında Çataköprü Köylünün kuzey tarafı açıldı ve öküz o civardaki köylerden birine kaçmış olabilirdi.

Köylünün bulduğu bu fikre herkesin olumlu bakmasıyla üç gün boyunca da Çataköprü'nün kuzey tarafı aranır. Fakat öküz yine bulunamaz.

Öküzün kaybolmasının üzerinden bir hafta geçtikten sonra arayıcıların bitkin düştükleri bir gün, köyün muhtarı, Çataköprü ormanı ile abaza ahırlarında bulunamayan öküzün ancak çalınmış olabileceğini söyler.

Herkes muhtarın haklı olduğunu düşünürken köylülerden biri buna akıl sır erdiremez. Çünkü köylüye göre eğer öküz çalınmışsa boynuzları nereye saklanmıştı.

Çataköprü kahvehanesinde yarım gün boyunca da dört ayaklı iki boynuzlu öküzün çalınmışsa boynuzlarının nereye saklanmış olabileceği düşünülür.

Olayın üzerinden bir gün daha geçtikten sonra arayıcıların yeni bir araştırmaya çıkacakları sırada, öküzün boynuzlarının nereye saklanmış olabileceğini ortaya atan köylü meseleyi sonuçlandırır.

Öküz kesin olarak çalınmıştır. Çalındıktan sonra da kesilmiş ve boynuzlarından da yağlık yapılmıştır.

Köylünün bu söylediklerini mantıklı bulan yedi arayıcı ve diğer köylüler koca öküzü aramaktan vazgeçerler. Bu olaydan sonra da başka bir öküzün daha kaybolmaması için daha dikkatli olmaya karar verirler.

III

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

Kenan Hulusi'nin "Öküz Öldü Dava Bitti" adlı hikayesinin şahıs kadrosuna baktığımızda Çataköprü denilen bir köydeki köylülerden söz edildiğini fakat bu köylülerin isimlerinin verilmediğini görüyoruz.

Hikayede, Çataköprü Köyü'ndeki bir öküzün kaybolmasının ardından, kaybolan öküzü bulmak için yola çıkan yedi arayıcıdan da söz edilmişse de bu yedi kişinin ne isimleri ne de haklarında bilgi verilmemiştir.

Bu hikayede şahıs kadrosu bölümünde inceleyebileceğimiz sadece iki kişi vardır ki bunlar hakkında da fazla bilgi verilmemiştir.

Bu kişiler köyün muhtarı ve kaybolan öküzün aranıp da bulunamamasına çözüm getiren bir köylüdür. Bu nedenle şahıs kadrosu verilirken sadece bu iki kişiden söz edilecektir.

MUHTAR

Hikayede adından hiç söz edilmeyen bu kişi Çafalköprü Köyü' nün muhtarıdır.

Çatalköprü Köyü'ndeki bir öküzün kaybolmasının ardından günlerce aranıp bulunamayan bu öküzün çalınmış olabileceğİ fikrini ortaya atan ilk kişidir.

KÖYLÜ

Çatalköprü Köyü'nde yaşayan bu genç, kaybolan öküzün bulunamamasına mantıklı bir çözüm getirebilen tek kişidir. Fakat bu mantıklı çözümü bulmadan önce, köyün muhtarının öküzün çalınmış olabileceğİ fikrini ortaya atmasıyla tüm köylüler bunu mantıklı bulurken O, muhtarın söylediğİne akıl sır erdirememişti. Çünkü O, "Koca öküz! Haydi diyelim ki çalmışlar; boynuzlarını nereye saklayacaklar öküzün?"² diye düşünmüştü.

Önceleri muhtarın, öküzün çalınmış olabileceğİ düşüncesine akıl sır erdiremeyen bu köylü, boynuz meselesiyle de köylülerin aklını iyice karıştırdıktan sonra muhtarın düşüncesinden yola çıkarak bir çözüme ulaşır. Bu genç köylüye göre öküz çalınıp hemen kesilmiş ve boynuzlarından da yağlık yapılmıştır.

Köylünün bu düşüncesine diğİr köylüler de katılır ve bu genç köylüye teşekkür ederek günlerce aradıkları kayıp öküzü, artık aramaktan bu köylü sayesinde vazgeçerler.

² Kenan HULUŐI, "Öküz Öldü Dava Bitti", İstiklâl Gazetesi, 1 Aralık 1953, s.3

II. HAYAT HİKAYELERİ BİLİNMEYEN YAZARLARA AİT HİKAYELER

ÇINARLI KULÜBENİN KADINI

I

RİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Fazıl Önder'in İstiklal Gazetesinde, yayınlanan üç hikayesi arasında en hacimli olanı "Çınarlı Kulübenin Kadını" adlı hikayesidir.

Bu hikaye 2 - 9 Ağustos 1951 tarihlerinde olmak üzere iki tefrika halinde yayınlanmıştır.

Fazıl Önder'in bu hikayesinin özelliği, Kıbrıslı yazarların İstiklâl Gazetesinde yayınlanan hikayeleri içinde, "Kıbrıs Ağzı"nın yer aldığı tek hikaye olmasıdır. Hikayede bulunan şahıslar içinde özellikle Kamil Dayı'nın konuşması, tamamıyla Kıbrıs ağzıdır.

Bu hikayenin konusu "aşk"tır. Bu aşk hikayenin aslî kahramanı Sabit'in, babasının ölümünden sonra kalmaya başladığı amcasının evinde yeğeni Seval'a duyduğu aşktır.

"Çınarlı Kulübenin Kadını" adlı hikayenin dikkat çekici yanlarından biri aslî kahraman Sabit'e atılan iftiradır. Çünkü, bu iftira onun bütün yaşantısının değişmemesine neden olur.

Dili sade, üslubu son derece akıcı olan bu hikâyede okuyucuya, birbirini seven ve ayrı olan insanların, eğer çaba gösterirlerse tekrar bir araya gelmelerinin kaçınılmaz olduğu anlatılmaktadır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Kamil Dayı on sene önce muhtarın tavsiyesiyle Çınarlı Kulübe'nin sahibi Sabit Bey'ini yanında kalmaya başlamıştı. Köyün bir saatlik uzaklığındaki Çınarlı Kulübe'ye pek gelen giden olmadığından günlerini beraber geçiren bu iki..can yoldaşı yıllar geçtikçe birbirlerini daha çok sevmeye hatta baba ve oğul olarak görmeye başlamışlardı.

Kamil Dayı, Sabit Bey'in eli ayağı gibiydi. Öyle ki, Kamil Dayı kulübenin ihtiyaçlarını karşılamak için her gün köye gider, ahırlardaki inekleri yemler, geceleri onunla sohbet ederdi.

Bu iki can yoldaşının günleri böyle geçerken Kamil Dayı'nın inekleri yemlediği bir gün Çınarlı Kulübe'ye iki kişi gelir. Bunlardan biri Dervişe

Nine'nin on iki yaşındaki yetim torunu Garip, diğeri ise Kamil Dayı'nın daha önce hiç görmediği Seval adında bir kızıdır. Kamil Dayı Çınarlı Kulübe'ye misafir gelen bu iki kişiye oturacak bir yer gösterdikten sonra neden geldiklerini sorar. Seval köyün oralarda gezinirken bir mektup bulmuştu. Mektubun üzerine Sabit Bey'in adını görünce de Garip yardımıyla bu mektubu ona teslim etmek istemişti.

Seval'a çok teşekkür eden Kamil Dayı, görür görmez sevdiği bu kızla derin bir sohbeta dalar. Kızın sorularıyla önce kendinden sonra da Sabit Bey'den bahseden Kamil Dayı, kızın Sabit Bey hakkındaki ısrarlı sorularına önceleri aldırış etmese de daha sonra Seval'ın Sabit Bey hakkında bu kadar soru sormasından dolayı meraklanır. Fakat kıza bu merakını belli etmeden Sabit Bey hakkında bildiği her şeyi anlatmaya başlar.

Seyat. ve Kamil Dayı arasındaki bu sohbet esnasında Sabit Bey ansızın çıkıp gelir. Kapıdan içeri giren Sabit Bey'i gören Seval yere düşüp bayılır. Kamil Dayı ve Sabit Bey kızın aniden bayılmasına bir anlam veremezler.

Sabit, Seval'ı ayıltmaya çalışırken onun yüzünü görünce kim olduğunu ve neden bayıldığını anlar.

Bu kız, babası öldüğünde yanında kaldığı amcasının kızı Seval'dı. Seval kendine geldiğinde, Sabit Bey. kızın büyük bir suç işlemiş gibi yüzünü kapatmasına sinirlenir ve ona kızar. Kız durmadan Sabit Bey'den af dilemektedir. Seval'ın, Sabit Bey'den sürekli olarak af dilemesine bir anlam veremeyen Kamil Dayı, Sabit'le aralarında olup biten her şeyi öğrenmek ister.

Sabit geçmişte kalan bir olay olduğunu söylese de, vicdanen rahatsız olan Seval Sabit Bey'le aralarındaki her şeyi anlatmaya başlar.

Sabit Çınarlı Kulübe'ye gelmeden on yıl önce, babasının ölümüyle amcasının yanında kalmaya başlamıştı. Bu adam Lefkoşa'nın sayılı zenginlerinden olmasına rağmen ölen kardeşinin Sabit'e bıraktığı mirası almak için çocuğu evlatlık olarak almış ve onun bakımını üstlenmişti. Sabit'in bu öz amcasının biri kız biri de oğlan olmak üzere iki çocuğu vardı.

Sabit bu evde kimseden ilgi görmeden, bir köşeye itilmiş olarak yaşamaktaydı.

Sabit lise son sınıfa geldiğinde amcasının evinde bir facia yaşanır. Eyin hizmetçi kızı amcasının oğlu tarafından iğfal edilip hamile bırakılır. Bunu öğrenen adam oğlunu kurtarmak için bütün suçu Sabit'in üzerine atar ve herkese de böyle anlatır.

Sabit bu olaydan sonra evi terk etmek zorunda kalmıştı. Hizmetçi kız ise kısa bir süre sonra aklını kaybedip tımarhaneye atılmıştı.

Olayı bütün ayrıntısıyla Kamil Dayı'ya anlatan Seval, babasının Sabit'e attığı iftiraya engel olamadığı için yıllarca vicdan azabı nedeniyle af edilmek için Sabit'i durmadan aradığını da söyler.

Sabit, Seval'ın sözlerini bitirmesiyle onu yaşanan olaylarda hiç bir zaman suçlu görmediğini, hatta onu çok sevdiğini ve evden ayrıldıktan sonra onu aklından bir türlü çıkaramadığını söyleyince Sabit'in bu sözlerine aynı şekilde Seval da karşılık verir.

Sabit aşkına karşılık veren Seval'a evlenme teklif ederek ömür boyu Çınarlı Kulübe'nin kadını olmasını ister ve Seval da bu teklifi kabul ederek mutlu sona ulaşırlar.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Fazıl Önder'in "Çınarlı Kulübenin Kadını" adlı hikayesinde, özetten de anlaşılacağı üzere kalabalık bir şahıs kadrosu vardır.

Bu kalabalık şahıs kadrosunda aslî kahraman Seval ve Sabit'tir. Sabit'in başından geçen feci olaylar, akabinde kadroyu da artırmıştır.

Sabit'in başından geçen olaylar farklı mekanlarda geliştiği için, bu farklı mekanlardaki kişiler şahıs kadrosunun artmasına neden olmuştur.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

SABİT

Sabit, hikayenin aslî kahramanıdır. İhtiyacı olanlara yardım etmeyi seven, temiz kalpli bir insandır.

Sabit'iri hayatı acılarla doludur. Önce çok sevdiği annesini kaybeden Sabit, daha sonra tek desteği ve güvencesi olarak gördüğü babasını bir deniz kazasında kaybeder.

Sabit babasının ölümüyle istikbâl sağlayacağı bir servetin sahibi olur. Fakat bu parayı asla kullanamaz. Çünkü babasının ölümüyle evinde kalmaya başladığı öz amcası bütün servetini elinden alır ve bununla da kalmayıp Sabit'i beş parasız olarak sokağa atar.

Sabit'in hayatındaki tek mutluluk amcasının kızı Seval'a duyduğu büyük aşktır. Fakat amcasının evinden kovulan Sabit, Seval'dan da ayrılmak zorunda kalır ve bu durum onun acılarına daha büyük acılar katar.

Hayatta yüzü pek gülmeyen Sabit, yaşadığı acıları unutmak için kendisini kimsenin tanımadığı bir köye giderek adeta istirahata çekilip huzur bulmaya çalışır.

Bu köyde aradığı baba şefkatini yanında çalışan Kamil Dayı'da bulan Sabit'in tek arzusu, o güne kadar aşkını bir türlü itiraf etme fırsatı bulamadığı Seval'a aşkını ilan etmektir.

Hikayenin sonunda Sabit'in bu arzusu gerçekleşir.

Sabit çektiği bütün acılardan sonra Seval'a aşkını itiraf eder ve onunla evlenip mutlu bir hayat sürer.

SEVAL

Seval, hikayenin bir diğer aslî kahramanıdır. Lefkoşalı zengin bir ailenin kızı olan Seval, erkek kardeşi ve babasıyla birlikte yaşar.

Seval iyi, temiz kalpli bir kızdır. Bu nedenle amcasının ölümüyle evlerinde yaşamaya başlayan Sabit'e, kardeş sevgisi göstererek onun acılarını biraz olsun azaltmaya çalışmıştır.

Seval, yeğeni Sabit'i önceleri bir kardeş gibi görse de daha sonra ona farklı duygular beslemeye başlar. Fakat bu duygularını Sabit'e asla belli etmez.

Uzun süre duygularını gizleyen Seval, babasının Sabit'i evden kovmasıyla adeta yıkılır. Yıllarca bıkmadan usanmadan Sabit'i arar.

Sonunda Sabit'i bulan Seval, ona aşkını itiraf eder ve evlenip mutlu bir hayat sürerler.

KAMİL DAYI

Hikayenin kahramanlarından olan Kamil Dayı altmış yaşlarında ihtiyar bir adamdı.

Aslen Girneli olan bu ihtiyar adam, eşi yedi aylık hamileyken hem onu hem de doğmamış çocuğunu kaybeder. Eşinin ölümünden beş. sene sonra yalnızlıktan usanan. Kamil Dayı Gazafana'dan bir kızla evlenir. Fakat bu kız kısırdı. Bu nedenle de hiç çocuğu olmadı.

Kamil Dayı yirmi beş sene gül gibi geçindiği Gazafanalı eşini de kaybedince hikayede adı belirtilmeyen bir köyün muhtarının yanında kalmaya başlar. Yıllarca bir çok ağanın yanında çalışan, onların getir götür işleriyle uğraşan. Kamil Dayı bir gün köy muhtarının tavsiyesiyle köye yeni yerleşen Sabit'in kulübesinde yaşamaya başlamıştır.

Hikayede dürüst, çalışkan; iyi niyetli bir ihtiyar olarak gösterilen Kamil Dayı kimsesi olmayan Sabit'in can yoldaşı olur.

Kamil Dayı da kimsesiz büyümüş bir ihtiyardı. Bu nedenle Sabit'i bir oğlu gibi görerek. bütün sevgisini şefkatini ona verir.

AMCA

Hikayede adı belirtilmeyen bu kişi hikayenin aslı kahramanı Sabit'in öz amcasıdır.

Lefkoşa'nın sayılı zenginlerinden olan bu adamın Seval adında bir kızı ve hikayede adı belirtilmeyen bir oğlu vardır. Bu adam o kadar bir para düşkünü ve bencildir ki kardeşinin ölümünden pay çıkarmak ister. Kardeşinin öldüğünü ve oğluna büyük bir servet bıraktığını öğrenir öğrenmez kardeşinin oğlu Sabit'i evlatlığa alarak çocuğa kalan bütün serveti kendi adına geçirir.

Bu adam parayı üzerine geçirdikten sonra Sabit'e çok kötü davranmaya başlar ve sonunda kardeşi oğlunu evden atar.

Tek derdi para olan bu adam aile kavramı, kardeş sevgisi, çocuk sevgisi bilmemektedir.

DERVİŞE NİNE

Hikayede hakkında fazla bir bilgi yer almayan Dervişe Nine; Sabit'in yaşadığı köyde yaşayan yaşlı bir kadındır. Bu yaşlı kadın on iki yaşındaki yetim torunu Garip ile birlikte yaşamaktadır.

Dervişe Nine geçimini, Sabit Bey'in yolladığı yiyeceklerle ve ara sıra Kamil Dayı'nın kirli elbiselerini yıkayıp aldığı parayla sağlamaktadır.

GARİP

Garip on iki yaşında yetim bir çocuktur.

Hikayede, Dervişe Ninesi ile birlikte yaşadığı belirtilen bu çocuk hakkında da fazla bir bilgi yoktur.

Garip, uzun süresince sevdiği kişiyi arayan Seval'i, Sabit'ini yaşadığı yere götüren kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

EKREM

Hikayede hakkında fazla bir bilgi bulunmayan Ekrem, Bursa'da yaşayan; her ay arkadaşı Sabit'e mektup ve Türkiye gazetesi gönderen biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlar dışında başka bir bilgi yoktur.

ŞEREF

Sabit'in Londra'da yaşayan bir arkadaşısıdır. Hukuk eğitimi için Londra'ya giden Şeref Latince, bilen iyi eğitilmiş bir insandır.

Şeref hakkındaki bu bilgiler dışında başka bir bilgi hikayede yer almamaktadır.

PARA ETMEYEN SIR

I

HİKAYE. HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Fazıl Önder'in İstiklâl Gazetesinde yayınlanan ikinci hikayesi "Para Etmeyen Sır" adlı hikayesidir.

Bu hikaye 22 Aralık 1950 ve 5 Ocak 1951 tarihlerinde olmak üzere iki tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikayenin konusu "aşk"tır. Hikayede, bir yanlış anlama sonucu aralarındaki sevginin, aşkın engellenmesi üzerine iki gencin mutsuzluğu ve gerçeğin ortaya çıkmasıyla yeniden mutlu bir sona ulaşması anlatılır.

Hikayenin özet bölümünde daha ayrıntılı olarak göreceğimiz bu aşk konusu iki gün içinde bir barda ve hikayenin aslî kahramanı Münir'in sevdiği kızın evinde gelişmektedir.

"Para Etmeyen Sır" adlı hikayede, insanların her duyduklarına inanmamaları v.e. kesin yargılara varmadan önce olayların iyice araştırılıp öyle karar verilmesi okuyucuya aktarılacak istenen mesajdır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Faris ve Münir çok iyi anlaşılan iki yakın arkadaştır.

Münir Faris'e bir gün büyük bir sırrı olduğunu ve bunu onunla paylaşmak istediğini söyler. İki iyi arkadaş rahatça konuşmak ve konuşurken birer bira içmek için bir bara giderler.

Barda rahatça konuşacakları bir köşeye çekilen Faris ve Münir birer bira ısmarladıktan sonra konuşmaya başlarlar. Faris çok meraklanmıştır ve Münir'in biran önce sırrını açıklamasını istemektedir.

Münir biran tereddüt etse de Faris'e sırrını açıklar.

Sırrı şudur; Münir iki sene önce, o zamanlar daha öğte?ci olan bir kızla tanışır. Bu tanışmanın ardından birbirlerine aşık olan Münir ve Nermin gün geçtikçe birbirleri için yaratıldıklarına inanmaya başlarlar. Fakat tanışmalarından bir sene sonra Münir, görev icabı başka bir yere nakledilir.

Bu ayrılık iki aşığın çok üzse de mektuplaşarak aralarındaki bağı koparmamaya karar verirler.

Aradan bir sene geçtikten sonra Nermin okulu bitirir. Nermin'in okulu bitince evlenmeye karar veren bu iki aşığın evlilik kararlarına Nermin'in babası Cemalettin Efendi karşı çıkar. Nermin'i çok seven Münir aşık olduğu kızıdan

vazgeçmek istemez ve bu nedenle Nermin'i istemesi için annesini Cemalettin Efendi'ye gönderir.

Cemalettin Efendi Nermin'i oğluna isteyen kadına beş kızı dahi olsa bir tanesini bile Münir'e vermeyeceğini söyleyerek kadına kapıyı gösterir.

Kadın, oğlunun üzülmemesi için kızın başka biriyle sözlü olduğu yalanını uydurarak, Münir'e kızdan vazgeçmesini söyler. Oysa Nermin Münir'e bütün gerçekleri içeren bir mektup yazmıştır.

Münir kurduğu tüm hayallerinin yıkıldığını ve bunun tek suçlusunun iflerrini olduğunu düşünerek ona hakaretler, suçlayıcı cümleler içeren bir mektup gönderir. Cevabın asla gelmeyeceğini düşünen Münir iki gün sonra Nermin'den bir mektup alır. Nermin mektubunda babasının Münir hakkında yanlış bilgilendirildiğini, kendisinin hiçbir suçu olmadığını yazmıştır. Bu mektuptan sonra Nermin'e karşı haksız davrandığını anlayan Münir, çok sevdiği Nermin'i kaçırmaya karar verir.

Bütün bu olup bitenleri Faris'e anlatan Münir, arkadaşından Nermin'i kaçıracaklarını bir sır gibi saklamasını ister.

Sevgilisini kaçırmaya karar veren Münir, bu durumu Nermin'e de bildirmiş ve olumlu yanıt almıştır.

Bu arada Cemalettin Efendi kızı Nermin'in son zamanlardaki davranışlarından endişe duymaktadır. Bu endişesinden karısına bahseden Cemalettin Efendi, karısından 0 yaşlardaki her genç kızın farklı davranışlar sergilediğini cevabını alsa da tatmin olmaz.

Bu arada olup bitenler bir anlam veremeyen Faris, bir araştırma yaparak aslında Cemalettin Efendi'nin yanlış kişi hakkında bilgi topladığını, hakkında bilgi topladığı kişinin arkadaşı Münir değil de karaktersizin biri olan Postacı Mürtit olduğunu öğrenir.

Bütün bu öğrendiklerini hemen Cemalettin Efendi'ye anlatan Faris, Cemalettin Efendi'den birbirini seven Münir ve Nermin'in evlenmeleri için izin vermesini ister. Cemalettin Efendi Faris'in söylediklerinden sonra birbirini çok seven iki genci ayırdığı için pişmanlık duymaya başlar.

Cemalettin Efendi'nin gerçekleri öğrendiği günün gecesi Münir Nermin'i kaçırmak için onun evine gider. Fakat Münir'i Nermin yerine Cemalettin Efendi karşılar. Cemalettin Efendi'yi karşısında gören Münir bir an bayılacak gibi olsa da Cemalettin Efendi'nin güler yüzüyle karşılaşınca biraz olsun rahatlar.

Cemalettin Efendi Münir'e bir hata yaptığını, kızını isteyen kişi hakkında araştırma yaparken yanlış bilgiler elde ettiğini bu nedenle de evlenmelerine izin vermediğini söyleyerek olup bitenler için Münir'den af diler.

Cemalettin Efendi Münir'den ve kızından af diledikten sonra Münir'e damadı olursa bundan büyük bir mutluluk duyacağını söyler.

Bütün bu duyduklarından sonra mutluluktan bir kuş gibi havalara uçmaya başlayan Münir, Cemalettin Efendi'ye teşekkür ederek bu mutlu haberi bir an önce annesine vermek için Nermin'in yanından ayrılır.

III

HİKA.YENİN ŞAHİS KA:QROSU

Fazıl Önder'in, "Para Etmeyen Sır" adlı hikayesinde, İstiklâl Gazetesinde yayınlanana çoğu hikayede olduğu gibi aşk konusu işlenmiştir. Bu aşk konusuna bağlı olarak gelişen olayda karşımıza dört şahıs çıkmaktadır.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

MÜNİR

Münir hikayenin aslî kahramanıdır. Duygulu, kibar, sevdiği insan için herşeyi yapmaya hazır bir gençtir.

Hikayede hangi işle uğraştığı belirtilmeyen Münir, bir gün mesleği icabı Lefkoşalı olmayan öğrenci bir kızla tanışır ve bu kıza aşık olur.

Bu kızın adı Nermirt'dir. Nerrin'e delicesine aşık olan Münir kızın 'okulunu bitirir bitirmez onunla evlenmeyi düşünür.

Münir, geleceği ile ilgili bütün hayallerini, aşık olduğu Nermin'le ilgili olarak kurar. Fakat gün gelip de kıızı istettiğinde Nermin'in babasının kızını vermemesi Münir'i hayal kırıklığına uğratar.

Münir; mutsuz haberin verdiği hayal kırıklığı ile sevdiği kıızı evlenememelerini tek suçlusu olarak göfûr ve oridan nefret eder. Fakat yaşadığı hayal kırıklığının neden olduğu bu nefretin yanlış olduğunu kavrayarak tek arzusunu, hayalini gerçekleştirmek için Nermin'i kaçırmaya karar verir.

Hikayenin sonunda aslî kahraman, çektiği üzüntülerden sonra hayallerini süsleyen aşkına kavuşur.

NERMİN

Nermin on sekiz, yirmi yaşlarında annesi ve babası Cemalettin Efendi ile yaşayan genç bir kızdır.

Nermin daha lise öğrencisiyken tanıştığı Münir'e delicesine aşık olur.

Nermin babasının otoriter biri olmasından dolayı evlenme kararı aldığı güne kadar Münir'den ailesine hiç bahsetmez.

Münir'i çok seven ve onunla evlenmek isteyen Nermin, babasına bu konuyu açtığında hiç ummadığı bir cevap alarak hayal kırıklığı ve üzüntü yaşar.

Nermin Münir ile evlenme kararına babasının izin vermemesiyle sevdiği gence kavuşmak için elinden gelen herşeyi yapar.

Münir'le evlenip mutlu olabilmek için kendini tehlikeye atmakta bir sakınca görmeyen Nermin, evden kaçmayı bile düşünür. Fakat cesur bir kız olan Nermin, evden kaçmasına gerek kalmadan babasının izniyle aşık olduğu Münir'e kavuşur.

FARİS

Hikayede hakkında fazla bir bilgi bulunmayan Faris, hikayenin aslı kahramanı Münir'in en yakın arkadaşıdır.

İsmi "anlayışlı" anlamına gelen Faris hem Münir ve Nermin'in sorununu anlamış hem de bu sorunu çözmek için çalışmıştır.

Hikayenin yazarı belki de ona bu ismi bilerek vermiştir.

Faris bu hikayede Şinasi'nin "Şair Evlenmesi"nde Hikmet Efendi'ye benzer bir rol üstlenmiştir.

Şair Evlenmesi'nde Hikmet Efendi, çok yakın arkadaşı Müştak Bey'in sevdiği kızla değil de başka bir kızla evlendirilmiş olduğunu fark ederek bu durumu düzelterken kişi rolündedir.

Para. Etmeyen Sır adlı hikayede de Faris, en yakın arkadaşının yanlış bir anlaşılma sonucunda sevdiği kızla evlenememesine çözüm getiren kişi rolündedir.

CEMALETTİN EFENDİ

Hikayede yaşı, fiziki özelliği veya karısının adı hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Cemalettin Efendi, Nermin'in babasıdır.

Cemalettin Efendi, <sert... mizaçlı, öte>riter bir adamdır.. Bir gün kızı Nermin'in, Münir adında biriyle evlenmek istediğini söylemesiyle hemen damadı olacak kişi hakkında araştırma yapar. Cemalettin Efendi yaptığı bu araştırma sonucunda Münir adlı gencin bir serseri olduğunu öğrenince kızını Münir'e vermez. Hatta kızı Nermin'i istemeye gelen Münir'in annesine; "Bir değil beş kızım olsa oğlunuza yirde de kız vermem." diyerek kesin kararını ortaya koyar.

Cemalettin Efendi'nin konu komşudan öğrendikleri aslında damat adayı Münir hakkında değil de Postacı Münir diye tanınan başka bir kişi hakkındadır.. Bu gerçeğin ortaya çıkmasıyla büyük bir suçluluk hisseden Cemalettin Efendi birbirini çok seven iki gencin evlenmelerine mani olduğu için çok üzülür.

Yaptığı bir yanlışlık karşısında da özür dilemesi gerektiğini çok iyi bilen Cemalettin Efendi, kızını isteyen kişinin aslında çok iyi, namuslu, terbiyeli biri olduğunu öğrenir öğrenmez Münir'den af dileyerek kızı Nermin'i büyük bir riizetlilikle Münir'e verir.

¹Fazıl ÖNDER. "Para Etmeyen Sır", İstiklal. 22 Aralık 1950, s.2

HAYATTAN ÖRNEKLER

r

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Fazıl Önder'in İstiklâl Gazetesinde yayınlanan üç hikayesi içinde en kısa olanı "Hayattan Örnekler" adlı hikayesidir.

Bu hikayesi İstiklâl Gazetesinde 12 Ekim 1950 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Fazıl Önder bu hikayesinde, diğer iki hikayesinden farklı bir konu işleyerek "işsizlik" ve "namus" konusuna değinmiştir.

Hikayede, yıllarca okulda dirsek çürütüp başarılı bir öğrencilik hayatından sonra işsiz kalan bir gençten söz edilmektedir.

Hikayenin başlarıda, hikaye kahramanlarından Esat ve onun yakın arkadaşı Hilmi'nin işsizlikle ve hayatın zorluklarıyla ilgili konuşmalarına yer verilmiş; hikayenin geri kalan kısmında ise Hilmi'nin evlenmek üzereyken, evleneceği kızın namussuz bir üvey baba tarafından iffal edilip hamile bırakılması sonucunda evlenmemesi anlatılmıştır.

Hikayenin dikkat çekici noktalarından biri, günümüzde de birçok başarılı gencin eğitimlerini tamamladıktan sonra iş bulamamaları gibi ciddi bir sorunu, 1950 yılında Fazıl Önder'in hikayesine yansıtmış olmasıdır.

Fazıl Önder bu hikayede okulu bitirdikten sonra iş bulamamanın, eğitim yapmış bir insan için ruhsal ve fiziksel yıkıntılara yol açacak bir durum olduğunu gözler önüne sermiştir.

n

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Küçük bir çocukken ailesini kaybeden Esat, maddi durumları pef de ıy olmayan teyzesinin yanında kalmaktadır.

Okulunu başarıyla bitirmesine rağmen doğru dürüst bir iş bulamayan bu genç adam, maddi durumları iyi olamayan teyzesine yardımcı olmak için limanda bazen tercümanlık bazen de harnmallık yapmaktadır. Bir gün devlet daireğinde boş bir yer olduğunu ve bunun için sınav yapılacağını duyunca bu sınava katılmaya karar verir.

Sınavın yapılacağı gün hem dertleşmek hem de sınav saatine kadar biraz vakit geçirmek için arkadaşı Hilmi'yi ziyarete gider. Bu iki arkadaş sohbet ederlerken konu döner dolaşır işsizliğe gelir.

Esat üç devlet sınavı geçmesine rağmen iş bulamamış, Hilmi ise hiç istemeyerek amelelik yapmaktadır.

İş konusunda çok dertli olan bu iki arkadaş işsiz bir hayatın zorlukları hakkında uzun süre sohbet ettikten sonra, Esat'ın aklına Hilmi'nin kısa bir süre önce evlenmek üzereyken neden evlenmediği gelir. Hilmi bu konuda fazla konuşmasa da çok yakın arkadaşı olan Esat'a durumu izah eder.

Hilmi evlenme yaşının geldiğini düşündüğü bir sırada komşularından biri üvey kızına damat aramaktadır. Bu adan Hilmi'nin iyi ve terbiyeli biri olduğunu bildiği için kızı ona vermek ister. Hilmi de artık bir yuva kurmak istediğinden kızla görüşür, onu beğenir ve ona evlenme teklifinde bulunur. Kız bu teklifi kabul eder.

Nikah tarihinin belirlenmesinden sonra hazırlıklara başlayan Hilmi, bir gün kızın rahatsızlandığını öğrenir. Kızın rahatsızlığının uzun sürmesi üzerine nikah kısa bir süre ertelenir. Aslında gerçek başka türlüdür.

Üveyi babası ve manevi annesiyle yaşayan kız, öz- babası olarak gördüğü, sevdiği ve saydığı bu adam tarafından iffal edilmiş ve hamile kalmıştır.

Üvey baba kızın hamile olduğunu öğrenince çocuğu aldırtmıştır. Bu sebepten kız kendisine gelene kadar Hilmi'ye rahatsız olduğu söylenir. Fakat kız, öleceğini düşünerek bütün gerçeği manevi annesine anlatınca olay ortaya çıkar.

Kadın kocasının yaptığı namussuzluğu öğrenir öğrenmez hemen Hilmi'ni annesine anlatır ve gerçeğin ortaya çıkmasıyla da nikah iptal edilir.

Hilmi, bu olaydan sonra kendine gelmekte güçlük çeker. Kız ise asılsız bir hikaye uydurularak bir köylüyle evlendirilir.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

"Hayattan Örnekler" adlı hikayenin özetinden de anlaşılacağı üzere hikayede iki şahıs yer almaktadır. Bu şahıslar iki yakın arkadaş Esat ve Hilmi'dir.

Hikayede Esat ve Hilmi arasında geçen sohbet sırasında, okuyucu onlar hakkında bilgi sahibi olurken birkaç şahısla daha karşılaşmaktadır. Ancak hikayede, Hilmi'nin başından geçen bir olayın kahramanı olan bu şahıslar hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır.

Hikayede yer alan bu şahıslar, Hilmi'nin Esat'a anlattığı bir olayın kahramanları olup ne adları ne de fiziki özellikleri belirtilmediği için şahıs kadrosunda ayrı bir değerlendirmeye tabi tutmadan, hikayenin kahramanlarından Hilmi hakkında verilen bilgi içerisinde onlardan da kısaca söz edilecektir.

ESAT

Esat hikayenin aslı kahramanlarından biridir.

Okul hayatını başarıyla tamamlayan bu gencin tek sıkıntısı işsizliktir. İşsizliğin ve para kazanacağı bir mesleğinin olmaması Esat'ın hayata karşı ümitsiz bir gözle bakmasına neden olur.

Okulu bitirdikten sonra girdiği üç devlet sınavını geçen Esat buna rağmen doğru dürüst bir iş bulamayınca yanında kaldığı teyzesinin geçimine yardımcı olmak için üç beş liraya limanda bazen hammallık bazen de tercümanlık yapmaya başlar.

Esat'ın ayda kazandığı üç beş lira geçimlerine yetmeyince bir devlet dairesi için yapılacak sınava katılmaya karar verir. Fakat Esat, daha önce de devlet sınavına girmiş ve başarılı olmasına rağmen devlet dairesine alınmamıştır;

Esat, katılacağı bu dördüncü devlet sınavının iki yıl boyunca çektiği geçim sıkıntısını belki sona erdirir ümidi içinde hayaller kurmaya çalışır.

Daima bir iş sahibi olabilme hayalleri kuran Esat'ın bütün iç sıkıntısının kaynağı da işsizliktir.

En yakın arkadaşı Hilmi ile dertleşirken bile konu dönüp dolaşıp işsizliğe gelir.

Esat için işsizlik, hayatta insanların başına gelebilecek en kötü olaydır. Fakat bir gün arkadaş; Hilmi ile yaptığı bir sohbet sırasında hayatta daha kötü şeyler de olduğunu kavrar ve işsizlik nedeniyle hayata karşı ümitsiz bir gözle bakmaktan vazgeçer.

HİLMİ

Hikayenin diğer aslı kahramanı da Hilmi'dir.

Hilmi Esat'ın en yakın arkadaşıdır. Bu genç okulunu bitirdikten sonra bin bir zorluk içinde sanat öğrenerek hayatını kazanmak istemiştir. Fakat öğrendiği sanatı icra etme fırsatı bulamayan bir esnafır.

Hikayede yaşı veya fiziki görünüşü hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Hilmi'nin şerefli, namusuna çok düşkün, duygulu bir insan olduğunu yakın arkadaşı Esat'la aralarında geçen bir sohbet sırasında öğreniyoruz.

Hilmi yakın arkadaşı Esat'a anlattığı olayda evlenmek üzereyken neden evlenmediğini açıklamaktadır.

Hilmi, nikah hazırlıkları yaparken evleneceği kızın üvey babası tarafından iftial edilip hamile kaldığını öğrenir. Hilmi'nin bu gerçeği öğrenmesi okuzı~ mız kaldığı bu iğrenç olay karşısında ölümü düşünerek bütün gerçeği açıklamasıyla olur.

Namusuna ve şerefine çok düşkün olan Hilmi, gerçeği öğrenir öğrenmez nikahı iptal eder. Bu durum Hilmi'nin.. namus ve ahlak...anlayışını..i. sevgi ve aşktan üstün olduğunu gösterir.

Hilmi'nin namus anlayışı o kadar katıdır ki sadece tek bir noktaya odaklanmıştır. O'nun evleneceği kız el değmemiş bir Varlık olmalıdır.

İKİ DANSÖZÜN HİKAYESİ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"İki Dansözün Hikayesi" adlı hikaye İstiklâl Gazetesi'nde 11-15 Nisan 1951 tarihleri arasında beş tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikaye altı bölümden oluşmaktadır. Fakat hikayenin birinci bölümü İstiklâl Gazetesi'nde yayınlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın "Metinler" bölümünde hikayenin birinci bölümü yoktur.

Hikayenin ilk bölümü eksik olmasına rağmen, konu gayet iyi anlaşılmaktadır.

Özkan Derviş bu hikayesinde kaçış, ölüm, zenginlik, cinayet, para temalarına yer vermiştir.

Hikayede olay, Bağdat'ta altı gün içinde gelişir.

"İki Dansözün Hikayesi" adlı hikayede oyuncuya, kötülük yapanların elbet bir gün kötülük bulacağı anlatılmaktadır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Ali ve Selma para kazanmak için Bağdat'taki bir, barda dans edip müşterilere danslarıyla güzel vakitler geçiren iki kardeşler.

Uzun zamandan beribu barda çalışan Ali ve Selma, her gece kazandıkları paraların hepsinin ustaları tarafından ellerinden alınmasına çok içerlerler. Artık bu duruma daha fazla katlanamayacaklarını anlayan iki kardeş ustalarından kurtulmaya karar verirler. Bunun için plan yapan iki kardeş, kumpusunin olmadığı bir gece şarap mahzenine inerek planlarını uygulamaya koyarlar.

Ali, Selma'nın yakaladığı bir fareyi büyük bir şarap fıçısının içine atarak ustasını şarap mahzenine çağırır. Fıçının içine fareyi atarak Ali'ye ustası illanmaz. Usta, Ali'nin şarap içmek için bu bahaneyi uydurduğunu düşünür. Fakat yine de emin olmak için fıçının içine bakar.

Usta fıçının içinde gerçekten bir fare olduğunu gördüğüce onu almak için fıçının içine eğilir. Ustasının fıçının içine eğildiğini gören Selma elindeki demir çubuğu ustasının başına vurur ve onu Ali ile birlikte fıçının içine atıp üzerini de demir bir kapakla iyice kapatırlar.

Sonunda ustalarından kurtulan iki kardeş barda bulunan bütün altınları toplamaya başlayarak uzaklaşmayı düşünürler. Fakat toplanan para iki kardeşin

ülkeden kaçmalarına yetmemektedir. Bunun üzerine Ali ve Selma bir hafta daha barı çalıştırmaya karar verirler. Bu sayede toplayacakları altınlarla ülkeyi terk edebileceklerdi.

Ertesi akşam olduğunda Ali ve Selma, işledikleri cinayetten dolayı yaşadıkları korku içinde barı açarlar. Bar o gece çok kalabalık olur ve kimse de bar sahibinin yokluğunu hissetmez.

O gece barın çok kalabalık oluşu ve herşeyin yolunda gitmesi iki kardeşi memnun eder. Barın kalabalıklığından dolayı şarap sarfiyatı da fazlay- l. Bu nedenle fıçılar boşalmış bir tek ustanın ölü bedeninin içinde bulunduğu fıçıya sıra gelmişti.

Ali, o gece herkese ustanın ölü bedeninin içinde bulunduğu şarap fıçısının özel bir yapım olduğunu duyurarak bu şarabı çok pahalıya satar. O gece barda bulunan yüzlerce paşa ve beyler satılan şarabın tadına, Ali ile Selma'nın dans gösterisine hayran kalırlar. Bunun yanında Ali ile Selma ise, toplanan paranın o güne kadar kazandıklarının çok üstünde olmasından dolayı mutluluk duyarlar.

Ertesi akşam bar daha da kalabalık olur. Çünkü bir gece önce gelen paşa ve beyler bardaki şarabın tadının ve iki kardeşin dans gösterisinin muhteşem olduğunu duyurmuşlardı. Özellikle ustanın içinde yattığı şarabın şöhreti bu kalabalığın en önemli nedeniydi.

Günler böyle geçerken Ali ile Selma'nın mustalarını öldürdüklerinin beşinci gecesi gelir. O gece de barda inanılmaz bir kalabalık vardı. Bu kalabalık içinde Salih Ağa ve Şahin Bey isminde tanınmış zenginler de bulunuyordu. Bu zengin müşterileri özellikle Selma'nın dansı çok büyülemişti. Selma, dansını bitirdikten sonra tanınmış paşaların masasına gidip oturur ve onlarla sohbet başlar.

Selma'nın Salih Ağa'nın yanında oturması ona hayran olan Hüseyin Paşayı kızdırır ve bu paşa Selma'yı hemen yanına çağırır.

Selma, Salih Ağa'nın yanından ayrılıp Hüseyin Paşa'nın yanına gidince, ağa buna çok içerler ve yerinden kalkarak Hüseyin Paşa'nın üzerine yürür.

Selma kavgaya başlayan bu iki adamı ayırmaya çalışsa da bunu başaramaz ve sonunda Salih Ağa Hüseyin Paşa'yı öldürür.

Ölümlerle noktalanın bardaki eğlencenin ertesi günü olayı öğrenen Bağdat Vali'si, iki silahlı askeri bara göndererek barın sahibini ve danslarıyla ününü duyduğu Selma ile Ali'yi yanına çağırır.

Bara gelen Hüsnü Çavuş, Vali'nin emrini Ali'ye iletir. Çavuşun söyledikleriyle ne yapacağını şaşırın Ali, o an aklına gelen bir yalanla Hüsnü Çavuş'u bardan uzaklaştırmayı başarır.

Ali, çavuşun bardan ayrılmasıyla artık işledikleri cinayetin ortaya çıkmak üzere olduğunu ve hemen barı terk etmeleri gerektiğini anlar.

Ali ile Selma çavuş dönmeden, hemen en lüzumlu eşyaları ve beş gün boyunca biriktirdikleri altınları alarak barı terk ederler. Fakat sadece barı terk etmek yeterli değildir. Ülkeden de ayrılmak gerekiyordu.

İki kardeş bardan ayrıldıktan sonra kapıları açık olan bir mağaza görürler. Burada develer yolculuk için yükleniyordu.

Ali ile Selma bu develerin ülkeyi terk etmelerine uygun olduğunu düşünerek, gizlice develerden birinin sırtındaki sandığı boşaltıp içine girerler. Fazla uzun süre geçmeden develer yolculuğa başlar. Böylece iki kardeş polisler yakalanmadan Bağdat'ı terk ederler.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Özkarr Derviş'in bu hikayesinde kalabalık bir şahıs kadrosu vardır. Bu kalabalık kadro içinde bar işletmecisi, dansçılar, garsonlar, zengin iş adamları, tüccarlar, ağa, bey ve paşalar bulunmaktadır. Fakat bu şahıslar içinde incelemeye tabi tutulacak birkaç kişi vardır. Çünkü çoğu şahıs, sadece isim olarak hikayede yer almakta, haklarında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle şahıs kadrosu içinde sınırlı kişiler hakkında bilgi verilecektir.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

SELMA

Hikayenin aslı kahramanlarından biridir.

Selma alımlı, çekici,, erkeklerle cilveleşmeyi iyi bilen dansçı bir kızdır.

Hikayede adı belirtilmeyen ülkesini, para sıkıntısı çekmesinden dolayı kardeşi ile birlikte terk ederek Bağdat'a gelmiştir.

Selma kardeşi»Ali ile birlikte Bağdat'a gelir gelmez bir barda dansçı olarak işe başlar,

Çok güzel dans eden Selma, danslarıyla kısa sürede Bağdat'ta ünlenir ve barın birçok zengin müşterilerinin de gözdesi olur.

Selma'nın Bağdat'a gelirken tek amacı, kardeşi Ali ile birlikte iyi para kazanıp çok sevdiği vatanına geri dönmektir.

Kısa sürede kurnazlığı, açığözlülüğü ve dans yeteneği sayesinde inanamayacağı kadar para kazanmaya başlayan Selma amacına ulaşacağını düşünür. Fakat bir süre sonra kazandığı paraların barın sahibi tarafından ellerinden alınmasına çok içerler.

Selma bu duruma bir nokta koymak için barın sahibini öldürme planları yapar. Yaptığı plana hiç düşünmeden kardeşini de alet eden Selma, ustasını öldürür.

Selma, ustasından her gün işittiği küfürlerin ve hak ederek kazandığı paraların ustası tarafından elinden alınmasının verdiği psikolojik halle işlediği cinayetten hiç pişmanlık duymaz.

Yaptıklarından hiç pişmanlık duymayan Selma, büyük bir cesaretle para kazanıp ülkesine geri dönmek için kardeşiyle birlikte ban işletmeye devam eder.

Selma beş gün boyunca büyük bir cesaret içinde çalıştığı bardan iyi kazanç elde ederek, işlediği cinayet ortaya çıkmadan Bağdat'ta terk edip çok sevdiği ülkesine geri döner.

ALİ

Ali, hikayenin bir diğer aslı kahramanı ve de Selma'nın kardeşidir.

Çok iyi bir insan olan Ali saygılı, dürüst, haksızlıklara dayanamayan bir gençtir.

Kardeşi Selma ile Bağdat'a geldiğinde Ali'nin de tek amacı iyi para kazanıp vatanına dönmektir. Fakat bu parayı kazanmak için bir cinayet işleyeceği

hiç aklından geçmemiştir. Çalıştığı barın sahibinin sebepsizce aşağılamalarına: kazandığı paranın elinden alınmasına kardeşi gibi onun da çok canı sıkılır. Fakat O, asla kardeşi gibi ustasını öldürmeyi düşünmemiştir.

Ali, kardeşi Selma'ya göre daha uysal ve sabırlıdır. Bu nedenle ustasına karşı her zaman boyun eğmiştir.

Ali ustasını öldürmeyi bir an bile aklından geçirmemiş olsa da kardeşi Selma'nın ustalarını öldürme planına itiraz etmez ve kardeşinin işlediği cinayete ortak olur.

Ali kardeşiyle işlediği cinayetin başlarına ne işler açacağını gayet iyi bildiği için Selma gibi rahat olamaz. Selma'nın gösterdiği büyük cesareti gösteremeyen Ali, barı çalıştırdıkları beş gün boyunca hayatının en korkulu anlarını geçirir.

Ali, kardeşiyle işlediği cinayetin verdiği yakalanma korkusundan, Bağdatı terk eder etmez kurtulur.

USTA

Hikayede adı, yaşı veya fiziki özellikleri hakkında hiç bir bilgi bulunmayan bu adam, Bağdat'ta bir bann sahibidir. Bu barda zengin müşterilere hizmet veren bu usta; çalışanlarına pek de iyi davranmaz. Özellikle yanında çalışan, bara danslarıyla birçok müşteri kazandıran Ali ve Selma kardeşlere çok kötü davranmaktadır.

Usta, Ali ve Selma kardeşleri aşağılamakla kalmaz onların çalışarak, dans ederek kazandıkları paraları ellerinden de alır.

Hikayede hakkında daha fazla bilgi bulunmayan bu adam yaptığı kötülüklerin cezasını bulur ve Ali ile Selma tarafından başına aldığı bir demir darbesiyle ölür.

SALİH AĞA

Hikayede yaşı, fiziki görünüşü hakkında hiç bir bilgi bulunmayan Salih Ağa zengin bir tüccardır.

Bağdat'ın tanınmış şahıslarından olan Salih Ağa, Ali ve Selma'nın dans ettiği barın müdavimlerindendir. Özellikle bu bara danslarıyla herkesi büyüleyen Salih için gelmektedir.

Salih Ağa arkadaşlarıyla birlikte yine bu bara gittiği bir gece yanında oturan Selma'nın, Hüseyin adındaki bir paşanın masasına gitmesiyle çılgına döner. Gururlu ve kibirli bir adam olan Salih Ağa, Selma'nın yanından kalkarak bir başkasının masasına gitmesini hazmedemez ve Hüseyin Paşa'nın yanına giderek kavga çıkarır.

Salih Ağa, Hüseyin Paşa tarafından yüzüne yediği bir tokadı ağalığına yediremez ve kamasını çekerek Hüseyin Paşa'nın boğruüne saplayıp onun ölümüne neden olur.

Hikayede hakkında daha fazla bilgi bulamadığımız Salih Ağa, işlediği bu cinayetle, polislerin Ali ve Selma'nın peşine düşmesine neden olur. Çünkü cinayet onların barında işlenmiştir.

HÜSEYİN PAŞA

Bu şahıs hakkında da hikayede fazla bir bilgi yoktur. Hikayeden, Hüseyin Paşa'nın Bağdat'ta yaşayan sayılı zenginlerden biri olduğunu ve Selma'ya duyduğu hayranlık nedeniyle devamlı olarak onun çalıştığı bara gittiğini öğreniyoruz.

Hüseyin Paşa yine Selma'yı izlemek için onun çalıştığı bara gittiği bir gece, Salih Ağa'nın yanında oturan Selma'yı yanına çağırmasıyla bu durum onun ölümüne neden olur.

Hüseyin Paşa eğlenmek için gittiği bara böğrüne saplanan bir kamayla hayata veda eder.

VALİ

Hikayede hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan bu şahıs Bağdat'ın valisidir.

HÜSEYİN ÇAVUŞ

Hikayede bu şahıs hakkında da fazla bir bilgi yoktur. Hikayeden bu şahıs hakkında edindiğimiz tek bilgi; Bağdat valisinin emirlerini yerine getirmekle görevli olduğudur.

KARIMI BEN ÖLDÜRDÜM

I

HİKA.YE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Karımı Ben Öldürdüm" adlı hikaye İstiklâl Gazetesinde 24-25 Mart 1951 tarihlerinde iki tefrika olarak yayınlanmıştır.

Özkan Derviş'in bu hikayesi İstiklâl Gazetesinde yayınlanan iki hikayesinden biridir.

Bu hikayede "aldatma", "namus", "şeref", "cinayet" temalarına yer verilerek bir ailenin yok oluşu hikaye edilmiştir.

Hikayede, Kublay adında bir adamın, karısı tarafından aldatıldığını öğrenmesiyle gelişen olaylar yer almaktadır.

"Karımı Ben Öldürdüm" adlı hikayede olay, 24 Temmuz gecesi bir pansiyonda gelişmektedir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Karısı ve iki çocuğuyla mutlu bir hayat süren Kublay, her gün sabahın erken saatlerinde kalkarak işine gider. gece saat sekizde de evine dönüp önce yemeğini yeyip biraz radyo dinledikten sonra yatıp uyurdu.

Günler böyle geçerken bir gün karısı Gülten rahatsızlanır ve akrabaları olan Dr. Kemal'i eve çağırırlar. Dr. Kemal Gülten'in dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söyler. Gülten, bu olaydan bir kaç gün sonra hastalığını bahane ederek kocasıyla yataklarını ayırıp çocuklarının odasında kalmaya başlar.

Gülten'in rahatsızlığı nedeniyle bu olayı normal karşılayan Kublay, bir gece mağazasını kapatıp evine döndüğünde karısını evde bulamayıp çok sinirlenir.

Kublây, hizmetçileri Zehra'ya karısının nerede olduğunu sorduğunda Gülten tarafından sıkıca tembihlenmiş olan Zehra'dan bir cevap alamaz ve siniri daha da artar. Kublây'ın iyice sinirlendiğini fark eden Zehra herşeyi anlatmaya başlar.

Kublây'ın karısı Gülten; her gece saat 22:00'den sonra kocasına belli etmeden gizlice evden çıkıp sevgilisi Dr. Kemal ile Goriçça adındaki bir barda buluşmaktadır.

Zehra'nın anlattıklarından sonra karısı tarafından aldatıldığını anlayan Kublay adeta yıkılır. Kendini bilmez birhalde. çahşma odasına giderek silahını alır ve evden çıkarak Goriçça'ya gitmek için bir taksiye biner.

Kublay, Goriçça adındaki barda karısı Gülten'i ve Dr. Kemal'i bulamaz. Fakat bütün gerçeği önceden bilen ve yengesini öldürmek için Goriçça'ya gelen kardeşi. Salih'le karşılaşır.

İki kardeş ailelerinin namusunu kirleten kadını bulmak için Goriçça'dan ayrılıp genelde sevgililerin buluştuğu Turing oteline giderler. Fakat Gülten ile Dr. Kemal'i orada da bulamazlar.

Birkaç yere daha bakan iki kardeş bir pansiyonun önünde Dr. Kemal'in arabasını. görür görmez hemen pansiyondan içeri girerler.

Kublay, bin bir zorlukla pansiyon görevlisinden karısıyla Dr. Kemal'in hangi odada olduğunu öğrenir.

Kublay bu işe kardeşinin karışmasını istemez. Bu nedenle Salih'e beklemesini söyleyerek hemen üçüncü kata çıkar. Pansiyon görevlisinin söylediği odanın önüne geldiğinde anahtar deliğinden içeri bakan Kublay, canı kadar sevdiği karısı Gülten ile Dr. Kemal'i sarmaş dolaş görünce çılgına döner ve hemen kapıyı açarak içeriye girer.

Kublay odaya girince hiç düşünmeden önce karısına üç el, daha sonra da Dr. Kemal'a dört el ateş ederek onları öldürür.

Olaydan hemen sonra kardeşi Salih'i de yanına alarak pansiyondan ayrılan Kublay, çocuklarını görmek için evine gider.

Kublay, işlediği suçun farkındaydı. Bu nedenle doyasıya öpüp kokladığı çocuklarını kardeşi Salih'e emanet ederek,; hemen karakola gidip teslim olur. Bütün olayı komserle anlatan Kublay, olaydan iki hafta sonra çıkarıldığı mahkeme huzurunda iki sene ağır hapis cezasına çarptırılır.

Kublay, kararı öğrendikten sonra iki senelik cezasını çekmek için hapse doğru yola çıkar ve böylece hikaye sona erer.

III

HİKAYENİN. ŞAHIS KADROSU

Özkan Dervişin "Karımı Ben Öldürdüm" adlı hikayesi, İstiklal Gazetesi'nde yayınlanan hikayeler içinde şahıs kadrosu en kalabalık hikâyedir,

Hikayenin başında işlenen bir cinayetle önce hikayenin aslî kahramanı Kublay, komser ve komser yardımcısıyla karşılaşır. Fakat Kublay'ın işlediği cinayet hikayenin geri kalan kısmında şahıs kadrosunun artmasına neden olur.

Bu şahıs kadrosu içinde doktor, avukat, hakim ve hizmetçi. gibi şahıslar bulunmaktadır.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

KUBLAY CEMAL MERTCAN

Hikayenin aslî kahramanıdır.

Kublay namuslu, şerefli, dürüst ve iyi bir aile babasıdır. Karısı Gülten, kızı Sevim ve oğlu Ahmet ile mutlu bir yaşam sürmektedir.

Kublay geçimini kendisine ait olan bir dükkanda çalışarak sağlar. Geliri çok iyi olan Kublay için hayatta en önemli şeyler namus, şeref ve ailesidir:

Ailesine çok düşkün olan Kublay, karısı ve çocuklarına iyi bir gelecek sağlamak için sabahın erken saatlerinde açtığı mağazasını akşamın sekizine kadar çalıştırır.

Mutlu bir yaşantısı olan Kublay, bir gün karısının kendisini aldattığını öğrenince adeta yıkılır.

Namusa ve şerefe çok düşkün olan bir adamın karısı tarafından aldatıldığını öğrenmesi, doğal olarak psikolojisini bozar. Kublay için de bu aynıdır.

Çok sevdiği karısı tarafından aldatıldığını öğrenen Kublay şeref ve namusunun ayaklar altına alındığını düşünerek karısı Gülten'i ve Dr. Kernal'i öldürür. Bu durum Kublay'ın şeref ve namus kavramlarına ne kadar önem verdiğini ve bu kavramlar için cinayeti bile göze aldığını gösteriyor.

Kublay, çok sevdiği karısını öldürmüş olmasına rağmen işlediği cinayetten asla pişmanlık duymaz.

Bu adam o kadar dürüsttür ki, cinayeti işledikten sonra hemen karakola gidip teslim olur ve işlediği cinayeti nedenleriyle komsere açıklar.

Hikarenin aslı kahramanı, bir yandan hayatta çok önemsedığı namus ve şeref için işlediği cinayetten dolayı imurluluk duyacak bir yapıya sahipken diğer yandan evde annesiz ve babasız kalan iki masum çocuğunu ailesiz bıraktığı için üzüntü duyup, göz yaşı dökcek kadar da baba şefkati taşımaktadır.

Hikayenin aslı kahramanı işlediği cinayet sonucunda iki sene ağır hapis cezasına çarptırılarak, hapse atılır.

GÜLTEN MERTCAN

Hikayede yaşı ve fiziki özellikleri hakkında hiçbir bilgi bulunmayan Gülten, hikayenin aslı kahramanı Kublay'ın karısıdır.

Ahmet ve Sevim adında iki çocuğu olan Gülten, geçirdiği bir rahatsızlık sırasında evlerine muayene için gelen Dr. Kemal ile yasak bir ilişki yaşamaya başlar.

Gülten için namus ve şeref kavramları çok önemli değildir. Bu nedenle başkasıyla ilişki yaşamaktan çekinmez.

Gülten o kadar düşüncesiz ve bencildir ki, yaşadığı ilişkinin ailesinin yok olmasına neden olacağını düşünmeden sevgiliyle gününü gün eder.

Ailesinin şeref ve namusunu hiç düşünmeyen bu kadın, yaşadığı yasak ilişki sonucunda kocasının silahından çıkan üç kurşunla hayata veda eder.

SALİH MERTCAN

Hikayede yaşı veya fiziki özelliği hakkında hiçbir bilgi bulunmayan Salih, hikayenin aslı kahramanı Kublay'ın kardeşidir.

Hikayede ne iş yaptığı belirtilmeyen bu şahıs, kardeşi gibi iyi, dürüst, aile değerlerine büyük önem veren bir insandır.

Salih için hayatta en önemli şey namus ve şereftir. Bu nedenle yengesi Gülten'in sevgilisi olduğunu öğrendiğinde kardeşinin namusunu kendisi temizlemek ister. Fakat bütün gerçeği kardeşi Kublay'ın öğrenmesiyle bu cinayete karışmaz. Çünkü kardeşi Salih'i çok seven Kublay, onun ellerini kana bulamasını istemez.

Salih, Kublay'ın işlediği cinayet sonucunda hapse girmesiyle, kardeşine söz verdiği gibi yeğenleri Sevim ile Ahmet'in bakımlarını üstlenen kişi olur.

DR. KEMAL

Dr. Kemal, Kublay'ın karısı Gülten'in hem hısmı hem de sevgilisidir.

Bu şahıs, Gülten'in hastalandığı bir sırada Kublay'ın isteğiyle Gülten'i muayene etmiş ve bu muayeneden sonra Gülten ile aralarında bir ilişki başlamıştır.

Dr. Kemal'ın Gülten ile olan ilişkisi onun ölümüne neden olur. Çünkü Dr. Kemal, Gülten ile pansiyonda bulunduğu bir gece, karısı tarafından aldatıldığını öğrenen Kublay tarafından öldürülür.

Dr. Kemal yaşadığı yasak ilişki sonucunda, vücudunun çeşitli yerlerine sıkılan beş kurşun sayesinde hayata veda eder.

ZEHRA

Zehra Kublay'ın evindeki hizmetçi kızıdır. Bu şahıs hakkında da hikâyede fazla bir bilgi bulunmamaktadır.

Zehra hakkında söylenebilecek tek şey, Kublay'ın, karısı tarafından aldatıldığını Zehra'dan öğrenmiş olmasıdır.

AHMET MERTCAN

Hikayede hakkında hiç bir bilgi bulunmayan Ahmet, Kublay'ın oğludur.

Ahmet annesinin ölümünden ve babasının hapse girmesinden sonra amcası Salih'le yaşamaya başlar.

SEVİM MERTCAN

Sevim hikayenin aslı kahramanı Kublay'ın kızıdır. Bu şahıs hakkında da hikayede hiç bir bilgi bulunmamaktadır. Sadece Kublay'ın kızı olduğu belirtilmiştir.

Sevim annesinin ölümünden ve babasının hapse girmesinden sonra amcası Salih'in evinde yaşamaya başlar.

KOMSER BEY

Hikayede bu şahıs hakkında da fazla bir bilgi yoktur.

Hikayede ne adı ne yaşı ne de fiziki görünüşü hakkında bilgi ¹ sahibi olamadığımız bu şahıstan Komser Bey diye bahsedilmektedir.

Hikayenin aslî kahramanı Kublay'ın, işlediği cinayeti anlattığı ilk kişi Komser Bey olmuştur.

Komser Bey'in insanları yaptıklarından dolayı yargılamayan; suçluları büyük bir dikkatle dinleyip onlara yardımcı olmaya çalışan iyi bir insan olduğunu, Kublay'ın işlediği cinayeti bu şahısa anlatırken öğreniyoruz.

HASAN

Bu şahıs hikayenin aslî kahramanı Kublay'ı savunmasını üstlenen kişidir.

Hasan, 'yaptığt. müdafa sayesinde kasti olarak iki kişiyi öldürmüş olan Kublay'ın: hafif bir ceza, almasını sağlayan iyi bir avukattır.

Hasan'ın yaptığı son müdafa şöyle: "Hakim Bey, namus ve şeref ne demek olduğunu ve insanın şerefini korumak için ne büyük fedakarlıklara katlanabileceğini her halde tasavvur edersiniz. Bu cürum işlenirken Cemal'in durumunu her halde siz de tasavvur edebilirsiniz, Onu bu uçuruma sürükleyen Dr. Kemal olduğunu her halde siz de benim kadar bilirsiniz."!

Avukat Hasan'ın yaptığı bu son müdafa Kublay'ın işlediği suçun büyüklüğüne rağmen sadece iki sene hapis cezası almasını sağlar.

AHMET

Hikayede hakkında hiç bir bilgi bulunmayan bu şahıs, Komser Bey'in yardımcısıdır.

YENİ ELBİSE

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Abdülkadir Ceyhun'un "Yeni Elbise" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesi'nde 7 Eylül 1950 ve 13 Eylül 1950 tarihinde olmak üzere iki tefrika olarak yayınlanmıştır,

Hikayede olay, Haydarpaşa Garı ile Sirkeci'de birkaç saat içinde gelişmektedir.

Abdülkadir Ceyhun bu hikayesinde, hammallık yaparak geçinen yoksul bir çocuğun varlıklı bir insan tarafından amansızca aldatılmasını hikaye etmiştir.

Hikâyette diğ<çat.. çekici. noktalar.dan biri "zengin-fakir" çatışmasıdır. Fakirin ezilip ~or gör~ldüğü düşüncesi ortaya konulan bu hikayede, fakir kişi hikayenin aslî kahranıdır. ~ol~} küçük.bir. çocuk,. zengin kişi ise bir ağadır.

Hayal kırıklığının, hor görülmenin, aşağılanmanın yer aldığı hikayede, son derece açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Haydarpaşa ... Garı'nda .. hammallık. yapan Kemal'ini, .para kanamak için taşıyacak birşey bulamadığı bir gün karşısına Selim Ağa çıkar.

Selim Ağa trenden indirdiği bavullarını bir türlü taşıyamamaktadır. \{appura yetişmesi gerektiği için de yanından geçmekte olan hammalı görti11ce onu durdurur ve bavullarını vapura taşımasını söyler.

Kemal bavulları taşıdıktan sonra alacağı parayı düşünerek çok rı119u olur. Hemen Selim Ağa'nın bavullarını alır ve vapura götürür. Bavtullarını taşıyan. Kemal'a parasını vermeye hazırlanan Selim Ağa, çocuğu epeyi süzdükten sonra onu da yanında götürmeye karar vererek bilet alması için Kemal'a para .verir. Biletleri alan Kemal fazla gecikmeden vapura biner.

Vapur hareket ettikten sonra Kemal'in aklına, Selim Ağa'nın kendisini niçin yanında götürmek istediği gelir ve.bunu Selim Ağa'ya sorar.

Selim Ağa Kemal'a, elbiselerinin çok pis ve1 eski olduğunu ona yemi elbiseler alacağını söylediğinde Kemal duyduklarına bir türlü inanamaz ve param parça olmuş elbiselerinden artık kurtulacağı İçin kendini dünyanın en şanslı hammalı sayar.

Selim Ağa'nın söylediklerinden sonra hayaller kurmaya başlayan Kemal, Selim Ağa'nın kendisini sefillikten kurtaracağını, başını sokacağı bir ev ve para kazanacağı bir iş vereceğini hayal eder.

Bu hayaller içinde vapur iskeleye yanaşır. Vapurun iskeleye yanaşmasıyla hemen bavulları kucaklayan Kemal, Selim Ağa'nın kalacağı otele doğru yola çıkarlar.

Selim Ağa'nın her sene Sirkeci'ye geldiğinde konakladığı otele bavulları bırakan Kemal, Selim Ağa'nın isteğiyle otelin kapısının önünde onu beklemeye başlar.¹ Bir saat sonra otelden çıkan Selim Ağa, Kemal'i alıp elbise satan bir dükkana götürür. Dükkandan içeri girdiklerinde orada çalışanlar, param parça ve çok pis olan elbiselerinden dolayı Kemal'a iğrenerek bakarlar. Fakat Kemal, yeni elbiseler alacağı için çok mutludur ve bu nedenle bu bakışlara fazla aldırış etmez.

Ağa'nın isteğiyle Kemal'a uygun elbiseler seçen tezgahtar Kemal'dan elbiselerini çıkarmasını ister. Kemal üzerindeki çıkarırken mazisinin yerlere serildiğini hisseder.

Üzerindeki çıkardıktan sonra tezgahtarın yardımıyla yeni elbiseleri giyen Kemal, aynanın karşısına geçtiğinde, aynadaki çocuğun kendisi olduğuna bir türlü inanamaz. Aynanın karşılarında bir Bilge bir sola dönüp duran Kemal, sonunda aynadaki çocuğun kendisi olduğuna inanarak; sevinçten bir kuş gibi havaya uçmaya başlar, Ta ki, Selim Ağa; "Sürme ellerini elbiselere küçük beyim!" diyene kadar.

Selim Ağa'nın bu tavrı karşısında şaşırان Kemal, neler olduğuna bir anlam veremeden şaşkın şaşkın etrafına bakmaya başlar.

Kemal'in bu bakışlarına daha da sinirlenen Selim Ağa, dükkanda çalışanlara Kemal'in üzerindeki elbiseleri çıkartıp paket yapmalarını söyler.

Kemal, gözleri dolmuş bir vaziyette etrafına bakarken, Ağa'nın; "Haydi ulan domuzun piçi! Ne bakıyorsun etrafına? Geçir pırtılarını sırtına, bas buradan!"² demesiyle yerin dibine girdiğini zanneder.

Neler olduğunu, bu iyi adamın bir anda nasıl değiştiğini düşünen Kemal, Selim Ağa'nın kahkahaları ve şu sözleriyle adeta irkilir: "Elbiseleri sana mı aldığımı sandın? Bende o kadar enayi suratı var mı? Bizim oğlana bir kat elbise lazımdı. Senin boyunu posunu ona uygun buldum. Halin benzemesin... Hepsi bu kadar!"³

Selim Ağa'nın sarfettiği bu sözlerden hemen soma üzerindeki çıkarıp eski elbiselerini giyen Kemal, yeni elbiseler alacağı için koşarak çıktığı merdivenleri yuvarlanırcasına inerek dükkandan ayrılır.

Dükkandan çıktıktan sonra kendini bilmez bir halde yola koyulup Kemal, Haydarpaşa'ya dönmek için cebinde para olmadığını fark edince korku ve mutsuzlukla ağlamaya başlar.

Kemal yıkılmıştı. Selim Ağa kendisiyle alay etmiş tüm hayallerini yıkılmıştı.

Sonunda, kendini toparlamaya karar veren Kemal, Haydarpaşa'ya geri dönebileceği parayı kazanmak için köprüye gelecek ilk vapuru gözyaşları içinde, kalbi kırılmış, hayalleri yıkılmış olarak beklemeye başlar.

¹ Abdülkadir CEYHUN, "Yeni Elbise", İstiklâl, 7 Eylül 1950, s.

² a.g.e., 13 Eylül 1950, s.3

³ a.g.e., 13 Eylül 1950, s.3

HİKAYENİN ŞAHIS KADROSU

Abdülkadir Ceyhun'un, İstiklâl Gazetesi'nde yayınlanan tek hikayesinin "Yeni Elbise" adlı hikaye olduğunu daha önce belirtmiştim.

"Yeni Elbise" adlı hikayede, özetten de anlaşılabileceği üzere iki şahıstan bahsedilmektedir. Bu şahıslar Kemal ve Selim Ağa'dır.

Abdülkadir Ceyhun bu hikayesinde, şahısların davranışlarını yansıtırken onların fiziki özelliklerinden de bahsetmiştir.

Hikayenin şahıs kadrosuna bakarsak;

KEMAL

Hikayenin aslî kahramanıdır. On, on iki yaşlarında cılız, kimsesi olmayan bir çocuk olan Kemal, başını sokacağı bir evi olmadığı için kendisi gibi kimsesiz çocuklarla sokakta yaşamaktadır.

Kemal bir lokma ekmek için para kazanmaya çalışırken insanların nazını çekmekte, Haydarpaşa Garı'nda hammallık yapmaktadır.

Her insan gibi bu küçük çocuğun da hayalleri vardır. Kemal'in hayali, bir gün iyi bir patronun yanında çalışmak ve başını sokacağı bir evi olup, yaşadığı bu yoksul hayattan kurtulmaktır.

Kemal, bir gün karşısına çıkan Selim Ağa'nın vaadleri karşısında hayallerinin gerçekleşeceğini düşünür. Fakat bu adam, Kemal'in hayallerini yok eden kişi olur.

Selim Ağa'nın verdiği vaadleri gerçekleştirmemesi, ona kısa sürede inanıp güvenen Kemal'in, hayatın bazı acı gerçekleriyle yüzyüze gelmesine neden olur.

Kemal küçük yaşta, başından geçen olayla insanlara fazla güvenilmemesi gerektiğini ve insanların ne kadar acımasız olabileceğini öğrenir,

Bu küçük çocuk, Selim Ağa sayesinde öğrendiği yaşamın acı gerçekleriyle yaşadığı yoksul hayatın içinde daha mutlu olacağını anlar.

SELİM AĞA

Hikayede yaşı veya fiziki görünüşü hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Selim Ağa'nın bencil, düşüncesiz, katı yürekli bir insan olduğunu hikayenin aslî kahramanı Kemal'a karşı olan tavırlarından anlıyoruz.

Selim Ağa, kendi oğluna kıyafet almak için küçük, saf bir çocuğun duygularıyla oynamaktan çekinmeyen hatta, yalan bile söyleyebilen bir kişidir. Bunun yanında, günlerce midesine bir parça ekmek bile girmemiş olan bir çocuğa, ağzını şapırtarak yediği açmadan bir parça olsun vermeyi düşünmeyecek, kadar da bencil bir insandır.

"Çevirf Hikaye"

FALCININ GÖRDÜĞÜ ÖLÜM

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

"Falcının Gördüğü Ölüm" adlı hikaye, İstiklâl Gazetesinde yayınlanan bütün hikayeler arasında çeviri olan tek hikayedir.

Bu hikaye İstiklâl Gazetesinde 15 Aralık 1950 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır;

Gerilim filmlerinin en büyük ustası ünlü İngiliz yönetmen Alfred Hitchcock'a ait olan bu hikayeyi, Vahdet Gültekin Türkçe'ye tercüme etmiştir.

Hikayede adından hiç bahsedilmeyen bir adamın rastlantı eseri falına baktırması ve falcının ona feti bir kaza geçirerek öleceğini söylemesiyle olaylar gelişmektedir.

Hikayenin ilginç yanlarından biri Falcı Carlotta'nın baktığı falın, aslında falını baktıran kişinin değil de kendi lalı olmasıdır.

"Falcının Gördüğü Ölüm" adlı hikayede okuyucuya, insanın fala inanmamasına rağmen yine de laf olsun diye fala baktırdıkları ve duyduklarından da nasıl etkilendikleri gösterilmeye çalışılmıştır.

Hele öğrenilen ölüm ile ilgiliyse. Çünkü insanlar, ezelden beri ölümle korkmuşlar. ve hatta bu korkuyla ölümlerini geciktirmek için çeşitli yollara başvurmuşlar, ölümsüz olmak için bazı bitkilerden medet ummuşlar ya da ölümsüzlük sularının peşine düşmüşlerdir.

İşte bu hikayede de falcı tarafından feci bir kaza sonucunda öleceği söylenen bir adamın, ölümünü engellemek için çalışma odasına kapanarak ölümünü engellemeye çalışması anlatılmıştır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Hikayenin asli kahramanı, kızı Patricia ve karısıyla yaz tatilini geçirmek üzere Londra civarındaki Hastings şehrine giderler. "Havai" çok sıcak olduğu bir gün, türlü eğlencelerle panayır haline getirilen bir parkta ~ezintiye çık~n. baba kız, üzerinde "Falcı Carlotta" yazılı bir çadırın önünden geçerken Patricia'niri geleceğine ait basma kalıp sözler söyler ve bir takım iyi haberler verdikten sonra babasının falına bakar;

Falcı adama geleceğinin çok parlak olduğunu söylese de falcının yüzündeki ifade, fala. inanmayan adamı çok korkutur. Çünkü falcı billur kürede

feci bir kaza görmüştür. O güne kadar kimseye kötü bir haber vermeyen Falcı Carlotta, belki bu feci kaza engellenebilir diye adama gördüğü her şeyi söyler.

Falcıya göre adam, o gün saat altıyı yedi gece nedeni belli olmayan bir kaza geçirip ölecektir.

Falcının bu sözlerinden ve özellikle olayı anlatırken aldığı yüz ifadesinden çok etkilenen adam korku içinde hemen evine döner.

Kızı Patricia falcının söylediklerini unutmuşçasına annesiyle eğlenirken, adam kendini çalışma odasına kilitler. Adamın falcının söylediği kaza saatinin geçmesine kadar odasından çıkmaya niyeti yoktur.

Saat altıyı yedi gece gerçekten öleceğine inanan adam büyük bir telaş ve korku içinde dakikaları takip etmeye başlar. Fakat saat altıyı yedi gece bir şey olmayınca adam masanın üzerindeki saatin yanlış olacağını düşünerek bir de cep saatine bakar.

Cep saatine göre saat, altıyı iki geçiyordu. Adam ölüm saatinin daha gelmediğini görünce korkuyla ecel terleri dökmeye; tekrar dakikaları saymaya başlar. Fakat vakit bir türlü geçmemektedir.

Sonunda saat altıyı yedi gece herhangi bir kazanın olmadığını gören adam falcının söylediklerinin uydurma olduğunu ve kaza falan olmayacağını düşünerek çalışma odasından dışarı çıkmaya karar verir.

Çalışma odasından çıkan adam; akşam yemeğinde-Jcansma olup bitenleri anlatır ve bir falcıya inanmakla aslında hata yaptığını söyler.

Adam) ertesi sabah kahvaltısını yaparken kızı Patricia- ona "Daily Mail" gazetesini getirince feci haberi hemen görür. Haberin başlığına göre bir gece önce garip bir kaza olmuş ve bir falcı ölmüştü.

Haberi okumaya başlayan adam ölen kişinin adını görünce hayret eder. Çünkü ölen kişi, istikbaline bakan Falcı Carlotta idi. Haberi okuduktan sonra akıllı karışan adam merak ettiği bir durumu öğrenmek için gazetenin yazı işlerine telefon açar. Yazı işleri müdürünün verdiği cevap adamı dehşete düşürür. Çünkü Falcı Carlotta saat altıyı yedi gece ölmüştü. Adam bunu öğrenince bütün olayı çözer. Aslında, Falcı Carlotta billur kürede adamın ölümünü değil de kendi ölümünü görmüştür.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

"Falcının Gördüğü Ölüm" adlı hikayenin şahıs kadrosunda üç kişi yer almaktadır. Bu kişiler Patricia, Falcı Carlotta ve hikayede adı belirtilmeyen, aslı kahramanıdır. Yani Patricia'nın babası.

Hikayenin aslı kahramanı evli bir adamdır. Hikayede karısının adı belirtilmeyen bu adamın Patricia adında bir kızı vardır.

Hikayenin aslı kahramanı yaz tatilini geçirmek için gittiği Londra civarındaki Hastings şehrinde fala inanmamasına rağmen bir rastlantı eseri ve kızının da ısrarıyla falına baktırır.

Falcının "Bir saat görüyorum. Altıyı yedi geçiyor. Gün bugün. Ondan sonra hiçbir şey göremiyorum. Her taraf kararıyor. Yalnız kulağıma bir çığlık geliyor. Müthiş bir kazanın, yürekler parçalayan çığlığı..." sözleriyle adamın hayatı alt üst olur.

Hikayenin asli kahramanı fala inanmamaktadır, ama falcının söyledikleriyle de içine bir kuşku düşmüştür.

Falcının billur küresinden bir kaza sonucunda öleceğini öğrenen Jıslı kahraman, falcının kendisini soktuğu psikolojik sıkıntı ile odasına kapanıp ölümüne karşı koymayı arzular.

İnsan iradesinin ölümü engellemeyi mümkün kılmadığının farkında olmayan asli kahraman, falcının belirttiği kaza saati geçene kadar kapandığı odasında hayatının en zor ve en uzun saatlerini geçirir.

Asli kahramanın kapandığı odada ölümünü bekleyerek geçirdiği sıkıntılı anlar, falcının kazanın olacağını belirttiği saatin geçmesiyle son bulur.

PATRICIA

Hikayenin aslî kahramanının kızıdır. Hikayede yaşı veya fiziki özellikleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Patricia neşeli, hareketli, babasıyla çok iyi anlaşılan bir kızıdır.

Patricia özellikle fala inanmayan babasını fal baktırmaya zorlayan kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

FALCI CARLOTTA

Carlotta insanların falına bakarak geçimini sağlayan bir kadındır.

Londra civarında, Hatings şehrindeki bir parkta kurduğu çadırında billür küresine bakarak insanlara istikballeri hakkında bilgi verir.

Bir gün çadırına fal baktırmak için gelen aslî kahramanın falına bakan Carlotta küresinde feci bir kaza görür.

Falcılar genelde insanlara kötü haber vermekten kaçınırlar. Oysa Carlotta billür küresinde gördüğü feci kazayı tüm ayrıntısıyla aslî kahramana anlatır.

Carlotta'nın billür kürede gördüğü olay, o gün saat altıyı yedi geçe asli kahramanın feci bir kaza geçirerek öleceğidir. Aslında Carlotta'nın billür" kürede gördüğü ölüm, aslî kahramanın değil de kendi ölümüdür.

Feci bir kaza sonucunda öleceğinden habersiz olan Carlotta aslî kahramanın falına baktığı gün saat altıyı yedi geçe ölür.

Hikayede hakkında daha fazla bilgi sahibi olamadığımız Falcı Carlotta'nın ölümü, kazanın ertesi günü, "Bir Çingene Falcı Kadın Garip-Bir Kazada Öldü" başlığıyla Daily Mail gazetesinde yayınlanır.

¹Vahdet GÜLTEKİN, "Falcının Gördüğü Ölüm", İstiklal, 15 Aralık 1950,s.2

Carlotta'nın 'ölümüyle ilgili Daily Mail gazetesinin haberi şöyledir;

"Dün gece Hastings'deki bir eğlence yerinde Carlotta adında bir falcı kadın, garip bir kaza neticesinde ölmüştür. Billur küreye bakarak istikbal hakkında kehanette bulunan bir çingene falcı kadın oyuncak bir demir yolunda saatte 100 kilometreye yakın bir hızla yokuş aşağı inerken önüne gevşeyip sarkmış bir elektrik teli çıkmıştır. Kadın bu teli gördüyse de hızın eylememiş ve tel çenesinin altından geçerek başını koparmıştır."²

² Vahdet GÜLTEKİN, "Falcının Gördüğü Ölüm", İstiklal, J5 Aralık-1950, s.2

CAMİLERİN NAMUSU

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Dündar Dıygur'un "Camilerin Namusu" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesi'nde 10 Ocak 1950 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Bu hikayede şehir hayatının insanı değiştirdiği fikri işlenmektedir.

Hikayede, eğitim için köyden şehre: gidince dersleri yerine kızlarla ilgilenmeye başlar. Kızlara olan ilgisi onun derslerinde başarısız olmasına ve tekrar köyüne dönmesine neden olur. Fakat şehir hayatına alışan Murat köyde çok sıkılmaktadır. Bu sıkıntısı gün geçtikçe daha da artan Murat, sonunda kendini eğlendirecek bir uğraş bulur. Fakat bulduğu bu uğraş onun başının derde girmesine neden olur.. Çünkü Murat, can sıkıntısını geçirmek için köy camisini kendi çıkarları için kullanır.

Murat'ın camiyi, kızları ayartmak için kullandığının ortaya çıkması ise müezzinin onu yakalamasıyla olur.

Müezzinin Murat'a söylediği ilk söz; "Dışarısı neyse ama... Camiyi de kepaze ettiniz!" olur.

İşte lise öğrenimi için köyden şehre giden bir gencin, mecburi olarak tekrar köyüne dönmesiyle orada yaşadıkları anlatılan bu hikayede, şehir hayatının insanı değiştirdiği fikri yanında kutsal mekanlara saygı duyulması gerektiği mesajı da verilmektedir.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Dindar bir ailenin oğlu olan Murat, lise çağına gelince eğitim için şehre gönderilir.

Murat ilk zamanlar aile özlemi çekse de daha sonra şehir hayatına alışarak bu özleminden vazgeçer. Fakat şehir hayatı insanı değiştiriyordu ve Murat da bu değişime uymuştu.

Ailesi tarafından iyi yetiştirilen ve lise öğrenimini tamamlaması için şehre gönderilen Murat, daha on altı yaşına basmamasına rağmen, dersleri bir kenara bırakarak kızlarla ilgilenmeye, sevgililer edinmeye başlar. Sonunda şehvetli bir kadınla olan birlikteliği, lise hayatının sona ermesine ve hiç istememesine rağmen ebedi olarak köyüne dönmesine neden olur.

(Qürn:lar) UYGUR, "Camilerin Namusu", İstiklâl, 10 Ocak 1950, s.2

Şehir hayatını gören bir insan için yeniden köyde yaşamak zordur. Murat için de aynı durum söz konusudur. Özellikle dindar bir babanın oğlu olması bu işi daha da zorlaştırır. Çünkü Murat'ın babası Müftü Efendi, oğlunu düzenli olarak camiye gidip ibadet etmesi için zorluyordu.

İbadet etme alışkanlığı hiç olmayan Murat mecburi olarak camiye gitmeye başlar.

İlk günler camiye gitmek Murat'ın canını sıkarsa da zaman geçtikçe bundan zevk almaya başlar. Bunun nedeni de caminin yanındaki çeşmeye su doldurmak için gelen kızlardır.

Köyün kızları sabah ve akşam vakitlerinde çeşmeye gelip su doldururlar, Murat da onların evlerine gidişlerini, tekrar dönüşlerini, sıra kapmak için kavgalılaşmalarını caminin penceresinden izlerdi.

Murat için günler böyle geçerken, bir gün kızlardan biri caminin penceresinde Murat'ı fark ederek bakışmaya başlarlar. Bu olaydan sonra diğer kızlara da göz atmaya, onlardan da karşılık görmeye başlayan Murat'ın keyfine diyecek yoktur.

Kızların her biri, şehirden gelen katipler gibi yakalı ve şehir işi kolalı gömlek giyen bu yakışıklı delikanlının kendileri için camiye geldiğini düşünerek Murat ile buluşmalarından birbirlerini bahsetmiyorlardı.

Murat, kendini artık cennette ve güzel huri kızları arasında hayal ederek eğlenmeye ve gününü gün etmeye başlamıştı. Fakat Murat'ın bu güzel günleri fazla uzun sürmez.

Murat'ın camiye kimsenin olamadığı saatlerde gitmesi, köylünün hatta caminin hem imamı hem de müezzini olan Müftü Efendi'nin dikkatini çeker.

Müftü Efendi, oğlunun ne işler karıştırdığını öğrenmek için onu bir gün takip eder ve Murat'ı caminin penceresinde kızları gözetlerken bulur.

Müftü Efendi bu olaydan sonra oğlunun evlenme yaşının geldiğini düşünerek, çeşme başındaki kızlardan birini oğluna alır. Böylece Murat'ın caminin penceresinde kızları gözetleyerek geçirdiği günler son bulur.

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Hikayede kalabalık bir şahıs kadrosu var gibi görünse de sadece iki şahıstan ayrıntılı olarak bahsedilmektedir. Bu şahıslar Murat ve Müftü Efendi'dir.

Bu iki şahıs dışında Murat'ın lise öğrenimi için şehre gittiğinde tanıştığı bir kadından da söz edilmektedir. Fakat, bu kadının, adı, ne de hakkında herhangi bir bilgi hikayede yer almamaktadır. Bu kadın hakkında hikayeden edindiğimiz tek bilgi hafif meşrep bir kadın olduğu ve Murat'ın aklını başından alarak onun lise hayatının sona ermesine neden olduğuudur.

Hikayede bu şehvetli kadın dışında, Murat'ın lise öğrenimini tamamlayamayıp tekrar köyüne döndüğünde yakınlık kurduğu, hatta biriyle evlenmek zorunda bırakıldığı köy kızlarından da bahsedilmektedir. Fakat yukarıda bahsettiğim hafif meşrep kadın gibi bu köy kızları hakkında da hikayede hiçbir

bilgi yer almamaktadır. Bundan dolayı şahıs kadrosu kalabalık gibi görüleri: bu hikayede, üzerinde durabileceğimiz iki şahıs, yani Murat ve Müftü Efendi vardır.

MURAT

Hikayenin asli kahramanı olan Murat, dindar bir babanın oğludur. Babası Müftü Efendi tarafından iyi bir terbiyeyle yetiştirilen Murat, lise çağına gelince öğrenim için şehre gönderilir.

İlk zamanlar köyünden uzakta, şehirde yaşamak ona zor gelse de zaman geçtikçe şehir hayatına uyum sağlar. Hatta bir daha köyüne dönmeyi bile aklından geçirmez. Ancak şehirde yaşamak insanı değiştiriyordu. Murat da bu değişikliğe uymuştu. Daha on altı yaşını doldurmadan kızlarla ilgilenmeye başlayan Murat artık derslerini bir kenara bırakmıştı.

Murat'ın kızlara karşı olan ilgisi günden güne artar ve sonunda karşısına çıkan hafif meşrep' bir kadınla olan beraberliği neticesinde okul hayatı sona ererek köyüne dönmek zorunda kalır.

Şehir hayatını gören bir insan için köyde yaşamak zordu ve bu durum Murat için de geçerliydi.

Murat köye döndükten sonra babasının baskılarıyla karşılaşır. Müftü Efendi oğlunun düzenli olarak camiye gitmesini ister. Babasının baskılarından usanan Murat hiç istemese de düzenli olarak camiye gitmeye başlar.

İlk günler bu durum canını sıkırsa da bir süre sonra Murat camiye gitmekten zevk almamaya başlar. Çünkü caminin yanındaki çeşmeye su doldurmak için gelen kızları cami penceresinden gözetliyordu.

Köy kızları, katipler gibi yakalı ve şehir işi kolalı gömlek giyen Murat'tan çok hoşlanıyorlardı ve Murat'ın kendilerini gözetlemesinden de bu nedenle şikayetçi değildiler.

Artık; "... cennet dedikleri yerde ve güzel huri kızların yanı başında?" olarak kendini hayal eden Murat için günler, hem güzel hem de hızlı geçiyordu, Fakat bu güzel günler fazla uzun sürmez.

Murat, yine camiye gittiği bir gün pencereden kızları gözetlerken caminin imamı tarafından yakalanır ve epeyi azarlandıktan sonra caminin hem imamı hem müezzini olan babası Müftü Efendi tarafından alınan bir kararla evlendirilir. Böylece Murat'ın cami penceresindeki maceraları sona erer.

MÜFTÜ EFENDİ

'Murat'ın babası olan Müftü Efendi' dindar bir adamdır?'

Zamanında sarıklı hocalardan ilahiyat dersleri alan, semavi kitapları okuyan Müftü Efendi yaşadığı köyün camisinin hem müezzini hem de imamıdır.

Müftü Efendi, oğlunu lise öğrenimi için şehre gönderdiğinde okulunu başarıyla bitirip köyüne döneceğini zanneder. Ancak oğlu Murat, dersleri yerine kızlarla ilgilenmeye başlayınca hayal kırıklığına uğrar.

²Dündar DUYGUR, "Camilerin Namusu", istiklal, 10 Ocak 1950, s.2

Derslerinde başarısız olan oğlunu hemen köye geri getirten Müftü Efendi, Murat'ın dinine bağlı iyi bir genç olması için elinden gelen tüm çabayı gösterir. Oğlunun düzenli olarak camiye gidip ibadet etmesini isteyen Müftü Efendi başına geleceklerden habersizdi.

Murat camiye gitmeye başladığında, bu durum köy halkının acayibine gider. Çünkü Murat kimsenin olmadığı saatlerde camiye gidiyordu. Bu durum köy halkının olduğu kadar Müftü Efendi'nin de dikkatini çeker.

Müftü Efendi oğlunun neler karıştırdığını öğrenmek için oğlunu takip eder ve iyi bir terbiye verdiğini düşündüğü oğlunu caminin penceresinde kızları gözetlerken bulur.

Müftü Efendi oğlunun kutsal bir mekan olan camiye kendi çıkarları için kullanmasına çok sinirlenir ve ilk söylediği laf şu olur; "Dışarısı neyse ama eamıyı^d e kepaze ettiriz!"³

Müftü Efendi bu olaydan sonra oğlunun evlenme yaşının geldiğini, evlenip bir yuva kurması gerektiğini düşünerek çeşme başındaki kızlardan birini oğluna ister.

Müftü Efendi'nin oğlunu evlendirmek istemesindeki asıl amacı ise Murat'ın yaptıklarının köyde duyulmadan başını sarmasıdır.

NALBANT

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Muin Arar'ın "Nalbant" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesinde 11 Şubat 1951 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Hikayede, küçük bir evde yaşayan hikaye kahramanının her gün evinin arkasındaki nalbant, dükkanından gelen rahatsız edici sesle yaşamı anlatılmıştır.

Muin Arar'ın bu hikayesinde, hikaye kahramanı yazarın ta kendisidir.

"Nalbant" adlı bu kısa hikâyede okuyucuya aktarılmak istenen, insanların alışkanlık yaratan şeylerden vazgeçmelerinin gerçekten zor olduğudur.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Yazar bir evin ikinci katında, iki odalı bir evde geçim sıkıntısı çekerek yaşamaktadır. Ekmek parası için sabahın yedisinden akşamın beş buçuğuna kadar çalışan yazar, dar gelirli bir insan olduğu için çoğu zaman ay sonunu getirmek için zaman zaman evinin eşyalarını satmaktadır.

Gece gündüz tasarruf içinde yaşamak için hayaller kuran yazar geç yatıp erken kalkar. Erken kalkmak için kullandığı çalar saati, bu iki odalı eve taşınınca gereksiz bir eşya olur ve ayın sonunu getiremediği bir gün onu da elden çıkarır. Çünkü yazarın kaldığı bu iki odalı evin arkasında bir nalbant dükkanı vardı. Nalbant her gün sabahın yedisinde büyük bir gürültüyle demir dövdiğünden, yazar bu gürültü sayesinde uyanmaya başlayınca saatine artık gerek kalmadığını düşünerek, onu satar.

Nalbant sabahın yedisinden akşamın yedisine kadar büyük bir gürültüyle demir dövmektedir. Saat beş buçukta evine gelen yazar bu gürültüden önceleri çok rahatsız olur. Çünkü saat beş buçukta eve gelen yazar ertesi günün yabğun iş temposu için dinlenmeye çekilmektedir. Fakat bu seslerden dolayı bir türlü dinlenemez. Bu nedenle bir gün çok rahatsız olduğu bu gürültüden dolayı nalbanta gidip şikayette bulunmayı düşünür. Ancak nalbant, ekmeğini bu iş sayesinde kazanmaktadır. Bunu engellemeye çalışmak nalbantın ekmeğini elinden almak olacağını düşünen yazar, bu şikayet düşüncesinden vazgeçer.

Yazar bir süre geçtikten sonra nalbant dükkanından gelen seslere alışmaya başlar. Hatta nalbantın dükkanından az gürültü duyduğu zaman üzüldü. Çünkü yazar, nalbantın o gün çok az işi olduğunu, bu nedenle de fazla para kazanamayacağını düşünür ve bundan rahatsızlık duyardı.

Yazar geçim sıkıntısı, tasarruf, nalbant dükkanından gelen sesler derken bir gün üç aylık bir görev için İstanbul'dan ayrılır. Üç aylık bir ayrılıktan sonra evine döndüğünde ilk aradığı şey, duymaya alıştığı ve İstanbul'dan ayrılırken çok özlediği nalbant dükkanından gelen ses olur.

Yazar nalbant dükkanından her zaman gelen sese kulak verse de bir türlü sesi duymaz. Bunun nedenini merak eden yazar nalbant dükkanına gidip bakmaya karar verir ve evden çıkar.

Dükkanın önüne vardığında kepenklerin örtülü olduğunu gören yazar hayret eder. Çünkü dükkanın sahibi hasta olsa, چراğı mutlaka dükkanı açardı. Neler olduğunu iyice merak eden yazar, konu komşuya durumun ne olduğunu sorunca aldığı cevap, onu çok üzer. Çünkü nalbant bir ay önce ölmüştür.

Bunu öğrendikten sonra üzüntü içinde evine dönen yazar, her tarafın sessizliğe büründüğünü fark eder.

Yazarın bu duruma alışması çok uzun zaman alır. Defalarca, uyanmasına neden olan gürültüyü duymamasından dolayı işine geç kalır. Yazar nalbant dükkanından gelen sesleri çok özler.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Muin Arar'ın bu kısa hikayesinde iki şahıs bulunmaktadır. Bu şahıslardan biri hikaye yazarının ta kendisi, diğeri ise bir nalbanttır.

Hikayede nalbantın kim olduğu, adının, fiziki özelliklerinin ne olduğu hakkında bir bilgi yer almamaktadır. Nalbant hakkında okuyucunun edindiği birkaç bilgi yazarın anlattıklarıyla sınırlıdır.

Yazar, nalbant dükkanından gelen gürültücü- seslerden dolayı yazdığı bu hikayesinde, gürültüden dolayı rahatsızlığını dile getirirken nalbant hakkında da birkaç bilgi sahibi oluyoruz.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

Hikayenin aslî kahramanı Muin Arar'dır. Yani hikayenin yazandır.

Yazar, İstanbul'da bir evin ikinci katında iki odalı bir evde yaşar. Kendi halinde yalnız bir yaşam süren yazar, geçim sıkıntısı çeken, bu nedenle de para kazanmak için sabahın yedisinden akşamın beş buçuğuna kadar çalışan bir insandır.

Yazarın geçim sıkıntısı içinde geçirdiği hayatı, onu her konuda her zaman hatta uykusunda bile tasarruf yapmaya alıştırmıştır.

Yazarın para ve geçim sıkıntısı, onun her şeyi kafasına takmasına, hayata karamsar bir gözle bakmasına neden olur.

Yazarın en büyük takıntısı, evinin arkasındaki nalbant dükkanından gelen gürültücü sestir. Bu sesi hayatının sonuna kadar duyacağını düşünmek yazarın sinirlerini bozar. Fakat her gün olan bir şey insanda alışkanlık yaratmaya başlar. Bu durum yazar için de aynıdır.

Yazar her gün duyduğu seslere sonunda alışır.

Yazar nalbant dükkanından gelen demir seslerine .o., kadar alışır ki, nalbantın ölümü nedeniyle dükkandan gelen seslerin kesilmesi onu çok üzer.

NALBANT

Hikayede ne adı ne yaşı ne de fiziki özelliği hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan bu şahıs, İstanbul'da kendine ait bir nalbant dükkanında çalışan iyi bir adamdır.

İstanbul'da yazarın evinin hemen arkasındaki dükkanda sabahın yedisinden akşamın yedisine kadar durmadan demir döven bu adamı konu komşu çok sevmektedir. Dükkanını bulunduğu mahalledeki bütün komşularına iyiliği dokunan bu nalbant, kimin kapısı kilitli kalsa hemen gider açar ve para da almazdı.

Komşu hatırı sayan bu adamın parada hiç gözü yoktur. Onun tek önem verdiği yaptığı işi mükemmel olmasıdır.

Sanatına çok önem veren bu adam, hikayenin sonunda nedeni belirtilmeyen bir şekilde ölür.

DAĞ ADAMI GİTTİ

I

HİKAYE HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Lamia Ayıtkan'ın "Dağ Adamı Gitti" adlı hikayesi İstiklâl Gazetesinde 12 Temmuz 1949 tarihinde tek tefrika olarak yayınlanmıştır.

Bu kısa hikayenin konusu "aşk"tır. Bu aşk hem bir kıza hem de vatana duyulmaktadır;

Hikayede olay, vatan aşkıyla toprağının her karışını kendi uçağıyla gezen Göksel'in, yine göklere yükseldiği bir gün uçağının arıza yaparak bir dağa düşmesi sonucunda gelişen olaylar anlatılmıştır.

Dili çok sade, konusu açık ve akıcı olan bu kısa hikayede okuyucuya verilmek istenen mesaj, insanların olaylar karşısında asla ümitlerini kaybetmemeleridir.

Bu mesaj hikayenin sönmüştüğü yer alan "İnsanlar için ümit de bir ışık değil miydi? Ümit olduktan sonra elbet bir gün hayat aydınlanacaktı" cümlesiyle açıkça ortaya konmaktadır.

II

HİKAYENİN BİR BÜTÜN OLARAK ÖZETİ

Göksel vatan aşkıyla yanıp tutuşan genç bir pilottur.

Vatanının her karış toprağını kendi uçağıyla gezen bu pilot, bir gün uçağının arıza yapmasıyla papatya ve lalelerle bezenmiş bir dağa düşer. Göksel, kazayı hafif sıyrıklarla atlatsa da çok sevdiği uçağı param parça olmuştur. Ama uçağın halini görünce kendi haline şükretmekten de kendini alamaz. Ne bir evin, ne de bir insanın bulunmadığı bu yerden nasıl kurtulacağını düşünmeye başlayan Göksel, ince dağ yolundan kendisine doğru koşarak gelen bir kız görünce çok sevinir.

Bu kız, dağın eteklerindeki bir kulübede üç erkek çocukla birlikte yaşayan Işık'tır. Işık Göksel'e doğru koşarken bir yandan da genç pilötün bir şeyi olmadığını tekrar tekrar sormakta, Göksel de gayet iyi olduğunu, sadece birkaç sıyrığı bulunduğunu söylemekteydi. Oysa Işık, ağır yaralı bir pilotla karşılaşacağını zannediyordu.

Göksel yardım için yanına gelen Işık'ı görür görmez ondan çok etkilenir. Karşı karşıya gelen bu iki genç birbirlerine uzun bir müddet baktıktan sonra Işık'ın kulübesine doğru yola çıkarlar.

Göksel ve Işık kulübeye vardıklarında onları kulübede kalan üç erkek çocuk ellerinde sedyeyle karşılar. Çünkü bu çocuklar da Işık gibi, ağır yaralı bir pilot beklemekteydiler.

Göksel çocuklara gayet iyi olduğunu söyleyerek sedyeyi yerine koymalarını söyler. Işık sedyeyi senelerce evvel kulübenin yanına bir uçağın düşmesi ve iki kişinin ağır yaralanmasıyla akıl ettiklerini anlatır. Işık, o zamanlar iki yaşındaydı. Babası şehir hayatından bıkarak bu dağ kulübesine gelip yerleşmişlerdi.

Işık Göksel'e bunları anlatırken Göksel de onu dikkatlice dinliyor, onun güzelliği karşısında kendinden geçiyordu.

Işık'tan çok etkilenen Göksel, kendini toparlayana kadar birkaç gün kaldığı bu kulübede Işık ile aralarında güzel bir yakınlaşma başlamıştı.

Birbirlerinden çok etkilenen bu iki genç, Göksel'in kaldığı süre içerisinde güzel çiçeklerle donatılmış vadide el ele kol kola gezmeye, vadinin eteğindeki dereye giderek akan suyu saatlerce seyrederek güzel günler geçirmeye başlamışlardı. Fakat her bşl~gıcm bir sonu olduğu gibi Göksel'in de dağdaki kulübeden ayrılma vakti gelmişti.

Birbirlerine aşık olan iki genç için bu durum çok zordur. Ayrılmak ikisini de üzüyordu. Sonuçta bir şehir vakti Göksel Işık'la vedalaşır ve kalplerine sevgilerini, aşklarını gömerek elbet bir gün yine buluşacakları ümidiyle ayrılırlar.

III

HİKAYENİN ŞAHİS KADROSU

Lamia Ayıtkan'ın aşk konusunu işlediği bu kısa hikayesinde, birbirine aşık iki şahıstan söz edildiğini daha önce belirtmiştir: Bu iki ş~pıstan biri, Qqksel diğeri de Işık'tır.

Hikayede bu iki şahıs dışında, Işık'ın kaldığı dağ kulübesinde onunla birlikte yaşayan üç erkek çocuktan da söz edilmektedir. Fakat hikayenin konusuna bağlı olarak gelişen olayda, Göksel ve Işık'tan ayrıntılı olarak bahsedilirken, bu üç erkek çocuktan fazla bahsedilmemiştir.

Hikayeden okuyucunun bu üç çocuk hakkında edineceği bilgi sadece Işık'la beraber dağ kulübesinde yaşadıkları ve Göksel'in uçağının düşmesiyle ağır bir yaralı olduğunu düşünerek ona sedye taşımalarıdır. Bunlar dışında, bu üç erkek çocuğun ne adları ne de fiziki özellikleri hakkında hikayede herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Bu nedenle "Dağ Adamı Gitti" adlı hikayenin şahıs kadrosu bölümünde Göksel ve Işık hakkında bilgi verilmiştir.

Hikayenin şahıs kadrosu şöyle;

GÖKSEL

Hikayenin aslî kahramanıdır.

Göksel kalbinde vatan aşkı taşıyan iradeli, özü sözü doğru genç bir pilottur.

Göksel'deki bu vatan aşkı ve gökyüzüne olan hayranlığı onun pilot olmasında en önemli etkenler olmuştur.

Kendi uçağıyla vatanının her karış toprağını görmeye çalışan bu genç pilot, kendisini "pervazsız bir kuş gibi"² göklerde gezdiren uçağının arıza yapmasıyla laleler ve papatyalarla bezenmiş bir dağa düşer. Göksel'in bu dağa düşmesi onun aşkı ile karşılaşmasına neden olur. Şöyle ki, Göksel'in uçağının dağa düştüğünü gören Işık adındaki genç bir kız yardım için ona koşar. Göksel de bu kıızı görür görmez "İyilik perisinin ta kendisi..."³ olduğunu düşünmüş ve görür görmez Işık'a aşık olmuştur.

Göksel, yaraları iyileşene kadar Işık'ın dağ kulübesinde kalır. Bu dağ kulübesinde kaldığı süre içerisinde Işık ile güzel vakitler geçirirken davranışlarıyla kıızı da kendisine aşık eder.

İki genç aşık el ele kol kola dağ eteğindeki dere kenarında gezerlerken birbirlerinden hiç ayrılmayacaklarını düşünüyorlardı. Fakat her başlangıcın bir sonu olduğu gibi onların da birbirlerinden ayrılma vakti gelir.

Göksel dağ başında bulduğu, ruhunu aydınlatan Işık'ından hiç ayrılmak istemese de bir seher vakti ondan ayrılır.

IŞIK

Işık, bir dağ kulübesinde kim oldukları hikayede belirtilmeyen üç erkek çocukla yaşayan, on sekiz yaşında genç bir kızdır.

Işık daha çok küçük yaşta babası sağken, şehir hayatının gürültüsünden bıkarak bu dağ kulübesine gelip yerleşmişlerdi. Bu dağ kulübesinde yaşamak Işık'a huzur verdiği kadar mutluluk da verir.

Günlerini vadinin eteğindeki çiçekleri toplayarak, dereden akan suyu seyrederek geçiren Işık, bir gün dağa küçük bir uçağın düştüğünü görür. Yaralı olup olmadığına bakmak için kaza yerine >,gittiğine hiç de ummadığı bir manzarayla karşılaşır. Çünkü Işık, param parça olmuş bir uçak ve ağır yaralı bir pilotla karşılaşacağını sanıyordu. Oysa Işık, "... karşısında dimdik duran, kendisine parlayan ve adeta şevkat dolu gözlerle bakan ..."4 Göksel ile karşılaşır.

² Lamia AYITKAN, "Dağ Adamı Gitti", İstiklal Gazatesi, 12 Temmuz 1949, s.2

³a.g.e., s.2

⁴

a.g.e., s.2

Işık Göksel'i görür görmez ondan çok hoşlanır.

Uzun bir süre hayran hayran bir birlerine bakan bu iki genç daha sonra Işık'ın dağ kulübesine giderler.

Işık, dağ kulübesinde hafif yaraları olan bu genç pilotu iyileştirmeye çalışır. Günler geçtikçe Göksel'e aşık olduğunu hisseden Işık, ondan ayrılmayı bir an olsun aklından geçirmez.

On sekiz senelik hayatı Göksel ile tanıştığı güne kadar bomboştu. Ama artık günlerini dolu dolu geçireceği bir sevgilisi vardı. Fakat bu günler fazla uzun sürmedi. Işık'ın dağ başında bulduğu sevgili pilotu artık gidiyordu.

Işık için bu çok zordu, Göksel'e büyük bir aşkla bağlanan Işık, onun gitmemesi için elinden gelen ne varsa yapmaya hazırdı. Fakat Göksel bir seher vakti dağ kulübesinden ayrılır.

Işık bu ayrılık sırasında gülümseyen yüzü ve nemli gözleriyle Göksel'e el sallarken tek düşündüğü şudur; "Eğer bir gün dönecek olursa ona burada yine parlayacaktı." s

" HİKAYE M.ETİNLERİ

YALAN

-1-

Gökyüzüne baktı; bulutlar simsiyahtı baktığı yerde. Gözlerini daha ötelere çevirdi. Şimdi de yıldızlar parıl, parıl Ayten'in gözleri gibi temiz sanki kendine bakıyordu ve gökyüzünün daha ötelinde şimşekler çakıyor, kim bilir belki de onıda etrafı güzel ağaçlardan meydana gelen ormanlı bir köyde yağmur yağıyor; ormandaki dere çağıl çağıl akıyor, bir çoban da kulubesinde yanık yanık kavalını çalıyordu. Cebindeki iki sigaraya baktı. Ezim ezimdiler. Cebinden bir defter çıkardı. Sağ elinde tuttuğu kalın uçlu resim kalemiyle bir adam başı çizdi. Hatırına işte o an "Başsız adam" geldi. Önüne bir başka kağıt çekti ve üzerine büyük harflerle: "Dünyadaki insanlar delidir." diye yazdı. Sonra..da tavana baktı. Başucunda belki de 1000 mumluk bir elektrik yanıyordu .. (}özleri k.a111aşıncı salona baktı. Orada Rita Hayword'un güzel tarzda bir fotoğrafı~ı gördü...Galiba "Linda" isimli filminden alınmış bir resimdi. Oturduğu sıranın üzerinde kim bilir neler yazıyordu. O daima kanepeye sıra, sıraya da yine sıra diyordu.

Oturduğu yerden kalktı. Açık olan pencereyi kapayarak kapalı olanını..açtı. Camın üzerinde tebeşirle "Sen benim olacaksın." yazısını görünce hafızasını yokladı. Kim yazabilirdi bu cümleyi? Sahi dün gece Aynur'la kardeşi Jale aynı adada çalışıyorlardı. Hangisi yazabilirdi bu cümleyi? Jale'nin yazması ihtimali çok azdı. Belki de sevgilisini hatırlamış ve pencerenin yanındaki masa üzerinde daima duran tebeşir kutusundan bir tebeşir alarak "Sen benim olacaksın" yazmıştı. Fakat Jale kimi sevebilirdi. Hem onda aşık yüzü yoktu ki. "Öyleyse mutlaka Aynur yazmıştır" diyebilirdi nihayet. Ha... doğru ya Aynur kimi sevecektir? Kendisini mi? Halbuki kaç kere aynaya bakmışsa güzel olmadığına dair mührü basmıştı. Sırasında bir çirkin, bir başka kişiye göre adam akıllı güzel olmaz mıydı? Olurdu. Demek ki Aynur da beğenebilirdi kendisini.

-Boş ver, dedi, boş ver bütün bunlara. Aşk, aşk nedir? Safa Önal'ın bir eseri11c.ie dediği gibi: Erkekle kadının sırt sırta verip yıldızları seyretmesi mi? Olamaz, ya oforsa ...

Daha fazla konuşmacı:lı, Yarı beline kadar pencereden aşağıya 11fırtılı.. J'a ufuklarabaktı. Yolun.en usunda bir.kızla erkek dudak dudağa sevişiyorlardı ..t>rihayet.en aşağı beş altıdakika sonra birisinin kendisini çağırdığını duydu.

-2-

Aldırmadı. Bir daha çağırdılar. İşte o an.öteki pencereye, sesin geldiği tarafa koştu. Veli ile Zeynep'ti. Gecenin bu vaktinde ne istiyorlardı kendisinden? İki elini .boru şeklinde ağzına götürerek:

-Ne var? dedi. Şimdi kapıyı açmaya geliyorum.

Zeynep ile Veli kapıya doğru yürüdüler. Kendisi de. yeşil boyalı kapıyı açtı. Merdivenleriindi, on beş adım yürüdü. Kahverengi, güzel işlemeli kapıyı açtığı zaman

iki dostu karşısında gördü. Girmeleri için içeriye yalvarışa m1başlayacaktı yine? Çünkü. iki dostu her gelişlerinde yalvarmasını beklerlerdi. Herkesin bir adeti var ya? işte Zeynep ile Veli'nin de adetleri buydu.

Zeynep:

-Haydi, dedi. Hazırlansın. Sinemaya gidelim.

-Hayır, Maalesef olmayacak diyecek oldu. Sözlerini dinlemediler bile.

-Evde birisi yok, diye devam etti. Evde kalmalıyım bu gecelik. Belki acele bir iş için aratırlar babamı.

İkisini de kolundan yakalayarak içeriye çekti.

-Geliniz, birlikte eğlenelim bu gece. Mesela Zeynep, resmini çizeyim bu gece ve sen de Veli sevgiline dair yazdığın şiiri okursun bize.

Kapıyı kapadı ve birlikte otuz iki tane olan merdivenlerin birincisine adımlarını on beş ayakkadarilerledikten sonra attılar. Dokuzuncu basamakta Zeynep'i bir sızdırı aldı. Gayret etmeleri lazımdır. Bir doktor, bir doktor luzumdu şimdi.

-Gayret, dedi Veli. Birdoktor çağır.

Çakır basamakları koşa koşa çıktı. Telefonu açtı ve en yakın bir doktora adresi vererek çabuk gelmesini rica etti ve yine koşarak basamakları indi. Zeynep üçüncü basamağa oturmuş, ağlıyordu.

-Niye, dedi. Niyeyük~rı getirmedin Veli?

-Nasıl? Nasıl getirebilirim?

Çakır:

-Nasıl mı? dedi. İşte böyle.

Ve Zeynep'i kucağına aldı. Veli'nin alık alık bakmasına aldırmadan on dördüncü basamağa adımını attı. Beş altı dakika sonra kırk üç basamak bitmiş, önlerine geniş bir koridor uzanmıştı. Üçüncü kapının önünde Çakır durakladı. Kim bilir, belki c.le yorulmuştu. İlerledi. Nihayet soldan birinci kapıyı açtı; içeriye girdi.

-3-

Veli:

-Allah Allah, dedi içeriye girer girmez kucağında bir kız, kapıyı açabilmene şaşım doğrusu.

Çakır bu iltifata güldü. Misafir yatak odasının beyaz boyalı kapısını açarak içeriye girdi. Zeynep'i beyaz tüllerle örtülü, bir güzel kız asılı bulunduğu duvaia'yakin' duran karyolaya yatırdı. Geriye döndü. Veli kapıyı açık bırakmış, şaşkın şaşkın Ça.kır'a bakıyordu. Hizmetçi de nerede kalmıştı? Bir buçuk saatten beri dışarıya çıkmış ve geri dönmemişti. Belki gelirdi biraz sonra.

Zeynep gözlerini açmış, etrafına baktıktan sonra:

-Neredeyim? dedi.

Çakır:

-Hatırlamıyor musun Zeynep geçenleri? Çakır'ın evindesin.

Zeynep'in gözlerine ilk defa dikkatlice baktı. Yeşildiler. Alnına doğru uzatılan ellere baktı. Ne de narindiler. Eller alnına gelmedi, sadece Zeynep bir şey hatırlamak istencesine ellerini alnına götürdü. Biraz sonra da:

-Tamamiyle hatırlıyorum, dedi. Teşekkür edenim Çakırağabey. Veli nerede?

Biraz ötede Çakır ile Zeynep'i seyreden Veli:

-Buradayım Zeynep diyerek Zeynep'in yanına yanaştı.
-Söylesene Veli, dedi Zeynep, söylesene bana ne oldu?
Veli duvardaki resme baktı ve;
-Hiç, hiç dedi. Sadece. bir baş ağrısı.
-Doktor geldi mi?
-Geldi Zeynep.
-O da aynısını mı dedi?
-Evet.
Yattığı yerden kalkan Zeynep haykırdı.
-Yalan, yalan. söylüyorsun.
Çakıra döndü;
-Sen söyle Çakır. Doktor öyle demedi değil mi?
Çakır düşünmeyi bile. istemeyerek.
-Sana ne oldu Zeynep.. Doktor, Veli'nin dediklerini dedi.
Hayatında ilk defa yalan söylüyordu.
-Sen de yalancısın Çakır. Sen de Veli de yalancısın. Evet yalancı. Ben hakikati söyleyeyim ikinize de. Hamileyim ve belki de. dokuz ay sonra bir de yavrum olur. Niye doğruyu söylemiyorsunuz, anlamıyorum.
Hiçkırıklarla ağıllıya başladı.

- 4 -

Ne Çakır ve ne de Veli bir şey söylemediler. Şadece, sadece Zeynep'i teselli etmeye çalıştılar.

Veli elini çenesine götürerek düşünmeye başladı. Acaba. bulduğu fikir iyi miydi? Bir kızın, hem de sevdiği bir kızın namusunu kurtaracaktı. İnsan olan, insanlıktan çıkan birisiydi ve bunu da yapmanın bir vicdan borcu olduğuna inanıyordu. Zeynep yataktan çoktan kalktığı halçelehala kendisine; gelememişti. Veli Zeynep'e dönerek:

-Zeynep, dedi, se11inle..
Bir. türlü gerisini getirmeye cesaret edemiyordu.
-Evet,, dedi Zeynep, benimle.. devam etsene.
-Seninle.. seninle Zeynep'im seninle evlenebilirim.
Çakır "hayır" dedi içinden, Zeynep'i ben daha çok saadet yolunda gezdtr~bilirim. Ya Zeynep kabul ederse Veli'nin teklifini. Hem, hem de galiba kabul edecekti. Fakat hiç de beklemediği bir cevabı verdi Zeynep.
-Evet iyi bir insansın, iyi bir arkadaş olabilirsin bana. Ruhun çok ince, şair ruhluları çok, pek çok severim. Fakat bir kardeş gibi anlıyorsun ya,
-Anlıyorum,, anlıyorum Zeynep, dedi Veli. Düşün. ki .qnünde diıştiğüm uçurumdan daha sarp. kayalarla. kaph. daha derin bir uçurum. var. Anlarsın ya.,
-Evet anlıyorum. Anlıyorum ne demek istediğini ama beni bu düştiğüm uçurumdan yalnız tek bir sevdiğim. kurtarabilir,
-Ya kurtaramazsa.
-Kurtaracağına eminim. O da Çakır'dır.
Çakır:
-Ben mi? Fakat nasıl olur? Haydi Zeynep doğru gçç. Git kimin kollarında yaşadınsa onunla saadet yollarına atıl.

-Bunu sen mi söylüyorsun Çakır?

-Benya, Beğenmedin mi yoksa?

Sonrada bir kahkaha atıverdi Çakır. Veli, bütün bunları bir sinema sahnesi seyreder gibi seyretmiş, konuşulanları can kulağıyla dinlemişti.

Zeynep pencereden karşiki odaya baktı. Karşiki odadaki pencereden de gökyüzünü gördü ve ilk defa olarak yağmur yağdığının farkına vardı.

-Bilseydin. Bilseydin Çakır ağabey dedi. Bilseydin seni nasıl sevdiğimi söylemezdin bunları.

-5-

Çakır sağ elini cebine soktu, "kâtibime kolalı da gömlek ne güzel yakışır" dedikten sonra hafif hafif ıslık çalmaya başladı. Biraz sonra da:

Ya öyle mi? diye alaylıcasına Zeynep'i süzdü. Sonra ciddi tavır takınarak:

-Neleri bilseydim Zeynep söylesene.

-Neleri mi? Tekbir şey var ortada. Bu ve bir.derin korkunç uçurum.

-Ya O?

„Qfüü? Kimden bahsediyorsun, Allah aşkına?

-Anlamamazlıktan.. geliyorsun. Aşkın, seni bu hale getirip de sonra bırakan deli.

-Öldü artık o.

Buraya kadar yalnız dinlemekle ve kalbinin sesini duyurmamak için büyük bir zorluğa düşen Veli söze karıştı.

-Sahiden mi?

Doğrusu Zeynep bu soru karşısında şaşırılmış, duraklamıştı. Sarı saçlarını elleriyle düzelterek:

„Evet, dedi. Bir otomobil kazası kurban gitti. Belki de tanırırsınız. Hani Huriye Hanım diye tanınan bir zenginin metresi var ya.. İşte Onun apartmanında otufait bir delikanlı vardı; İsmi Haluk.”;

Çakır gülererek:

-HalukHalit, değil mi?

-Ta kendisi.

-Otomobil kazasına mı kurban gitti?

-Evet.

-Yalan söylüyorsun Zeynep: Sana dedim ya. Git onunla yaşa. Seni ancak Haluk mesut edebilir.

Zeynep oturduğu yerden kalktı. Paltosunu giydi ve Veli'yi beklemeden acele adımlarla, tıpkı koşarcasına odadan çıktı. Biraz sonra da Veli kendisini yetiştirmek için odadan çıktı. Öteki odaya geçinceÇakır'a:

-Allahaismarladık Çakır; dedi. Aldırma sakın.

"Aldırma" hem de "Aldırma sakın" ne demek. Çakır Zeyneb'i sevdiğini hem de delicesine sevdiğini şimdi anlamıştı. Derin düşüncelere daldı:

-Güle güle Veli, diyerek ellerini kaldırmaya çalıştı, fakat elleri yana düştü. Halbuki Veli çoktan dışarıya çıkmış, ıslak yollardan, önde yürüyen Zeynep'i yetiştirmeye çalışıyordu.

"Çakır: Hizmetçi Hüsniye ne kadar da eğlendi." diye söylendiktenj; iraz.sonra kapının açıldığını işitti.

- 6 -

.KoştuguGelen annesi, babası ve kızkardeşi Jale idi.

Jale:

-O, Çakır hala daha uyumamış dedi.,

Çakır ablasına baktı. Hakikaten fevkalade güzeldi. Odasına geçti:

-İşte uyumaya gidiyorum abla Allahaismarladık, Unuttum. Hoş geldiniz.

Annesi de, babası.da Çakır'a güldüler. Çakır niye güldüklerini anlayamayarak odasına "güle.güle" demelerini işitmeyerek ağır.ağır ilerledi. Salondaki eski duvar saati Çakır'ın yürüyüşü gibi ağır ağır on biri vuruyordu.

*

* *

Zeynep ...sokağa .. fırlar fırlamaz; süratli adımlarla "Venice Bar"a gitmeyi kararlaştırdı. Ne anası vardı, ne: de babası. Evde otuz altı yaşlarında Dilber isimli hizmetçi ve "Gülşen" isimli papağanından başka canlı yoktu. "Venice Bar"a gidip de ne yapacaktı? Orasını hiç mi hiç düşünmedi.' Herkesin kadını . Herkesin kadını ölüvermek zor muydu sanki? Güzelliğine zekasına güveniyordu. Fakat neden, neden Çakır'ı alt edememişti? Madem ki her erkeği aldatabilirdi. Yağmur altında ıslanan saçlarını delicesine önünden omuzuna attı. Yağmur süratini artırmış, Zeynep'te daha hızlı yürümeye başlamıştı.

Yollar karanlıklaştı. Aydınlık sokaklardan hoşlanmıyordu şimdi. Ne yapmışsa hep o aydınlık sokaklar yapmıştı kendisine ve şimdi ayağının altındaki yol, asfalt.değil de taşlarla-sekillenmiş biryoldu, Sağna.baktı.Bir kapının üzerinde "ROSINAHQJEL" yazılıydı. Bu otelin methini pek çok.günler önce işitmişti. Satılık kadınlar hep bu otelde yaşıyorlardı. Sözün kısası tıpkı bir pansiyon, İçeriye girmek için sağa döndü. 'az.geçti birden bire. "Venice Bar"a gidecekti.

Adımlarını daha fazla sıklaştırdı. Ardından Veli'nin kendisine yaklaşmakta olduğunu nereden bilebilirdi? Sağa döndü ye duvarda yazılı olan sokak tabelasına baktı: "SENT MARIOLA" sokağı. Burda en meşhur kuyumcular bulunabilirdi. Gündüzleri buradan genç kız arkadaşlarıyla kaç defa geçmişti. Çünkü biliyordu ki sevgililer çoğu zaman burda.tanışılar ve ta deniz kıyısına kadar uzanıyorlardı.

- 7 -

"Venice Bar'lı böylece.tanımış s öğrenmişti.' Fakat daha ziyade bunların 'tafsilatmr. Dilber'in hatıratında okumamış mıydı? Saat on birden sonra Dilber buraya gelir ve

Kerim isimli bir arapla yatırdı. Haftada bir defa Kerim'le yattığını hatıralarında söyleyen Dilber, daha bir çoklarının da gizlice aşıklarıyla barın hotel olarak kullanılan odalarında gecelediklerini de söylemekten çekinmiyordu.

Kırk - kırk beş adım ötede barın "Venice Bar" yazıları göründü. Bir kadınla bir erkek kucak kucağaydılar ve kadının paltosu bir köşede suların içerisindeydi. Sonra kadının entarisi yırtık, haddinden fazla yırtıktı. O kadar ki, Zeynep herkesin kadını olduğunu tahmin ettiği bu insanın dolgun vücudunu uzakta olduğu halde fark etti.

Adımlarını yavaşlattı. Çantasına baktı. Epeyi bir parası vardı. Çalışkan bir ırğai bile bu parayı ancak ve ancak üç günde kazanabilirdi. Dört - beş günde dört çocuklu bir aileyi geçindirebilirdi. Halbuki Zeynep, eğer isterse bu parayı bu gece bir delikanlıyla yiyip bitirebilirdi. Bara on beş - yirmi adım kala durdu. Hayır herkesin kadını olmamalıydı. İki dakika düşündü ve işte bu an Veli kendisine daha fazla yaklaştı. Aralarındaki mesafe dokuz; on adımdı,

Veli durdu, aklından "Ne yapabilir bu deli kız." dedi. Benimle evlenmeyi neden istemedi? Zengin değilim desem, yalan söylemiş olurum. Çirkinim desem yine yalan.. Kaç orospuyu bile baştan çıkarmışumdır. Demek ki.. Her neyse evlenmek istemedi benimle işte. Halbuki O'na deniz kuşları kadar güzd şiirler yazabilir, güzel bir orman ortasında deniz köpükleri kadar beyaz bir ev yapabilir ve hatta O'nun için ölümü bile sırasında göze alabilirdim. Fakat ne yapabilirim? Kader bu. İnsan ne olacağını bilemez hiç bir zaman. Hatta, müneccim denilen maskaralık bile.

Zeynep ilerledi. Gittiği yol uçuruma doğru giden bir yol değilmiş gibi yürüdü. Gönülden, "Allah taksiratını affedecek elbet bir gün." dedi. Adımını hayatında ilk defa olarak bir bar kapısından içeriye attı.

Yılan dolu bir ışıklı mağaraya veya bir binaya girercesine derinden derinden ürperdi. İkinci adımını atmaya vakit bulamadan omuzunda bir erkek eli hissetti.

- 8 -

Veli koşmuş Zeynep'i yapacağı kötü işten vazgeçirmeye and içmişti. Bir kız; iyi bir aileye mensub güzel, zengin parlak bir kız nasıl olurda böyle bir yere girmeye yeltenirdi? Geriye dönen Zeynep karşısında Veli'yi görünce şaşırdı. Aniden kendisini toparlayarak:

-Bırak beni, dedi. Benden sana ne?

-Sen Zeynep, dedi Veli. Böyle yerlere girmek için yaratılmadın, girmeyeceksin, giremezsin.

-Gireceğim işte...

-Niçin?

Zeynep paltosunun düğmelerini çözdü. Mavi renkli entarisi şimdi meydandaydı. Düşünmeden göğüsünü açtı ve avuç içi volkan gibi ikitoparlak dışarıya fırdı. Veli'ye süzeresine baktı:

-Anladım ya. Niçin?

Veli dişlerini gıcırdatacak:

-Kahpe. Yapamazsın bunu, dedikten sonra Zeynep'in suratına öyle bir tokat aşketti ki Zeynep'in gözlerinden yaşlar geldi.

Zeynep ansızın paltoyu çıkardı ve Veli'nin üzerine attı. Zavallı kız çıldırmıştı.. galiba. Oğlanın durumundan faydalandı ve göğsü apaçık bardan içeri daldı.

Herkes içiyor, eğleniyor, sevişiyordu.

*

* *

Yan masalardan birisine, Nermin isimli bir fahişeyle bira içen Nazım, içeriye.bir» kızın girdiğini gördü. Memeleri dışarıda şaşkın şaşkın etrafına bakınıyordu> Nazım masadan Nemün'den müsaade alarak kaktı. Genç kızın yanına geldiğinde durakladı. İçinden "Eyvah" dedi. "Bu bir zaman komşumuz olan Zeynep. Acaba, hayır işin içinde bir iş var. Öğrenmeliyim."

Nazım ile Zeynep, Neriman'ın yanında yer aldılar ve biraz önce olanları Zeynep unutmış gibiydi. Veli dışarıda "Venice. Bar"ın kapısın önünde hâla bir karar veremiyor, kararsızlık içerisinde çırpınıyordu. Bazan öyle anlar olur ki birden bire ister iyi olsun, ister fena olsun karar verir insanoğlu. Birdenbire içeriye girdi: Gözleriyle Zeynep'i aradı. İşte biraz ötede yan masalardan birinde oturuyor ve hayır nasıl olurdu? İyi bir aile kızı... Olamaz, mutlaka hayal veya rüya görmekteydi. Gözlerini oğuşturdu. İşte hakikatti. Evet, evet hakikatti. Hayal değildi, rüya hiçbir zaman oalmazdı.

- 9 -

Karanlık bir köşeye çekildi ve gizlice sağındaki üç kişiyi gözetlemeye başladı.

Zeynep yaptıklarına pişman olmuş. Demin olanları şimdi o kadar kötü görüyordu ki, yanındaki genci gözü ısıtır gibi oluyordu. Nazım'ın duymayacağı bir şekilde yavaş bir sesle:

-Kim dedi;kimolabilir?

Evet kim olabilirdi? O hayatında kaç erkek tanımişti ki hafızasını yokladı. Günlerce geriye gitti. Bulamadı bir türlü Nazım'ın eski simasını, yıllarca geriye gitti: Evet bulmuştu şimdi. Eski komşularının oğluydu bu. Yavaş, utangaç, çember çevirmeyi pek çok seven dokuz - on yaşlarında, esmer kıvrık saçlı, başkalarını kızdırmaktan epeyi neş'e bulan zayıf, çelimsiz, biraz da delice bir çocuk. Hatta bir gün komşu kızlarından Nermi'ni o kadar çok dövmüştü ki, kızcağazın arkası mosmor olmuştu. Yanındaki kıza, hayır kadına baktı. Evet onu dövmüştü. O da dayak yeyen zavalliydi. Nazımı dürterek:

-Sen, dedi. Sen Ali'lerin Nazım değil misin?

Nazım güldü,

!Ycınıhyqrşqn.

Zeynep Nazım'ın gözlerine baktı: "Hayır." dedi, içinden.İşte gözleri de sekiz yıl önceki gibi elaydı ve yine sekiz yıl önceki gibi bakıyorlar.

-Gözlerin, hayır, sen başkası olamazsın. Ali'lerin Nazım.

-Yanıyorsun dedim ya sana.

Yalan söylüyorsun. Sen, sen osun.

Nermin olaylardan birşey çıkarmaya uğraştı. Masadaki şişede bira bitmişti. Yerdeki şişeyi aldı açtı ve bir kadeh daha yuvarladı. Nazım'a baktı; Zeynep'ebaktı, İkisi de...

-Evet, diye mırıldandı. İkisini de tanıyorum şimdi. Amma da aptalım ha. Beş gecedir Nazım'layım. Hiç de böyle olacağını tahmin etmiyordum. Doğrusu ben çok, haddinden çok değiştim. Zeki birisi ahmak olsun ha!

Zeynep'e baktı. Daha çok güzelleşmişti. Bir ara gözleri karşısındakinin dolgun göğsüne ilişti. "Epeyi para kırabilir." diye düşündü. Zeynep, Nermin'in bakışından uyandı:

-Aman Ya Rabbim, dedi. Affet beni. Ne de kötü bir yola düşüyorum. Göğsünü kapattı. Ötede Veli geniş bir nefes aldı.

- 10 -

(YOK)

- 11 -

Onu aşmak, incinmeden aşmak ve SAADET denilen kaleye varmak her kişinin harcı değildir'.Saadete kavuşan her kişi mutlaka hayatın acı darbelerini yedikten sonra istediğini elde edebilmiştir. Sadetten rnada daha neler, ne aşılmaz, girilmez kaleler var hayatta. Meselâ MUVAFFAKİYET.

Mesutoalbilecek miydi? Olacağını ümit ediyordu.

Hayır, hayır.uykum yok.bu gece.Asabım bozuldu. Bir uyku ilacı içsem.

Yataktan fırladı. Terlikleri giymeyi düşünmeden uyku ilacının bulunduğu masaya ilerledi. Çekmeceyi açtı; uyku ilacını aldı.

-Uyku ilacının.dabir faydası yok uykusuzluğuna.

Terliklerini giyme ihtiyacını duydu. Halıya bastığı halde soğuğu tarn.manasıyla hissediyordu. Terlikleri giydi, çalışma odasına gitmek için kapıyı açtı. Yürüdü, ardında bir gürültü duydu. Geriye dönüp bakındı;

-Allah mustahakını versin, dedi. Cingözmüş. Kim bilir yine hangi hırsızlıktaydı. Bütün bir apartman Cingöz'den şikayetçiydiler. Çakır buna rağmen memnundu Cingöz'den; Hakikatten cin gibi bir kediymi. Fare bırakmamıştı qrtajtk.ta.

Çalışma odasının kapısını açtı. İçeriye girerek kütüphanenin 10 numaralı dolabını açtı ve Jan Jack Rousseau'nun "Emile"ini aldı.

-Hayır, dedi. Bunu okumayacağım.

Kimi, hangi kitabı okusundu? Aklına birşey gelmiş gibi yüz hatları gerildi. Ansızın koşarak üç, dört kağıt aldı. Ateş yaktı. Masanın yanına bir sandalye çekti ve yazmaya başladı.

Zeynep'im,

Sana kimbilir ne kadar dokunaklı sözler söyledim. Affet beni.. Seninle evlenmeye karar verdim. Üç gün sonra belki de evleniriz. Belki de değil, evleneceğiz.

Daha fazla yazamadı. Yazacak şeyler bulamıyordu bir türlü. Yanan ateşe baktı. Ne de güzel-yanıyordu.

-Uykum geldi. İstedğim anda gelmez ki.

Kalktı. Ateşi söndürdü. Sıcak yatağına bir an önce varmak için acele etti. Şimdi yatak odasındaydı.

- 12 -

Çakır mışıl mışıl uyuyor ve belki de güzel çok güzel rüyalar görüyordu.

Zeynep ile Veli, gösterişli bir evin önünde durdular. Veli:

-Allahaismarladık Zeynep, dedi. Gecen iyi olsun.

Zeynep gülerek;

„Güle, güle dedi, senin de gecen iyi olsun ve bu olanlardan kimseye bahsetme olmaz mı?

-Peki, Hem.niyebahsedeyim.

Zeynep kapıyı açtı içeriye girdi. Veli de evinin yolunu tuttu. Hem gidiyor hem de kendirinden geçmişiye mırıldanıyordu.

Ne. güzel, ne dolgun bir göğüstü Ya Rabbim Niye, niye kucağıma almadım kendisini. Eğer Nazım. denilen budalaya çekilip gitselerdi.. ~~Öldürdümü~~ vallahi ikisini de.

Nihayet evine vardı. İçeriye girdi ve. olanları bir sinema şeridi gibi gözlerinin önünden geçirmeye başladı. Barın kapısının önündeki vak'ının renkli olmasını o kadar da özledi ki. Fakat ne çare. Hayal renkli olmuyor hiçbir zaman. Eğer renkli olsaydı ne de güzel olurdu değil mi? Renkli hayal, ne de güzel.

-Renkli hayal, diye bağırdı. Neredesin? Gel seni bir insanoğlu istiyor. Seni bir kadının aşkına susamış bir serseri istiyor. Gelsene...

Birden bire yaptığının farkına vardı.

Ne kötü dediklerim. Ne kötü ve ne saçma şeyler. Bu kadar da saçma olur mu hiç? Renkli hayal. Yok "Fantuma". Hayır "parayan". O da değil. "İskelet Adam". Yaşasın "renkli hayal". Yaşasın. Ama bana da gözükmeyi unutmasa bari.

San Zeybek'i oynamaya başladı. Durdu, ardından bir şarkı çağırmaya. başladı. Bir muhabbet kuşu dabenolurum.

Sev diye.

Bestesini bilmiyordu, Ama sesi de yabana atılmazdı yani. Dışgında/şimşekler çakmaya başladı. Hafifleyen yağmur süratlendi ve camlan bir kamçı gibi kamçılama başladı.

Veli soyundu, pijamasını giydi ateşi yaktı ve soğuk yatağına. yanına daha iyi yetişir ümidiyle, Zeynep'i unutmayacağını anlayarak ve hayalini görerek yattı. Kim bilir, belki de Zeynep şimdi soyunuyordu.

Zeynep eve girer girmez yaptıklarına bu kadar pişman olacağına daha önce kestiremediği halde, şimdi kestirmişti. Yani o geleceği görebilen bir kızdı.. Hayır eğer öyle olsaydı:

-Eğer öyle olsaydı, dedi. Eğer öyle olmuş olsaydı bir sokak külhanbeyisine aşık olarak bol verir miydi O'na. Kim bilir Sururi şimdi nerede, hangi kadının kucagındaydı. Ya yine bir kızı baştan çıkarmışsa.

Gerisini düşünmedi. Düşünerekten çıldırmayı asla istemiyor, aklından bile geçirmiyordu.

-Şimdiye kadar her şey yalandan geçmişti. Her şey yalandı. Fakat ya bana gitmem, ya göğsümü bir sokak kadını gibi açmam.. Beni affet Tanrım. Ben ne yapmışsam şimdiye kadar senin emrinle, isteğinle yapmamış mıyım? Demek ki affedersin yaptıklarımı.

Yağmur şiddetlendiği zaman soyunmaya başladı. Yatağına uzandı. Yatağın altında bulundurduğu "Zeynep'in Hatıraları": isimli hatıra defteriyle dolma kalem aldı ve bütün olup bitenleri yazmaya karar verdi. Elbette bir gün kocası kendisini affederdi okuyunca yazdıklarını.

-Çakır; Çakır benim. olmalı. Olacaktı mutlaka. Çok, çok seviyorum O'nu. Sururi'nin neresini beğenmiştim. Nefret ediyorum ondan. Lanet o!sun Sururi'ye.

Çakır'a bir mektup yazmayı düşündü. Saat: üçte hem de gecenin üçünde hiç mektup yazılır mıydı? Kahkahalarla güldü.. Güldü. Güldü.

Yağmur, fakat daha müthiş bir soğuk başlamıştı. Ateşi yakarak yatağına, soğuk fakat dost yatağına uzandı. Yorganla kendi kendini bir kefen gibi örttü. Şimdi yaşamayı değil, ölmeyi istiyordu. Ölüm neden istenildiği an gelmiyordu? "Ne de vurdum duymazdır." diye düşündü.

Hatıra defterini dolma kalemle beraber yatağın altına yerleştirdi. Güzel gözlerini kapadı, biraz sonra mışıl mışıl uyuduğu farkediliyordu.

*

* *

Nermin sanki önceleri dünyanın en namuslu bir kadınıymış gibi bir hal almış, değişmişti üç, dört saat-içerisinde.

Odalarına girdikleri zaman ilk defa olarak ikisi de odayı bambaşka buldular.

Nermin yatağın üzerinde olan bir kombinezonu alarak, bavuluna yerleştirdi. Daha ötede sandalye üzerindeki çorapları Nazım'ın çoraplarını da aldı ve gelecekte kocası olacak olan kişinin bavuluna yerleştirdi.

-Nazım bir köşede durmuş, Nermin'i seyrediyor ve içinden de:

-Aşkolsun, diyordu. Mesut edebilecek bir insan olduğunu isbat ediyor.

Ma~anın üzerindeki çıplak kadın resimlerine baktı. Türlü türlüydüler. Gözleri Nermin'in iki fotoğrafına ilişti. Birisi yarı beline kadar uzun bir fotoğrafı. İlk defasıymış gibi utandı. Nermin'i sanki hiç çıplak görmemişti. Kucak kucağa yattığı dört geceyi düşündü. Hayaldi sanki onlar.

Nermin pencereyi açmış geriye dönüyordu. Nazım'ın fotoğraflara baktığını gördü. Yüzündeki ifadeyi gördü. Koştı, bütün çıplak fotoğrafları- camlarından çıkardı. Ateşi yaktı ve ateşe savurduğu fotoğrafları, eli Nazım'ın elinde olduğu halde seyretmeye başladı.

Her ikisi için de yarın başka bir ufuk parlayacak ve geçmiş, kötü geçmiş unutu vereceklerdi.

*
* *

Çakır sabahın. saat beşinde uyandı ve tam yarım saat geceyi düşünerek yatağından kalkmadı. Kalktığızaman saat S'i 30 dakika geçmiş, hazırlandığı an saat 6'yı vuruyordu. Kahvaltısıp.r~ttikten sonra dışarıya çıktı.

-Nereye gidebilirim, dedi. Evet,Zeynep'e gitmeli ve özür dilemeli.

Gökyüzüne baktı. Gökyüzü neden yeşil olmasın da mavi olsun? Her şeyde bir hikmet vardır, diye düşündü. Öyleyse gökyüzünün mavi olamsındaki hikmet nedir acaba?

Bir köpeğin havladığını duydu. Dönerek baktı sonra da:

-Nuriler'in köpeği Dik, dedi.

Yanından bir bisikletli geçti. Üzerinde mavi ceketli, sarışın, yeşil pantolonlu bir çocuk vardı.

....

-15-

Bir aşhaneye oturmak istedi ama sonra da:

-Kahvaltımı aldım, dedi, fazla israf haramdır Müslümanlık'ta.

Millet Parkı'na girdi. Saatine baktı. 10'na 10 dakika vardı. Bir kanepeye oturdu, Biraz sonra karşıdan.

Nasıl anlayabilir, bilebilirdi ki gelenlerNazım ile Nermin'di.

*
* *

Nermin yavaşça Nazım'a:

-Bilir misin Nazım? dedi. O kadar mesudum ki. Anlatamam arlık deyi veren bana.

Nazım sol eliyle Nermin'in saçlarını okşalayıp.

-Ben de Nermin, dedi. Bu gün nikahlanıyoruz, yakında da Tanrı eğer isterse evleniriz inşallah.

Kızı kucakladı. Yanağından öptü. Sonra da;

-Haydi güzelim, dedi. Bizim hikayemiz böyle bitsin.

Kapıyı çıkarken Çakır da yerinden kalkmış öteki kapıya doğru ilerliyordu.

*

* *

Zeynep yatağından kalktığı zaman saat 10'u vuruyordu. Kahvaltısını aldı ve her sabahki gibi hatıra defterini yastığının altından alarak mektupları, yazıları, bütün önemli şeyleri sakladığı dolaba yerleştirdi.

-Aman Allahım, dedi. Akşam gördüğüm rüya. Birisine anlatmaya kalksam deli çıkarır beni.

*

* *

Dilber çoktan gelmiş, yatağına uzanmış, tatlı tatlı uyuyordu.

Zil acı acı çaldı. Dilber esneyerek uyandı:

-Aman Allahım, dedi, sabah namazından misafir. Şaşılacak şey doğrusu.

Kalkarak asından paltosunu aldı, Sırtına geçirdikten sonra kapıya doğru ilerlemeye başladı.. Biryancın da söyleniyordu.

-Aman .. Canım sıkkın yine bu gün.

Saçlarını bir fahişenin yaptığı gibi ardına attı.

-Yoksa, bu gelen kim olursa olsun kapı dışarı mı edeyim kendisini.

Aklı başına yeni gelmiş gibi utanırcasına güldü.

-Hayır bu olmaz .. Yapamam ben bunu.

Kapıya vardığı zaman bir düşünce aldı kendini:

- 16 -

Açsın mı? Açmasın mı?

-Behey abdal, dedi içinden, ya Zeynep'in sözlüsüyle. Sonra halin nice olur?

Kapıyı açtı:

-Kimsiniz? diye sordu.

Karşısındaki delikanlı düşündü, taşındı. Yüzünün hatlarından ne kadar sıkıldığı belli idi. Ne diye bilirdi şimdi? Ya Zeynep kabul etmezse kendisini evine;

-Zeynep'in aşıkları .. Yok arkadaşlarından. Dedi. Dedi ama kırdığı potu nasıl tamir edebilirdi .. Aldırmadı.

Dilber güldü;

-Ya öyle mi? Demek ki Zeynep'in aşıklarından birisisin. Acaba seni eve kabul eder mi dersin?

Çakır şimdi tam manasıyla keyiflenmişti. Kendi kendine;

-Bana .bu .Dilber'in iyi bir .kadın olmadığını söylemişlerdi. Meğer dedikleri doğruymuş, Anı.zıngençliğin ateşled sanverdi Çakır'ı ve haddi olmayarak:

Neden kabul etmesin, dedi. Hem o kabul etmezse sende mi kabul etmezsin?

Dilber düşündü: "Yaman bfr.genç dedi, .sartki onunla yattığım zaman daha mı mesut olurum? Bu genç çok hoşuma gitti doğrusu." Çakır'ı kolundan tutarak içeriye doğru çekti sonra da bayılırcasına Çakır'ı kucağına aldı ve delicesine öpmeye başladı.

Çakır kendisine gelerek, şaşkınlıktan kurtulduğu dakika:

-Bıraksana beni, dedi. Ben sana ne dedim, sen ne anladın.

Dilber'in kollarından kurtarmaya çalıştı kendisini. Fakat anladı ki bu kuvvetli kadının kollarıyla başa çıkamayacaktı. Zaten kaç zamandır kadın nefesi hissetmeyen yüzü Dilber'in nefesiyle canlanmış s gibiydi. Kucaklayıverdi, kucaklayıverebildiği kadar Dilber kadını. Aşka, şehvete susayan dudaklar birleşti.

Dudakları aypldığı z~ınan kollar da ayrıldı. Kadın delikanlıyı kollarından tutarak:

-Takipetbeni, dedi. Götüreyim seni Zeynep'e.

Bir koridora vardı. Dilber ile Çakır sağdaki bir odaya daldı. Dilber Çakır'a döndü:

-Gel dedi, burada...

- 17 -

Çakır iç.eriye girer girmez, kapıyı kapayan Di-lber, Çakır görmeden kilitleyi verdi. Geri döndüğü zaman Çakır'm alık alık yüzüne baktığını gördü.

-Bu bir yatak odası, diyebilirdi Çakır.

-Evet, diyebilirdi Dilber.

Çakır'ı kolundan çekti. Yatağa doğru ilerledi. Paltosu üzerinden çıkmış, ince geceliğinin altında narin vücudu, kumların berrak bir denizde görüldüğü gibi görünüyordu ve vücudu soğuktan üşüyormuş gibi titriyordu.

Çakır'ın gözleri karardı. Hiçbir şeyi görmez oldu. Dilberi kucakladı, yatağa fırlattı. Şimdi yatak darmadağın, yağlanmış bir araba tekerleğinin gıcirtısı gibi gıcırıyor ve her zamanki gibi üzerinde bir insan değil iki insan taşıyordu.

*

* *

Çakır gömleğinin düğmelerini ilikledi. P~ntolonunu giydi. Döşemenin üzerine düşerek kirlenen ceketini temizledi. Giydi.

Koltuğa oturarak Dilber'in giyinmesini, süslenmesini seyretmeye başladı.

Dilber giyinip, süslendikten sonra Çakır' a döndü:

-Adın ne? Canım dedi. Benim Dilber.

Çakır güldü:

-Benim de Çakır, dedi.

Dilber masanın üzerindeki şekerleri uzatarak:

-Almaz mısın?

-Yetmez mi aldığım? Fakat madem öyle istiyorsun öyle olsun.

Bir tane alarak ağzına koyduğu zaman Dilber kilitlediği kapıyı açarak:

-Haydi Çakır, dedi, Zeynep'e götüreyim seni.

Çakır kalktı ve beraberce Zeynep'in bulunduğu odaya doğru ilerlemeye başladı.

*

* *

Dilber bir kapıyı çaldı. İçerden Zeynep:

-Ne var? dedi.

Kadın kapıyı aralıklandırarak içeriye baktı. Zeynep oturmuş roman okuyordu.

-Benim, dedi. Bir misafir geldi, sizi istiyor.

-Geliyorum ..

-Kendisini' buraya kadar getirdim. Gelsin mi?

-Gelsin.

Dilber hürmetkar bir vaziyet alarak:

- 18 -

-Buyurunuz efemim. dedi.

Çakır gülümsedikten sonra odaya girdi. Girerken de kapıyı kapıyordu Dilber.

*

* *

Zeynep gülerek:

-O, sen misin Çakır ağabey.

Karşısındaki koltuğu göstererek:

-Otursana, dedi.

Çakır:

-Bana artık ağabey deme Zeynep, dedi. Çünkü seni almaya geldim.

Zeynep'in yüzünü bir sevinç dalgası kapladı:

-Sahi mi? Söylesene sahi mi?

Ayağa kalktı. Çakır da kalktı. Üzerine ilerleyen Zeynep'in sevincini ölçmeye çalışıyor ve anlıyordu ki sevinç, bu sevinç o bildiği sevinçlerden değildi. Zeynep tıpkı bir çılgın gibi Çakır'ın açılan kollarına bırakıverdi kendini. Başını göğsüne dayadı:

-İnan Çakır, dedi. İnan seni o kadar seviyorum ki.

Ağlamaya başladı. Çakır ağlayan yüzünü yüzüne çevirdi:

-Ne o? Ağlıyor musun?

Elleriyle gözyaşlarını sildi: Sonra:

-Ağlama benim vefakar sevgilim, dedi.

Saçlarını okşamaya başladı.

Zeynep kollarını, kollarında bulduğu. gelecekte kocası olacak olan erkeğin boynuna doladı. Yüzler şimdi birbirine yaklaşıyor ve iki sevgili nefeslerini birbirlerinin üzerinde seziyorlardı. Nihayet dudaklar birleşti.

*

* *

Anahtar deliğinden içerisini gözetleyen Dilber nefretle mırıldandı.

-Hayır, hayır. Olmaz.

Düşündü:

-Fakat ben de beni bir abla gibi seven ve besleyen kıza karşı alçaklık yapmam.

Gözlerinden iki damla yaş, yanaklarına yuvarlandı. Demin kucığında bin bir ümitler besleyerek yattığı erkek şimdi başkasının oluyordu.

-İrşallah mes'ut olurlar diye hafif hafif konuşmaya başladı. Ben de artık randevu evlerinin bir numaralı kadınlarından olacağım. Belki de bir gün mes'ut olabilirim. İşte o zaman kızımı. iyi yetiştirmeye bakarım. Benim annem ... körolasıca annem hep o sebep oldu bunlara.

ÜÇ GÜN SONRA

-19 ..

Sinemanın başlamasına 20 dakika var.

Dilber yanındaki erkeği dürttü.

-Görür müsün şu yan sıralarda, çıkış kapısının yanında oturan genç kızla delikanlıydı.

Adam:

-Anlamadım, dedi, hangisini demek istiyorsun.

Kadın işaret parmağıyla işaret etti:

-Ha onlar mı? Anladım. Hanım efendin değil mi?

-Evet.. Fakat bir zamanlar..

Dilber şişman adamın çenesini okşayarak:

-Şimdi, sen olduktan sonra...

Gülüşler. Biraz sonra şişman adam:

-Anladık, dedi, karga sesiyle. Anladık. amayanındaki kim?

Kadın dalgın dalgın Çakır ile geçirdiği mes'ut günü düşündü. Acaba bir daha o günü geri getirmeyi miydi? Aklına şeytanlıklar geldi. Bir çok defalar daha Çakır kucığında, yatağında olmalıydı mutlaka. İçinden: "Erkekler, dedi, bir kadınla

kalamazlar .dünyada. Bahusus bir kadınla yaşamış olanlar o kadını yıllar geçse ..bile unutmazlar ... Öyleyse .." Çakır beş gün sonra yatağında olacaktı.

Kendinden geçerek:

-Yaşa, dedi.

Şişman adam:

-Kim yaşasın karıcığım, diye sordu.

Dilber aldırmadı.

-Hiç.. hiç kimse, dedi.

-Hiç olur mu Dilber. Yoksa delirdin mi sen?

Kadın birden bire iğneli fıçıya döndü:

-Ne? Bana deli diyorsun ha. Eve dönelim de...

Adam, o cüsseli adam değişiverdi ansızın:

-Affet.. Afet karıcığım. Dedi.

İçinden de: "Amma da budala insansın ha.. Bela bu be. Nerden nereye elime düştü. Eline düşüverdim."

*

* *

Arkada Dilber ile kocasını dinleyen üç delikanlı katılasıya gülmeye başladılar.

Tanrının işi ki ışıklar sönmüş birinci film başlıyordu. Yoksa bir kavgaya çıkabilirdi

Dilber.

*

* *

Sinema bitmiş herkes evine yöneliyordu.

Çakır.Zeynep' e:

- 20 -

-Zeynep, dedi. Yağmur hafif de olsa yağıyor.

Karşıya baktı. Zeynep' de baktı. Karşiki lokantada Nermin ile Nazım 'ı gördü.

Çakır devam etti:

-Bir taksiye girelim mi?

Zeynep sadece:

-Girelim, dedi.

Taksiye girdiler. Taksi halkı yarararak ilerledi. Zeynepbaşını hikahlısının omzuna dayadı:

-Bilsen dedi. Bilsen ne de mes'udum.

Çakır:

-Ben de, dedi. Dudaklar birleşti.

*

* *

Bir ara taksi burdu. Şoför:

-Hay Allah cezasını versin, dedi. Bu kız da daima karşıma çıkıveriyor. Yanındaki kim?

Çakır ile Zeynep'in sabırsızlandıklarını nereden bilsindi. O herşeyi unuttu]UŞ gibiydi.

-Her kimse. Diye söylenmekte devam etti. Halbuki Süreyya (*) bu kadar da açık bir kız değildi.

Çakır şoför Ukri'yi dürttü.

-Ukri Bey... Daldın ansızın.

Ukri başını salladı:

-Affetbeyirn, dedi. Hakikaten dalgınlaşiverdiin.

Taksi var hızıyla yoluna devam ediyordu.

*

* *

Nermin Nazım ile dışarıya çıkarken yağmur durmuş, fakat müthiş bir soğuk başlamıştı'. Yandaki sinemaya bakıverdiler. Gecenin saat on ikisiydi. Sinemaçan.son kişi çıktı. Sarhoştı.. Sağa sola yalpa vura vura yaş sokaklarından birisine saptı. Sinemanın kapıcısı kapıları kapadı ve belki de her gece kendisini bekleyen genç karısının kucağına bir an önce varabilmek için acele etti. O da uzaklaştı.

Nazım:

-Nermin, dedi. Sen kızıyla evlenen adamın romanını okudun mu?

Nermin güldü:

-Olur mu öyle şey.

-Niçin olmasın? Düşün ki bazen ortaya bir konu atan yazarlar müthiş bir konu seçmeye çalışırlar.

-Yazan kim?

Nazım da bugün ilk defa güldü:

-İnandın mı canım? dedi. Konuşma konusu bulamadım. da.

Karşıdaki palmiyelere baktı ve devam etti.

-Bir şeyleratıvereyim, Dedim. Halbuki böyle bir roraandan.haberim bile yok.

Yürüdüler. Biraz gittikten sonra yan bir sokağa döndülçL B.ir sarhoş:

Hapishane çeşmesi yandan akıyor yandan; hakikaten güzel bir sesle çağırıyordu.

*
* *

"Venice Bar"ın önünden geçerlerken Nermin eski hayatını, Nazım da Zeynep'in dolgun göğsünü hatırladı. Niye yalan söylemeli. Zeynep'e o an vurulmuştu birdenbire.

*
* *

Sonuç

Çakır ve Zeynep'in bir kızları oldu. Adını Akile koydular.

Nazım ve Nermin mes'ut bir hayat yaşadılar ama, yazık ki çocukları olmadı.

Dilber'in bir oğlu oldu. Adını Akil koydular.

*
* *

Aradan yıllar geçti...

Akile ile Akil evlendiler. Bir kızları oldu. Adını Zeynep koydular.

*
* *

Yalan'ın kahramanları mes'ut yıllar yaşadılar ... ve kim bilir belki de hala daha yaşıyorlardır.

Not: Eğer hikayeyi yazan onları hayalinden silmemiş, öldürmemişse.

Bener Hakkı MUMİN
15 Aralık 1953
CİLT 9
No:1249

(*) Süreyya'nın oğlu Şahap'ı yakında "Kızarnla Evlendim" isimli romanda tanıyacaksınız.

BİRDEN YÜZE

Beş kişiydiler. Birincisi; sarı saçlı, mavi gözlü, kendi halinde, arkadaşlarını neşelendirmeyi bilen bir kızdı. İkincisi; ela gözlü, kumral saçlı, çapkın buna rağmen arkadaşlarına karşı vefakar, fakat her zaman düşünceli olan Gülüstan'dı. Üçüncüsü; delişmen, ansızın ortaya olmayacak fikirler atan, kız arkadaşlarının bir çoğunun dansı sevmelerine rağmen danstan nefret eden, yeşil gözlü Deli Fato'ydu. Dördüncüsü: tarif edilmeyecek kadar iyi ruhlu, şair, anasız babasız bir kız olan Nermin'di ki şimdi teyzesinin yanında kalıyor, gül gibi geçiniyor gidiyordu. En nihayet beşincisi: odaya en son girendi ki ismi Fatma, fakat Fatoş olarak çağırılan hiçbir şeye aldırış etmeyen, bundan dolayı da bazı arkadaşlarının tepkisini alan bir kızdı. Deli Fato, zaten deliydi, birincisinin güldüğünü görüyor ve ne de işitti. Nermin:

Gül güller açılın gülüşlerinden; diye başlayan bir şiiri hatırlayarak, gönülden okumaya başladı. Fakat üçüncü kıtının dördüncü mısrasını hatırlayamadı ve sus oluverdi. Beşinci Suzi'nin gülüşüne, dördüncünün şiir okuyuşuna katıla katıla gülmeye başladı ve bir-müddet-sonrasükünü buldu.

Üçüncü karşıkı pencereye baktı. Gözleri pencereden komşunun balkonuna takıldı. Oradan da içeriye bakınca dersine çalışan Emine'yi gördü. Emine'nin böyle vakitler de çalıştığını Deli Fato çok iyi biliyordu.

Fatma'nın gözleri mesut bir ışıkla parladı. Kim bilir neler düşünüyordu.

Gülüstan yaklaşan, saat altıyı düşündü. Saat altıyla beraber sevgilisi Nuri de gelecekti.

Deli Fato beşincisini dürttü ve:

-Birdenyüze kadar saysana Fatma dedi.

Fatma üçüncüsünü tam manasıyla anladığından söylediğine hiç itiraz etmedi ve saymaya

başladı:

-Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, on dört on beş, on altı, on yedi, on sekiz, on dokuz, yirmi, yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç, yirmi dört, yirmi beş, yirmi altı, yirmi yedi, yirmi sekiz ...

Deli Fato, yirmi sekizde "dur" dedi. "Ahengi veremiyorsun, tekrar say."

Fatma Deli Fato'yu dinledi ve tekrar, yeni baştan saymaya başladı:

-Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç: fölldört on beş, on altı, on yedi, on sekiz...

Birincisi, ikincisi ve dördüncüsü katıla katıla gülüyorlar, buna rağmen beşincisi ciddiyetini muhafaza ediyor, üçüncüsü ise altın altın gülüyordu.

-Yirmi dokuz, otuz, otuz bir, otuz iki, otuz üç, otuz dört, otuz beş, otuz altı, otuz yedi, otuz sekiz, otuz dokuz, kırk, kırk bir, kırk iki, kırk üç, kırk dört, kırk beş, kırk altı, kırk yedi, kırk sekiz, kırk dokuz, elli, elli bir, elli iki, elli üç, elli dört, elli beş, elli altı, elli yedi, elli sekiz, elli dokuz, atmış.

Dur kendini zorluyorsun. Doğrusu altmıştır ama biz atmış diyoruz. Haydi atmıştan tekrar sayıver.

-Atmış, atmış bir, atmış iki, atmış üç, atmış dört, atmış beş, atmış altı, atmış yedi, atmış sekiz, atmış dokuz, yetmiş, yetmiş bir, yetmiş iki, yetmiş üç...

Deli Fato, Fatma'yı yine durdurdu:

Eğer bu saydığın sayıları yazsaydın.nasılıyazacaktın?

-Nasıl mı? Çok kolay: Her sayıdan sonra bir virgül.

-Yalnız yüz dedikten sonra bir nokta.

Dördüncüsü, ikincisi ve Suzi katıla katıla gülüyor Gülistan'ın gözlerinden yaşlar akıyordu.

Üçüncüsü beşincisine:

-Olmadı, dedi. Her on sayıdan sonra bir nokta.

Fatma saymayadevam etti:

-Yetmiş dört, yetmiş beş, yetmiş altı, yetmiş yedi, yetmiş sekiz, yetmiş dokuz, doksan.

Doksan bir, doksan iki, doksan üç.

Deli Fato:

-Daha yavaş.. dedi. Yavaş sayılan sayılar daha çok hoş a gider. Mesela: doksan üç, doksan

dört, doksan beş, doksan altı.

Durdu sonra devam etti.

..Yazarken yavaş saydığını anlatmak için ne yaparsın?

Beşinci kız cevap ve remedi. Sustu. Deli Fato anlatmaya çalıştı:

-Her sayıdan sonraduruş nisbetine göre.noktalarsayınakla devam et.

Fatma.saymaya başladı:

-Doksan dört .. -Doksan-beş doksan altı. Doksan. yedi.. Doksan sekiz, Doksan dokuz.

-Son ..

-Yüz ..

Kapı çalındı. Üçüncüsü kalkıp açtı. Gelen altıncısı, Güzin idi. Esmer, alıngan, fakat günlerini gün etmesini bilen bir güzeldi.

Girer girmez:

-Haydi, dedi, gezmeşe.gidelim.

Birincisi; ikincisi; üçüncüsü. dördüncüsü, beşinci ve nihayet altıncısı odadan çıktılar.

Odanın birucundan öteki ucuna doğru bir fare geçip gitti. Ardından da bir kedi fırladı ...

Ben-Hak :.....

27 Ekim 1953

CİLT 9

No:1208

SİYAH BOYUNBAGI

-On Kasım bugün, Atamın öldüğü gün, dedi. Matem günümüz.

Yattığı yerden doğruldu. Pencereden dışarıya baktı. Daha güneş doğmamıştı. Kalktı. Elini, yüzünü yıkadı.

-Siyah boyunbağı takmalıyım diye mırıldandı. Gel gelelim ki koyu renk elbise giymeliydi. Fakat istediği gibi değildi elbiseleri. "Bir şey değil." diye düşündü. Olmayınca ne yapabilirdi. Ama olduğu zaman mutlaka vazifesini yapmalıydı.

Giyindi. Boyunbağını taktı.

* *
*

Her geçtiği yerden kendisine acayip acayip bakanlar ve bakanların bir çocuğu gülerek: "Garson be bu." diyorlardı. Halbuki zavallı neler düşünmüş, neler tasarlamıştı. O, herkesi kendisi gibi zannediordu. Ne kadar da aldanmıştı. İlk defa olarak bir iki arkadaşına: "Budala .." dedi.

Ahmet Bey insanlardan ırak yaşamayı çoktan istiyor, arzuluyordu.

-Ayrılacağım, dedi. Bu insanlardan, ayrılacağım. Beni yalnız ayda bir görecekler. Sair zamanlarda asla.

Bu sözleri her zaman söylerdi ve söyledikten biraz sonra da:

-"Saçma. İnsanlardan neden bu kadar nefret ediyorum? Hem haklı olsam bile sevgilimin ne kabahati var bunda? Zavallı kızcağazı yalnız bırakırsam'n olur hali sonra? Saçma. Olmaz, olmayacak şeylerden birisi! Zaten böyle olmayacak şeylerden bahsetmeyi ne kadar da severim!" derdi.

Karşıkı tepelere baktı. Gözleri karşıkı tepelerden gökyüzüne döndü. Hava simsiyah bulutlarla kapanmıştı.

-Hakkı var, dedi, hakkı var gökyüzünün. Bu gün kara gün. On Kasım bugün. O da ağlayacak. Bugün de ağlamak herkesin hakkı.

Sonra, biraz sonra:

"-Ben neden ağlamıyorum?" diye düşündü.

Ağlıyordu ya. Gönülden ağlıyordu. Kalbi ağlıyordu, gözleri ağlamasa bile.

Aklına Faruk Nafiz'in iki mısrası geldi:

"Kimi yüzü gülerken yüreği kan ağlıyor.

Kimi kalbi gülerken yüzü yalan ağlıyor."

İki mısra okuduktan sonra bir çeyrek geçti. Gökyüzüyle birlikte ağlamaya başladı. Her ikisi de haklıydı.

* *
*

Siyah boyunbağına baktı. Etrafına bakındı.

Şehirden ne kadar da uzaklaşmışım. Halbuki saat sekizde işe gitmeliydim.

Saatine baktı. On birdi.

-Varsın bir gün de geç kalayım, dedi. İdam yok ya sonunda.

Şehire vardığı zaman saat biri vuruyordu. Yemeğini yedi ve yatağına uzanıverdi.

O kadar yorulmuştu ki.

Saat ikide yattığı yerden kalktı. Ateşi körükledi.

-Sağ ol benim sevgili anneciğim dedi. Sen olduktan sonra, insanlardan nasıl ayrı yaşaya bilirim?

Atatürk'ün duvarda resmine baktı:

-Asla ölmeyeceksin,dedi, asla, asla!

Ben-Hak.

10 Kasım J 953

CİLT9

No:1220

ŞAİR ŞİİR YAZIYOR

Ellerini ovuşturdu. Kendi kendine "Behey abdal" dedi: "Sen ki istediğin zaman şiir yazarsın ve şairler var ki şiir yazmak için ilham perisini bekliyorlar. Niye duruyorsun bir şiir yazı versene." Pencereden karşıki eve baktıktan sonra gökyüzüne baktı. Gökyüzünde yıldızları, ayı gördü. Ay pasparlaktı. Ayı Viktoryalı'sına, Viktoryalı'sını aya benzetti. O, ne de temizdi. Güldüğü anlar ne de güzelleşir. Ya hele bakışı..bakışı... Deli eder bakışı insanı" diye düşündü. Oturduğu kırık sandalyaden kalktı, bir aşağı bir yukarı gidip gelmeğe ve adımlarını saymaya başladı. Durduğu zaman kırkıncı adımı atmış kırk birincisini atmak üzereydi. Tekrar yerine oturdu. Aklına "Kırk Haramiler" geldi. Ama, onları pek çabuk unuttu. Önündeki kitaplara baktı. İlk gözüne ilişen "Çalıkuşu" oldu. Eline aldı, okuyup da beğendiği sayfalara baktı. Gözü ansızın beğendiği bir parçaya ilişti ve işte bunun üzerine Çalıkuşu'nu atıverdi. "Guya şiir yazacaktım" diye mırıldandı. Eline kalem aldı ve bir şiir yazmaya o an karar verdi. Yazmaya başladı:

Yolun var cehenneme kadar,

Usandım bıktım elinden

Kimden usanmış, bıkmıştı. Düşündü, düşündü. "Hakikaten" dedi: "Hakikaten kimin cehenneme kadar yolu var?" Kendi kendine sorduğu soruya cevap veremedi. "Sonu gelsin de hele" diyerek bir mısra daha karaladı:

Uyusan:

Durdu. Başka ne yazabilirdi? Hükmü kalemine bıraktı. O her şeyi kesin bir sonuca bağladı:

Ve kalkmayıversen bir daha

Ağlamam ardından ...

Bir kıta oluvermişti. Yazdıklarını tekrar okumaya başladı:

Yolun var cehenneme kadar,

Usandım, bıktım elinden

Uyusan:

Ve kalkmayı versen bir daha

Ağlamam. ardından

Fakat, bu beş mısra'ı neden yazmıştı? Kime yol gösteriyordu? "Bana ne?" dedi;

"Şairlerin yalan söylemeye beraatleri vardır." Öyleyse. "Daha fazla düşünmedi.

Hükmü, bir sonuç vermeyi yine kalemine bıraktı:

Bir aşk gelmede durmadan;

Senden bir gül gibi güzel.

Aklım yokmuş diyorlar..Haydi olmasın

İnan ki "dur" deymeyeceğim ardından

Tekrar durdu. Gökyüzü bulutlarla örtülmüştü. "Belki yağmur yağar" diye düşündü.

Nesine gerek?Yağmur yağacaksa bari bir an önce yağsındı:

Sıratın ince bir köprüdeyim

Neler olduğunu söylesem de

Yardıma koşma sakın.

Yolun var cehenneme kadar

Ne Allahın belasısın.

Şair, "Şair bir şiir yazıyor" başlıklı hikayesini okumaya başladı. Gülümsedi ve gülümsediği zaman dışarıda şimşekler çakıyor, gök gürliyor, yağmur yağıyordu.

Gözleri uzaklara daldı. Şimdi, sevgilisi karşısında beyaz bir elbiseye bürünmüş olarak duruyor ve kendisinin güldüğü gibi gülüyordu ...

Ben-Hak
20 Ekim1953
CİLT9
No:1202

HİKAYE

"Hayır, hayır" diye haykırdı. "Yazamayacağım yazı... Zorla mı? Ya hikaye şöyle hoş a gidici herhangi bir konuda küçük bir hikaye yazamaz mıyım?" Toprağa baktı, üzerinde yıllardır yaşadığı, şimdi kuru kupkuru olan butoprak yabancıydı sanki.

Güzel mısralar yazardı ama, şiir yazamazdı bir türlü. Nedendi acaba? Sebebini kendisi de bilmez ve öğrenmeye de zorlamazdı zekasını. Sağındaki kiraz ağaçlarına baktı. Baktı da geçmişini, neşeyle dolu geçmişi hatırladı. Komşu kızı Zeliha ile az mı gülüp oynamışlardı kiraz ağacının altında. Ya hele kirazların akisini berrak gölde seyretmeleri! Hakikaten geçmiş günler bir altın gibi değerliydi.. Eskiye ait hoşuna gitmeyen günler de vardı. Fakat o kadar az ve o kadar önemsizdi ki, doğrusu arada bir hatırladığına delilik ediyordu.

Burnunun dibinde vızıldayarak bir sinek geçti. Çok, pek çok nefret ediyordu her ne halse sineklerden, Eskisi gibi küfretmeye başlıyacaktı ama dört gün önce verdiği söz hatırına geldi. Kendi kendine söz vermişti ki ne olursa olsun küfretmeyecekti. Sözünde durmalıydı. Çünkü özü doğru sözü doğru Türk oğlu Türk'tü.

Ne yazı yazacaktı-ne de hikaye. Artık yazıyı da hikayeyi de unutuvermişti birden bire. Sadece yavaş yavaş ardında bir kızılık bırakarak ufukta kaybolmaya başlayan güneşi seyrediyordu şimdi. Halbuki dört saat önce bakabilir miydi güneşe? Elbette bakamazdı, "İşte" dedi, "Her şey yükseklerde olduğu anlar göz kamaştırıcı, yakıcıdır."

Güneş bir yarım kaldı, yarım da yarımlığını kaybederek gittikçe küçüldü. Biraz sonra gıyüzü güneşin firavunluk sattığı yere hakim olmuş, dünyaları seyrediyordu, Hakikatte güneş yine aynı yerde, dahil insanları şaşırtıyordu işte o kadar.

Oturduğu yerden kalktı, ceketini attığı yere doğru yürüdü. Eğilerek ceketini aldı ve silkeledikten sonra giydi. Kağıtları sağ cebine, kalemi de üst cebine yerleştirdi. Deniz şimdi sakın ve kordonboyu her halde her geceki gibi güzel kıyılarla dolu olmalıydı.

Bisikletini evden alıp da dışarıya çıktığı zaman, komşu Emine Hanım'dan dönen anne ve ablasıyla karşılaştı. "Yemek yedin mi ki gezmeye çıkıyorsun?" demelerine aldırmadı, bisikletine atladı: "Allahasmarladık" dedikten sonra şosede ilerlemeye başladı, Anne kız aldırmadılar. Huyuna alışmıştılar çünkü.

Anne ile kız eve girip kapıyı kaparlarken Ayer'in yolun dönemecini döndüğünü gördüler. Kim bilir yine hangi kızın peşine düşecek ve yine kim bilebilirdi ki saat kaçta eve dönecekti. Asıl bildikleri içmeden sağ olarak eve dönünce her geceki gibi sayıca yazı yazacağı ve de roman hulasası edecekti.

Gökyüzü parlak yıldızlarla örtülü, ay sevgililere, mesut olanlara iyi iyiliği yapıyor, onları karanlıkta kalmaktan kurtarıyordu. Şehirde otel de vardı ama sevgililerin seviştiği yer ya deniz yahut da şehir dışında güzel, gönül çekici ilham verici yerlerdi;

•"Hikayeci, hikaye yazmadı ama onun bir saatlik hayat hikayesinden ortaya Hikaye isimli hikaye çıkıverdi."

B.AliHakkı•TÜRKÖGLU
10 Aralık 1953
CİLT 9
No:1245

İLBAMİ BEY

Dörtgün sonra 29 Ekim'di. Sahneye çıksın mıydı? Çıkmasın mıydı? Oturduğu yerden kalktı, pencereden dışarılara baktı. Sevgilisini düşünüyordu. Sevgilisi hakkında yazdığı şiirler hatırına geldi. Nihayet sahneye çıkmaya canı gönülden karar verdi. Sahnele kendi yazdığı şiirlerden okumalıydı. Şiirlerini gözden geçirdi:

-Hay Tanrı mustahakım versin, dedi. 29 Ekim hakkında iyi bir şiirim yok ki. Önünde "Turkish Reader" isimli bir ders kitabı vardı. Can sıkıntısı bu ya. Kitabı aldı, karıştırmaya başladı. Bir aralık gözü Yunus Emre'nin koşmasına ilişti ve okumaya başladı. Bitirdiği zaman/yağmur yağıyor şimşekler çakıyor ve dışarıdan arkadaşların şaka olsun diye: "İşte arkadaşın" dediği Tarzan isimli köpeği havlıyordu. Tarzan'ın ismine bakmayın, o öyle uyuz öyle sinsi ve etrafındakilerine saygı göstermeden ısırmayı o kadar iyi beceriyordur ki! Hatta eski efendisi Ferruh'u bile kaç defalar ısırmıştı. Eski efendisi doğru, bir köpeğe bile saygı göstermesini bilen, yeni efendisinden bir kal daha centilmen, her fikre hürmet eden elli, elli beş yaşlarında görünen bir gazeteci ve bir acentlik sahibiydi.

Şair, Tarzan'ımsadık efendisi İlhami gökyüzüne tekrar baktı ve işte olan yağmur durdu. Ne demübarek adamdı doğrusu. Karşıyabaktı. Gazeteci geliyordu. Boyu küçük olan gündelik veya haftalık gazeteleri satan bu gazeteciye İlhami; "Küçük" diyor ve Ona karşı hiç de iyi davranmıyordu. Saatine baktı, eğlenmişti bu gün. Bunun üzerine sövüp saymayabışladı.

-Küçük, Allah cezanı, Allah belanı versin Küçük. Bugün beni çok ilgilendiren bir yazı var gazetelerde. Bir ilân onu tez okumamı söylemişti Ferruh. Mendebur herif. Sen de mendebursun Ferruh da. Hay Tanrı yerin dibine soksun ikinizi de.

Küçük gazeteci yaklaşmıştı. Sustu. Her ne de ols-a arkadaşlıklar. Hiç bir arkadaşın önünde de sövülür mü? Sövlmezdi ama o çoğu zaman söverdi.

Küçük gazeteci geldi. İlhami beş gazeteyi de aldı. Bir göz geçirdi ve yine sövmeye. Lügat parçalamaya nede güzel becerdiğini göstermeye çalıştı.

-O lügât parçalamalan-buraya yazmayacağım. Çünkü HAYAL'im buna mücadele etmemektedir.

Nihayet Yüce Önderim nutkunu okumaya karar verdi. Fakat yine nutku okumadan önce adeti veçhiyle biraz da edebiyat dökecekti.

Karar verdi ve yağmurlu bir Ekim sabahından 9 saat sonra 29 Ekim günü dediğini yaptı. Nihayet kendine göre bir çok kişileri etrafına topladı. ..

Uyandığım zaman saate baktım. Dördü dön.daktka, beş saniye, üç salise geçiyordu. Saliseler, saniyeler, dakikalar, saatlar, günler, haftalar, aylar, yıllar ne de çabuk geçer. Çağların çabuk geçip geçmediğini bilmiyorum; ama mutlaka onlar da dünya gibi, güneş gibi saliselere, saniyelere, dakikalara, saatlara, günlere, haftalara, aylara ve nihayet yıllara uyuyorlardı.

Ben-Hak

3 Kasım 1953

CİLT 9

No:1214

ALİ'LER

Üç arkadaşlar ve üçünde isimleri aynıydı Ali. Hani "Üç Silahşörler" var ya, işte bu üç Ali'ye "Üç Aliler" denilebilirdi. Gelgelelim ki onlara ne "Üç Aliler" ve ne de "Üç Ahbap Çavuş" demiyorlardı. Birisine Veli Ali, ötekine Ali Kadri ve en küçüğü ise Deli Ali diyorlardı.

Veli Ali hakikaten veliydi. Ali Kadri ise her zaman düşünceli, şair ruhlu, insanlardan ayrı yaşamayı seven, zayıf cılız on sekiz, on dokuz yaşlarında bir gençti.

Deli Ali ise tuttuğunu koparan cinsten, hiçbir şeyden yılmayan; zayıfları, kimsesizleri koruyan on beş on altı yaşlarında, bıyıkları henüz terleyen delişmen bir çocuktü. En büyüklerine bile sırasında karşı koyan Deli Ali'nin sakın isminin görünüşüne bakmayın, O, sırasında bir âlim, sırasında ise bir serseri olabilirdi.

Veli Ali, Ali Kadri ve Deli Ali sinemaya beraber, gezmeye beraber giderler, birbirlerinden hiçbir şeyi gizlemeyi hiçbir an düşünmeyi bile düşünmek istemezdi. İlk ikisinin babaları tüccar, üçüncüsünün ise sinemacıydı. Zaten o sebeple değil midir ki haftanın soniki gününde vs: bazen ilk günü ile son üç gününde sinemaya giderler ve birçok filimler görürlerdi. Zengin dönecek kadar paralıydılar. Gün geçmezdi ki ceplerinde para olmasın, Ama, benim neme lazım çalışkandılar da.

Bir Cuma günüydü. Veli Ali ve Deli Ali'yi gördüm. Sizin de anladığınız gibi Ali Kadri yanlarında değildi. Şaştım. Şaşılacak, hem de haddinden fazla şaşılacak bir şeydi bu. Yanlarına yaklaştım, soracaktım. Şeytan: "Vazgeç" dedi. Ben de vazgeçtim. Şeytan "Taki pet" dedi. Dinlemedim. Benim neme gerek? Cehenneme kadar yolları var. Gitsinler. Yoksa beni şeytan mı idare edecekti?

Geri döndüm. Nereye gitmeliydim? "Bu istikamette yürüyeyim." dedim ve yavaş yavaş yürümeye başladım. Hay Tanrı layık olduğum kızı bana versin. Yine iki Ali karşımda kederlice yürüyorlar. Demin kederli. değil miydiler? Farkına şimdi vardım. Onlar önde ben arkada ilerliyorduk. Vay! Mezarlığa girdiler. Ben de girdim ve bir ağacın ardına saklandım. Bir mezarın başında durakladılar ve: "Ali, Ali Kadri, kardeşimiz bizim, Bizi yalnız neden bıraktın? Neden? Neden?" diye ağlamaya başladılar. Hıçkırık... hıçkırık... Yürekler parçalayıcı bir görünüş.

Onları orada kederleriyle bıraktım. Evimin yolunu tuttum. İnsanlar mutlaka ölecektir. Benim bildiğim sadece budur.

Gökte bulutlar bir ömür kadar süratle geçiyorlar. Ötede gecenin korkulu karanlığı şehri başına ve ben evime gidiyordum ...

B. Ali Hakkı TÜRKÖGLÜ

17 Kasım 1953

CİLT 9

No:1226

SINIFTA DÖNÜŞ

Sınıfı geçmişti ama hükümet imtihanlarından ikisini geçebilmişti. Sınıfı geçemediğine kederleniyordu bazı zamanlar. Fakat gel gelelim ki, sevinci kederini alt edebiliyordu. Düşünüyordu: Ya sınıfı geçseydi? Ya son sınıf oluverseydi? Kaç imtihan daha geçebilirdi? Çok çok, iki tane daha. Oldu mu dört? Dört oldu ama üç-sayılır. Neden mi? Çünkü birisi "Basit İngilizce"ydi. Basit İngilizceyi de yabana atmazdı doğrusu. Hiç olmazsa bir polis olsun olabilirdi. Öyleyse... Hayır, hayır her ne de olsa dört imtihan geçtiğini sayamazdı. Şimdi ise beşinci sınıfı gene ve şimdi ümit ediyorlardı ki okulu bitirinceye kadar istenilen şekilde dört-beş imtihanı başarabilecektir. İşte o zaman ver elini öğretmenlik. Ya öğretmenliğe de kabul edilmezse... Gerisine Allah Kerim... Allah bu cehennem denilen dünyada kimleri aç bıraktı ki onu da aç bırakacaktı. Bildiği bir şey varsa o da aç kalamayacağıydı. Ekmek parasını kazanmak için zorluk çekecekmiş. Ne çıkar? Yeter ki yaşasırdı, Oturduğu kanepeden kalktı. Gökyüzü, bulutlar, ağaçlar, öten kuşlar ve görebildikleri ne de güzeldi. Baharı sevdiği kadar kışı da severdi. Zaten bütün tanıdıkları arasında tabiata aşık yalnız bir kendisi vardı. Düşündü: Nereye gidebilirdi şimdi? Kalabalıktan hoşlanmıyordu, Öyleyse, şimdi gideceği yer tabiat ananın en güzel yarattığı, insan eli değmemiş bir yeri olmalıydı. Orda hiç ama hiç insan olmamal;... Fakat bir kız olursa diye beynine bir fikir saplandı. Olursa olsundur ona ne?

Yürüdü .. Yürüdü. Bir bayana çarpı vermişti ansızın:

-Pardon, dedi. Bayanın kızı şma ve söylenmelerine aldırmayarak yoluna devam etti. Omuzuna birisinin deydiğini farkına vardı. Döndü. Tanıdıklarından birisiydi. Lidra'ya çekmelerini teklif etti. Nazik bir dille gidemeyeceğini söyleyerek birlikte yürümeye başladılar. Ansızın...

Evet okuyucularım ne olduğunu tahmin edebilir-misiniz? Nerden bilebilirsiniz? Bizim hikayenin kahramanı bir tanesinin altında kaldı. Ağır surette yaralanmıştı.

Hastane otomobiline birisinin kaldırıldığını gördüm ve hemencecik ardından bu hikayeyi yazıverdim. Halbuki ben onun ne kız veya ne de erkek olduğunu bilmiyordum. Belki de sınıfta da kalmamıştır. Doğrusunu ister misiniz? İlk anlattıklarım bana dair şeylerdi: Neyse, bu haftalıksız minik bir hikaye olsun yazabildim ya. Gelecek haftaya Allah Kerim!

Ben~Hak

13.Ekim 1953

CİLT9

No.:1 196

İNTİKAM

Günler geçiyor bir suyun güzel bir ormanın kenarından papatyalar arasından akışı gibi duvardaki okul saati ikide bir saatlerin geçtiğini öğrencilere hatırlatıyor. Güneş doğuyor ve "yeni bir gün doğdu" diyor. Güneş batıyor, yine "bir gün bitti" diyor. Hem de bulutların süratli geçişi gibi. Saatler bitiyor, günler bitiyor, haftalar, aylar, seneler bitiyor. Ben hep, hep onu düşünüyorum. "Nasıl tanıdım" diyorum. Evet onu nasıl tanıdım? Bir tesadüf. Benim hayatımın akışını değiştiren bir tesadüfle Ayteri'i tanıdım. Kimbilir belki o da beni biraz da olsa bile hatırlıyor. Az hatıralarım var. O'na dair. Fakat buna rağmen hayallerim çok.

Önümde oturan arkadaşsa saati sordum. "Yediye on 'Var" der. Evet yediye on var ve ben bu beş altı satırı karladım.

Bu beş altı satırı sevda içinde karladım. Sevda içinde:

Dün, hayır evvelki gün deli gibi, Lefkoşa'nın sokaklarını dolaşmışım. Hiç ayağımı atmadığım sokakları. Neden? Kederliydim çünkü. Dolaştım belki Ayteri'i görürüm diye. Şiddetli bir soğuk, dehşetli bir fırtına vardı o gün. Sakallarım uzamış, saçlarım büyümüş, tırnaklarım büyümüştü.

Deli. gibi adımlarımı sayıyor, gökyüzüne bakıyor. ellerimi cebime değil de şiddetli soğuğa karşı koyuyor da, hatırıma saçlarımı, sakallarımı kestirmek geliyordu. On yedi yaşını bitirmeye daha bir ay ve birden fazla günüm vardı. Ama sakal, ah bu sakal. Şimdiye kadar bıraksam taranırlardı da belki. Fakat insanlar, neler, neler demezlerdi sonra hakkımda! ...

Saçlarımı, sakallarımı kestirmek gelmiyordu hatırıma. Halbuki geçtiğim sokaklarda onlarca berber vardı. Geveze bir berbere çattınız mı hiç? Tavsiye ederim sizlere. Onlardan çok şeyler öğrenirsiniz. Ben rastlamadım, bana da geveze birisi anlattı. Evet bir romanda okudum.

Roman okudunuz mu? Okumadıysa okuyunuz. İyidir. Belki de romana bayılırsınız ama bu romanı olabilir ki hiç mi hiç beğenmezsiniz.

Nelerden bahsediyorum sizlere? Halbuki sizler bir hikaye, meraklı bir hikaye okurum diye yazdıklarımı okumaya kalktınız. Neyse ümitlerinizi boşa düşürmemek için arzunuzu yerine getireceğim. Ümit boşa çıkar mı? Türkçe'de böyle bir deyim var mı? Var. Kullananlar var madem ki, var. Okuyun yazacaklarımı. Belki de saçma sapanyalan şeylerden bir konu çıkacak ortaya. Haydi, haydi okuyun yazacaklarımı; okursanız bir parça olsun, bir parçasını olsa bile beğenebiliriz,

Yorgun, pek çok yorgun olduğundan yatağa elbiseleriyle uzandı. Zavallı kız; kim bilir ne kadar bahtsızdır! Sağa döndü, sola döndü, bir türlü uyuyamadı. Yastığı kucakladı. Belki de Nuri şimdi uyumuş, tatlı ve güzel rüyalar görüyordu.

Ne yapacağını kestiremeden yataktan fırladı. Ayna, karşısında sanki "bana bak" der gibiydi. Aynaya bakarak:

~"Nuri'nin dediği .kardarda güzel değilim" dedi. O bana; "Bir perikadar güzelsin diyor. .. Meğer ..."

Hakikatte Nurten güzeldi. Nuri'nin bahsettiğini anladığı güzellikten daha güzeldi. Bir melek gibi temiz, saf bir kalbi vardı. Üç adım atarak balkona açılan kapıyı açtı, balkona iki adım atarak çıktı. Bir adım attı ve her zaman orada duran sandalyeye oturdu. Elini kaldırdı ve balkonun kenarını tutuverdi. Elleri ne kadar güzel, ne kadar narin ve ne kadar da okşanmaya, öpülmeye layıktı! Hava sakin, yıldızlar parlak, doğuda bir iki bulut kümesi ve aşağıda miyavlayan kedilerle tabiat ne kadar da güzeldi. Sol

kolunu sandalyenin ikinci tarağının hizasına uzattı; saatine baktı. Saat lü'nu 10 geçmekte idi.

Birden bire sakin duran bulut kümeleri doğudan batıya doğru süratli bir yolculuğa çıktılar. Nurten'in saçları esen rüzgara uyarak dalgalanmaya başladılar. Şüphesiz ki, bu haliyle Nurten'i bir şair veya bir ressam görseydi çok kuvvetli; hem de fevkalade bir eser meydana getirirlerdi. Nurten.

(Devamı gelecek hafta)

Ali Hakkı TÜRKOÖLU

24 Kasım 1953

CİLT 9

No: 1232

POLTUGUGUN PEMBESİ

Kasabanın göbeğinde, hurma dallarıyla örtülü küçük bir odadan ibaret kılubesinde kenefi tabirince, prenses gibi yaşıyordu. Altmışına merdiven uzattığı halde, mavi boncuk gözleriyle kırkında görünecek kadar bir tazeliği vardı. Gözlerine geçirdiği siyah çevreli gözlükleri, kocasından ona kalan biricik mirastı.

Onun en büyük aşkları mahallenin beş ile on yaş arasındaki çocuklarıydı. Uzun kış gecelerinde, mahalle çocukları adeta yarışa girerler, ellerinde fenerler kocakarının kulübesini sararlar, o akşamki ziyaretini ve söyleyeceği masalları açık artırmaya koyarlardı.

"Poltuğun Pembesi" en yüksek fiyat verenin önüne düşer, diğer çocuklardan da birer, ikişer kuruş toplayarak onları da aynı eve davet eder ve masal başına ayrıca birer kuruş olarak bazen üç bazen dört masal söylerdi.

"Poltuğun Pembesi"nin kış mevsimindeki Yaşama geliri bu masallarla temin edilirdi. Yazları ise; "Kara' Kız" denilen bahçelerin birinde bir tek incir ağacının iradiyle mevsim geçirirdi. ~erkes.unun. "altınanası" olduğuna inanırdı. Hatta bu yüzden birkaç defa soyguncular tarafından hücumu uğramış, hırsızlar tarafından hurmalı kulubesinde açılırırdı.

Altfüşünde aşka inanan bir kadındı. Kısacası. "Poltuk Salih" in onu ailesinden bıçak zoruyla nasıl elde ettiğini hikaye ederken, bütün hayalleri on sekiz yaşına döner ve kırk yıl evvelki; hatıralarım ipek öreri gibi anlatırdı.

Gönlü tok, kalbi aç bir kadındı. O, on sekizinde iken Salih otuzbeşini geçmiş bulunuyordu. Her geçen yıl ve hayat mücadelesi Salih'i ihtiyarlıyor, halbuki zaman geçtikçe onu gençleştiriyor, güzelleştiriyordu. Aralarındaki bu tezat yıllar sonra onu bir bakir hayata avdet ettirmek nankörlüğünü gösterdi. Bu yüzden gönlü avunamadı, aşkı ise nasırlaştı.

Hayatı, akıpgiden bir süyahenzetiyordu. Yaşlı . insan vücudu ise, onun nazafında suyu kuruyor bir mecradan başka bir şey değildi. İşte ; "Poltuğun Pembesi". bu yüzden suyu kurumuş bir mecraydı.

Gençliğini, güzelliğini, aşkı hikaye ederken; katmerleşen gerdanındaki erişilmez cazibeyi gururla anlatır ve bu gerdan uğruna; bıçak sallayan delikanlıları birerbirer haşretle yadederdı.

Tombul . yanaklarındaki nur, henüz• sönmemişti. Meleklerle has güzelliğini tombul yanaklarındaki nurda. kadınlık ihtişamım derin ve yakıcı gözlerinde buluyordu. Ah Poltuğu: Ah bir sağ olsaydı+Gözlerinin nurunu vermeye razıydı. Poltuğunu her anışında gözleri yaşarır, ateşli hıçkırıklarını zor tutardı. Yaşlı gözlerini çarşafına silerken:

"İncir ağacımız, beni de geçindirir onu da" derdi.

*

* *

Kış, mahalle çocuklarına söylediği masallarla, yazı da "Kara Kız"daki incirlerini toplayıp satmakla geçirirdi.

Her sabah evinden çıkar sepetine günlük mevalisini yerleştirir, ağacına gider ve akşamın ilk karanlığında tekrar evine dönerdi.

Her mevsim biraz daha gelişen incir ağacı, onun yürekten gönüllüsüydü. Fakat bütün bir mevsim kargalarla olan mücadelesi onu her yıl biraz daha ihtiyarlatıyordu.

"Poltuğun Pembesi" her gün kargalarla harp halindeydi. Kargalar ağacın burnundaki insan mankeninden bile ürkmeyizler, yalnız kocakarının uzun kamışından yırlardı.

Kargalar incirin düşmanı, "Poltuğun Pembesi"nin de düşmanıydılar. İhtiyar kadın biraz uykuya dalar dalmaz, kargalar hücumla geçerler ve günün en olgun incirlerini yerlerdi. Ani bir fırlayışla kendine gelen "Poltuğun Pembesi" sesinin çıktığı kadar 'yuha' çeker, fakat eline kamışı almayınca kargaları yıldırılmazdı.

*
* *

Mevsimin ortalarına doğru "Poltuğun Pembesi" birdenbire hastalandı. Bu hastalıktan en fazla endişe duyan mahalle çocukları olmuştu. Her akşam "Poltuğun Pembesi"ne tas tas çorbalar, pilavlar, kaynanmış patatesler taşındı ve kocakarı bir hafta geçmeden hastalığı y~perek ayağa .kaktı. O gün mahallenin çocukları bayram yaptılar. Bu bayram münasebetiyle kasabanın bahçeleri gezildi, kargalar uzun boylu taşlandı ve bu suretle bayra111a akşamın ilk karanlığın da nihayet verildi.

{~celeyin "Poltuğun Pembesi" bu bayramdan haberdar edildi ve kargalar taşlanarak kocakarının intikamı alındığı söylendi. "Poltuğun Pembesi" nin mavi boncuk gözlerinde yalap yalap bir ışık yanıp söndü ve o gece mahallenin çocukları iki dev masalını meccani olarak dinlediler.

*
* *

" Ah bu ~argalar, BuJc::ırcıyü.zlü.. kekeme kargalar." diye söylenen "Poltuğun Pembesi"ne, birdenbire bip fenalı~ geldi. Elinden kamış düştü ve incir ağacının köküne doğru devrildi.

Kargalar yeniden bi; hücum yaptılar, kocakarı "yuha!" diye kısık sesiyle mukabele etmek istedi, fakat elindeki kamış birdenbire yere düştü. Son bir hareket için "Poltuğun Pembesi" kuvvetini yokladı. Göğsü inip kalkıyordu. Gözlerinde uçsuncin kara renkli tı~cekler görür gibi oldu. "Yuv .. yuupu. Yuuuhaaaa" diyebilirdi. > /

Gün doğdu, gün battı. "Poltuğun Pembesi"nin ölümünün üzerinden bir gün daha geçti. Bir gözü de kargalar tarafından oyuldu ve ancak bundan sonra kasaba hu ölümle alâkadar olabildi.

Hikmet Afif .MAP.OLAR
24 Ocak.1950
Cilt I
No:75

EVİMİZ

Onu bundan on sene evvel yağmurlu bir Eylül gecesinde son defa olarak görmüştüm. Aradan bu kadar zaman geçti. Fakat ben o geceyi hiç unutmadım.

Hatırlıyor musun Ayten? Rügarın çiçek kokularını taşıdığı mevsimdi. Bir Boğaziçi vapurunun güvertesinde karşılaştık. Senin gözlerin cenup denizlerinin efsanevi mağrallarını süsleyen yosunlar gibi yeşildi ve bu gözlerin büyüğü derinliğinden insanı sarhoş eden ışıklar vardı.

Ben o zamanlar yirmi iki yaşında fakir bir Akademi talebesi, sen Tarabya'da oturan bir zengin kızı idin. Nasıl tanıştık, neler neler konuştuk? Bunları buradan anlatmakta ne fayda var! Yalnız o geceyi, Tarabya'daki köşkün bahçesinde bulduğumuz o son geceyi yazmaktan kendimi alamıyorum.

Köşkün bütün ışıkları söndüğünde bahçeye girdim. Sözleştiğimiz yere, yasemin çardağının yanındaki kanepeye oturdum. Biraz sonra kumları çıtırdatan ayak sesini duyuldu.

Sen geldin Ayten. Beyaz gecelik entarinin içinde ne kadar güzeldin. Önce gözlerime bu sihirli bahyede ay ışığında yaratılmış bir peri kızı gibi görünmüştün.

Seni kollarının arasına alıp öptüm. Dudaklarında bir bal, bir nektar, lezzeti vardı. Bahçedeki menekşelerden çıkan ilahi kokular vücudunun rahiyesi ile karışıyor ve beni mest ediyordu.

Sana o gece hafif bir fısıltı halinde neler söylemiştim. Biz yalnız birbirimizin olacaktık. Sana yeşil bir dağ yamacında beyaz bir ev yapacaktım. Pembe pancurlu, kırmızı damlı beyaz bir ev...

"....Evimize gitmek için büyük yapraklı asırlık çınarlığın gölgelediği yollardan geçeceğiz. Üzerine salkım söğütlerinin eğilip ağlaştığı, sularını köprüte köprüte akıtan ırmak kenarlarında dinleneceğiz. Nihayet pembe bir şafağın başlangıcında evimiz görünecek.

Sen başını omzuma dayayıp (yoruldum!) diyeceksin. O zaman seni kollarımın arasına alacağım. Saçlarını çapkın sabah rüzgarı dağıtacak. Yeşil entarinin etekleri rüzgarla çırpınacak. (İşte geldik!) diyeceğim. Gözlerini açıp beyaz evimizi göreceksin. Bizi dağlardaki mecruh el geyikler; ışıltılı kanatlı kuşlar karşılayacak. Sonra çocuklarımız olacaktı Ayten. Bir kız, bir oğlan. Kızın adı: (Neşe); oğlanınkini: (Ümit) koyacaktık. Onlar yuvamızın neşe ve ümidi olacaktı. Mevsimler birbirini kovalayacak; ağaçlar çiçeklenecek, ağaçlar yapraklarını dökecek... Biz yavaş yavaş ihtiyarlayacaktık.

Bir gün kızımızı beğendiği bir gençle evlendirip uzaklara gönderecektik. Oğlumuz tahsil için bizden ayrılacaktı. Kış günleri dışarıdan bir kefen gibi bembeyaz karlar örttüğü zaman biz sıcak odamızda yanan odunlara bakarak geçmiş günlerimizi düşünecektik.

Arasıra çocuklarımızdan mektuplar gelecekti. Kızımız oğlunun kızamık çıkarttığını yazacak, torunumuzun hastalığına üzülecek ve buğulanan gözlerimizi birbirimize göstermemeye çalışacaktık. Oğlumuz imtihanlarında muvaffakiyetini müjdeleyecek o zaman yuvamızı bir sevinç şarkısı dolduracaktı.

Biz birbirimize sarılmış vaziyette bu yazdıklarımı kulağına fısıldarken inceden inceye bir yağmur başladı. Piyano tuşlarından dökülen ilahi bir müzik gibi ruhumuzu alıp götüren büyüleyen bir yağmur. Yüzünde yağmur damlaları . Sırılsıklam olmuş saçlarını ve dağılmış altın buklelerini ...

.....
O gece seai son görüşüm oldu. Ayten.

Sonradan öğrendiğime göre babanın ısrarlarına dayananmamış, zengin bir adamla evlenip Avrupa'ya gitmişsin.

Şimdi aradan on uzun sene geçti ve kader Paris'te bizi tekrar karşılaştırdı. Karşılaşmamız bir resim galerisinde oldu, Hatta buna karşılaşma demek bile doğru değil. Çünkü seni yalnız ben gördüm. Halinde hiç değişiklik yoktu. Eskisi kadar, belki de eskisinden daha güzeldin. Fakat ben değiştim. On sene evvel fakir bir akademi talebesi iken şimdi şöhret yapmış bir ressamım ..

Salonu dolduran yüzlerce eserin arasında kocanın koluna girmiş bir vaziyette dolaştın. Bütün hareketlerini takip ediyordum. Gözlerinde, birçok zengin karılarında gördüğüm, resim galerilerine sırf üzerindeki ziynet eşyasını göstermek için girmiş sanatçıları andıran o budalaca bakış vardı.

Nihayet benim <"Eyimiz" isimli peyzajımın önüne geldiniz. Birden gözlerindeki budalaca bakış değişti. Eserimin önünde durup dakikalarca baktın, baktın! Bugün kocanı atölyede beni ziyaret etti. Benim gibi bir Türk sanatkarının Paris galerisinde eserini görmekle duyduğu memnuniyeti anlattı. "Evimiz" isimli peyzajımı -size doğum günü hediyesi vermek için- satın almak istediğini söyledi. "Satılık değil.." dedim. Teklif ettiği fiyat o kadar yüksekti ki, başka bir arkadaş olsa derhal kabul ederdi. Fakat ben satmadım. Bu mektubumla birlikte hediye olarak size sahip olmayı arzu ettiğiniz "Evimiz" isimli peyzajı gönderiyorum.

Hatırlıyor musun Ayten? Pembe pancurlu, kırmızı damlı beyaz ev. İşte bu o evdir! Gönlüm gibi ebediyen kimsesiz kalmaya mahkûm ettiğin evim, bizim evimiz ...

Özker YAŞIN

11 Mart 1951

Cilt 3

No:417

ÖKÜZ ÖLDÜ DAVA BİTTİ

Geçen hafta Çatalköprü'de bir öküz kayboldu. Koca öküz, dört ayaklı, iki boynuzlu. Nereye gidebilir? Bir gün içinde Çatalköprü ormanı yedi arayıcı çıktı. Mevsim Hazirandı. Kuru Batak don yemiş bir toprak gibi ayaklar altında çatırıyor, çingenelerin kış için devirdiği ağaç kütüklerinde zamansız bir sonbahar geçiren yapraklar birer birer ufalanıyordu. Yedi arayıcı ormanı sekiz defa bir baştan ötekibasa geçti. Öküz yok. Bütün dallar garip bir olta gibi ayaklarına dolanıyordu. Yahut, bu oltalardan her hangi biri bir ağaç sarmaşığında en yukarıya kadar çıkıyor. Bir örümcek onu bir mahpes gibi yavaş yavaş sarmaya çalışıyordu. Fakat koca bir öküz için bu gümüş renkli ağ eğer küçükse şu halde öküz nerede?

Yedi arayıcı Çatalköprü kahvesine akşama doğru raporu verdiler.

-Öküz yok, dediler.

-Demek Çatalköprü ormanını aradınız.

-Aradık.

-Bir defa da Kuru Batak'ı dolansanız.

-Dolandık.

-Koca öküz be yahu!

-Koca öküz!

-Nasıl yok olur?

Arayıcılar:

-Yok işte, dediler. Sabahın yedisinden başladık dolanmaya, saat dokuz!

-İyi ama batağın şimal yanı açık!

Bütün kahvedekiler:

İşte bak, dediler. Bu doğru söz. Bir öküz hakikaten kaybolmaya karar verdiyse pekala yabancı köylere sarkar oradan.

Yedi arayıcı üç gün de Çatalköprü şimalini taradı. Abaza ahırlarını dolaştı, öküz yok! Dört ayaklı, iki boynuzlu!

-Koca öküz!

-Koca öküz be yahu! Nasıl yok olur?

-Yok!

Bir hafta nihayetinde arayıcıların bitkin düştüklerini bir gün Çatalköprü kahvesinde muhtar ortaya bir laf attı.

-Buldum dedi. Çatalköprü ormanıyla Abaza ahırlarında öküz olmadığına göre."

-Yok işte.

-Öküzü çalmışlar.

Biri çıktı:

-Muhtar iyi bulmuş, dedi. Öküz çalınmış.

Başka biri ise:

-Benim aklım ermez dedi. Koca öküz! Haydi diyelim ki çalmışlar; Boymızların nereye saklayacaklar öküzün?

Çatalköprü kahvesinde yarım günde bu konuşuldu. Dört ayaklı, iki boynuzlu öküz! Yedi arayıcı bütün bir hafta dolaştığına göre, hiç olmazsa Abaza ahırlarında boynuzlarına rast gelmeleri lazımdı.

Hadiseden bir gün daha geçti ki yedi arayıcı yeni bir araştırmaya çıkmak üzereydi. Boynuz meselesini ortaya atan köylü:

-Durun, durun dedi, aklıma bir şey geliyor. Bizim öküzü düpe düz çalmışlar.

Bir saniye durdu:

-Çalar çalmaz da kesmişler!

-Ya boynuzlar?

-boynuzlarım da yağlık yapmışlar..

Köylüler:

Hay Allah razı olsun, dediler. Koca öküzü aramaktan bizi kurtardın, yahu!

Kenan HULUSİ (x)

1 Aralık 1953

CİLT9

No: 1238

ÇINARLI KULÜBENİN KADINI

Bir mart günü idi. Köyün bir saat uzaklığındaki Çınarlı Kulübe'de bir delikanlı yanındaki ihtiyara heyecanla bir şeyler okudu. Sonra elindeki kağıtları öperek:

-Oh Kamil Dayı! Bu tepe üstünde, şuracıkta ne mes'udum bilsen ... Hele şu mektuplar, bunlar yok mu? Bana kuvvet ve cesaret veriyorlar.

-Hakkın var. Sahici ahbap gardaştan eyidir derdi büyükler. Sahi, neydi o. Şeref Londra'da Fatıncığı atlatmış ha?

-Öyle değil Kamil Dayı. Latinceyi atlatmış; yani, yabancı bir dil daha öğrenmiş. Bir de bakarsın bir kaç sene sonra avukat olarak gelir ...

-E ya öteki lilli mi zilli mi nedir? Kimiynan evlenmiş dediydi?

-İlahi Kamil Dayı, ne de güzel benzetişlerin var senin Lili o, Lili. Yani, Şeref'in oradaki arkadaşının sevgilisi. ...

-Demek cira almış;

-Cira mira ama bizimkinin yazdığına göre çok iyi bir kız imiş. Hem az mı yardımı dokundu onlara.

-Helallisi imiş demek?

-Onun gibi bir şey. FakafEkrem hu defa çok gecikti değil mi Kamil Dayı?

-Gali bam yennarin .dördünde getirdiydim so11 mektubunu, değil mi?

-E.vet. ~azırüç ayolsun. Muhtar sana yalnız bu mektubu mu vermişti?

-Eyi da sordun, bir da kâhat kalabalığı verdiydi. Heybenin gözünde olacak. Şimdi getiririm.

*

* *

-Gazete! Türkiye gazetesi. Ekrem Bursa'dan göndermiş. Her halde birkaç güne kadarda 111e.ktuburiualırnf. Bunları artık bu akşam bol bol okuruz.

-01ur, 01ur, Beniinekieri yemlemeye gidiyorum.

-Ben de ağaçlığa ineceğim.

*

* *

Mavi gök .altındaki nakışlı OVA, jkfocli <üzeri bir o kadar daha rulfu ritifuz ediyordu. Tepedeki asırlık çınar, yam başındaki basık kulübeye eğilmiş sanki şarkı söylüyordu ... Biraz ötede kocaman bir köpek yatıyor ve onun etrafında iki aylık bir sığa dolanıyordu.

Biraz sonra tepeye, iki yabancınnın yaklaştığını gören kulübenin bekçisi ihtiyar köpek, kulübedekileri haberdar etmekte gecikmedi.

Kam.il Dayı tepe başında iki kişi ilekarşılaşmıştı. B6fiki kişinin birini tarumıştı. Dervişe ninenin on iki yaşındaki yetim torunu Garip ... Fakat ötekini hiç gqrmermişti. Esasen böyle düzgün kılıklikörpe bir kız. da yoktu buralarda. Besbelli ki diğeri bir yabancı idi.

Zaten şakacı bir adam olan Kâmil'Dayı yabancı kıza:

-Hooos gelmiş peri kızıl! Gaç zamandır rüyada bilem. görmediğim senin gibi meleği! Ayağın uğurlu olsun ... Fakirhanemize buyurmaz mısırı kızım?

Kız mahzun ve müteredditti. Fakat Kamil Dayı'ya bunu belli etmemeye gayret ediyordu.

-Sağ ol ihtiyar baba; başka kim kalıyor burada?

-Gördüğün bu fakirhanede iki beni adem yaşar. O tarafta da yaşayanlar var ama onların içinde yalnız bir beni adem var! Öbürleri kuyruklular sülalesindendirler.

Kulübeye girdiler.

-Çekinme kızım, bu gerevete otur, buz gibidir. Napalım gadınımız olmadığından.. çamaşırlarımızı .gah gendimiz ikâriz, gah bu çocukcağızın nenesine ikâtunriz.

-Oğlunuz mu yatıyor burada.

-Allah başımızdan eksik etmesin onu. Sülbünden gelse, -bu derece bakmazdı bana! İptida garım yedi ayhg İovısa olduğundan ne gendi yaşadı, ne de çocukcağz. Tam beş sene garısız yaşadım. Ondan sonra Gazafana'dan bir kız aldım. Gısırdı ama huyuna laf etmek günah olur. Onuynan yirmi beş sene güzeltene geçindik. Onbir sene var sana ömür.

-Demek buranın sahibi iyi bir kimse.

-Admış gusur senedir yaşarım; çok ağalar yanında ettim ama bu çocuktan gördüğüm eyiliğ kimseden görmedim. O bana "Dayı" der ama ben onu evladım bilirim.

•.Kim bu••iyi adam?

Feleğin sillesini yemiş bir zavallıydı. Böyümüş gibin hatırımdadır. On sene. ya var ya yok. Ben aslen Gıneliyim ama hezmekâr geçindiğim için çok yerlerde yaşadım. Bu yerinmügdarmınyanındakalıyordum o seneler. Bir gün mügdar bana:

-"Olan Kamil, sen doğru adamsın. Bunun için seni eyi bir yere koyacağım. Beni utandırayım deme sonra karışmam!" Dedi. Beraber kahveye girdik. Ondokuzunda bir delikanlıyla görüştü beni. Sonra kebeynan dağarcığımı sırtıma vurup delikanlıyla buraya geldik, o geliş!

-Hepsi bu kadarını?

-Benim anlatabileceğim bu kızım. Bundan oyanısını da kendisinden dinlersiniz artık!

-Ama nasıl olur, ben buraya bu maksatı için gelmedim tabii.,

-Ayıp olmasın amma sorarım: ne diye geldin yani.

Kız, üstlüğünün cebinden bir mektup çıkararak:

-Tarla boyunda gezerken yolun kenarında bir mektup bulduk. Üzerindeki yazıdan buradakilere ait olduğunu öğrenince onu size getirmeye karar verdim.

-İnandım! Ekrem'den olacak. Çok yaşa kızım; Allah ne muradın varsa versin. Seni Allah yolladı. Öylen üstü aşadaydım. Mügdar verdiydi bana. Gussağımız arasından düşmüş; tuuu Sabit öyle sevinecek bir bilsen ki.. Berhudar ol kızım. Demek bu koca yolu bu eyiliğietmek için teptin ha?

-Esağfurullah ihtiyar baba, yorulmadım.

-Adın ne senin kızım.

-Seval.

-Bana da Kamil Dayı çağırırlar.

-Sabit Beyin annesi filan da burada oturmaz mı KfırıLDayı?

Babası denizde, annesi da toprakda, On yaşında yetim kalmış zavallı. Ben da yaşadım da bilirim ögsüzlüğün dadını.

-Ne olursun devam et Kamil Dayı.

-Gızım bu merak ne sende böyle. Sen hani. Allah saklasın bizler gibi ögsüz büyüme benzemen amma çok merhametlisin, annadım. Bir garibin acı günlerini diynemek istemen ne içtin acaba.

-Ben de sizlerdenim! Anlat Kamil Dayı, anlat. .

-Vah meleg gızım, sil gözlerini, yazığ ediyon. Allahım büyüklüğün çoktur.

-Anlat, yalvarırım.

Tam bu sırada kulübenin delikanlısı ap ansızın içeri girdi. Fakat kız da bitkin bir halde yere yuvarlandı. Kulübedekiler dehşetli bir kızı geçirdiler birdenbire. Bilhassa delikanlının hayret ve heyecanı müthiş bir şey! Derhal. kızı kucakladı ve kerevete yatırdı. Ardısıra traş kolonyası ile kızın alnını ve bumunu ıslattı. Kız kendinden fena halde geçti... Küçük Garip, mütemadiyen yutkunuyor. Kamil dayı ellerini açmış Allah'a yalvarıyordu. Dakikalar azap veriyor, hırpalıyor kulübedekileri şu anda.

Hayat öyle garabetlerle. dolu ki; zaman, muhayyilenin alamayacağı ve aklın kabul edemeyeceği o kadar çok şeylerle mücehhes ki, mantık bunları birer "hadise" olarak vasıflandırmaktan öteye geçemez.

Ayılmaya başlayan kız yaptığından veya yapılandan utanan bir günahkar tavrı ile yüzünü avuçları içinde gizlemeye çalışıyor., Fakat karşısındakiler mazisi temiz âlicenap ve vicdan sahibi kimselerdirler.

Nitekim delikanlı:

-İnan ki hanımefendi, bu hadise beni de sizin kadar üzmüş ve o derece hırpalamış. Bciki beni birdenbire görünce fenalaşmışmızdır. Ama düşüncelerim arasında, böyle bir şeyin asla mevcut olmadığının itiraf edersem beni mazur görürsünüz herhalde. Esasen btt sizin asaletiniz icabıdır. Ne olur, yalvarırım yüzünüzü benden saklamayım! Zira ben ...

-Yalvarırım size Sabit Bey acıyın bana!

-Yazık ediyorsunuz kendinize Seval Hanım, hıçkırık size hiç yakışmıyor.

Nihayet delikanlı ellerini hafifçe kızın bileklerine götürüp:

-Hade açın yüzünüzü. Kızkardeş sevgisini sizden öğrendim ben. Kulübemize gelmeniz bizi bahtiyar etti dersem mübalağa etmiş olmam.

Kııyaşıçinde kalan yüzünü açtı ve mümkün olduğu kadar kendini toplayarak:

-Evet, ben bütün bunları bilerek buraya gelmemiştim ve- bunlara kat'i surette tahammül edeceğimi sanıyordum. Çünkü, cemiyet düşmanı bir canavarın hernşerisi. müfteri ve gaddar bir babanın da kızı bulunmak hesabıyla her türlü muameleye müstehakırnl. Lakin itiraf edeyim ki: böyle müstehzi bir harekete maruz kalacağımı düşünememişim; Buna karşı hücumunuzu en zayıf tarafımdan yapmışsınız! Bunun için tez mağlup oldum. Fakat bu hareketinizi asla insafsızlık telakki etmiyorum; bilâkis taktirle karşılarım.

-Seval!

-İtirafıma hürmet gerekir Sabit Bey! Siz çok söylediniz ama onları yalnız ben anladım! Halbuki burada ikimiz değiliz sadece ...

-Seval! Elimden bir kaza çıkmasını. istemi yorsan ...

-Pekâlâ hakkınızdır. Fakat korkmuyorum. ye stısmayacağım Sabit Bey. Kimin nesi olduğumu bu iki insanın da öğrenmesini istiyorum. Evet ihtiyar baba; evet yetim çocuk! Benim kim olduğumu öğrenmek istersiniz siz de, buna eminim. Şu halde beni dinleyin. Lefkoşa'nın sayılı zenginlerinden bulunan bir adam vardı. Kendisi için her şey para idi. Nitekim, hayatta on yaşında bir oğlundan başka kimsesi olmayan öz kardeşinin ölümünden de istifade etmek istemişti. Zira kardeşi yetim kalan yavrusuna istikbâl temin edebilecek bir servet bırakmıştı. Kendisi çocuğun amcası olduğu için vasi olmuştu. Sözde bu yetimi evlatlığa almıştı. Bu adamın biri erkek diğeri de kız olan iki

de evladı vardı. Oğlu, yetimden iki yaş büyük; kızı da üç yaş küçüktü. Bu böyle olınakla beraber, kendi oğlu ile yetim, ikisi bir sınıfta okuyorlardı. Keza kendi oğlunu para zorluğu ile, diğerini ise meccanen okutturuyordu.

Lise tahsillerini de böylece ikmâl etmek üzereydiler ki, evde caniyane bir hadise meydana gelmişti. Yani, evdeki masum hizmetçi kızın gebe bulunuşu! Bu müthiş cinayetin faili, zengin adamın vicdansız oğlu idi. Zavallı kızın bu yoldaki acı itirafları kendisini kurtaramadı. Aksine olarak nankörlükle itham edildi. Onlara göre bu, diğer nankörün yani yetimin alçaklığı idi ve hadise herkese de böyle anlatıldı. Fakat o bir günah ve vicdan sahibi bir gençten başka bir şey değildi. Bunun için evi terk etmekten başka çare bulamamıştı. Bin bir vaadle iğfal edilen biçare kız ise az zaman sonra akıldan da olmuş ve yürekler acısı feryatlarının duyulmaması için derhal tımarhaneye sevk edilmişti. İşte ben ...

Nihayet kız sözünü tamamlayamadan tekrar bitkin bir halde yere yıkıldı. Kulübede yine dehşetli bir heyecan ve telaş başlıyor ... Kulübenin ihtiyarı yine ellerini açmış ve:

-Büyüküğün çoğudur ey yaradanım! Diyor.

Delikanlı büyük bir gayretle kızı ayıltmaya çalışıyor.

Sonra ihtiyara;

-Dayı, sen Dervişe Nine'ye birşeyler hazırla ve çocuklarla yolla, diyor ve çocuğa dönerek:

-Sen de yavrum, sorduklarında ablanın benimle geleceğini söylersin.

Aradan dakikalar geçmiştir. Kız çok güçlükle kendine geldi.

-Of Allahım ben hala mı yaşıyorum ...

-Seval!

-Ne büyük bir acı duyduğumu bilemezsiniz şu anda; Sadece sizden değil, şu dön duvarda utaniyorum burada!

-Seval yavrum! Yazık ediyorsun kendine. Kimden ve neden utaniyorsun. Söyles misin kimim ben?

-Beni çıldırtmak istemiyorsanız, böyle konuşmayın benimle ... Ben fena bir ailenin bedbaht bir ferdiyim.

-Bak anık başbaşınız-. Eğer kendini günahkar göstermek için tek bir kelime sarfedersen, şakası yok tokatlarım seni!

-Sahiden affediyor musunuz beni?

-O da ne! Benim duygulu ve asil ruhlu kızım, suç işlemiş değil ki, affedeyim!

-Ooo! Akşam oluyor, gitmeliyim artık.

-Ne çare ki kafesin içindesiniz.

-Anlamadım!

-Kafes canım ...

-Yine bir şey anlamadım.

-Seval! On yıldır birbirimizin hasretini çekiyoruz. Bir kuş gibi elimden uçup da nereye gideceksin? İnan ki seni her zaman özleyordum, düşünüyordum. Sizdeyken de ben seni kendime en yakın bulmuştum. Oh! Öyle güzelleşmişsin ki Seval!

-...

-Söyle, kabul ediyorsun değil mi?

-Yine bir şey anlayamadım; ne imiş o.

-Yapma Seval, bana yardım etmelisin. Anlamalısın beni artık...

-Vallahi bir şeycik anlayamıyorum.

-Şu kulübenin Seval. Şu kulübenin!

-Evet.

-Kadını olmayı kabul ediyorsun değil mi?
İkisi de bir müddet göz göze bakıştılar, bakıştılar. Nihayet iki magnit gibi bir
birlerinin cazibelerine kapılarak kucaklaştılar!
Evet. Dudaklar birleşmiş ...
Kulübede çıt yok!!!

Fazıl ÖNDER
2 Ağustos 1950
Cilt 2
No:233

PARA ETMİYEN.SIR:

-Sana bir sır vereyim mi?

-Serbestsin.

-Teşekkür ederim.

lo...

-Bu sır benim için hayati önemlihaiz bir meseledir.

-Ola>Jlir!

-Fakat sonunda ilave edeyim ki, hakkımda hayırlı olacaktır.

-İhtimal |

-Hayır hayır! Muhakkak ...

-Kabil!

-Şey, şu barın bir köşesine otursakhiç fena olmaz,

-Sen bilirsin.

-Hem birer bira içer hem de tatlı talı konuşuruz.

-Konuşuruz .

-Amabeni muaheze etmen şart!

-Şart

-Zaten J,una karşı alâkasız kalacağına dairiçimde en ufak bir şüphe dahi yoktur.

-Yoktuf

-Ne? Al~yın bunu aenmesirıl tahamnfüledilmez. Teessüf ederim Faris; teessüf ederim.'.

-1-Ioppala ! "Çabukhırsızev sahibini bastırır" sözünü tevekkeli dememişler. Yahu, ne oldusana bugün bilmem ki ... Bana bir sır vereceğini vadediyorsun, ondan sonra bilmediğim şeylerden dem vuruyor ve bir takım muammalarınla bir saattir kafamı şişiriyorsun; bunlar yetmiyormuş gibi daha da ileri giderek bunlar için aklımdaki zan ve endişelerini sayıp dökmeye başlıyorsun ve daha ...

-Hayır hayır ! Darılıp gücenmeni kat'iyen istemem. Zira sen benim en samimi dostumsun; lakin.

-Kafi kafi ! Sırrını söyle .

-Aman kardeşim ...

-Aması maması yok Münir ! Doğrusunu istersen sende bugün müthiş bir şaşkınlık var; farkında mısın?

-Galiba öyle. Ama haksız mıyım? Düşün bir kere .

-Sahiden acınacak haldesin kardeşim! Yahu ben neyi bilirim ki düşüneyim?

-Doğru doğru. İyi dedin. Ben sahiden acınacak haldeyim. Bunun için de mazur sayılırım. Fakat Faris, kardeşim! Bitirim benden yardımını acımazsın.. Şu anda yardımına öyle ihtiyacım var ki...

-Münir! Kendine gel yahu.

-Korkma Faris, korkma. Aklımı kaybetmedim. Gel, gel oturalım şuraya da sana herşeyi anlatacağım şimdi.

-Pekala!

-Bir de sigara yak.

-"Beyler ne emrederler?"

-E.. Şey, bira; bira getir.

-Söyle bakalım Münir ne imiş sırrın?

-Ha... Evet kardeşim senin Baf'ta bulunduğun sırada, yani bundan iki sene kadar evvel Meslek icabı Lefkoşalı olmayan talebe bir kızla tanışmıştım.

-Maşallah. Vazife alır almaz ha?

-Bu tanışma, git gide büyüdü ve nihayet az zaman sonra bizi, birbirimiz'e aşık etti. Etti amma, seneyi bulmadan beni de başka semte ayırdılar.

-Fakatbu müddet zarfında sık sık mektuplaşma suretiyle de aşkımızı bir o kadar daha artırmıştık. Nihayet mektebi bitirdi ve ailesinin yanına döndü. Artık evlenecektik. Heyhat! Umduğum dağlara kar yağmış meğer ... Babası o kaba herif, kızı gönderdiğim görücülere ve bilhassa anneme : "Bir değil beş kızım olsa oğlunuza yine de kız vermem." demiş. Bilirsin, annem duygulu bir kadındır. Bu müthiş tahkine rağmen bana: "Kızları sözlüymüş" diyerek işi kapatmıştı. Halbuki, O bana herşeyi olduğu gibi yazmış ve teessürlerini bildirmişti.

-Sonra ne oldu?

-Bütün ümitlerimin, hayallerimin hatta herşeyimin heba olduğunu hissettim. O derece ki, onun bana olan aşkıdan dahi nefret etmek istedim. Çünkü bunun böyle olmasında onu suçlu bulurdum. Bundan dolayı ona, öyle zehirli bir mektup gönderdim ki, cevap alacağımı aklıma sığdıramıyordum. Lakin iki gün sonra bana gönderdiği içli mekubundan ötürü onu haksız yere hırpaladığımı idrak ettim. Fakat o mektubunda; "Babam senin hakkında kötü şeyler biliyor. Seni ona öyle fena tanıtmışlar ki ..." demesini görünce fenalaşım.

-Şaşılacak şey !

-Bütün bunlardan sonra çıldırmamak kabil değildi.

-Fakat herşeye rağmen onun, bana olan temiz ve ateşli aşkının ve bilhassa büyük itimatını~ .le?anım gördükçe, benliğimi muhafazada güçlük çekmiyorum. Çünkü bunların, sadetimizin Jsarantisiniteşkil ettiğine kaniim. Lakin bu böyle devam edemez. Buna bir hal çare bulmamız icab eder.

-Pek iyi ne düşündün.

-Kaçacağım !

-O bunu biliyor mu?

-Pek tabii .. Ama reca ederim Faris, duyulmasın! Zira saadetimiz buna bağlıdır.

-Emin olabilirsin.

-Şey makul bir hareket değil mi?

-Siz iki sevgili buna karar verdikten sonra ben ne diyebilirim.

***

-Hanım; bizim kızın son zamanlarda başkalaştığını farkettiler mi?

-Evet!

-Sebebini de aıllamış mısın?

-Lüzüm hissetmedim. Zira bu gibi haller on sekiz, yirmi yaşındaki her kızda görülür.

-Yani.

-Cinsi bir hal efendim.

-Bunun için mi sebep aramaya lüzüm görmedin?

-Pek tabii.

-Kafi!

-Canım başka ne sebebi olabilir bunun? Sonra bu sinir ne sende? Yoksa kızdan mı şüphelenmeye başladın?

-Evet...

-Teessüf ederim. Kızından şüphe ediyorsun ha?

-Asıl ben teessüf ederim ki, anası bulunduğu bir kızın birdenbire değişen haleti ruhiyesinin sebebini araştırmaya lüzüm hissetmiyor ve bunu, safsatadan başka bir şey olmayan: "Cinsi bir hâl" diye vasıflandırıyor sun.

-Ben kızımdan eminim! Seninkiler hep kuruntu.

-Temenni ederim ki öyle olsun!

* *
*

-Çok teşekkür ederim Faris Bey.

-Estafurullah, ben sadece küçük bir hatayı teşhis ettim.

-Nasıl küçük bir hata denir buna.. Düşünün bir kere; yanlış anlayış ve yersiz bir hüküm yüzünden eğer siz olmasaydınız alemin dilinde dolaşacaktık. Vallahi sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum.

-Beni büyük bir suç işlemekten kurtarıp, saadetimi gerçekleştirdiğiniz için size minnettarım Faris Bey.

-Değmez küçük hanım; ben sadece ...

-!! ..

-Geldi

-Saate bakın.

-Tamon iki..

-f>arolatani.am gali.ba?

-Evetbabacığım ... Ne yapayım?

-Faris Bey gelmeseydi ....

..~Yooo! Buna.hiç.lüzum.yok, Cemalettin Efendi.Böyle sevinçli bir anındıYıJçük hanımı hırpalamanızı istemem.

-Sağol evlâdım ...

-Sen söyle anneciğim; ne yapayım?

-Biz derhal.öeki odaya geçelim, sen kapıyı aç ve içeriye al.

..Peki, sonra?

-.J'.alizi.aJ111asmLspylersin{e karşılaşırsız ...

..Teşekkür ederim anneciğim ..

***

-Hazır mısın sevgilim!

-Kucakla beni Münir, kucaklal.,

-Canım sırası mı bunun? Hade kaçalım!

-Söyle içeriye gel Münir.

-Olmaz yakalanırsız. Hem taksi yalnızdır.

-Merak etme sevgilim! Hade gel içeriye.

-Yavaş konuş!

-Evimde de mi?

-Alayı bırak canım; çabuk olalım.

-Ama valiz çok ağır..

-Bırak kalsın.

-Hayır hayır, valizin alınması elzamdır..

-Öyle ise gayret yerini göster.

-Gel benimle!..

-Canım ışık var odada.
-Vallahi ben yaktım.
-Önce sen gireceksin.
-Olur mu hiç? Beraber gireceğiz ..
-Ses çıkaracak bir şeyler yok ya içinde?
-Merak etme .... Hade tut elimi !...!
-Eyyvah yakalandık!
-Münir, korkma kadeşim. Ben de burdayım.
-Ahbeni rezil ettin Faris ummazdım ...
-Tabii ummazdın ya ... Ne ise gel seni kayınpederin ve kayınvalidenle tanıştırayım.
-Ne? ... Ya Rabbim sen kurtar beni bu tuzaktan.
-Münir, sevgilim!
-Yalanl,
-Münir! İleri gidiyorsun. Ben, senin dostun değil miyim? Sana sırrının para etmediğini, böyle bir sürpriz vücuda getirmek için söylemedim. Çünkü sen bir iftiranın kurbanı oluyordun. Fakat sen, bana bunu anlatınca iş değişti. Bak kayın pederin seni yanına davet ediyor,
-Münir ~ey 9ğlu111J Şu an.çcıJah.arüllerinizin dışında bulunan bir hadise ile karşılaşmışsın.17 ye ...Jü s~.bepl.e .de. ani bir şaşkınlığa uğramışsınız. Bu gayet tabii bir haldir. Peşinen, S?Ylc!yelin ki, faris Bey gibi iyi ve kıymetli bir dosta malik bulunmanızdaIJ.ötürü sfa:itebrik ederim. Oturı,ında ,wtıtayım oğlum.
-Ben bir mücrimim!
-Bilakis evladım. O ancak ben olabilirim} Zirn yanlıs ve yersiz bir kanaatim le seni, buna ben teşvik etmiş oluyordum: Bereket versin ki Faris Bey hızır gibi yetişti. ve bana bu müthiş hatamı tashih etti de kurtulduk! Yoksa muhakkak J-ierkeslerin dillerinde dolanacaktık.
-Beni affet oğlum.
-EstafuruHah; (akatbahsettiğiniz hatanın amilini anlıyamadım .
-Şen oğlu111,bı9ül1e kadar postacı bir Münir tanıyordum. Onun da k~fcl.k.tiri malım . işte.bıse.1Jeplerden .Ra.k.kını7da. ani bir karar vererek sizi reddetmiştim. Halbuki bu gün postacı}.ılünir ile karşılaşıyorum.
Bu.na fevkala.de memnunum! Bilhassa Faris Bey'in hakkınızda söylediği güvenilir sözleri şu andaki hareketlerinizle ispat etmiş olmanız beni son derece mütehassis etti. Binaeqaleyh sizi kendime damat edinmek iftiharımdır ancak Nerrin'i nikahtan sonra götürmeniz şart!
-Hepiriize minnettarım. Sevinçten çıldıracağımı seziyorum. Fakat vakit hayli gecikti. Bunun için müsadelerinizi rica ederek ayrılmak isterim. Çünkü anneme bu mesut haberi derhal müjdelemekten kendimi alamıyacağım.
-Allaha ısmarladık Münir!
-Sevgilim!

Fazıl ÖNDER
22 Aralık 1950
Cilt 3
No:353

HAYATTAN ÖRNEKLER

-Ooo Esad, hoş geldin. kardeşim.

-Teşekkür ederim Hilmi.

-Ne böyle?

-Dairenin birinde boş bir yer varmış; istida ettim ve işte bugün imtihana gireceğim. Müstediler de galiba 30'dan fazla imiş.

-Allah muvaffak etsin kardeşim.

-Hiç ümidim yok Hilmi.

-Neden? Üç hükümet imtihanı geçtin.

-Neye yarar? Bu iş daha ziyade talih ister kardeşim.

-Doğru. Fakat işsizlik feci birşey kardeşim.

-Biliyorum mektebi bitireli iki sene olduğu halde hâla bir iş bulamadım.

-Zaman utansın ...

-Onda yüz surat yok ki!

-Çoklederlisini, anlıyorum. Ama yerden göğe kadar hak veriyorum sana. On iki yıl mektepler~e dirsek çürüt, çeşit imtihanlar geç ve aç kal! Hem de asil çalışabileceğin ve istikbâl temin edebileceğin bir çağda.

-Ya sen kardeşim. Binbir mahrumiyet içinde sanatı öğrenip hayatını kazanacaksın diye bunca yıl uğraştın da ellerinin nasırlarından başka neye maliksin bu gün!

-Beni bırak kardeşim, ben ne deolsa bir eş~fınve nihayet amelelik de yaptım.

-Eğer bulursan ...

-Derin gitmeyelim Esad, zira bu öyle bir davadır ki, bunu bizler söylemekle bitiremeyiz. Söyle bakalım, hala teyzengilde misin?

-Başka nerede olabilirim ki... Onların da geçimleri pek dar fakat insaniyetlerinin hayranıyım. Kendilerine fazla ağırlık etmemek için mümkün olan her çareye baş vuruyordum. Limanda bazen tercüman bazen hammal, bazan da her ikisini yapmak suretiyle ayda üç beş lira çıkarabiliyordum; fakat bu da normal değildir.

-Zavallı Esad! Çilemiz bir kardeşim. Fakat suç bizde midir?

-Suç mu? Evet; ortada bir suç var, var ama mücrim malum değil.

-Zaman! ...

-Zaman! O sırlar mahfazası ve gerçekler anahtarındır ancak ... Ne ise, bu bahsi kapatalım. Bir zamanlar bana: "Evleniyorum" demiştin. Halbuki seni halâ bekar görüyorum.

-Bu çok acı bir hikayedir Esad!

-Anlat bakalım.

-Bazı kimseler para ile her işin halledileceğini sanırlar. İşte bana hayat arkadaşı bulup istikbâl vaadeden adam da bu zavallılardan biri idi. Evet, bana vermek istediği kızı asıl kızı olmadığını söylemişti.. Fakat onu öz evladı gibi itina ile büyüttüğünden dem vurmuştu. Kızın dıştan görünüşü de bunu teyid eder mahiyette idi. Bunlara binaen kabul ettim. Fakat!.. Nikah hazırlıklarına başlamak üzere idik ki. kızın birden bire hastalandığını işittim! Bu çok tehlikeli bir hastalık ve müthiş bircinayetti.

-Garip şey! İntihara mı teşebbüs etti?

-Sonunda belki onu da yapacaktı.

-Fakat niçin olacaktı bunlar?

-Niçin mi? Evet, niçin olacaktı? Çünkü, çünkü kardeşim o gaddar bir. satıcı eliyle delinip ve lezziz nesnesi çalınan bir Hint cevizi, yahut matrabaz bir kasap tarafından beyni alındıktan sonra satılığa çıkarılan bir kuzucuk kellesi ile de kıyas edilemeyecek kadar değersizdi. Yani karım olacak kız manevi babası tarafından iğfal edilmek suretiyle kıymetsiz bir madde haline getirilmişti. İşte bu cinayetin amili ...

-Gerçekten büyük namussuzluk. Ya hastalık meselesi?

-Bu müthiş cinayetin kurbanı olan üç aylık bir çocuğun vicdansızca yok edilmesinden doğan hâl ...

-Böyle adi mahlukların topuna lânet.

-Kız hasta iken manevi 'annesine herşeyi apaçık nakletmiş ve öleceğini tahmin ederek affını istemiş .. Kadın annemin ahabası olduğu için kocasının bu alçaklığına şahit olur olmaz derhal bize geldi ve bunları aynen anneme anlattı. Fakat bunun böyle olduğunu kimseye duyurmamamızı da ayrıca rica etti. Böylece bu iş bir sır halini aldı.

-Öyle ya, zira para zoru ile başka bir zavallıya terkedecekler kızı!

-Nitekim öyle oldu... Fakir bir köylüye asılsız bir hikaye düzüp, kızın çocukluğu esnasında bahçede oynarken kızlığını kaybettiğini söyleyerek bir miktar para ile verdiler.

-Sonra.

-Ötesini Allah bilir.

-Hayattan örnekler.

Fazıl ÖNDER

12 Ekim 1950

CİLT 2

-No:292

İKİ DANSÖZÜN HİKAYESİ

-2-

Bizi seyretmeye gelen misafirlere gelince onlar ustamızı zaten hiç görmezler. Onlardan altın ve para almak için yanlarına gidip dizlerine oturarak onları bize (ustamıza) altın verinceye kadar öpen bizler değiliz. Onların verdiği paraların da biz perdenin arkasına gittiğimizde ustamız tarafından alındığını bilmezler.

Selma kardeşinin söylediklerinin doğru olduğunu bir defa daha takdim edip bu adamın pençesinden kurtulmayı kararlaştırdı.

Ertesi akşam Selma tuttuğu bir fareyi geç vakit bar kapanınca en büyük şarap küpünün içine attı. Küpe atılan fare çırpınıp dururken Ali ustasını çağırarak:

-Usta! Usta! Gel de bana şarap küpüne düşen (fareyi) çıkartmak için yardım et diye seslendi.

Bunu duyan usta; Ali'nin şarap çalma ve içme için bir oyunu olduğunu anıyarak çok sinirlendi. Koşarak küpün yanına geldi. Şarap küpünün içinde yüzen fareyi çıkarmak için yarı beline kadar küpün içine eğildi. Tam bu sırada Selma etlinde tuttuğu demir çubuğu ustasının başına indirdi. Ustası ayakları havada gık bile demeden şarap küpünün içine daldı.

İki kardeş ustalarının dışarıda kalan ayaklarını küpe sokarak küpün ağzına büyük bir demir kapak örttüler. Ustaları 'da küpe başsağ yaptığı fenalıkların günahlarını ödernek için cehenneme yol aldı.

İki kardeş barda bulunan bütün altınları toplamaya başladılar. Fakat toplanan para kendilerin hiçbir şeyine yetmezdi. Ustalarının parayı nerede sakladığını bilmiyorlardı. .. Onun için barı birkaç gece ve yahut birkaç hafta daha idare etmeliydiler.

Ertesi akşam garsonlar gence Selma hiçbir şeyi belli etmeyerek kendilerine:

-Ustamız ha~tadır. ~u -akşam onu göremezsiniz. Toplanacak parayı da' ba'na getireceksiniz. Çünkü onun nerede yattığını yalnız kardeşim Ali ile ben biliyorum diye hitap etti.

O akşam bar çok kalabalıktı. Her gece gelen halkın bir o kadar daha fazlası gelmişti. Ali ile Selma memnundular.

Her şey yolunda gidiyordu. Şarap sarfiyatı da gayet fazla idi. İki küp boşalmıştı. Sıra şimdi zavallı ustanın içinde yattığı küpe gelmişti; En uzun boylu garsonlardan biri küpün yanına gelerek ağzındaki demir kapağı açmaya çalışıyordu.

Ali tam vaktinde görmüştü derhal garsona koşmuştu.

-Bırak! Diye haykırdı. Garson:

-Ne oluyor oğlum. Artık şarap da mı alamayacağız.

Ali:

-Yok! Onu demek istemedim. Yalnız eğer isterseniz ustamızın bize tembih ettiği gibi yapınız.

-3-

-Nasıl?

-Bu küpü gayet pahalıya satın aldığı bir esans koymuştu ve onun bize söylediği gibi küpün ağzında olan bu kapağı kıpırdatmalıyız.

-Şarabı nasıl çıkartacağız?

-Çeşmesinden alırız. Olmaz mı?

-Zararı yok.

Garson başını sallayarak öyle olsun demek istermiş gibi gülümsedi.

Garsonlar şarabı daha evvel yaptıkları gibi küpün ağzından değil musluğundan almaya başladılar. İki kardeş o akşam hiç görülmedik bir meharetle dans ederek orada bulunan yüzlerce paşa ve beylerin takdirini kazandılar.

Hazır bulunan beylerbeyiyanında bulunan arkadaşlarına:

-Şimdiye kadar bu barda bu kadar eğlenmedim. Bu akşam içtiğim şarabın içinde bile başka bir koku ve lezzet var...

Dans bitince iki kardeş hazır bulunan misafirlerin gönüllerini nasıl yapmayı gayet iyi becerdiler ve adam akıllı para topladılar. Topladıkları para birrekor teşkil ediyordu.

Akşam her bar; kapanınca toplanan parayı saydılar.. Her iki kardeş de çok memnun görünüyordu ... Ali Selma'ya:

-Selma eğer böyle devam edersek bir hafta sonra geri vatanımıza dönmeye paramız kafi gelecek ve artacak bile. Selma da:

Tanrı yardımcımızdır!

* *

*

Ertesi akşam seyirciler daha kalabalıktı. Daha evvel gelen paşa beye zengin seyirciler arkadaşlarına dansın her bakımdan daha muvaffakiyetli ve daha güzel olduğunu söylemişti;;; ve şarabın kalitesi ve kokusunu da ilaveyi unutmamıştıdır.. Bu sebepten o akşam seyirciler gayet kalabalıktı. Herkes Ali ile Selma'nın dans ettiği bara gelmek için can atıyordu.

O akşam da iki kardeş gayet iyi dans ederek Arap Paşa bey ve tüccarların ceplerinden parayı nasıl çekmesini bildiler.

Banmuvaffakiyetle idare ediyorlardı., Ustalarının içinde yattığı şarap artık çok şöhretbulmuştu. Bir şarabı Ali herkese satılmamasını emretti.

Ustalarını boğduklarının beşinci: gecesi idi. O kadar çok seyirci gelmişti ki içeri girilmez hale gelmişti.

Kalabalık içeri girmek için sanki cenk ediyordu.. Tüccar Salih Ağa ve Şahin Bey ismi ile anılan şehrin en tanınmış şahısları da mevcuttu. O akşam da yine fevkalade bir dans olmuştu. Dans bitince Selma halkın içine geldi. Bir türkü çağırdı. Tanınmış paşaların yanına gidip oturdu. Tüccar Salih Ağanın yanına oturuyordu...

-4-

Orada hazır bulunan Hüseyin Paşa kızarak Selma'ya kendinin yanma gitmesini emretti, Selma da kalkıp oraya gidiyordu. Selma Ağa'ya

-Eyvallah, sonra yine gelirim diyerek Salih Ağa'nın yanından ayrılmak istedi. Salih Ağa çok içerlemişti. İçtiği rakının da bunda çok büyük rolü vardı. Bir anda yerinden kalkarak Hüseyin Paşa'nın üzerine yürüdü. Selma ne yapacağını şaşırmıştı. İki

Paşa kavgaya başladı. Salih Ağa Hüseyin Paşa'dan bir tokat yedi. Yere düştü. Derhal kamasını çekerek Hüseyin Ağa'nın boğruına sapladı. Hüseyin Ağa cansız yere serildi...

* *
*

Bunu haber alan Vali ertesi gün iki silahlı asker göndererek bar sahibini arattı. Gelen askerlerden Hüsnü Çavuş:

-Ustanız nerede diye sorunca Ali:

Dışarı çarşıya gitti. Ne vakit geleceğini bilmem, diye korku ve heyecan içinde cevap verdi. Ne yapacağını bilmiyordu. Sapsarı olmuştu. Her şeyin bittiğini anlıyarak çok korkmuştu. Çavuş yine sözlerine devam ediyordu:

-Burada bulunan ve lezzeti hiçbir yerde bulunamayan şarap dolu bir küp varmış... Onu istiyorum. Bunu Vali istiyor. Şimdi götürmeliyim diye Ali'ye emrediyordu.

Ali çok korkmuştu ya şimdi boyaları meydana çıkarsaydı. Fakat kendini toplayarak:

-Çavuş, diye hitap etti. Burada bulunan şarapların en iyisidir. Bunu Vali'den başka kime söyleyebilirsiniz. Onu Vali'ye götürebilirsiniz. Yalnız ustanın gelmesini bekle. Aynı zamanda, gideceğinizi taşıyacak olan hançerleri getir.

Çavuş, pradı. beraberinde gelen neferi bırakarak hammalları bulmak için dışarı çıktı.

Nefer:

-Burada dans eden, Ali ve Selma isminde iki kardeş varmış; Onları da Vali istiyor. Bundan sonra yalnız Vali ve Valinin karısı içindans edecekler.

Ayının kuyruğu tam şimdi kopacaktı. Ali ve Selma belki de hayatlarının en son dakikalarını yaşıyorlardı.

Ali sözü değiştirerek şöyle cevap verdi:

-Git Vali'ye sor. Buradaki bulunan garsonlarda mı oraya gelecek. Eğer öyle ise ustamızı, çavuşu söyleyin. Nefer de dışarı çıktı.

Ali kız kardeşini aradı. Gırını irlerde yoktu. Ona ne olmuştu. Bir daha çağırdı.

-Selma

-.....

Selma tam o sırada barın kapısını giriyordu, Bardan çıkan polisleri görmüş olacak ki korku ve heyecan içinde:

-Ne var, ne oluyor Ali?

-Hiç Selma kardeşim şimdilik birşey yok.

-O polisler kimlerdi ağabey?

Ustamızı aradılar.

-5-

Ne!

Ali kız kardeşinin çok heyecanlandığını görerek yakayı anlatmayı doğru buldu.

Ve:

-Helecanlanma Selma... Artık burada kalamayız, buradan kaçmalıyız. Çünkü Vali burada bulunan iki dansözle eşi olmayan şarabı istiyormuş ... Eğer biz de burada kalacak olursak her şey bitmiş olacak; kaçmalıyız, derhal kaçmalıyız. Topladığımız para bize kafi. Kızkardeş Ali'ye:

-Artık herşey bitmiştir Ali. Biz kaçsak bile nereye gidebiliriz. Polis bizi artık hep takip edecek.

, Bar kapısından gelen hammallann sesleri duyuluyordu ... Hammallar birbirlerine bağrışıyorlar ve türkü çağırıyorlardı... Sözü yine Selma aldı.

-Geldiler duymuyor musun? Ali de.

-Evet işitiyorum. Çabuk en lazımlı eşyalar ile biriktirdiğimiz paraları al da arka kapıdan çıkalım.

* *
*

Beş dakika içinde yola çıkmışlardı. Selma en lazımlı eşyaları bir bohçaya koyarak para ile költüğünün altına koydu. İçeri giren polis ve hammallar bar sahibini ve iki kardeş dansöz bulamadıklarından olacak kapılarını açtıklarından işitiliyordu.

AİL gece gündüz yol almanın doğru olmayacağını bildiği için bir mağazayı göstererek krzka.rdeşine:

L Selma; btfğlin burada bu mağazanın içinde geçireceğiz.

-A.ma. nasıl olur; bizi orada ölanlar haber vermezler mi?

-Ha'fr, sen korkfua./Orada olan baş-ışsje biz biraz altın verdikten sonra. ses bile çıkartmaz. Kızkardeşi de razı oldu ve büyük mağazanın içine girdiler. Tanrı da sanki kendilerine yol gösteriyormuş gibi mağazanın içinde bulunan develeri yüklemekle meşguldular ve içeri girişlerinden hiç de haberdar olmamışlardı.

İçeri girerek orada bulunan büyükçe sandıklardan birinin arkasına saklandılar. Öyle bir saat kadar kalmışlardı. En nihayet orada bulunan develer yükletildi ve işçiler işleri bittiği için dışarı çıktılar,

Selma Ali'ye şöyle mırıldandı:

-Ali, ben bir şey düşünüyorum. Ali'de:

-Nedir söyle bakalım...

-Her halde burada yüklenen bu develer Bağdat'da kalacak değiller. Belki de şimdi Bağdad'ı terk edip millerce uzak bir diyara gidecektir. Görmüyor musun yükledilenler kıymetli bir şeyler.

-Sizin anlattıklarınız sizin kadar ben de biliyorum... Bunlar kim bilir belki yakında evlenecek olan kızı Prenses Emine ve yahut da Suriye'de olan büyük bir tüccar içindir...

- 6 -

Her ne ise. Şimdi bunları bana söylemen de ne mana var?

-Anlamadınız mı? Bu develer belki de bizi esaretten kurtarabilir...

-Nasıl?

-.....?

-Çok kolay. Burada yüklü olan develerin sırtındaki büyükçe sandıkların birinin içine gireriz ve istikbalimizi onların ellerine bırakırız. Ali duyduğu bu fikre sevindi ve:

-Çok güzel düşünüyorsunuz. Fakat bu yolculuk uzun sürerse ne yaparız. Belki de günlerce aç ve susuz bu kızı Arabistan çöllerinde gideceğiz.

-Bu sandıklar çok büyüktürler ve bize pekala yiyecek de taşıyabilirler.

-Güzel! Biz bu sandıkların birini boşaltır ve içine gireriz. Şimdi sen burada kal ve karşıdaki şu devenin sandıklarından birini boşalt. İçinden çıkanları iyi bir yere sakla ve ben şimdi geliyorum. Biraz yiyecek alayım.

Ali beş altı gün kafi gelecek kadar yiyecek ve içecek aldıktan sonra da doğru kızkardeşinin bulunduğu mağazaya koştu.

Kızkardeşinin boşaltmış olduğu beyaz. devenin. bir sandığına girerek. iki kardeş saklandılar. Çok geçmemişti. Biraz önce orada çalışan bir işçi ile iyi giyinmiş başı fesli bir adam gelerek iki kardeşin içinde bulunduğu devenin yanına geldiler. İyi giyinmiş fesli Arap:

-Aç bakalım sandığın içindeki ipeklileri görelim, diye hitap etti. Ali ile Selma'nın kalbi sanki duracaktı. Efendisinin sözüne itaat eden adam sandığın kapağını açmak için eğildi. Fakat tam kapağı açacağı sırada yine ustası:

-Q! A::z kalsın unutacısın. Sen bumanın içine ipekleri elinle koydun. Değil mi?

-Evet!

-O halde açmaycasın, hacet yok, çünkü şimdi deveçiler gelecek. Sandığın çivilerini oturt. İşte bak, deveçiler. geliyor... Evet, develeri götürecek olan deveçiler mağazanın bir mağara kaçıraçık kapısından giriyorlardı. Adam ustasının söylediği gibi yaptı. Ali ve Selma'nın içinde bulunduğu sandığın çivilerini oturtarak sandıkları iyice bağladı. İki kardeş de mukadderatlarını bu devenin gideceği istikamete. bırakarak Bağdad'ın hudutlarını aşıyorlar ...

Özkan DERVİŞ.

11 Nisan 1951

Cilt 3

No: 442

KARIMI BEN ÖLDÜRDÜM

Evet Komiser Bey onu ben öldürdüm, fakat onu öldürmekle hergün ölmek tehlikesi olan ailemin şeref ve namusunu kurtardım. Ben şimdi bir katilim, karısını öldüren bir katil! Ne duruyorsunuz, Komiser Bey, emrediniz, ellerimin zincirle bağlanmasını ve zincirle bağlanmasını ve zindana atılmasını emrediniz.

-Müsterih olunuz Kublay Bey! Müsterih olunuz, bir sinir buhranı geçiriyorsunuz, geliniz yanıma oturunuz.

-Hayır Komiser Bey kıpırdamaya bile takadım yoktur. Buraya da sürünerek geldim.

-Gel Kublay Bey gel oğlum, yakın gel ve şu sandalyeye otur. Geç Ahmet sen Kublay Bey'e yardım et Söyle Kublay Bey, şimdi meseleyi anlat.

-Hayu! Komiser Beyanlatmayadeğ~r, bir mesele yok. Karımı öldürdüm. Siz de beni öldürmelisiniz .. Ben. ~ir katilim. ~vet karısını öldüren bir katil. Beni de işz öldürmelisiniz:~vet beni karısını öldür, en alçak bir katil diye siz öldürmelisiniz. Başka bir şey söyleyemem. fTık~onuşmaya da tahammülüm kalmadı. Konuşamıyorum .. ah birşey ofuyprum .. Ah;..arnan ...

-KpŞAhmet, Kublay beytyerden_ kaldır. Onu benim odama götür ve benim yatağıma yatır onu. Bırak, uyusun ve kendine gelir belki.

* *
*

-Nasü old_unKublay?

-T~şekk,üredirim I<oniserBey,teşekkür e_derim artık bana nasıl oldumdiyç sorulmaz. Ben arü:kkarısı öldüren alçak ve bütün şerefini belki kaybeden bir katilim.

-Öyle konuşm I(ublay_Se_nhiç de şerefini kaybetmedin.

-Evet, Kublay sen şerefini ve namusunu korumak için bu hatayı işledin. Gel oğlum gel de bana meseleyiBenbana anlat Kardeş_inbana bu hususla bir şeyle: /;lnlattı.

-Bilmiyorsunuz Komiser Bey anlatılacak hiçbir şey yok. Yok ama.. Madem ki istiyorsunuz oturun da anlatayım.

-Söyle Kublay vakayı olduğu gibi anlat.

-nün akşam saat sekiz_ de mağzamı kapayıp da eve döndüğümde karımın yine evde Yoktu. Hizmetçiye sordum, bilmem d, ye cevap alınca si11irlendim: Hizmetçiye çıktım ve birkaç tokat attıktan sonra, hizmetçi bülbül gibi açıldı ve;

-Benim ne kabahatim var ağabey, hanım her gece saat ondan sonra .buluştuğu Dr. Kemal'le bu akşam daha evvel buluştu. Burada benim kabahatim ne? Hanım bana size nereye gittiğini söylemememi söyledi. Çocukları uyuttu ve hemen Kemal beye telefon ederek kendini çağırttı ve yanın saat evvel dışarı çıktılar.

-Peki Zehra, kafi, nereye gittiklerini bilirmisin?

-Hayır bilmiyorum ama sık sık GORIÇÇA ismindeki bir kumarhanee giderlermiş.

-Peki Zehra kafi, bak Ahmet ağlıyor, sen git ona bak.. Zehra içeri girdi. Ben bir an başımdaki sızının daha ziyadeleştiğini duydum. Ne yapmalıydım. Bu arada

ayaklarım beni roververin içinde olan bir masanın başına getirdi. Çekmeceyi açtım .ve içinde bulunan roververi aldım. İçinde iki kurşun vardı. Sokağa çıkarken oğlum Ahmet ağlıyordu.

Derhal içeri koştum. Oğlum ağlıyordu. Beni görünce:

-Baba annemi istiyorum, annem nerde? Çağır onu baba.. Gözlerim bir anda yaşardı.

-Ağlama oğlum, ağlama Ahmet. Annen şimdi gelir. Sen uu ve şimdi onu getireceğim. Onu yatırdım ve Zehra'ya çocuklara iyi bakmasını söyleyerek derhal dışarı çıktım ve taksimi alarak derhal Goriçça'nın yolunu tuttum. Goriçça'nın önüne geldiğimde sinirim son haddini bulmuştu. Orada olan otomobillere baktım. Dr. Kemal'in otomobili orada değildi. Aşağıya indim ve içeri girdim orada olan bir garsonu çağırdım.

-Oğlum buraya bak, buraya gel, garson bana hiç aldırmadı. Derhal yanına gittim. eline biraz para sıkıştırdım. Garson derhal dile geldi.

-Evet, efendim emriniz?

Dr. Kemal ve ... karım. diyecektim fakat.dilim varmadı. Dr. Kemal buraya geldi mi?

-Hayır daha gelmediler. Zaten onlar buraya .daima saat 10!dan sonra gelirler. Onlar yani karım ve Dr. Kemal.mi? yoksır daha başkaları da mı vardı? Garsona sonra teşekkür...ederek dışarı çıktım . Nereye gittimliydim. Tam düşünürken kardeşim Salih'i gördüm .Salihbenigörür.görmezde~rhal.yanıma.geldi.

tNeoldu ağabeybir şey..mi.var?

Çıldıracaktım,,kardeşim de mibüyle yerlere .gidiyordu...

-Sen burada: he arıyorsun Salih? Buraya her akşam mı geliyorsun? Bu yer senin için,iyhdeğil oğluui,-sen-buraya gelme; Bu-yer sen veya benim için değildin.Burası yalnız ... yalnız kah be, alçak kimseler içindir.

-Hayır ağabey benim buraya gelmemin sebebi başkadır. Her gün ailemizin namusunu kirleten karını ortadan kaldırmak için geldi. Onun ne yaptıklarından haberin va mı ağabey? O ailemizin şeref ve haysiyetini hiç sayarak buraya bu akşam Dr. Kemal' le geldiğinden haberin var mı?.var mı haberin ağabey?

-Evetoğlum her şeyi de,bu akşam öğrendim. Şimdi onlar- nerededirler biliyor musun?

-İçeride yok mılar ağabey?

-Hayır!

-Onun nerede olduğunu biliyorum;. diyerek kendisini taksime alarak derhal Turing oteline gittik.

-Salih sen burada kal dedim ve derhal içeri girdim. Fakat Kemal ve O orada da değildi: Birkaç yere daha baktık, fakat oralarda da yoktu. En nihayet hiç .ismini duymadığım ve Pansiyon denen bir yere geldik. Dr.Kemal'in otomobili de burada idi. İçeri girdik. Orada olan bir adam bizi karşıladı ve içeri aldı. Bu adama Dr. Kemal'i istediğimizi söyledik. Henüz şimdi geldi diye cevap aldık. Ben:

-Her akşam daha önce mi gelirlerdi?

-Evet gündüzün de' gelirlerdi.

-Lüfen kendisinin nerde olduğunu söyler misini?

-Hayır olmaz. Bunun içine gelen hiç bir kimse aranamaz.

-Ben çok sinirlenerek adama:

- Hangi odadadırlar? diye sordum.
- Onu ne yapacaksın? Söyliyemem. Kaç buradan haydi bana çakışmaya başladı.
- Derhal onu görmek isterim diyerek üzerine yürüdüm. O yine hiçbir şey söylemiyordu. O nerededir? Nerededir onlar diye haykırdım. Adam:
- Polis polis diye haykırmaya başladı. Üzerine giderek iki yumrukla kendisini yere attım, yere düşünce canacısın içinde:
- Yeter artık vurma! Nerede olduğunu söyliyeyim. Üçüncü kattaki en son yeşil kapılı odada.
- Oda kilitli mi?
- Evet
- Öyle ise anahtarı. Adam anahtarı vermek isterniyorsu. Rovelveri çektim ve üzerine yürüdüm ... Derhal anahtarı bana verdi.
- Gel Salih sen burada dur diye kardeşimi çağırdım, ve bir anda üçüncü kata çıktım. Bütün odaların önüne geçtim. Anahtar deliğinden içeriye baktım. Ah! Ne manzara idi o Komiser Bey. Canım kadar sevdiğim sevgili karım Gülten Dr. Kemal'in kolları arasında. Aman ne yapmahym. Bir tıllıda kapıyı açtım. İçeri girdim ve roverimle evvela karıma soara cıa Dr. I(emcıl'erateş ettim. Karım yere yıkıldı fakat Kemal'e kurşun birşey yapm~mıştı. Roververini çekti ve ateş etmek istedi .... Derhal üzerine atladım ... kendisineiki üçtane gpster<iiJ<tensonni elindenadığım roververin içinde olan beş kurşununüçünüI<.emal'inve gerik<,1laniksini de karımı1 kalbine boşalttım. Evet .. ailemin şerefini hiçe sayan bujki çirkefinsanı ben öldürdüm ... O artık aileme bar kara boya süremez... Artık ne karım ve ne de Or. Kemal diye hayatta kimse yoktur. Onlar öldürmek,istedikleri şerefimin yolunda hayatlarını -kaybettiler.: Komiser bey benim söyleyeceklerim bu kadar... Şimdi beni öldürünüz artık ölsem bile benim için hiçti. Çünkü iki çocuğumun şeref ve namus ile yetiştirilecek malım vardır. Bunlardan hepsinin büyüğü şeref ve haysiyetin vardır. Şimdi ben artık kendimi bahtiyar addediyorum. Çünkü şerefli ve haysiyetli bir kimse olarak burada bulunuyorum ..
- Ondan sonra ne oldu? Kardeşin nerede idi? O da seninle beraber mi oradan kaçtı?
- Evet. onu da kaçarken .9nu da alarak dosdoğru eve gittik, Çocuklarım uyanmışlardır. Sevimciğim anne .. Anneciğim ... diye aplayordu beni görünce Baba.. babacığim annem nerede? O gelmiyecek mi? diye ağlamaya başladı. Onu alarak kardeşime oğlum ile beraber burada .yaşamalarını ve çocukla iyi bakarak onlara annelerinden hiç bir şey bahsetmemelerini ric ederek; kızımın ve oğlumun anlından öperek buraya geldim ... Şimdi siz beni öldürmelisiniz .. Çünkü ben artık yaşayamam. Artık ailemin şeref ve haysiyetini korumak için bir katil oldum. Ben de ölmeliyim ...
- Müsterih ol yavrum Kublay bey. Sen daha yaşayacaksın. Bak şu çayı iç.
- Mersi Komiser Bey, Çoksusarnışam.
- Şimdi bu odaya gir ve orada bekle.

İKİ HAFTA SONRA

- Karınızın bu erkekle bir alakası olduğunu daha evvel biliyormuydunuz?
- Hayır hakim bey ... Yalnız son zamanlar<i<,1Jar.ırn.sıksık hasta oluyordu. Ben de aslen.hısmı, olan Dr. Kemal' i çağırıyordum.
- Karının bundan evvel onunla buluştuğunqan,:haberin. var mı idi?

-Hayırlı-lakim bey hayır! Onun böyle bir şey yapacağı hiç de aklına bile gelmiyordu. Fakat daima öyle olur. Şerefli bir aile yuvasını yıkmak için böyle hain kurtlar çok olur. Ben akşama kadar Libra'daki mağazamda çalışıyor ve gece de eve gittiğimde onu evde bulamıyordum. Tabii yemeği yedikten sonra gazetelere bir göz gezdirir, biraz radyo dinler ve ondan sonra da yatırdım.

-Karınız sizinle yatmamızdı?

-Hayır, son zamanlarda hastalığı dolayısıyla çocuklarla beraber yatıyordu. Fakat hizmetçi kızıdan öğrendiğime göre ondan sonra dışarı çıkarmış, bunu bana hizmetçi o cinayeti işlediğim gece 24 Temmuz gecesi söyledi. Ah! Daha evvel bilmeyi ne kadar arzu ederim.

-Karının Dr. Kemal'le alakası olduğunu bilen var mı idi?

-Evet hakim bey, Dr. Kemal'le daima gezdiğini ve eğlendiğini kardeşim de bilirmiş!

-Kardeşin burada mı?

-Hayır o gelmedi! Ona evde kalıp ve çocuklara benim ve annelerinin yokluğunu bildirmemesini söyledim. Şimdi o iki ciğerparemle evdedir.

-Peki fakat onu niçin öldürdün?

-Her gün yükselmekte olan şeref ve haysiyetimi bir anda yok etmek için çalıştığım için onu ve Kemal'i cehenneme yolladım. Siz de bana cezamı veriniz ... Beni astırınız ... öldürünüz beni hakim bey...

-Söyle Cemal, karını öldürdükten sonra Kemal'i niçin öldürdün?

-Çünkü o sağ kalaydı onu her gören ne derdi hakim bey? Size sorarım ne derdi? Onu her gören Cemal'in karısının ... demeyecekler miydi?

-Peki Cemal. Peki oğlum.

-Muhakeme yarım saat sonraya tehir olarak Hakim Bey 'yanındaki bir' odaya " çekilir.

*
* *

-Cemal Mertcan ve Salih Mertcan.

-İçerdeler efendim.

-Kendilerini buraya çağır yüzbaşı ...

-Geliyorlar hakim bey.

***

Hakim yerini almıştır ... Koca mahkeme salonuna bir sessizlik çökmüş ... Herkes muhakeme neticesini bekliyor. Cemal kelepçeler içerisinde iki jandarma arasında nıplıhakerne salonuna girerek hakimın karşısında duruyor. Herkes şimdi artık muhakemenin neticesini bekliyor ... Herkes heyecanlı Hakim söz alıyor:

-Beyler muhakeme son kararını vermeden Cemal'in avukatına söz veriyoruz.

Cemal'in avukatı Hasan, gayet iyi bir müdafaa yaptı. Hasan:

-Hakim bey, diyordu. Namus ve şerefın ne demek olduğunu ve insan şerefını korumak için ne büyük fedakarlıklara katlanabileceğini herhalde tasavvur edebilirsiniz. Bu cürüm işlenirken Cemal'in durumunu herhalde siz de tasavvur edebilirsiniz. Onu bu uçuruma sürükleyen Dr. Kemal olduğunu her halde siz de benim kadar bilirsiniz.

Bu sözler avukatın müdafasının sonuna teşkil ediyordu.

Bundan sonra hakimin şu sözleri bütün mahkemeyi çınlatıyordu.

- "Karısı Gülten'i ve Dr. Kemal'i öldürmekten sanık Cemal kaza mahkemesi tarafından iki sene ağır hapse mahkum olmuştur!

Cemal muhakeme kapısından çıkarken evde şimdi anne ve babasız kalan iki küçük masum yavrusunu düşünerek gözlerinden sızan gözyaşlarına mani olamıyordu.

Özkan DERVİŞ

24 Mart 1951

Cilt 3

No:428

YENİ ELBİSE

Lokomotif bir iki defa inledi ve içten gelen bir soluk alıp sustu. Vakit öğle üzeriydi. Haydarpaşa garı çok kalabalık değildi. Trenden inen yolcular acele vapur iskelesine doğru yürüyorlardı. Hammallar koşuyorlar, beylerin ellerindeki çantaları, bavulları, paketleri taşımak için birbirleriyle yarış ediyorlardı. Hammalların arasında on, on iki yaşlarında üstü başı perişan yırtık papuçlu bir çocuk da ona buna koştu durdu. Neticede kimseden taşıyacak bir şey alamamıştı. Büyükler adeta onu çiğnercesine koşmuşlar bütün taşıyacak şeyleri paylaşmışlardı. Ellerini ceplerine soktu. Yürümeye başladı.

Vagonundan eşyasını toplayarak indiren Selim Ağa yerdeki bavulu kaldırmak istedi. Hayır ne mümkün. Kütük gibi şeyi karnındaki sancı yüzünden vapura kad~r taşıyamayacaktı.

Bu sırada yanından geçmekte olan küçüğü gördü.

-Bana.baksana!rıl.şubavulu;Vapuragidecekdiye seslendi.

Çocuk bavulu omzunkoyunca ensiz-omzu çöktü. Çarpık bir şekilde, acele adımlarla vapur iskelesine doğru yürüdü. Bavulu vapura soktu. Bu sırada Selim Ağa da terlerini silerek vapura geldi. Vapur kalkmak üzereydi. Tam parasını verip çocuğu savaeağr sırada>birden aklına bir şey gelmiş gibi kaşları çatıldı. Bir hayli müddet karşısın~ak('çocuğu süzdü. Alındaki çizgiler derinleşiyor, zihnen fazla meşgul görünüyordı. Neden sonra sesinden taşan bir şefkatle:

-Adın ne senin çocuğum diye sordu.

-Kemal, ağam.

-Kaç.yaşındasın sen bakayım.

-Qa!libabnikiye~bastım.

Setim Ağa pi:rmüddet daha düşündü. Sağ elini yerden yukarı kaldırdı. Eliyle yer arasındakii mesa;feyi göz kararıyla ölçtü. -Yüzünde yavaş yavaş beliren sevi.ncin alametleri görülmeye başladı: Alnının derisi gerildi, bıyıklan yanaklarına doğru/ayıldı. ağzı genişledi, san dişleri meydana çıktı. çocuğun eline bir yarım liralık sıkıştırar~i

-Koş bir bilet kendine, bir bilet de bavul için al. İstanbul'a beraber gidepeğiz, dedi.

Vapur hareket ettiği zaman Selim Ağa iki açma aldı. Ağzını şapırdatarak yemeğe başladı. Ağanın bavulu üzerine oturan Kemal onun açma yeyişini içi ezilerek seyrediyordu. Öğle vaktinden beriaç~. Elleri ve vücudu titriyordu.Fakatbifürlü Selim Ağa'ya "Bana da bir açma al." diyemedi. Utandı, buna hakkı olm~drğmı sandLI-fem b.akalım Ağa. onun hakkında neler düşünüyordu. Kendisi hiçbir şey söyl~meden Japur biletini alınış ve beraber vapura binmişlerdi. Ağa ya bir ahbabına ya bir otele gidecekti. İyi ama:~otu.u ne yapacaktı. Acaba uşak gibi kulla.nılmaksaadet.ine ka'.vüsa:tak: mıydı?

Farkına v.armada.nbirden ağzından:

-Beni ne yapacaksın Ağa diye bir sorgu kaçırdı.

Ağa sigara yakmakla meşguldü Bu sorguya kızmadı.. Bilakis yüzünde yeni bir gülümseme. belirdi.

-Üstün başın pek pırtık. Sana şöyle bir elbise iydıruvereceğim. Yalnız önce otele gidelim de bavulu bırakalım; dedi.

Kemal duyduğuna inanamıyordu. Bir katyeni elbise ha! Oh! Bu ne kadar büyük bir saadetti. Şu parça parça elbiselerin içinden kurtulacaktı. Her halde ona elbise alacak olan bu ağa başka şeyleri de ihmal etmeyecek onu yanında çalıştıracaktı. Artık sefillikten kurtuluyordu demek. Geceleri yattığı kuru çeşme haznesinin içine açığa, yırtık elbiseye, başkaları tarafından tahrik edilmeye, küfür duymaya elveda! Bundan sonra yalnız bir efendisi olacak, geceleri kapalı bir dam altında yatacak, sırtı yeni elbise görecek ve polisten korkusu olmadan yaşayacaktı. Kemal öyle bir sevince dalmıştı ki, karnının bile dün öğleden beri aç olduğunu unuttu. Vapur iskeleye yanaşır yanaşmaz bavula yapıştı, yaşından ve kuvvetinden umulmayacak bir gayretle cılız omzuna bavulu yerleştirdi.

*

* *

Efendisinin ardından gülümseye, gülümseye Sirkeci'ye doğru yürümeye başladı. Yeni camiinin önündeki çocuklara acıyarak baktı. Ne kadar perişan halleri vardı zavallıların! Efendisinin vereceği harçlıkların bir kısmını bazı zaman getirip bunlara dağıtabileceğini düşündü. Sirkeci sinemalarının önünden geçerken resimlere yan gözle baktı. Her halde bundan sonra arada sırada sinemaya gitmek için de vakti olacaktı. Selim Ağa Sirkeci'de her sene geldiği bir otele indi. Kemal bavulu Ağa'nın odasına kadar çıkardı. Sonra gidip bir de okkalı kahve ısmarladı. Ağa ona;

-Git otelin kapısı önünde beni bekle, dedi.

Ve tam bir saat sonra eli cebinde, ağzında sigara kapıda göründü.

-Gel bakalım.

O önde; Kemal arkada Bahçekapı'ya kadar geldiler. Bir elbiseci dükkanının kapısından içeri girerken göğsünü eliyle tuttu. Yüreği öyle hızlı çarpıyordu ki, göğüsünden dışarı fırlayacağını sandı. Hele dükkandaki kumaş kokusu yok mu, onu sarhoş etmişti adeta. Elleriyle gözlerini ovuşturdu. Hayır, bu bir hayal değildi; yepyeni elbiseler satan bir dükkandaydı.

Önde "buyurun paşam, buyurun beyim" diyen dükkan sahibi, arkasında yeleğinin koltuk altına iki elinin baş parmağını sokup, ellerini oynatarak yürüyen Selim Ağa ve onun da arkasında tamamen şaşkın bir halde bulunan Kemal, merdivenlerden yukarı kata çıktılar. Burası iki taraflı elbiselerle dolu büyük bir salondur. Tezgahtar Kemal'in üzerinde bulunan eski elbiselere elini bile sürmedi. Kendisinin çıkarmasını söyledi. Çocuk uzun seneler üzerinde taşıdığı pırıllara pek alışmıştı. Onları adeta üzümlere üstünden çıkardı. Pantolonu yere düşünce, açığıyla, küfür ve sefaletiyle bütün mazinin ayakları dibine serildiğini zannetti. Pırıltılarını ayağıyla bir kenara itti.

Tezgahtar suratını buruşturmaya çalışarak Kemal'i giydirdi. Dükkan sahibi tezgahtarın arkasında fırl fırl dönüyor, yeni elbiselerin giydirilmesine sanki yardım ediyordu. Selim Ağa da dudağında sigarası, yüzünde hafif bir gülümsemeyle yapılan işi seyrediyordu. Nihayet onu aynanın önüne sürüklediler. Kemal aynadaki çocuğun kendisi olduğunu zannetmedi. Elbisenin üstündeki bulunduguna inanabilmek için elini elbiseye sürdü. Bu hareket üzerine Selim Ağa birden seslendi:

-Sürme ellerini elbiselere küçük beyim!

Kemal şaşırды. Ağanın yüzüne baktı. Ağa bu sefer daha alaylı bir sesle konuştu:

-Elbiseler de küçük beyime ne güzel yakışmıştı ya! Boyunu posunu sevsinler beyimin. Duruşuna bak hele. Gören de kırk yıllık ağa oğlu sanacak. Ne de çabuk unutuverdi bir saat önce bavulumu taşıdığını!

Sonra ani bir sertlikle:

-Çıkarın üzerinden şu salağın elbiseleri, dedi.

Ve ilave etti:

-Çabuk paket yapın.

Kemal olup biten şeylerden hiç birşey anlamamıştı. Selim Ağa bu sefer ona döndü:

-Haydi ulan domuzun piçi! Ne bakıyorsun etrafına? Geçir pırtıllarını sırtına, bas buradan! .. diye söylendi.

Kahkahaile gülerken de ilave etti:

-Elbiseleri sana mı aldığımı sandın? Bende o kadar enayi suratı var mı? Bizim oğlana bir kat elbise lazımdı. Senin boyunu posunu ona uygun buldum. Halin benzemesin ... 'Hepsi bu kadar!

Kemal ta içinden gırtlığına kadar halka halka birşeyler gizlediğini zannetti. Yutkundu. Gözleri. doldu. Pırtıllarına büründü. Uçar gibi çıktığı merdivenleri yuvarlanır gibi indi. Dükkanın kapısından çıkarken omuzları biraz daha çökmüştü. Açlığı son dereceydi, Pantolonunu tutan belindeki ipi biraz daha sıkı. Haydarpaşa'ya dönebilmek için cebinde vapor parası yoktu. Köprüye yanaşacak iki vapuru, paket taşıyıp Haydarpaşa'ya kadar. vapuLJJarasım çıkarabilmek için ancak eziyet çekmeye alışık 4; İnsanlarda bulunan eşşit b.ir.s.aŞırla bekledi ...

Abdülkadir CEYHUN

7 Eylül 1950

CİLT2

No:263.

FALCININ GÖRDÜĞÜ ÖLÜM

Bfryaz tatilimizi geçirmek üzere karımla ve kızımla beraber, Londrn civarında Hastings'e gitmiştik. Çok sıcak bir gündü. Kızım Patricia ile parkta dolaşıyorduk. Türlü eğlence yerleri ile bir panayır haline gelmiş olan bu park, her zamanki gibi gene çocukların çığlıkları ile çınılıyordu.

Üzerinde "Falcı Carlotta" yazılı olan çadırın önünden geçmiştik.

Patricia; "Ne olur baba! Biz de falımıza bakturalım." diye ısrar etti.

Döndük çadıra girdik.

İçerisi filmlerdeki falcı odalarını gösteren sahneler şeklinde tanzim edilmişti, Orta yerde bir masa vardı. Masanın üzerinde de billurdan bir küre duruyordu.

Carlotta bu küre, ye llakarak, e~xela Patricia'nın istikbalini okudu, basma kalıp şeyler söyledi.ve. bir t~k,ım 111i.ijdeler.verdi.

Sonra be.?'ın faltın.~ R~k.tı. Beni111 de. istikbalim gayet parlakmış, endişe edeceğim lıı91'ir \$~Y y(0)kqı9ş. gara,sırı verdiğı. Tam çıkıyorduk, seslendi:

:-Bicsaniye,. beyefondi.Falcılığaba.şladığım günden beri kimseye kötü bir .haber verniş d~ğilitndir.·Gördüğüm fena şeyleri·daima·kendime-saklamışımıdır. Fakat sizin istikbal.inifde öyl~ feci birşey görüyorumki, söylemeden edemeyeceğim. Kimbilir belki bir çaresi bulunur., bu felaket.ten kurtulabilirsiniz, ne yapıp yapın, kurtulmaya bakın:

"Bir saat görüyorum. Altıyı yedi geçiyor. Gün bugün. Ondan sonra hiçbir şey göremiyorum. Her taraf kararıyor. Yalnız, kulağıma bir çığlık geliyor. Müthiş bir kazanın. yürekler parçalayançığı. inşallah dikkat edersiniz de billur kürede görünen bu korkunç hadisenin önüne geçersiniz."

Heyecanlanmıştım. Fakat bana asıl tesir eden şey kadının söylediklerinden ziyade, bunları söylerken aldığı hal-olmuştu.

Kızım ağlamaya başladı. İşi şakaya vurmak isteyerek, Patricia'yı oyalamaya çalıştım. Kalabalığın arasına karıştık, yürüdük. Fakat o gün benim için zehir oldu.

***

Eve geldiğimde saat beş buçuktu. O zaman kadar Patricia falcı kadım ve söylediklerini unutmuştu bile. Onu annesi ile bırakıp ben çalışma odama çekildim.

Kendi kendime: "Saçma!" diyorum ama, gene de hecanlıydım. Sinirlerime bir türlü hakim olamıyordum.

Duvardaki saate bakıp altıya geldiğini görünce büsbütün heyecafilandım. Mektup açmakta kullandığım bıçağı elime alarak sinirli sinirli oynamaya başladım.

Saat altıyı beş oldu.

Altıyı altı oldu, avuçlarım terliyordu.

Nihayet altıyı yedi geçti .. hiç bir şey olmadı.

-"Acaba bu saat yanlış mı?" diye, bir de cep saatime baktım. Daha altıyı iki geçiyordu.

Demek ki masanın üzerindeki saat beş dakika ileriydi.

Tekrar ter dökmeye başladım. Bu sefer gözlerim cep saatime, heyecanla bekliyordum.

Alyıyı beş ... altıyı altı ...

Gözümle saatin yelkovanını takip ediyordum.

Altıyı yedi geçti.

Yarım dakika daha bekledim: Gene birşey olmadı.

Sekiz geçti. Derin bir nefes aklımdan. Falcının bahsettiği tehlikeyi atlattım.

Akşam yemekte karıma işi anlattım. Benimle alay etti. Hep beraber kahkahalarla güldük.

***

Ertesi sabah kahvaltıda kızım "Daily Mail" gazetesini getirip önüme koydu.

Haberi **HK** **U**akışta gördüm: "Bir çingene falcı kadın garip bir kazada **ö**ldü başlığı altında şunları yazıyordu.

"Dü11 gece Hastings' deki bir eğlence yerinde Carlotta adında bir falcı kadın garip bir kazanetice si11de ölmüştür. Billur küreye bakarak istikbal hakkında kehanette bulunan bu çingene falcı kadın oyuncak bir demir yolunda saate 100 kilometreye yakın bir hızla yokuş aşağı inerken önüne gevşeyip sarkmış bir elektrik teli çıkmıştır. Kadın bu teli gördüyse de, hızın tesiriyle, eğilememiş ve tel çenesinin altından geçerek başını kıpırmıştır."

"J--. İadiseye şahit olan yüzlerce kişi dehşetle haykırmışlar ve aralarında bayılanlar da olmuştur ..."

Elini titreye titreye telefona uzandım. Öğrenmek istediğim küçük bir nokta vardı. Fakat, alacağım cevaptan da korkuyordum.

Tahminim doğru çıktı. Gazete yazı işleri müdürünün verdiği cevabı duyunca hayatımın en dehşetli anını yaşadım:

Carlottatari; altıyı yedi gece **ö**lmüştü.

Vahdet GÜLTEKİN .

. 15 Aralık 1950

Cilt 3

No:347

CAMİLERİN NAMUSU

İhtiyarhalimle gurbete çıkmazdan önce yani; gençliğimde köylerde yaşadığımı evvelce söylemişim.Nedense ben ekranlarımla geçinemiyor,daha doğrusu onlarla anlaşabileceğim seviyeye .yükseliyordum.Zira, memleketimin çocukları hem cahil hem de ekseriyetle fakir olduklarından, genç yaşta ihtiyar olurlar ve olgunlaşırlardı.

Tatillerimde, köyüme can atarak dönerdim.Amma vaktaki bir hafta geçer ve kahve köşelerinin eğlenceleri yetmemeye başlardı.Artık mektep için şehre avdet etmek özlenilmez mi?

Ne olsa şehir, insanı açıyor ve azdırıyordu. Nitekim. yaşım onaltıyı dolmadan; bu adatte sevgililerim vardı.Kimisiyle konuşur, bazılarıyla da sadece bakışırđık.

Beni şehvetle avlıyan bir kadınla karşılaştığımı sert, dağlı huyum ile çıkık kemikli .anlımdarr ve geniş omuzlarımdan hoşlandığımı . hatırlıyorum. Birşeyi daha unutmadım ki, o da kadınının artık eski fl.örtlerimi bana aratmaması..

Henüz onaltısında, bir hamma, tutulan erkek çocuk, mükellef olduğu lise tedrisatının ondörJdersini başatabili.rmi?Elbette hayır!..

Liseyibırakırken .bile,.ha.laidrak edemiyordum; ..Taşraya döneceğim, hep orada kalmaya.mahkum olarak ....

Babam. eğlenceler bulacağına, bilakis başıma yeni yeni işler çıkarıyor, beni aklımın etemediğ.deitlere sokuyordu .

-Dindanıadamdr; Fakat ben onun zamanındaki gibi ilâhiyat dersleri almış ve semavi kitaplar okumamıştım.Babamın olduğu gibi, sarıklı hocalara malik değildim.

Pederimin iyiden iyiye taktir ediyor ve herkes gibi camilerde gözükmemde ısrar ediyordu. Ya büyükbabam; ihtiyardı, çok sofuydu, hemen her zaman sarhoş .

Benim yaşta iken namaz kılmadıklarını ve itikât sahibi olmadıklarını tahmin ederdim, Demek onlarda Allah sevgisi, ihtiyarladıkça sökün etmişti.

Bazı bazı içime bir şeytan girer, muhakemern, muhayyelernden korka korka hesap sorardı:

"İnsanları Allah değil, Allahu insanlar yarattı ise;bu dine bağlılık riyâkarlık olamaz mıydı?"

Gene bu sualimin cevabını tesadüfen keşfetmiştim.-. Artık camiye gidiyordum. Fa.kat, müdavimi olmaya başladığım mescitten başkasında ibadet etmezdim'. Burada, geçen hadiseyi öğrenselerdi, emin ki sarıklı hoca gibi ahali dahi buna gülerdi.

Caminin bir penceresinin alt yanında yani kubbenin hemen dibinde bir çeşme vardı. Sabah ve akşam vakti kasabanın kızları gelerek tenekelerini doldururlardı. Onların evlerine girişlerini, tekrar dönüşlerini ve sıra kapmak için kavgı edişlerini pencereden gözetliyordum.Sık sık gelirlerdi, zira hepsi bizim mahalledendi .

Kafirler, aralarında oğlan çocuğu olmadığından 'serbestçe gülü.Şürler,göğüslerihi gözleri gibi süzdürürler ve oynatırlardı.

Nasılca içlerinden biri beni farketdi; mamafi az sonra gene hem bu sefer daha kocaman olan çift bakırıyla geldi.Arkadaşlarına sırrımı ifşa etmediğini hemen anladım.

İlkin çok mahcuptu amma, sonraları alıştık ve bakışmaya başladık. Birkaç göz attım;sonraları da bir başkasına ...

Her birisi beni kendisi için camiye geliyor sanıyor ve yek diğerine müşterek sırrımızı açmıyordu. Kendimi cennet dedikleri yerde ve güzel huri kızların yanı başında tahayyül ederek,doğrusuyla eğleniyordum. Saatler bile çabucak geçirdi.

Kâtipler gibi yakalı ve şehir işi kolalı gömlek kullandığımdan, köy kızları beni seviyorlardı. Bilmezlerdi ki, kasabada dahi çalışamaz ve onları bir yörük genci kadar dahi mesut edemezdim.

Güzel.günlerin ömrü çok azdır.Bir kar çiçeğinden daha evvel.solarlar.

Allah saadetimi çok görmüş olmalıydı, çünkü pencerenin önünde çabuk yakaladılar. Belki de benim , camiye kimse olmadığı esnada dadanışım göze çarpmıştı.

"Eşraf çocuğu olduğumu bildiklerinden, ne için geldiğimden şüphelenmişlerdi.Acaba ne sebeple ?

Müftü Efendi cama yaklaşarak:

..,"Dışarısı neyse ama ..." dedi. "Camiyi de kepaze ettiniz!"

Sokağa kaçarken yan gözle ona baktım; gülümsüyordu. Bu. mutaassıp muhitin imamı, iman etti ki bana hakikaten kızmadı.

İçimeşşphe girdi:

"Accıp imam da boş kaldıkça pencerenin önünde dikiliyor mu? Onun da cam sıkılabiliirdive dışarıyı seyretmesine hiç mani yoktu."

Hastalar elleriyle yüzlerine su serpiyorlar, testileri doluncaya kadar saçlarını çözüp yenider; pağlıyorlar[vü ş~kalcısıdırke~ g9ğüşlerini•titretiyor;lar.

Hemh.)1Jlam he111 püe:z:zin plan Müftü Efendi, .. babam; artık büyüdüğümü, evlenmemin caiz: ye. farf olduğunu söyleniş; jsit:tiğime göre çeşme başındakilerden bir111 tiancialmak istiy({flarm.ış.

i\nnerni, utanan ve korktuğu için yüzüme bakmayana gönderdim.onun annesinden, Allahın emriyle isteyecekti ...

Dündar DUYGUR

10 Ocak 1950

Cilt 1

No:63

NALBANT

Bir evin ikinci katında iki odadan ibaret bir kısmı işgal ediyordum. Öndeki odayı oturma ve misafir odası, arkadakini de yatak odası yapmıştım. Eşyalar, zaman zaman yer değiştirirlerdi. Benim evimden çıkar, bir başka evde veya dükkanda yer alırlardı. Bu hadise ekseriyetle ay sonunda vukua gelir ve benim ipeçekteğim ay bu sayede sona ererdi.

Akşamları geç yatar sabahları erken kalkardım. Uykuda bile tasarrufa, hayat beni alıştırılmıştı. Bir uyandırıcı saatim vardı. Onu kurar ve tam yedide çalınca uyanırdım. Bu eve taşındıktan sonra çalar saate lüzum kalmadı. Bir ay sonu, onu da elden çıkardım. Çünkü her sabah evin arkasındaki nalbant dükkanında tam yedide demir beni uyandırır. Bu nalbant dükkanı hemem hemen hiç durmadan çalışır. Evde bulunduğum zaman demir dövmeden çıkan tırmalayıcı sesi duymak mecburiyetinde idim.

Vicdanımla mücadele etmeye başladım. Gidip nalbanta "Çok gürültü çıkarıyorsunuz, biraz daha yavaş vurun." desem, adamlar bana "Aman beyim, sen demircilikten anlamazsın. Buna ne kadar kuvvetle vurulursa. elde edilen iş o kadar sağlam olur. Senin hatırın için yavaş vuralım da, aldığımız parayı hak etmiyelim mi? Şonrct müşteri bize yaptığınız malrbeğğndiniz mi?... piye çıkışmaz mı? O zaman biz ne hale düşeriz." demezler miydi? Ekmek parası için vücut telef ediyorlardı.

Alın teriyle ekmek parası kazanmak ne güç işte. Ona mani olmaya çalışmak, ekmeğini elinden almak gibi bir şeydi. Bunu yapmazdım. Sonra adamcağız çok terbiyeli idi. Ne zaman görse selma verir, hal ve hatır sorardı. Mahallede kimin kapısı kilitli kalsa ona kpşar, kilidini açtırdı. Komşu hatırı sayan bu adam, yaptığı işe mukabil para da almazdı, Belki/o da 91kardığı gürültüden memnun değildi. Civarını rahatsız etmekten azap duyuyordu. Ne yapsın. Hayat İcabı, mecburdu. Onun alınına böyle yazılmıştı.

Nalbant sabahın yedisinden akşamın yedisine kadar çalışır. Ben eve saat beş buçukta gelirdim. Bir buçuk saat kadar onu dinlemek mecburiyetinde idim. Bazı günler işi az olurdu. O zaman sesi pek çıkmazdı. Benim kafam 0 gün dinç demekti. Sevinirdim. Bu sevincim biraz sonra sona erer ve nalbanta karşı bir acıma duyardım. "Bu gün az çalıştı, belki çoluğuna çocuğuna her akşamki gibi dohr gidemeyecektir. Onu pencerede bekleyenler büsbütün üzüleceklerdir." derdim. Onun gürültüsü beni rahatsız eder, sessizliği ise azaba kordu.

Birgün geldi ki, kulağım artık nalbant dükkanından gelen seslere alıştı ve ses bende eskisi gibi tesir yapmaz ve beni sinirlendirmez hale geldi.

*

* *

Yaz gelmişti. Üç ay kadar bir vazife ile İstanbul'dan ayrılmıştım. Eve dönüşümde, kulağımın ilk aradığı şey nalbantın dükkanından gelen sestti. Şaşırdım. Hiçbir ses yoktu. Biraz daha bekledim. Yine ses seda gelmiyordu. Merakım büsbütün arttı ve kendimi yalnız hissetmeye başladım. Sokağa çıktım ve dükkana gittim.

Kepenkler örtülü idi. Kendi kendime "Hasta olsa çırağı var. O, dükkanı açardı, Başka bir yere taşınmış olacaktır." dedim. İçime şüphe düştü. Etraftan soruşturdum, "Bir ay kadar oluyor sizlere ömür." dediler. Çok üzuldüm. Günlerce kulağım onun sesini duymak için bekledi.

Nalbanta benden fazla hayvanların acıdığına eminim ..

Kaç sabah erken uyanmadığını için işime geç kaldım. Artık beni uyandıran nalbantın dükkanından gelen ses yok.

Mahallenin kilitli kalan kapısını açan kimse kalmadı. İşin en fenası, beni sabahları uyandıran saatin satılmış olması.

"Ay başına, inşallah bir çalar saat alayım da rahatlayım." diye düşünüyorum. Masraf da hiç eksik olmuyor ki. Halbuki bu ay ne kadar alınacak şeyler vardı.

Muin ARAR

11 Şubat 1951

Cilt3

No:394

DAG ADAMI GİTTİ

O bir çoban değildi ve ne de vuslata erişemeyerek dağlarda gezen bir mecnun. O sadece kalbinde vatan aşkı taşıyan, iradesi kuvvetli, özü sözü doğru tayyareci idi.

Onu senelerce kucağına alarak, göklerde perpervazsız bir kuş gibi dolaştıran küçük uçağı, bir gün kaderin eline teslim etti ve güzel tayyareci sinesinde sarı gözlü papatyalarla, nazlı lâleleri barındıran bir dağa düştü. Burada ne bir ev, ne de bir insan vardı. Genç pilot hafif bir kaza atlatmıştı. Biraz fazlaca incinen sağ kolunu durmadan ovuyor, birtaraftan da ne yapacağını, nereye gideceğini düşünerek çareler arıyordu. Bir ara gözü, ince dağ yolunda, uzun basma eteğini sürüyerek koşmakta olan bir kıza ilişti, sonra kulakları: "Söyleyin bir şey oldunuz mu?" diye yükselen ince, tatlı bir sesle doldu. "Hayır, hayır mühim değil." diye cevap verdi.

Omuzlarına dökülen parlak saçlarının arasından sızan ter tanelerini, beyaz mendiliyle silerek gelenin iylik perisinin ta kendisi olduğundan şüphe etmediği kıza doğru yürüdü. Karşı karşıya geldikleri vakit Işık, hiçte umduğu manzarayla karşılaşmadı. Çünkü o, param parçaolmuş bir tayyare ve ağır yaralı bir pilotla, karşılaşacağını sanıyordu. Halbuki karşısında dimdik duran, kendisine parlayan ve adeta şevkat dolu gözlerle bakan güzel genci görünce yapmayı tasarladığı hareketlerin hepsini unuttu, kararsız bir halde olduğu yerde kaldı. Israrla kendisine bakan gence o da bir müddet baktı, baktı...

Dağın eteğindeki kulübeye geldikleri vakit üç erkek çocuğun bir sedyeyi köşelerinden tutarak yürüdüklerini gördüler. Göksel çok candan, minnet duygusuyla gülen yüzünü çocuklara çevirdi. "Hasta ağır değil, sağ olun." diyerek birinin yanağını okşadı. Işık'ta olanlara; "Yerine götürün." dedikten sonra pilota döndü: "Bunu senelerce evvel yerine bir tayyare düşmesi ve iki kişinin ağır yaralanması neticesinde akıl ettik. O vakit ben çok küçüktüm, babam sağdı. Şehrin gürültülü hayatından bıkarak buraya gelip yerleşmiştik" dedi. Ateş bakışlı tayyareci, bir dağ başında böyle nadide bir zambağın bulunuşundan başka şey düşünmüyordu. Tertemiz, el sürülmemiş bir çiçektir bu. Ruhunda derin heyecanlar belirmeye başladı. Genç kıızı pek çabuk sevmiştir.

Koyu yeşillik üzerinde rengarenk bahar çiçekleri açan o güzel vadiye günlerce el ele indiler. Vadinin eteğindeki dereye indiler. Vadinin eteğindeki incecik dereден süzülen gümüş parlıtlı sular çakılları, yıkayarak sakın akıp giderken, arada bir kenarlardan narin boynunu uzatmış bir ot tanesini yalayarak ona hayatı veriyordu. Işık, bu dekor içinde engin duygularla coşuyor, neşe denizinde yüzüyordu. Sanki. ömründe ilk defa bahar olmuştu. On sekiz senelik hayatının geçen bomboş günleri şimdiki saadetinin çokluğu ile dolup taşıyordu bile. Öyle mesuttu ki...

Heyhat. Hayatın insanlara, yarı kalan saadetlerden başka, bol bol bahsettiği neyi vardı. sanki. ...

İşte, Işık'ın dağ başında bulduğu sevgili adamı nihayet gidecekti. Gitmese olmaz mıydı? Işık'ı çok seviyordu. Ömrünü bu vadide ruhunu aydınlatan Işık'la bitirmek onun tek emeliydi. Bunu yapacaktı. Işık da buna çoktan razıydı ama, aşktan daha üstün, vazife aşkı vardı. Biliyordu ki bekliyordu. Bunu ona söylediği vakit ikisi de kadere boyun eymeyen elzem düşündüler ama, Işık'tan ayrılmak Göksel'e öyle güç gelecekti ki ne yapmalıydı?

İnsanların ümit de bir ışık değil miydi? Ümit olduktan sonra elbet birgün hayat aydınlanacaktı. Bir şehir vakti dağı motor gürültüsü kapladı. Sevgili dağı adamı gitmişti. Işık, gülümseyen yüzü, nemli gözleriyle dimdik duruyordu.

Eğer birgün dönecek olursa ona burada yine parlayacaktı.

S

Lamia AYITKAN

12 Temmuz 1950

CİLT2

No:216

TEK BİR CANLI YOK

"Bir çöl tahayyül et. Elinin avucu gibi düz, kilometrelerce ve gözün görebildiği kadar Jzaklarağru gidiyor."

Başımı eğerek tasdik ettim. Kimsenin yardımı olmadan da bir çöl tahayyül edebilirim.

O devamla.i'tek bir canlı yok, ne bir çalı, ne bir ot."

.'Yalnız şuradaki ağaç" dedim.

"Ne ağacı" dedi " sana ağaçtan bahsetmedim."

Hen bir çöl tahayyül ettiğim zaman orada daima bir veya birkaç ağaç vardı.ve ekseriya çamdır, diyerek arkadaşına "benim muhayyelem böyle çalışır" dedim " ağaçsız olmaz."

Arkadaşım itiraz etti "benim bahsettiğim çölde ağaç filan yok, hikayenin önemi çölün bom boş olmasındadır. Kaldır oradan o ağacı."

saatime baktıktan sonra, peki dedim, çölde fakat biraz zaman geçecek. Başkalatmın muhayyelesi na~nı çalışır bilmem, fakat benim hayalimde bir resim canlandığı zaman oradaki hadis. elermuntazam bir sıra. Heve muayyen bir zaman içinde ceryan eder.

Bu sebeple ayalimde canlana~ tek ağaçlı resmin sağ köşesinden uzun beyaz entarileri ye g~neşlikleri He bir. devej1~ birlikte iki Arap göründü. Tahmin ettiğim gibi biö11i11 omzi. frıdaJan iste(fiğim işi göreq~k. bir testere vardı. Doğruca ağacın yanına gittiler ve ağacı dibinden kesip devenin sırtına yüklediler ve resmin sol tarafından uzaklaşıp gittiler.

"Tam gitti," dedim.

Arkadaşın tezaşia etrafına bakındı, "kim gitti" diye sordu.

Çöldeki ağa7tan. bahsettiğimizi hatırlattım ve. ' ağacı kesen Araplar" diye ilave etti.m.. 'JX.raplar mr?" diyerek şüphe ile yüzüme baktı. Tabii dedim, sen bana çöl tahayyüF et de1in, benim1 de aklıma Arnbistan geldi. Arkadaşım bu sözlerime ehemmiyet vermedi, kendi hikayesini anlatmaya başladı.

"İşte dedi, bu çöt ~zerine geldiğim zaman tayyaremde ancak bir fincan kadar benzin kalmıştı. Aşağıya d?ğru baktım, uçsuz bucaksız bomboş bir çöl, ne bir insan ne bir nebat, hiç, hiç bir şey yok."

"Tamam" dedim "hiçbir şey yok."

O devam etti: Tayyareyi yavaş yavaş aşağıya doğru indirmeye başladım. Biraz sonra bir gürültü ile tayyarenin: sol kanadı koptu. Arkasından kendimi kumlar içinde ağzımı kumla dolmuş bir vaziyette buldum.

" Bin sene düşünsen neye çarptığımı bulamazsın ." dedi.

Halbukiben. senede değil birkaç saniye içinde buluverdim,

"ArapJanın kestiği ağacın kütüğüne çarptın." dedim.

Arkadaşım hiddetle kalktı ve odadan çıkıp gitti. Tuhaftır, bazı insanlar an.lı:rttukları hikayenin sonu tahmin edilince kızarlar.

SONUÇ

Yazar topluluğun gözü ve dilidir...Yazarların edebi alanda verdikleri ürünler topluluğun herlemesini derlerken değişmesini ve gelişmesini sağlar.

Türk edebiyatçısı da uzun yıllar bunu yapmaya çalışmıştır. Onlar, edebi alanda verdikleri ürünlerle yaşadıkları dönemin toplumsal hayatından ve insanla ilişkilerinden bizlere birçok bilgi aktardılar.

Yaşanılan hayatın tüm ayrıntısını aktarabilen edebi türlerden biri hikayedir. Yazarların çoğunun şiir dışında daha çok hikaye ve romana ağırlık vermelerinin nedeni, hikaye ve roman türünde duyguları, düşünceleri, insan ilişkilerini, insan ve toplum ilişkilerini, insan ve çevre ilişkilerini daha ayrıntılı aktarabilmeleri; insanı, toplumunu ve çevreyi ahajyitasvir ve tahlil edebilmeleridir.

İlâhi (ayebu yönüyle) romandan sonra en önemli edebi türdür.

İlâhi edebiyatında edebi türlerin gelişimi hakkında bilgi sahibi olabileceğimiz pek çok kaynak vardır. Türk edebiyatında ise edebi türlerinin gelişimi, hikayeciliğimizi ilâhi; ilâhi~L9Jduğı ilâhi veya; ilâhi:zarlar hikayelerinin derlendiği herhangi bir lıyın~ meycut değH.dit.

İlâhi~ş.Türkçe47piyll~ii2!ertne günUWüz.e~adar pek çok çalışma yapılmıştır.

Şu çalışmada, yıllar önce çılgın ve çeşitli nedenlerle yayından kaldırılan gazetelefin ilâhi sayfa ları arasında kalmış olan edebi ürünlerin ilâhi ışığına çıkarılm~sının, ileride yazılacak geniş bir Kıbrıs Türk Edebiyatı Tarihi~ kaynaklık edeceği inancıyla hazırlanmıştır.

İlâhi inanç doğrultusunda yapılan bu çalışma tamamen hikaye türüne olup

1944~4 yılları arasında, önemli bir örneği Kıbrıs Türk toplumunun siyasi, sosyal hayatında, önemli bir örneği İstiklâl Gazetesi'ne ek alınarak hazırlanmıştır.

Hazırlanmış bu çalışmada, öncelikle İstiklâl Gazetesi'nde yayınlanan hikayeler tesbit edildi ve hikaye meâni, bir araya toplandı. Metinler bir araya getirilirken gazetenin çok eski olması, buna bağlı Olfi:rak da sayfaların yıpranması; ilâhi:tinlerin, bil' araya getirilmesini zorlaştırmıştır.

"İstiklâl Gazetesinde Yayınlanan İlâhi (ayeler" adını taşıyan bu çalışmada, toplam yirmi iki hikaye incelenmiştir.

Bu hikayeler incelenirken tabii ki, yazarların hayatı ve ortaya çıkardıkları eserlerin bilinmesi gerekmektedir. Fakat bu çalışmada karşıma çıkan en büyük zorluk da bu olmuştur.

İstiklâl Gazetesinde toplam dokuz hikayesi yayınlanan Bener Hakkı Hakeri, Hikmet Afif Mapolar, Özker Yaşın ve Kenan Hulusi gibi yazarlar dışında, ilâhi:araffüm araştırmalara rağmen, istiklâl Gazetesinde hikayeleri yayınlanan yedi yazarın hayatları hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamadım. Tabii bu durum, çalışmamı hazırlarken hikayelerin incelenmesine az da olsa etki etmiştir. Çünkü bir eser incelenir, ten yazarın hayatı, eserleri, eserlerinde işlediği temaların neler olduğu, insanlara yaklaşımı ve üslubunun nasıl olduğu gibi konular incelenecek olan eser için büyük önem taşımakta ve incelenene yapılmadan önce bu bilgilerin az çok bilinmesi gerekmektedir.

Şu yüzden ettiğim bu durumlardan dolayı yani bazı yazarların hayatı hakkında her türlü bilgiye ulaşamamasından dolayı çalışmam, "Hayat Hikayeleri Bilinen

"Yazarlara Ait Hikâyeler" ve "Hayat Hikayeleri Bilinmeyen Yazarlara Ait Hikâyeler" olmak üzere iki bölüme ayrılmış ve hikayelerin incelemeleri bu iki bölüme göre yapılmıştır.

İncelemeye tabii tutulan hikayeler tek tek üç başlık altında incelenirken önce hikaye ve yazarı hakkında ön bilgi verilmesi incelenen hikaye için bir giriş niteliği taşımıştır. Daha sonra hikayenin özeti verilerek ve ardından şahısların fiziki görünüşü yanında iç dünyalarına değinilmesi, okuyucunun hikaye metnini okumadan da geniş bir bilgiye sahip olmasını sağladığına inanıyorum.

Hikayeleri incelerken yazarlarımızın çeşitli temaları ele aldığını farkettim. Dostluk, eğitim, işsizlik, para, ölüm, namus ve şeref gibi. Fakat dikkat çeken nokta "aşk" temi yoğun bir şekilde ele alınmış ve işlenmiştir.

"Aşk" temi Türk edebiyatında ve Dünya edebiyatında yazarlar tarafından değişik! şekillerde sıkça eserlere konu olmuş ve okuyucular tarafından da bu temi işleyen eserler beğenilerek okunmuştur.

"Aşk" temi, İstiklal Gazetesinde yayınlanan ve en uzun hikaye olma özelliğini taşıyan Bener Hakkı Hakeri'nin "Yalan" adlı hikayesinde insanın aşk uğruna değer yargılarını arka plâna itmesi gerektiği şeklinde anlatılmıştır. Bu tem, Kıbrıs Türk edebiyatının en değerli şahsiyetlerinden biri olan Hikmet Afif Mapolar'ın "Poltuğun Pembesi" adlı hikayesinde ise sonsuz aşk olarak karşımıza çıkmaktadır. Özker Yaşın'ın "Evimiz" adlı hikayesinde ise platonik bir şekilde işlenmiştir.

"Hayat Hikayeleri Bilinmeyen Yazarlara Ait Hikâyeler" bölümünde ise Fazıl Önder'in "Para Etmeyen Sır" hikayesinde aşkın acı veren bir olay olduğu vurgulanmıştır. Zekî Derviş'in "Karımı Ben Öldürdüm" adlı hikayesinde yasak yaşanan bir aşk vetyasak aşkın sonuçları anlatılmıştır;

Bu çalışmayı hazırlarken dikkatimi çeken bir nokta da, hikaye metinlerindeki yazım ve imlâ hatalarıydı. Bana göre bu hataların iki nedeni olabilir. -}İlk olarak gazetenin basıldığı matbaadan kaynaklanmıştır ya da 1949-1954 yılları arasında Kıbrıslı Türk yazarlar arasında yazım ve imlâ kuralları tam olarak oturmamıştır. Son yazdığım nedenin pek geçerli olduğunu düşünmüyorum. Bu metinlerdeki yazım ve imlâ hataları büyük bir ihtimalle matbaa kaynaklanmıştır.

Sonuç olarak, çalışmamın genel bir değerlendirmesini yaptım ve bunun yanında İstiklâl Gazetesinde yayınlanan hikayelerde dikkatimi çeken noktalardan bahsettikten sonra şunu söylemeliyim ki, bu çalışmayı büyük bir zevkle hazırladım.

Hazırlamış olduğum bu çalışmanın tamamen İstiklâl Gazetesinde yayınlanan hikayeler üzerine olduğunu daha önce belirtmiştim.

Umuyorum ki bu çalışmam uzun yıllar önce çıkan ve çeşitli nedenlerle yayından kaldırılan diğer gazetelerin taranmasına ve bu sayede tozlu sayfalar arasında kalan edebi ürünlerin gün ışığına çıkarılmasına ön ayak olur.

KAYNAKÇA

AKYÜZ, Kenan, Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri, 5. Baskı, İnkılap Kitabevi Yayınları, İstanbul.

-71-IAKERİ, Bener Hakkı, Kıbrıs Türk Ansiklopedisi, 1.Baskı, A-N Graphics(KIBRIS) Ltd., Lefkoşa, 1992

İstiklâl Gazetesi'nin Kültür Edebiyat Sayfaları., 1949-1954

MAPOLAR, Hikmet Afif, Kıbrıs Efsaneleri, Yayınahazırlayan: Harid Fedai, 1.Baskı, Galeri Kültür Yayınları, Lefkoşa, 1997

NESİM, Ali, Kıbrıs Türk Edebiyatı'nda Sosyal Konular, III. I-Ialkbilim Sempozyumu Bildirileri, Halkbilimi Dergisi, Lefkoşa, 1985

ÖZÖN, Mustafa Nihat, Türkçe' de Roman, 2. Baskı, İletişim Yayınları, İst. 1985

SERDAR, Gülgün.Kıbrıs Türk-Edebiyatı, Türk Dünyası El Kitabı, 2.Baskı, 3. Cilt, Ankara, 1992.

TUNCER, Hüseyin, Özker Yaşı11'in Hayat; Sanatı Eserleri.

Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi 9, Batı Trakya ve Kıbrıs Türk Edebiyatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1997.